

Esihist. tsto 186 / 19.6.1989

INARI, INARINJÄRVEN ETELÄOSA

Osayleiskaavoitusalueen arkeologinen inventointi

1988

Jarmo Kankaanpää

Museovirasto,
esihistorian tsto

Sisällys:

JOHDANTO	1
INARI 7 KOUTASAARI	4
INARI 9 KULTALAHTI, KOLESSAARI	5
INARI 12 KIRKONKYLÄ, JOENJOEN ALAKOSKI S (KANSAKOULU)	7
INARI 13 KIRKONKYLÄ, VUOPAJA W (SAAMEN MUSEO)	9
INARI 14 KIRKONKYLÄ, VUOPAJA N (HAUTAUSMAAN ETELÄPUOLI)	14
INARI 15a ja 15b KIRKONKYLÄ, TURULA	17
INARI 16 KIRKONKYLÄ, NIVASALO	19
INARI 18 UKONJÄRVI	21
INARI 19 VÄYLÄ, MUURAHAINIEMI	22
INARI 24 NELLIM, TIIAISNIEMI	23
INARI 28 VESKONIEMI, SILTAOJA	25
INARI 35 KIRKONKYLÄ, LAPINOJA	27
INARI 36 PIRTTISAARI	29
INARI 37 NELLIM, PAATSJOEN LUUSUA	30
INARI 42 KOPPELO, KÄYMÄSAARI	32
INARI 43 NELLIM, HEIKKILÄ	33
INARI 45 VARANKINIEMI	34
INARI 49 LUSMASAARI	35
INARI 53 UKONSAARI	36
INARI 55 NELLIM, MARKKINAPAIKAT	38
INARI 56 KIRKONKYLÄ, VUOPAJA S	39
INARI 57 JUUTUA, UHONIEMI	40
INARI 58 URNJARGA, METSÄNHOITAJAN VIRKATALO	41
INARI 59 KIRKONKYLÄ, SARVINIEMI	42
INARI 60 KIRKONKYLÄ, RIUTULAN POLKU	43
INARI 63 VÄYLÄ, PALTTONIEMI	45
INARI 70 VUOPIONIEMI, TUHKA-SAMMELI	47
INARI 77 KIRKONKYLÄ, LAPINOJA	49

INARI 82 KIRKONKYLÄ, NUKKUMAJOEN SUU	50
INARI 84 ALA-MUSTOLA	51
INARI 85 NANGUVUONON PERÄ, VESIPIIRIN KÄMPPI	52
INARI 86 VESKONIEMI, NUNNAROSAARI	53
INARI 88 NANGUVUONO, TELJU PEUNA	54
INARI 89 KENKÄNIEMI	55
INARI 90 SARMINIEMI, SIKASTON KENTTÄ	56
INARI 92 TAPLASAARI	57
INARI 93 NANGUVUONO, HIETANIEMI	58
INARI 94 NANGUVUONO, HANGASLAHTI	59
INARI 96 HAUTUUMAASAARI	60
INARI 105 NANGUVUONON PERÄ, SISKELIJÄRVI	62
INARI 106 MUNHAISSAARI	63
INARI 107 AAPONKOTAKENTTÄ	65
INARI 108 NANGUVUONO, IRVASAARI	66
INARI 109 NANGUVUONO, JALLUSLAHTI	67
INARI 110 NANGUVUONO, HANGASLAHTI	68
INARI 111 NANGUVUONO, PALOSAARI	69
INARI 112 VÄYLÄ, VIIPASSAARI	70
INARI 113 IKKERINNIEMI	71
INARI 114 KYLMÄNTUVANLAHTI	72
INARI 115 KAAKKURILAMPI	73
INARI 117 KIRKONKYLÄ, PAPPILA	74
INARI 132 KIRKONKYLÄ, HAUTAUSMAAN KOILLISNURKKA	76
INARI 134 NELLIM, NELLIMÖJOEN SUU N	78
INARI 144 MOOSSINANSAARI	79
INARI 146 UKONJÄRVI, UKKO	80
INARI 180 IVALOJOEN SUU, KENTTÄSAARI	81
INARI 301 ULKUNIEMEN NOKKA	82
INARI 304 SÄISAARI	83
INARI 308 KAURINSAARI	84

INARI 313 NELLIM, TERVASAARI	85
INARI 350 SALOSENNIEMI	86
INARI 352 VUOPAJA, HAUTAUSMAA S	87
INARI 356 KENTTÄSAARI	88
INARI 368 VIRTANIEMI, RAJAVARTIOSTO	89
INARI 372 NUKKUMAJOKISUU W LEIRIALUE	91
INARI 380 UKONJÄRVI, VESILENTOSATAMA	92
INARI 406 NELLIM, NELLIMÖJOENSUU S	93
INARI 463 VANHAHAUTUUMAASAARI	94
INARI 464 KIRKONKYLÄ, KIRKKORANTA	95
INARI 465 NELLIM, KENTTÄSAARI	97
INARI 466 VÄYLÄ, PALTTONIEMI W	99
INARI 467 VÄYLÄ, VÄYLÄJOKI S	100
INARI 468 VÄYLÄ, VÄYLÄJOKI W	101
INARI 469 JOLNIVUONO	102
INARI 470 HIETASAARI	103
INARI 471 KIRKONKYLÄ, LAPINOJA W	105
INARI 472 SISKE LIVUONO, NILINIEMI	106
INARI 473 LEVIÄ PETÄJÄSAARI	107
INARI 474 MAHLATTINUORA, KIVISALMI	108
INARI 475 HÄMÄHÄKKINIEMI	109
INARI 476 SARMIJOKI	110
INARI 477 NELLIM, HAVAINTOASEMA	111
INARI 478 NELLIM, SAHA	112
INARI 479 PAKSUVUONO, ANNANLAHTI	113
INARI 480 PAATSOKI, KELLONIEMI	114
INARI 481 VIRTANIEMI, KOTISAARI	115
INARI 482 PAATSOKI N	116
INARI 483 PAATSJOKI, RAJAPUOMI	117
INARI 484 TIAISNIEMI, ORAVASALMI	118
INARI 485 KULTALAHTI E	119

INARI 486 KESSI, KUORTOSSALMI	120
INARI 487 KAAMASSAARI, ANDREASNUORA	121
INARI 488 UKONJÄRVI, AKKU	122
INARI 489 KALKUVAARAN AKKU	123
INARI 490 UKONJÄRVI NW	124
PAINETUT LÄHTEET	125
NEGATIIVILUETTELO	126
DIALUETTELO	132
KARTAT	134
KUVAT	239

JOHDANTO

Inarinjärven eteläosan osayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi suoritettiin heinä - elokuussa 1988. Inventointi kuului osaselvityksenä kaavoitussuunnitelmaan ja sen rahoitti Inarin kunta ympäristöministeriön myöntämistä varoista. Inventointitutkimuksista vastasi tutkija Jarmo Kankaanpää apunaan tutkija Martti Koponen; tutkimuksen valvojana toimi tutkija Markku Torvinen.

Tutkimusalueella on aikaisemmin suoritettu kaksi laajempaa inventointia. Ensimmäisen inventoinnin suoritti Inarin kirkkoherran poika, lakitieteen ylioppilas Ilmari Itkonen v. 1909 Suomen muinaismuistoyhdistyksen stipendiaattina. Itkosen stipendiaatinkertomus "Muinaisjäännöksiä ja tarinoita Inarinjärven ympäristöltä, kertonut Ilmari Itkonen" (MV esihist. tston top. ark., dep. 1910) ei tosiasiassa rajoitu Inarinjärveen vaan käsittää koko kunnan alueen. Toisen kerran Inarinjärvellä inventoitiin laajemmin kesällä 1972, jolloin Aarni Erä-Esko ja Liisa Pesonen esihistorian toimistosta selvittivät säännöstelyn vaikutuksia alueen muinaisjäännöksiin. Tämä inventointi rajoittui pääasiassa järven eteläosaan ja sen piiriin kuului myös useita kohteita Ivalojoen alajuoksulla sijaitsevan Koppelon kylän ympäristössä.

Vuoden 1988 inventoinnin tutkimusalue käsitti n. 40 x 60 km:n kokoisen suunnikkaanmuotoisen alueen, joka rajoittui Koppelon, Inarin, Väylän ja Nellimön kyliin, toisin sanoen noin puolet Inarinjärvestä saarineen ja ranta-alueineen. Koska Inarinjärven rannikko ja saaristo ovat hyvin rikkonaisia ja teitä on vähän, inventointi suoritettiin pääasiassa veneellä.

Inventointikertomus käsittää kaikkiaan 95 kohdenumeroa, joista 68 on vanhoja kohteita. Uusia muinaisjäännöksiä kirjattiin kaikkiaan 52: 17 kivikautista, 1 epineoliittinen, 1 epävarma rautakautinen ja 15 saamelaisaikaista kohdetta sekä 2 seita, 1 hautasaari, 8 ppyntikuoppaa tai -ryhmää ja 7 ajoitukseltaan epämääräistä jäännöstä. Näistä kohteista 18 kuitenkin sijaitsee ennestään tunnettujen muinaisjäännösten yhteydessä, ja jäljelle jäävästä 34 jäännöksestä niin monet edustavat yhdistettyjä kohdetyyppisiä, että varsinaisia uusia kohdenumeroita luetteloitiin vain 27.

Inventoinnin perusteella kivikautiset kohteet keskittyvät selvimmän Inarin kirkonkylän, Nellimön kylän ja Paatsjoen suun tienoilille. Nimenomaan jokisuut näyttävätkin olleen kivikaudella varsin suosittuja asuinpaikkoja; mainittakoon, että kivikautisia löytöjä on runsaasti myös Koppelon alueelta Ivalojoen suusta, inventointialueen ulkopuolelta. Ulommassa saaristossa ei juurikaan ole todettuja kivikautisia kohteita, mutta tämä saattaa olla osittain näennäistä sillä arkeologisia löytöjä paljastava maanmuokkaus- ja rakennustoiminta on ollut saaristossa mitättömän vähäistä verrattuna kylien ympäristöön.

Epineoliittisten ja pronssikautisten eli ns. varhaismetallikautisten löytöjen keskittyminen Paatsjoen suun ympäristöön saattaisi viitata siihen, että yhteydet Paatsjoen kautta Jäämeren rannikolle olivat varhaisella metallikaudella erityisen tärkeitä. Varhaismetallikautisia löytöjä on Inarista tosin vielä varsin vähän, mutta selvien epineoliittisten tyyppien puuttuminen mm. muuten niin löytörikkaalta ja paljon tutkitulta Vuopajan alueelta tuntuisi todistavan, että keskittymä ei ole pelkästään otoksellinen sattuma.

Saamelaisperäisistä jäännöksistä yleisimpien eli asuinkenttien levinneisyydessä ei ole havaittavissa samanlaista keskittymistä kuin kivikautisissa asuinpaikoissa. Tarkastettujen kenttien levinneisyys antaa kuitenkin jossain määrin väärän kuvan kenttien yleisestä sijainnista, sillä vaikka useimmat tarkastetut kentät sijaitsevat rannikolla tai vuonoissa, huomattava osa löytymättä jääneistä Itkosen luetteloimista kentistä sijaitsee varsinaisessa saaristossa.

Suojelullisesti merkittävät kohteet jakautuvat kahteen ryhmään, tieteellisesti tai ulkonäöllisesti merkittäviin, lähinnä kaavotuksellista suojelua vaativiin kohteisiin ja akuutin tuhoutumisuhan alaisiin, tutkimuksellisia toimenpiteitä tai fyysisiä suojarakenteita vaativiin kohteisiin (kohde voi luonnollisesti kuulua myös molempiin ryhmiin). Tieteellisesti merkittäviin kohteisiin kuuluvat ennen kaikkea Inarin kirkonkylän Vuopajan alueen asuinpaikat (Inari 13, 14, 15, 56, 60, 132 ja 352), maisemallisesti merkittäviä taas ovat mm. molemmat hautumaasaaret (Inari 96 ja 463), Hietasaari (Inari 470) ja Ukonsaari (Inari 53). Tuhoutumis-

uhan alaisia kohteita ovat mm. rantaeroosion vaikutukselle alttiit jäännökset kuten useimmat Paatsjoen ja Nellimön alueen matalalla sijaitsevat asuinpaikat sekä hiekkamuodostumien reunalla sijaitsevat kohteet (esim. Inari 70 Tuhka-Sammeli, 117 Pappila ja 464 Kirkkoranta); joitakin kohteita uhkaa myös rakennustoiminta (mm. Inari 13 Saamen museo ja 60 Riutulan polku). Oman valvonnallisen ongelmansa muodostanevat vielä metsähallituksen yksityisille vuokraamalla mökkitonteilla sijaitsevat kohteet.

Alueen laajuuden ja rikkonaisuuden sekä tunnettujen kohteiden suuren lukumäärän takia inventointia ei ollut mahdollista suorittaa systemaattisena haravointina, joten uusien kohteiden etsintä perustui lähinnä pistotarkastuksiin tunnettujen kohteiden lähiympäristössä ja maastossa tai maaperäkartalla todetuilla topografisesti lupaavilla alueilla. Arkeologisesti antoisimmiksi geologiksiksi muodostumiksi ovat osoittautuneet ennen kaikkea hiekkamoreenit, joita esiintyy mm. Inarin kirkonkylän ja Nellimön kylän ympäristössä, katkonaisena ketjuna pitkin Inarinjärven länsirantaa sekä Koppelossa Ivalojoen suulla ja Ämmänhiekassa Nanguniemen luoteisrannalla. Inventoinnin perusteella on varsin todennäköistä, että näiltä alueilta tulee vielä jatkossakin löytymään useita uusia muinaisjäännöksiä.

Helsingissä 21.2.1989

Jarmo Kankaanpää

INARI 7 KOUTASAARI

kivikautinen löytöpaikka, kenttä, luokka II

tarkastettu: - kartta: s. 134 kuvat: -

peruskarttalehti: 3843 02 KUORTOSJÄRVI

x= 7652 - 7654 ? (tarkka sijainti ei tiedossa)

y= 539 - 544 ?

z= ?

kylä: -

tila: valtionmaa

omistaja: Suomen valtio/ metsähallitus

löydöt: KM 4436 diar. 1904 (verif.)

kuvat: -

diat: -

kunto: -

uhanalaisuus: Ei selvitetävissä.

entiset kertomukset: Itkonen, 1910: 70.

kohteen kuvaus:

Verifikaatin mukaan tuuran KM 4436 löysi Heikki Valle ("Sammakkoniemi, Patsjoki, Inari") n. 1900 - 1901 vanhasta piha-
maasta Inarin Koutasaareltä läheltä Sammakkonientä ja Patsjoen
niskaa; SMY:lle esineen lahjoitti insinööri J.H. Saarinen. Itkosen
mukaan "Koutankisaariin kuuluvalla Liinaaz-Peäskääsualui saarella
on kenttä, jossa vieläkin on kalastuskota jäljellä. Tästä kentästä
on löydetty kivituura". Koutasaari-nimistä saarta ei löydy perus-
kartalta, ei myöskään Itkosen mainitsemaa Liinaaz-peäskääsualui
-saarta. Inarin muinaisjäännöskartassa kohde on sijoitettu Tuura-
kivisaaren pohjoisrannalle; todennäköisemmin oikea paikka on kui-
tenkin saaren etelärannalla, sillä pohjoisranta on louhikkoinen
eikä alueella havaittu tarkastuksessa mitään merkkejä kentästä.

INARI 9 KULTALAHTI, KOLESSAARI

kivikautinen asuinpaikka, kenttä, luokka II

tarkastettu: 4.8.88 kartta: s. 135 kuvat: s. 239

peruskarttalehti: 3843 02 KUORTOSJÄRVI

x= 7651 10

y= 548 10

z= n. 118

kylä: -tila: valtionmaaomistaja: Suomen valtio/ metsähallitus

<u>löydöt:</u> KM 4438	diar. 1904	(verif.)
KM 5007	diar. 1907	(verif.)
KM 18886	diar. 1972	Erä-Esko & Pesonen
KM 24295:1,2	diar. 1988	J. Kankaanpää

kuvat: 72330-1, 72333diat: 15550kunto: ainakin osittain tuhoutunutuhanalaisuus: ei uhanalainen

entiset kertomukset: Itkonen, 1910:69 n:o 199; Erä-Esko & Pesonen 1972:1.

kohteen kuvaus:

Verifikaatin mukaan nuolenkärjen KM 4438 löysi 4.6.1904 Antti Yrjönpoika Sarren 8-vuotias poika Heikki. Löytöpaikka oli "Ulkuniemen talosta noin 100 sylvä etelässä olevalla hiekkarannalla ja on paikka, veden tavallisella korkeudella ollessa, noin syli veden pinnan alla. Löydön tehdessä oli paikka kuiva, veden satunnaisen alentumisen takia." Löydöt KM 4438 ja 5007 (2 kvartsi-iskosta) lahjoitti SMY:lle paikkaa tutkinut silloinen geologian ylioppilas Väinö Tanner.

Itkosen mukaan "Ulkuniemen talosta 1/4 km etelään on Kolessaassa kenttä, joka kasvoi niin kovasti heinää, ettei siitä, kivinen kun sitäpaitsi oli, saanut paljoksi selvää. Tuvan-sija siinä muistaakseni kumminkin oli. - Tämän kentän rannasta on löydetty kivinen nuolenkärki." Vuonna 1972 säännöstelyinventointinsa yhteydessä paikan tarkastaneet Erä-Esko ja Pesonen poimivat kvartsi-iskoksia saaren pohjoiskärjestä veden liikuttamasta rantahiekasta ja epäilivät löytöalueen mahdollisesti kokonaan huuhtoutuneen veteen säännöstelyn ansiosta.

Kohteen tarkastuksessa todettiin kentän olevan valokuvien perusteella osapuilleen samanlaisessa kunnossa kuin Erä-Eskon ja Pesosen tarkastuksen aikana. Kolessaaren pohjoispäätä peittää laajahko, tasainen heinikkokenttä, joka korkean veden aikana on luultavasti ainakin osittain veden alla; mitään selviä rakennuksen pohjia ei havaittu. Aivan kentän pohjoiskärjestä löytyi veden alta kvartsi-iskoksia ja kivettyjen liesien jäänteitä (palaneita kiviä ja hiiltä).

INARI 12 KIRKONKYLÄ, JOENJOEN ALAKOSKI S (KANSAKOULU)

kivikautinen asuinpaikka, luokka II

tarkastettu: 10.7.88 kartat: s. 136-7 kuva: s. 240

peruskarttalehti: 3841 01 INARI

x= 7647 35

y= 500 80

z= n. 120

kylä: kirkonkylätila: Kansakoulutila RNo 26; valtionmaa.omistaja: Inarin kunta, PL 60, 99801 Ivalo;

Suomen valtio/ rakennushallitus.

löydöt: KM 9125:11 diar. 1929 S. Pälsikuvat: 72424diat: -kunto: Lähes kokonaan tuhoutunut.uhanalaisuus: ?entiset kertomukset: I. Itkonen, kirje SMY:lle 19.9.1910; 1913 ss.

4 - 5 sekä käsinkirjoitettu epilogi S. Pälsin koekaivauskertomuksen liitteenä olevassa erillispainoksessa; T. Itkonen, karttoja oletettavasti vuodelta 1914; S. Pälsi, koekaivauskertomus Inari, Vuopaja 1929 (kaikki esihistorian toimiston top. arkistossa).

kohteen kuvaus:

Ilmari Itkonen löysi 1910 Inarin kansakoulun pihalta seitsemän kivettyä tulisijaa ja yhden mahdollisen kodanpohjan (kirje 19.9. 1910). Artikkelissaan "Tietoja Inarin Kirkonkylän muinaisuudesta" (SM 1913) Itkonen mainitsee liesiä löytyvän vähintään 13; topografisesta arkistosta löytyy myös Toivo Itkosen n. v. 1914 piirtämä kartta, jossa liesiä on yli 20.

Suorittaessaan kaivauksia Inarin Vuopajassa (ks. Inari 13 Vuopaja W) vuonna 1929 Sakari Pälsi perkasi kertomuksensa mukaan yhden lieden 58 m koulun aidasta SSE (ilmeisesti T. Itkosen liesi d) mutta löysi vain nokea. 75 m koulun aidasta kirkolle vievän tien ja järven välissä Pälsi kuitenkin havaitsi palanutta hiekkaa ja löysi kohtaa kaivaessaan palanutta luuta ja kvartsiiskoksia. Pälsin kaivauskertomuksessa liitteenä olevaan kappaleeseen SM 1913:n artikkeliaan Ilmari Itkonen on myöhemmin kirjoittanut käsin epilogin, jossa muun muassa mainitsee nähneensä opettaja Alina Halmeen (opettajana v:sta 1907) hallussa koulu-

rakennusten ja joen välisestä perunapellosta löytyneen mustakivisen tasataltan.

Koulu on Itkosten ja Pälsin tutkimusten jälkeen rakennettu uudelleen vähintään kerran ja piha-alue on tasoitettu, joten suurin osa liesistä on ilmeisesti tuhoutunut. Alueen eteläpäässä ei havaittu selvää pyyntikuoppaa, mutta kylläkin nuoremmalta vaikuttava kaivanto. Ainoa kohta, jossa alkuperäistä pintaa on säilynyt, tuntuisi olevan terassin pohjoiskärki aivan venesatamaan vievän tien vieressä (I. Itkosen kohta g, mahdollinen kodanpohja), joskin tällekin alueelle on kaivettu kuoppa ilmeisesti sähkölinjapylväitä varten. Alueella havaittiin pinnassa joitakin palaneita kiviä; selviä kivilautisen asuinpaikan merkkejä ei kuitenkaan voitu todeta.

INARI 13 KIRKONKYLÄ, VUOPAJA W (SAAMEN MUSEO)

kivikautinen asuinpaikka, luokka II

tarkastettu: 11.7.88 kartat: s. 138-9 kuva: s. 241

peruskarttalehti: 3841 01 INARI

x= 7647 68

y= 500 90

z= 120 - 130

kylä: kirkonkylätila: Kauppila 25:13, valtionmaa.omistaja: Suomen valtio/ rakennushallitus (molemmat).

<u>löydöt:</u> KM 5471:7-10	diar. 1910	I. Itkonen
KM 6586:3	diar. 1914	T. Itkonen (INARI 60)
KM 9012:1-2	diar. 1929	I. Itkonen 1909?
KM 9125:1-10	diar. 1929	S. Pälsi
KM 16821:1-8	diar. 1965	Väänänen & Kehusmaa
KM 18244:1-4	diar. 1970	I. Itkonen 1909?
KM 18880:1-2	diar. 1972	Erä-Esko & Pesonen
KM 19437:1-2	diar. 1974	M. Torvinen
KM 22220:1-98	diar. 1984	M. Torvinen 1983*
KM 22443:1-303	diar. 1984	E. Suominen
KM 22443:304	diar. 1984	C. Carpelan 1966**
KM 23716	diar. 1987	A. Arponen (Vuopaja)
KM 23717	diar. 1987	A. Arponen (S. museo)
KM 24364	diar. 1988	A. Arponen (S. museo)
KM 24365	diar. 1988	A. Arponen (Vuopaja)

ks. myös INARI 60 RIUTULAN POLKU

kuvat: 72279diat: -

kunto: Löytöalue on osittain tuhoutunut Saamen museon ja maanteiden rakentamisen sekä paikalla aikaisemmin suoritettun soranoton vaikutuksesta. Parhaiten on säilynyt Itkosen alkuperäisen Vuopaja W:n alue kodanpohjineen Vuopajan pohjukassa, sillä se ei kuulu museoalueeseen eikä sen läpi kulje liikennettä.

uhanalaisuus: Asuinpaikan Saamen museon alueella sijaitsevat osat ovat alttiita polkuuntumisen aiheuttamalle pintaeroosi-

* Ei osayleiskaava-alueella; ks. alla.

** Ks. Suomisen kaivauskertomus (1984)

olle, eivätkä museoalueen lounaispuolella sijaitsevan entisen sorakuopan rinteetkään ole vielä stabiloituneet. Alueeseen kohdistuu rakennuspaineita.

entiset kertomukset: Itkonen, 1910; Itkonen, 1913; Pälsi, 1929; Erä-Esko & Pesonen, 1972; Torvinen, 1983; Suominen, 1984; Arponen, 1987; Arponen, 1988. ks. myös C. Carpelan: Nordfinska kåtabottnar från förhistorisk och historisk tid, Iskos I (1976), ja A. Siiriäinen: A communication relating to a Stone Age find from the village of Inari (Lapland), Fennoscandia Antiqua I (1982).

kohteen kuvaus:

Stipendiaatinkertomuksensa (1910) alkuun liittämässään selostuksessa "Vähän selontekoa Joenjoen suun kaiketi kivikautisista kotasijoista" Ilmari Itkonen kertoo huomannneensa "pari vuotta sitten" (1908?) Inarin kirkonkylässä Vuopajan länsipohjukan rantatörmällä pyöreähkön syvennyksen, joka vaikutti vanhalta kodansijalta. Kesällä 1909 Itkonen suoritti paikalla kaivauksen ja totesi, että kyseessä oli pitkänomainen, lähinnä nelikulmainen kodanpohja, johon ympäröivän hiekkavallin lisäksi kuului mm. mukulakivistä ladottu permanto ja nurkassa sijaitseva kivetty tulisija; kodanpohjasta ja sen ympäriltä löytyi palanutta luuta, kvartsia, hiotun kiviesineen sirpale sekä keramiikkaa. Löytöjen perusteella Itkonen arveli kodansijaa kivikautiseksi. Varsinaisessa stipendiaatinkertomuksessaan (s. 10-11) Itkonen puhuu kolmesta kodansijasta, joista kaksi muuta sijaitsevat 60 ja 90 m ensimmäisestä länteen, sekä lisäksi näiden eteläpuolella olevasta kolmesta muusta syvennyksestä, joiden merkitystä ei kuitenkaan lähde arvailemaan.

Artikkelissaan "Tietoja Inarin kirkonkylän seudun muinaisuudesta" (SM 1913) Itkonen pitää kolmea ensinmainittua syvennystä (kartta, n:ot 1-3) selvinä ja ilmeisesti kahta jälkimmäisistä (n:ot 4-5) epäiltävinä kodanpohjina, minkä lisäksi mainitsee kaksi uutta tunnustelematonta syvennystä (n:ot 6-7) ulompana jokirannalla Riutulan polun suussa. Artikkelin yhteydessä julkaistu kartta ei ole yhtäpitävä stipendiaatinkertomuksessa liitteenä olevan kartan kanssa, sillä kuopanteet 2-5 ovat artikkelin kartassa huomattavasti idempänä kuin kertomuksen kartassa (sikäli kuin on kysymys samoista kuopanteista!); yksi kertomuksessa mainituista kolmesta epävarmasta kuopanteesta on myös jäänyt

pois. Stipendiaatinkertomuksen karttojen yhteyteen on liitetty vielä kolmas lehtiöpaperille piirretty kartta, joka muistuttaa lähinnä artikkelin karttaa mutta sisältää - mahdollisesti jälkeempään lisättynä - vielä yhden kodansijan (n:o 8) n. 120 m ensimmäisestä länteen.

Pari vuotta myöhemmin Ilmari Itkosen kaivauksen jälkeen I.I.:n veli Toivo Itkonen kaivoi kaksi vallillista ja yhden pienemmän vallittoman asuinkuopan (kodanpohjan) sekä "paistinkuopan" Riutulan polun suussa. Valokuvat ja kartat tästä kaivauksesta löytyvät esihistorian toimiston arkistosta, mutta kaivauskertomusta tai muunlaista selostetta ei ilmeisesti ole. Karttoihin on - mahdollisesti jälkeempään - kirjoitettu "T. Itkosen v:n 1914 kaivaus", mutta koska löydöt on diarioitu v:n 1914 maaliskuussa, on kaivaus todennäköisesti tehty jo edellisenä kesänä (ks. INARI 60 RIUTULAN POLKU). Kyseessä lienevät Ilmari Itkosen kodanpohjat 6 ja 7, joskin Toivo Itkosen kartta antaisi ymmärtää että kodanpohjat sijaitsivat Vuopajanniemen mantereesta erottavan suolahdekkeen pohjukassa eikä Juutuanjoen rannalla, johon ne Ilmari Itkosen kartassa on sijoitettu. Kodanpohjien alueelta löytyi kvartsi-iskoksia ja lähettyviltä palanut pii-iskos (KM 6586:1-2). Samalle päänumerolle on merkitty myös hohkakivenpala (KM 6586:3), joka on kotoisin Toivo Itkosen ilmeisesti samanaikaisesti kaivamasta Ilmari Itkosen kodanpohjasta n:o 8. Tämänkin kodanpohjan kaivauskartta on Riutulan polun karttojen joukossa (kartta C), vaikka se periaatteessa kuuluisi INARI 13 VUOPAJA W (SAAMEN MUSEO):n yhteyteen. Kartassa olevan tekstin mukaan kodanpohjasta löytyi lisäksi ukonkivisiruja (kvartsi-iskoksia); näiden myöhemmästä kohtalosta ei ole tietoa.

Vuonna 1929 Sakari Pälsi kaivoi Vuopajan pohjukassa Ilmari Itkosen kodansija 1:n ympäristöä ja löysi kampaleimakoristeista keramiikkaa, pari hiointa, hiotun kivenliuskan, isketyn kiven sekä kvartsi-iskoksia. Kaivettuaan ympäristöön lisäksi joitakin koekuoppia Pälsi päätteli, että kivikautinen asuttu alue jää verraten pieneksi vaikka jatkuneekin jonkin matkaa kaivauspaikan pohjoispuolelle. Varsinaisen kulttuurimaan vähäisyyden takia Pälsi luonnehti Vuopajan kivikautista asutusta "hajanaiseksi ja heikonnaiseksi".

Pälsin kaivauksen jälkeen Vuopaja sai olla rauhassa arkeologeilta aina vuoteen 1965, jolloin Eeva Väänänen ja Aimo Kehusmaa ilmeisesti ohikulkumatkalla keräsivät joitakin kvartseja

Saamen museon alueelta. Tästä käynnistä ei ole muuta kirjallista selvitystä kuin pääluettelossa löytöjen yhteydessä oleva hyvin ylimalkainen alkuperäselostus; tarkasta löytökohdasta ei ole tietoa. Vuonna 1966 myös Christian Carpelan keräsi Itkosen kodanpohjia tarkastaessaan Saamen museon alueelta kvartseja, mutta näiden löytötiedot ovat vieläkin epämääräisemmät sillä ne on luetteloitu vasta 1984 E. Suomisen kaivauslöytöjen yhteyteen.

Seuraavat paikallakävijät olivat Aarni Erä-Esko ja Liisa Pesonen, jotka tarkastivat Vuopajan alueen asuinpaikat Inarinjärven säännöstelyyn liittyvän inventointinsa yhteydessä v. 1972. Erä-Esko ja Pesonen löysivät kvartsi-iskoksia museoalueen länsipuolella olevan hiekkakuopan itäreunalta aidan kummaltakin puolelta ja havaitsivat useita kodanpohjia sekä museon alueella että sen ulkopuolella; näiden kodanpohjien sijainnista ei Erä-Eskon kertomuksessa kuitenkaan ole tarkempaa karttaa.

Markku Torvinen keräsi kvartseja vuonna 1974 museoalueen ns. Tirron kylän ja tämän eteläpuolella sijaitsevan hiekkakuopan väliseltä alueelta ja havaitsi lisäksi liesikiveyksen Tirron kylän pohjoisimman asuinrakennuksen luoteisnurkan kohdalla. Tästä tarkastuksesta ei ole erillistä kertomusta, vaan tiedot ovat pääluettelossa. Myös Ari Siiriäinen suoritti Vuopajan alueella pintatarkastuksia vuosina 1976-77; näiden tarkastusten tuloksia on käsitelty Siiriäisen artikkelissa Fennoscandia Antiqua I:ssä, mutta arkistoitua tarkastuskertomusta ei ole, ei myöskään luetteloituja löytöjä.

Vuonna 1983 Torvinen suoritti kaivauksen museoalueen kohdalla Kaamasen tien länsipuolella (ns. Saamen museo I), löytäen mm. 42 kvartsi- ja kvartsiittikaavinta ja kivetyn tulisijan. Vaikka tämäkin alue on laskettu kuuluvaksi INARI 13:een, se ei ilmeisesti kuitenkaan kuulu osayleiskaava-alueeseen.

Vuonna 1984 Esa Suominen kaivoi Saamen museon eteläpuolella olevan hiekkakuopan reunalla ja suunnitellun museon päärakennuksen kohdalla (ns. Saamen museo II); löytöihin kuului kvartsin ja palaneen luun ohella kvartsiitti- ja pii-iskoksia ja -esineitä sekä Sär I -keramiikkaa.

Aki Arponen suoritti 1987 koekaivauksen Vuopajan pohjukassa tarkoituksenaan mm. paikantaa I. Itkosen ja S. Pälsin vanhat kaivausalueet; kaivaukset jatkuivat v. 1988, jolloin kaivettiin pääasiassa itse museoalueella Suomisen 1984 kaivauksen pohjoispuolella. Tätä kirjoitettaessa kaivausten tuloksista ei vielä ole

virallisia tietoja, sillä kaivauskertomuksia tai löytöluetteloita ei vielä toistaiseksi ole arkistoitu.

Saamen museon alue on muuttunut paikoin varsin rajusti Itkosten ja Pälsin ajoista. Vuopajan pohjukka, Ilmari Itkosen ja Pälsin kaivauspaikka sekä siitä länteen jatkuva rinne tosin ovat pysyneet lähes luonnontilassa ja ainakin osa Itkosen kodanpohjista ja kuopista on säilynyt, mutta Kaamasen tie, laaja pysäköintialue, sorakuoppa ja osittain myös itse ulkoilmamuseo ovat tuhonneet laajoja alueita kohteen keski- ja lounaisosassa, näiden joukossa mahdollisesti I. Itkosen kodanpohjat 6 - 8 sekä huomattava osa kivilautisesta asuinpaikasta. Museoalueella polkuuntumisen aiheuttama pintakasvillisuuden kuluminen on aiheuttanut voimakasta pintaeroosiota etenkin Tirron kylän alueella mutta myös muualla; polkujen pinnalla voi havaita kvartsia ja palanutta luuta varsinkin museoalueen etelälaidalla. Museoalueen pohjoisosassa ei toistaiseksi ole havaittu selviä merkkejä muinaisesta asutuksesta, mutta koska niitä toisaalta on kansanopiston tien luoteispuolelta museoalueesta pohjoiseen, voidaan koko Kaamasen tien ja kansanopiston tien rajoittamaa aluetta Vuopajan länsi- ja pohjoispuolella pitää potentiaalisena muinaisjäännösalueena.

INARI 14 KIRKONKYLÄ, VUOPAJA N (HAUTAUSMAAN ETELÄPUOLI)

kivikautinen asuinpaikka, pyyntikuoppa, luokka II

tarkastettu: 11.7. ja 22.8.88 kartat: s. 140-1 kuvat: s. 242-4

peruskarttalehti: 3841 01 INARI

x= 7647 70-92

y= 501 02-22

z= 120-130

kylä: kirkonkylä

tila: Onnela 23:22; valtionmaa.

omistaja: Inarin srk., 99800 Ivalo; Suomen valtio/ ?

löydöt: KM 5670:1-2 diar. 1910 I. Itkonen

KM 18244:4 (osa) diar. 1970 I. Itkonen

KM 18881:1-5 diar. 1972 A. Erä-Esko

KM 22574:1-2 diar. 1983 M. Torvinen (INARI 352)

ks. m. INARI 132 HAUTAUSMAAN KOILLISNURKKA

kuvat: 72292-97, 72382-3

diat: -

kunto: Tiet ja hautausmaa tuhonneet osan kohteesta.

uhanalaisuus: Vähäistä jatkuvaa tuhoutumista lähinnä hautausmaan alueella ja eroosioalttiissa lounaisessa niemenkärjessä; muuten stabiili.

entiset kertomukset: Itkonen, 1910:11-12; kirjeet SMY:lle

14.5.1910 ja 13.8.1910; 1913:4-5; Erä-Esko & Pesonen, 1972:5; ks. myös A. Siiriäinen, A communication ...

(Fennoscandia Antiqua I, 1982).

kohteen kuvaus:

Stipendiaatinkertomuksessaan v:lta 1910 Ilmari Itkonen kertoo havainneensa 24.10.1909 Vuopajan pohjoisrannalla hautausmaan kaakkoispuolella sijaitsevalla matalalla kummulla useita pitkulaisia kuopanteita, joiden pohjalla oli palaneita kiviä. Itkonen oli aikonut tehdä tarkempia huomioita seuraavana päivänä, mutta yöllä alkanut lumisade esti tutkimukset; Itkonen kuitenkin epäili kuoppia kivikautisiksi, mahdollisesti haudoiksi.

Kirjeessään SMY:lle 14.5.1910 (merkitty saapuneeksi 23.5.1909!) Itkonen tiedustelelee toiveita siitä, "että joku asian-tuntija joutaisi ja liikenisi tulemaan tutkimaan täkäläisiä kivi-kauden jätteitä", ja kielteisessä tapauksessa anoo lupaa saada tutkia joitakin mainituista kuopista, joiden lukumääräksi oli äskeisellä käynnillään laskenut 6 kpl. SMY lienee vastannut Itko-

selle 4.6.1910 kirjeellä, jonka luettelopaperille kirjoitettu, päiväämätön ja allekirjoittamaton luonnos löytyy Inarin kohdalta esihistorian toimiston arkistosta. Ilmeisesti SMY:n silloisen sihteerin maisteri J. Rinteen kirjoittamassa kirjeessä todetaan, että Itkoselle on hankittu valtionarkeologilta kaivauslupa ehdolla, että "tutkimuskertomus karttoineen ja piirustuksineen ynnä kaikki löydöt lähetetään tänne Valtion Historialliseen Museoon". Kirjeessä seuraa ohjeita kolmiomittauksesta sekä vakuutus kulunkien korvaamisesta; nämä "kuitenkaan eivät saisi nousta Smk 100:- suuremmiksi".

Osoitteella "S.Myn sihteeri K. Herra Maisteri J. Rinne. Helsinki." lähettämässään 13.8.1910 päivityssä kirjeessään Itkonen ilmoittaa "tunnustelleensa" yhtä kuopista ja löytäneensä ladotun kiveyksen ja hiilien ohella kvartsin ja piin sirpaleita sekä kuopan laidalta palanutta luuta (KM 5670:1-2); kuoppien luonne jäi kuitenkin epäselväksi. Itkonen viittaa "kuoppakumpuun" myös artikkelissaan "Tietoja Inarin kirkonkylän seudun muinaisuudesta" (SM 1913). Vuonna 1970 Itkonen lähetti museovirastolle joukon löytöjä, joita oli ilmeisesti säilyttänyt muistoina kaivauksistaan (kirje 24.6.70); näiden joukossa oli laatikollinen palaneita luuta, joista osa oli peräisin "kuoppakummusta", osa Vuopajan kodansijasta n:o 1 (ks. INARI 13 VUOPAJA W). Luut olivat laatikossa sekaisin, eikä Itkonen pystynyt enää erittelemään, mitkä luut olivat mistäkin paikasta. Löydöt - joihin kuului myös kodansijasta n:o 1 löytyneitä kivilaji-iskoksia ja keramiikkaa - on luetteloitu numerolla KM 18244:1-4 ja löytöpaikaksi on kaikille yhteisesti merkitty Inari, Vuopaja, kodansija 1; osa alanumeroon :4 kuuluvista luista on siis kuitenkin peräisin "kuoppakummusta".

Tarkastaessaan Inarinjärven säännöstelyn aiheuttamia vahinkoja Aarni Erä-Esko ja Liisa Pesonen kävivät paikalla 28.7.1972 ja löysivät hautausmaan lounaiskulman ja rannan väliseltä tieltä kvartsiitti-iskoksen ja kvartsi-iskoksia, joita poimittiin myös polulta hautausmaan kaakkoispäästä sähkölinjan kohdalta sekä itäpuolelta tieltä, kaikki suunnilleen 120 m:n korkeuskäyrän tuntumasta. Erä-Eskon mukaan isäntä Mikko Turunen kertoi löytäneensä tulisijoja ja reikäkiven hautausmaan kaakkoispuolella olevasta talosta n. 100 m koilliseen; esineen oli vienyt Manne Riipinen (os. Maavesi) joko Maaveden tai Pieksämäen museoon.

Ari Siiriäinen suoritti pintatarkastuksia Vuopajan alueella vuosina 1976-77; näiden perusteella hautausmaan koillispuo-

lelle määriteltiin uusi kohde INARI 132 KIRKONKYLÄ, HAUTAUSMAAN KOILLISNURKKA, jonka löytöihin kuului mm. mesoliittista kiviesineistöä ja simpukankuoria (ks. Siiriäinen, 1982;). Siiriäisen määrittämä löytöalue kuitenkin vastaa pääosin jo Erä-Eskon karttaan merkittyä INARI 14:n löytöalueen itäosaa, joten uusi kohdenumero on periaatteessa turha.

Markku Torvinen löysi 1983 kvartsikaapimen ja iskoksia hautausmaan eteläpuolelta vanhan Utsjoen polun laidalta (KM 22574:1-2); löytöpaikka sai nimen INARI 352 VUOPAJA, HAUTAUSMAA S. Tämäkin löytökohta kuuluu Erä-Eskon määrittämän INARI 14:n alueeseen, joten sen säilyttäminen erillisellä numerolla on tarpeetonta.

Alueen tarkastuksessa kesällä 1988 todettiin kvartsi-iskoksia hautausmaan eteläpuolisen tien ja hautausmaan aidan väliseltä alueelta hautausmaan portin itäpuolelta sekä itse hautausmaan alueen pohjoisosasta läheltä 129 m:n terassin reunaa. Itkosen "kuoppakummun" päältä kulkee nykyisin sähkölinja ja kummun päällä on linjapylväs; kummun ympäristössä todettiin useita epämääräisiä painanteita ja hieman palanutta luuta, mutta iskoksia ei havaittu.* Painanteita todettiin myös pienessä kumpareessa hautausmaan lounaisnurkan eteläpuolella; ilmeisesti saman kumpareen, jonka laidasta Torvisen löydöt ovat peräisin. Hautausmaan koillisnurkan läheltä aidan ulkopuolelta löytyi vielä suurehko pyyntikuoppa.

Kohteen itärajaksi on käytännön syistä määriteltä seura-kunnan maan itäraja, mutta - kuten ylempänä todettiin - todellisuudessa löytöalue ei lopu tähän vaan jatkuu itään päin uutena kohteena (INARI 132 HAUTAUSMAAN KOILLISNURKKA).

* Vertailtaessa raportin laatimisen yhteydessä Itkosen karttaa suurimittakaavaisen kaavoituksen pohjakarttaan todettiin, että inventoinnin yhteydessä tarkastettu kumpare ilmeisesti ei ole "kuoppakumpu" vaan tästä n. 50 m länsilounaaseen sijaitseva kumpare. Oikea "kuoppakumpu" näkyy valokuvassa 72383 taka-alalla.

INARI 15a ja 15b KIRKONKYLÄ, TURULA

kivikautinen asuinpaikka, luokka II

tarkastettu: 22.8.88 kartta: s. 142 kuvat: s.245

*yhösketty lisäetä
14 (Vuopaja N)*peruskarttalehti: 3841 01 INARI

x= 7648 22 (15a)

7648 41 (15b)

y= 501 46

501 44

z= 122,5 - 125

n. 127,5

kylä: kirkonkylätila: Vuopajanniemi 9:1; Ojansuu 9:2; Turula 9:5omistaja: Elsa Latomaa, Peltotie 2, 92140 Pattijoki (RNo 9:1)

Toivo Turunen, 99870 Inari (RNo 9:2)

Hilja Kyrö, 99870 Inari (RNo 9:5)

löydöt: KM 10479 diar. 1936 (verif.)

KM 18893 diar. 1972 Erä-Esko & Pesonen

(KM 20841:1-5 diar. 1976 Siiriäinen, v. INARI 132)

(KM 21437:1-8 diar. 1977 " ")

kuvat: 72379 (15b), 72384 (15a)diat: -kunto: Osittain maanviljelyn, rakentamisen ja tietyön tuhoama.uhanalaisuus: ?entiset kertomukset: Erä-Esko & Pesonen 1972:6.kohteen kuvaus:

(15a)

Maanviljelijä Matti Turunen löysi 25.9.1936 Turulan talon peltoa kyntäessään liuskekirveen auran viillon syvyydestä n. 50 m Turulan talosta luoteeseen ja n. 100 järven rannasta. Pelto on hiekkapohjainen; verifikaatin mukaan 15 m:n päässä löytöpaikasta oli löytynyt n. 1,5 m:n läpimittainen kivetty liesi, jossa oli ollut palaneita kalan selkänikamia ja luunmuruja. A. Erä-Esko ja L. Pesonen kävivät paikalla Inarinjärven säännöstelyn vahinkoja tarkastaessaan mutteivät heinikon takia pystyneet toteamaan mitään merkkejä kivikautisesta asuinpaikasta.

Pelto ei ole nykyisin enää käytössä ja on villiintyneen heinikon peitossa, joten alueelta ei tarkastuksessa löytynyt mitään uutta. Kohteeseen INARI 132 HAUTAUSMAAN KOILLISNURKKA kuuluvasta metsästä pellon länsipuolelta sen sijaan löytyi iskoksia polkujen kuluttamilta kohdilta melko läheltä pellon reunaa, joten on syytä epäillä, että kohteiden INARI 14 ja INARI 132 edustama laaja löytövyöhyke jatkuu edelleen Turulan entisen pellon

alueelle.

(15b)

Tarkastaessaan kohdetta 15a Erä-Esko ja Pesonen saivat Turulan talon isännältä metsätyömies Toivo Turuselta liuskekärjen katkelman, jonka Turunen oli löytänyt noin vuonna 1947 Saamen kansanopiston tien varresta n. 200 m Turulan talosta pohjoiseen. Esine oli löytynyt hiekkakummusta muuraushiekkaa otettaessa n. 90 cm:n syvyydestä; kumpu oli myöhemmin tasoitettu pysäköintipaikkaa rakennettaessa. Erä-Esko ja Pesonen eivät paikkaa tarkastaessaan havainneet mitään kivikautiseen asuinpaikkaan viittaavaa, eikä tällaista havaittu myöskään v:n 1988 tarkastuksessa.

INARI 16 KIRKONKYLÄ, NIVASALO

kivikautinen löytöpaikka, luokka II

tarkastettu: 22.8.88 kartta: s. 143 kuva: s. 246

peruskarttalehti: 3841 01 INARI

x= 7648 22

y= 501 76

z= 120

kylä: kirkonkylätila: Vuopionniemi 8:11 (myös Suojaranta 8:6?)omistaja: Vilho Nivasalo, Koppelontie, 99800 Ivalo (RNo 8:11)

Tyyne Nivasalo, Suojaranta, 99870 Inari (RNo 8:6)

löydöt: KM 13417 diar. 1954 (verif.)

KM 18892 diar. 1972 A. Erä-Esko

kuvat: 72378diat: -kunto: Mahdollinen asuinpaikka-alue on lähes kokonaan entistä kyntöpeltoa.uhanalaisuus: Ei luontaista uhkaa.entiset kertomukset: Erä-Esko & Pesonen, 1972:7.kohteen kuvaus:

Talollisen poika Oskari Nivasalo löysi v. 1954 Vuopionniemestä kotipeltoaan kyntäessään poikkikirveen (KM 13417) n. 100 m tilan asuinrakennuksesta koilliseen, pellon laidassa sijaitsevan kumpareen alareunasta. Aarni Erä-Esko ja Liisa Pesonen tarkastivat paikan v. 1972 inventoidesaa Inarinjärven säännöstelyn aiheuttamia vahinkoja; mitään kivikautiseen asuinpaikkaan viittaavaa ei havaittu ja löydöt jäivät yhteen epämääräiseen kvartsi-iskokseen, mutta Oskari Nivasalo kertoi isänsä löytäneen reikäkiven tievan nokasta, talosta itään olevan kumpareen eteläkärjestä.

Pelto ei ole enää käytössä ja kasvaa villiintynyttä heinikkoa, joten havaintomahdollisuudet eivät olleet parhaat. Nivasalon taloon vievän soratien ojassa tai mainitun kumpareen rinteessä ei voitu havaita mitään merkkejä kivikautisesta asuinpaikasta. Pelto on hiekkapohjainen mutta sen korkeus nykyisestä vedenpinnasta on sen verran pieni (Erä-Eskon arvion mukaan n. 3 m), että alueella tuskin on ollut ainakaan vanhempaa kivikautista asutusta. Kumpare taas on selvästi peltoa korkeammalla, mutta sen maapohja on kivikkoinen. Pintahavaintojen puutteen perusteella ei kuitenkaan voi sulkea pois mahdollisuutta, että alueella olisi

ollut muinaisasuinpaikka, sillä rantaeroosio on saattanut muovata topografiaa ja tuhota rakenteita mahdollisen asutusvaiheen jälkeen.

INARI 18 UKONJÄRVI

kivikautinen irtolöytö, luokka III

tarkastettu: 19.8.88 kartta: s. 144 kuvat: -

peruskarttalehti: 3832 06 RAHAJÄRVI

x= n. 7633 30

y= n. 517 00

z= n. 120

kylä: -

tila: valtionmaa

omistaja: Suomen valtio/ metsähallitus

löydöt: KM 5471:1 diar. 1908 I. Itkonen

kuvat: -

diat: -

kunto: -

uhanalaisuus: -

entiset kertomukset: Itkonen, 1910:3; Erä-Esko & Pesonen, 1972:8.

kohteen kuvaus:

Itkosen mukaan Heikki Kyrö löysi kivitueuran (KM 5471:1) v. 1908 "ihan maan pinnasta Ukonjärven etelärannalta Salmenniemeneksi kutsutulta paikalta, joka on n. km. päässä Rahajärven könkäältä itää kohti". Tarkka löytöpaikka jää näin ollen hieman epämääräiseksi, mutta kuten Erä-Esko inventointikertomuksessaan toteaa, kysymykseen tuleva todennäköinen löytöalue nykyisen Kirakkakönkään itäpuolella on kivikkopohjaista mättäikköä, jossa ei ole havaittavissa asuinpaikan merkkejä; esinettä on siis toistaiseksi pidettävä irtolöytönä.

INARI 19 VÄYLÄ, MUURAH AISNIEMI

kivikautinen asuinpaikka, kenttä, luokka II

tarkastettu: 8.7.88 kartta: s. 145 kuvat: s. 247

peruskarttalehti: 3841 09 VÄYLÄ

x= 7661 02

y= 523 14

z= n. 118

kylä: -tila: valtionmaa (vuokr.)omistaja: Suomen valtio/ metsähallitus, vuokr. Mikko Aikio

<u>löydöt:</u> KM 5471:2	diar. 1909	I. Itkonen
KM 18890	diar. 1972	Erä-Esko & Pesonen
KM 24296:1-3	diar. 1988	J. Kankaanpää

kuvat: 72289-90diat: -kunto: Välttävä - heikko, todennäköisesti pääosin huuhtoutunut.uhanalaisuus: Vähäinen luontainen huuhtoutuminen jatkuu.entiset kertomukset: Itkonen, 1910:3; Erä-Esko & Pesonen, 1972:9.kohteen kuvaus:

Itkosen mukaan kivituuran KM 5471:2 löysi "muutama vuosi sitten Matti Sarre Inarin länsipuolelta Muurahaisniemen talon rannasta aaltojen ylettyviltä". Erä-Esko ja Pesonen poimivat 1972 paikkaa tarkastaessaan muutaman iskoksen rantavedestä verkkovajan luota, linjamerkin kohdalta, mutta eivät havainneet muita merkkejä kivikautisesta asuinpaikasta. Erä-Esko totesi myös, että linjamerkin kohdalla ja sen itäpuolella oli vanha katajaa kasvava lapinkenttä, jossa ei kuitenkaan voinut todeta asumuksen jäännöksiä.

Muurahaisniemen ranta on kivikkoinen ja veden kuluttama; rinne alkaa nousta lähes vesirajasta. Rantakivikosta ja vedestä kerättiin kvartsi-, kvartsiitti- ja pii-iskoksia, mutta muita merkkejä asuinpaikasta ei voitu todeta. Maaston muodon perusteella on epätodennäköistä, että asuinpaikasta olisi kovinkaan paljon jäljellä. Lapinkenttä niemen laella on kasvillisuutensa puolesta hyvin tyypillinen, mutta tiheä katajapensaikko heikensi havainnointimahdollisuuksia eikä selviä rakenteita pystynyt erottamaan.

INARI 24 NELLIM, TIIAISNIEMI

kivikautinen löytöpaikka, luokka II

tarkastettu: 2.-3.8.88 kartta: s. 146 kuvat: s. 248

peruskarttalehti: 3843 04 NELLIMÖ

x= 7648 26

y= 561 30

z= 120 - 125

kylä: Paatsjokitila: Tiainen 10:6omistaja: Inarin kunta, PL 60, 99801 Ivalolöydöt: KM 8187 diar. 1923 (verif.) virh! ks. alla
kivituura tai -taltta, joutunut hukkaan (ks. alla).kuvat: 72326-9diat: 15551kunto: entistä piha- ja viljelysmaata, joten mahdolliset rakenteet ainakin osittain tuhoutuneet.uhanalaisuus: vähäistä rantaeroosiota, muuten ei luontaista uhkaa.entiset kertomukset: I. Itkonen, 1910:6; Erä-Esko & Pesonen, 1972.kohteen kuvaus:

Esihistorian toimiston pääluettelon ja verifikaatin mukaan kivitaltta KM 8187 (diar. 1923) on peräisin "kahden jalan syvyydestä Tiiaisniemen talon perunapellosta", ja kyseinen esine esiintyy myös Erä-Eskon kertomuksessa Tiiaisniemen ainoana löytönä. Ilmari Itkonen kuitenkin mainitsee kohteesta seuraavaa: "Tiais- eli Parkkiniemen emäntä selitti talon pottumaan nurkasta löydetyn kiven, liekkö ollut tuura vai taltta, pari vuotta sitten antaneensa jollekin "herralle". Samanlaisen Nellimjärveltä tavatun kiven sanoi hän viime kesänä antaneensa maisteri Renvallille, joka arvattavasti on sen hist. museoon toimittanut.-" On syytä panna merkille, että Tiiaisniemestä löydetty esine on siis annettu n. v. 1907 tuntemattomalle "herralle" ja Nellimjärveltä löydetty esine taas on annettu joko kesällä 1908 (haastattelujankohdan mukaan) tai 1909 (raportin kirjoitusajankohdan mukaan) maisteri Renvallille, jonka emäntä ilmeisesti tuns. Pääluettelon mukaan taltan KM 8187 on museolle lahjoittanut "metsänhoitaja Renvall" ja verifikaatissa mainitaan löytövuodeksi 1909 ("viime kesä" Itkoselle, joka kirjoittaa talvella 1909-1910), joten KM 8187 lienee todellisuudessa peräisin Nellimjärveltä (INARI 137?) ja tuntemattomalle "herralle" luovutettu varsinainen Tiiaisniemen löytö on

arvatenkin joutunut hukkaan.

Tiiaisniemen eli Tiaisniemen talo on nykyisin kunnan työntekijöiden lomapaikka, eikä pihamaa ole ollut viljelykäytössä vuosikausiin. Alueella on asuinrakennus ja useita ulkorakennuksia; heinikon seassa erottaa myös vanhempien rakennusten jäänteitä. Tiheän, mätästävän heinikon seasta ei voinut erottaa mitään merkkejä maanviljelysvaihetta vanhemmasta asutuksesta, eikä sellaisia havaittu myöskään rantakivikossa. Tästä huolimatta ei voi täysin yhtyä Erä-Eskon antamaan luokitukseen (irtolöytö, luokka III), sillä Tiaisniemi on topografialtaan varsin sopiva asuinpaikaksi. Erä-Esko mainitsee, että talon väki ei v. 1972 muistanut kuulleen- sa taltan löytöpaikasta mitään; tietävästi talo kuitenkin joutui kunnalle jo 1960-luvulla entisen omistajan kuoltua ilman perillisiä, joten 1972 tavatut asukkaat tuskin olivat talon alkuperäistä väkeä ja heidän tietämättömyytensä yli 60 vuotta vanhoista tapahtumista on ymmärrettävä.

INARI 28 VESKONIEMI, SILTAOJA

kivikautinen asuinpaikka, luokka II

tarkastettu: 11.8.88 kartta: s. 147 kuvat: s. 249

peruskarttalehti: 3832 09 VESKONIEMI

x= 7632 22

y= 526 78

z= 120

kylä: Koppelotila: Kyrönperä 12:12omistaja: Seppo ja Erja Kujanen, Kivimäentie 20, 15200 Lahtilöydöt: KM 10740:7-9 diar. 1937 (verif.)

KM 13290 diar. 1953 Erä-Esko & Pesonen

kuvat: 72351-3diat: 15552-3kunto: ainakin osittain tien ja viljelyn tuhoama.uhanalaisuus: ei luontaista uhkaa; tien rakentaminen viittaisi mahdollisiin rakennushankkeisiin.entiset kertomukset: A. Erä-Esko, kaivauskertomus "INARI, Veskonieni, Siltaoja" 1953 (MV esihist. tston top. ark. INARI); Erä-Esko & Pesonen, 1972:12.*kohteen kuvaus:

Vuonna 1937 Koppelon kansakoulun opettaja Annaliisa Hakosalo lähetti tri T.I. Itkoselle useita koululaisten löytämiä kiviesineitä, näiden joukossa mm. Helli, Pekka ja Katri Kyrön Veskoniemestä pellon ojasta löytämät esineet (kivilajiesineen katkelma, hioin ja kivilaji-iskos). A. Erä-Esko suoritti löytöpaikalla koekaivauksen v. 1953 mutta löysi vain kolme kvartsi-iskosta pintalöytöinä, joskin koeruuduista näytti tulevan esiin selvää kulttuurimaata. Erä-Eskon ja Pesosen tarkastaessa paikan uudelleen 1972 pelto oli heinällä, eikä havaintoja tehty.

Nykyisin pelto on hylätty, ja on ilmeisesti ollut jo monta vuotta, sillä se kasvaa heinän sijasta sammalta. Sammaleen takia ei itse peltoalueella voitu tehdä havaintoja; pellon pohjoislaitaan melko äskettäin rakennetun tien ojassa taas ei havaittu merkkejä muinaisjäännöksestä. Lähelle tien länsipäätä on

* Erä-Eskon ja Pesosen inventointikertomuksessa ja Inarin suojelukohdeluettelossa paikka esiintyy nimellä "Siltaoja, Veskonieni"; normaalikäytännön mukaan Veskonieni kylän nimenä kuitenkin tulee ensin.

kasattu soraa pellon puolelle jonkinlaiseksi penkereeksi, mahdollisesti rakennuksen pohjapenkäksi.

INARI 35 KIRKONKYLÄ, LAPINOJA

kivikautinen asuinpaikka, kodanpohja? luokka II

tarkastettu: 22.8.88 kartta: s. 148 kuvat: s. 250-1

peruskarttalehti: 3841 01 INARI

x= 7645 92 (35a) 7645 84 (35b) 7646 01 (35c)

y= 504 72 504 64 504 77

z= n. 125 125 - 127,5 122,5 - 125

kylä: kirkonkylätila: Eni 67:1 (35a); Lapinojansuu 39 (35b);
Puronsuu 67:2 (35c).omistaja: Nikula, Eino Onni, 99870 Inari (RNo 67:1);

Nikula, Frans Emil, 99870 Inari (RNo 39)

Nikula, Onni, 99870 Inari (RNo 67:2)

löydöt: KM 12904 diar. 1951 (35a) (verif.)

KM 13192 diar. 1953 (35b) (verif.)

kivitaltta ks. alla (35c)

kuvat: 72388-92diat: -kunto: kaikki löytökohdat ovat viljelysmaata, joten rakenteet
ovat ainakin osittain tuhoutuneet.uhanalaisuus: ei luontaista uhkaa.entiset kertomukset: -kohteen kuvaus:

35a:

Kalastaja Onni Nikula lähetti vuonna 1951 mtt:lle suurehkon poikkikirveen (KM 12904), jonka oli löytänyt omistamaltaan Lapinojan palstalta 55 cm:n syvyydestä uudispeltoa kuokkiesä. Verifikaatin mukaan ruskeasta hiekkamaasta oli löytynyt myös palojälkiä ja kivistä ladottuja arinoita n. 35 cm:n syvyydestä. Paikkaa tarkastettaessa saatiin oppaaksi löytäjä Onni Nikula itse, joka osoitti löytökohdaksi loivan hiekkapohjaisen pohjoisrinteen välittömästi Nikulanperän tien eteläpuolelta. Nikulan mukaan lähistöltä oli löytynyt kookas kivetty liesi, jossa kasvoi vankka petäjä; tämä oli kuitenkin hajoitettu pellonteon yhteydessä. Paikalla ei tarkastuksessa havaittu selviä asuinpaikan jälkiä, mutta liesi viittaisi kuitenkin sellaisen olemassaoloon.

35b:

Herra T.J. Mattila Salosta toimitti vuonna 1953 mtt:lle maanviljelijä Emil Nikulan Lapinojan Nikulan uudispalstaa raiva-
tessa n. 10 cm:n syvyydestä löytämän suurehkon, kuokan terään
katkenneen liuskekärjen. Kohdetta tarkastettaessa Emil Nikula ei
itse ollut paikalla, mutta Eero Nikula näytti löytöpaikan summit-
taisen sijainnin. Löytöalue on tasainen hiekkaterassi (Emil)
Nikulan talon ja Nikulanperän tien eteläpuolella; löytökohta on
ilmeisesti ollut varsin lähellä terassin reunaa (35a on saman
terassin rinteessä). Paikalla ei tarkastuksessa havaittu iskoksia
tai palanutta luuta (pintamaa oli Eero Nikulan mukaan kuorittu
pois joitakin vuosia sitten), mutta yhdestä kohdasta törmän
reunalta löytyi palaneita kiviä. Topografiansa puolesta löytöalue
on erittäin sopiva asuinpaikaksi.

35c:

Onni Nikulaa haastatellessa kävi ilmi, että hän oli
- ilmeisesti v:n 1951 jälkeen - löytänyt maaltaan myös kivitaltan,
jonka oli antanut prof. Sonckille, os. Hämeentie 5, Helsinki (il-
meisesti Carl-Eric Sonck, Hämeentie 2 A, 00530 Hki; vrt. INARI 304
SÄISAARI). Löytöpaikka oli perunamaa n. 20 m (Onni) Nikulan
talosta itään.*

Näiden löytöpaikkojen lisäksi tarkastettiin myös Onni
Nikulan talon rannassa sijaitseva kalakellari, jota kaivaessaan
Nikula oli kertomansa mukaan löytänyt kivetyn tulisijan n. 50 cm:n
syvyydestä. Kellari on vain n. 1-2 m:n korkeudella nykyisestä
vedenpinnasta. Iskoksia tms. ei havaittu, mutta kellarin länsipää-
tyä näyttäisi kiertävän pyöreä hiekkavalli, mahdollisesti kodan-
pohjan jäännös.

*

Mainittakoon, että Onni Nikula kertoi löytöjä toiseen
kertaan selostaessaan löytäneensä Sonckille antamansa
kivitaltan rinteestä ja poikkikirveen KM 12904 peruna-
pellosta; kyseessä lienee kuitenkin muistivirhe sillä
verifikaatin kuvaus poikkikirveen löytöpaikasta sopii
nimenomaan rinteeseen.

INARI 36 PIRTTISAARI

Kivikautinen löytöpaikka, kenttä? luokka II

tarkastettu: 27.7.88 kartta: s. 149 kuvat: s. 252

peruskarttalehti: 3841 04 KANKIVUONO

x= 7645 02

y= 517 40

z= 120 - 125

kylä: -

tila: valtionmaa (vuokr.)

omistaja: Suomen valtio/ metsähallitus;

vuokr. Seppo Elias Mähönen & Aimo Antero Mähönen

löydöt: KM 13291 diar. 1953

kuvat: 72310-13

diat: 15554-5

kunto: löytöpaikka on entinen perunapelto, joten mahdolliset rakenteet ovat ilmeisesti ainakin osittain tuhoutuneet.

uhanalaisuus: Löytöpaikkaan vaikuttaa heikko rantaeroosio; ei muuta luonaista uhkaa.

entiset kertomukset: A. Erä-Esko, 1953.

kohteen kuvaus:

Erakko Uuno Pelander löysi keväällä 1953 perunapellostaan Pirttisaaresta reikäkiven (nuijan?) KM 13291. Aarni Erä-Esko suoritti paikalla pienen koekaivauksen kesällä -53, mutta löysi vain hiilipitoista maata ja punertavaa hiekkaa. Erä-Eskon mukaan Pelander ja kyytimiehenä ollut H. Kyrö kertoivat paikalla aikaisemmin olleen "jonkinlaisia muinaisen kodanpohjan jäännöksiä". Löytöalue on melko tasainen hiekkapenger, jonka korkeus nykyisestä vedenpinnasta on alle 1 m. Entinen perunapellon ala kasvaa nykyisin ruohoa, ja erakon turvekammin tilalla on lautamökki (erakko itse kuoli joitakin vuosia sitten ja mökki on sukulaisten käytössä vapaa-ajan asuntona). Mitään merkkejä kodanpohjista tai muista kiinteästä muinaisjäännöksestä ei v:n 1988 inventoinnin yhteydessä todettu, mutta kohde on hiekkapohjansa ansiosta erittäin sopiva asuinpaikaksi.

INARI 37 NELLIM, PAATSJOEN LUUSUA

epineoliittinen asuinpaikka, luokka II

tarkastettu: 16.8.88 kartta: s. 150 kuvat: s. 253-5

peruskarttalehti: 3843 04 NELLIMÖ

x= 7646 50 (I & II)	7646 53 (III)
y= 555 24	555 36
z= n. 120	n. 120

kylä: -tila: valtionmaaomistaja: Suomen valtio/ metsähallitus

<u>löydöt:</u> KM 13308	diar. 1953	(verif.)
KM 13349	diar. 1953	(verif.)
KM 18885:1-6	diar. 1972	Erä-Esko & Pesonen
KM 19428:1-226	diar. 1974	M. Torvinen
KM 19434:1-2	diar. 1974	M. Torvinen
KM 19816:1-153	diar. 1975	M. Torvinen
KM 20865	diar. 1980	(verif.)
KM 24297:1-8	diar. 1988	J. Kankaanpää

kuvat: 72358-65diat: 15556-9

kunto: Luusua I-II on kohtuullisessa kunnossa, joskin paikalle on kaivettu linjaviittojen pystyttämistä varten kaksi n. neliömetrin kokoista kuoppaa. Luusua III on melko huonossa kunnossa, sillä niemen harjan sidoskasvillisuus on tuhoutunut.

uhanalaisuus: Luusua I-II syöpyy rannoilta, mutta varsin hitaasti sillä rantatörmä on melko loiva. Luusua III on jyrkkäreunainen ja korkea; sidoskasvillisuuden puutteessa sade ja säännöstelyn tehostama rantaerosio tuhonnevat niemenkärjen hiekkakerrostumat parinkymmenen vuoden kuluessa.

entiset kertomukset: Erä-Esko & Pesonen 1972:15; Torvinen, 1974; Torvinen, 1975 (MV esih. tston top. ark.)

kohteen kuvaus:

Ensimmäinen löytö Paatsjoen luusuasta (Luusua I) oli johtaja Helge Grönlundin 1953 pinnalta löytämä kivituura (KM 13308). Samana vuonna kapteeni Erkki Innola rajavartiostosta suoritti paikalla pienen koekaivauksen ja löysi käsihioimen (KM 13349) sekä tulenpidon jälkiä. A. Erä-Esko ja L. Pesonen tarkasti-

vat paikan vuonna 1972 ja löysivät kvartsikaapimia, iskoksia ja palanutta luuta; lisäksi Erä-Esko ja Pesonen totesivat asuinpaikan merkkejä myös Luusua I:stä n. 200m itään sijaitsevassa niemekkees-
sä, josta tässä tarkastuskertomuksessa käytetään vastedes nimitys-
tä Luusua III. Markku Torvinen kaivoi Luusua I:n alueella vuosina
1974-75 ja suoritti myös pienehkön koekaivauksen tästä n. 60m
itään sijaitsevassa niemenkärjessä, joka sai nimekseen Luusua II.
Löytöihin kuului mm. asbestikeramiikkaa ja kvartsiittinuolenkär-
kiä, minkä perusteella Torvinen ajoitti asuinpaikan lähinnä
pronssikautiseksi. Luusuan löytöihin kuuluu vielä kivituura, jonka
rajavääpeli Pentti Ilmonen löysi rantakivikosta n. 60 m alavirtaan
Luusua I:stä 10.5.1975 ja toimitti saman tien Pohjois-Pohjanmaan
museoon; museoviraston kokoelmiin esine kuitenkin diarioitiin
vasta 9.9.1980.

Kaikki kolme aluetta ovat maapohjaltaan kivikkoista
hiekkamoreenia, ja säännöstelyn aiheuttaman rantaeroosion jäljet
ovat ilmeiset. Luusua I:ssä todettiin kvartsi- ja kvartsiitti-
iskoksia sekä palanutta luuta pinnassa Torvisen entisellä kaivaus-
alueella; löytöihin kuuluu myös yksi kvartsikaavin. Luusua II:n
kohdalla ei todettu löytöjä, mutta suunnilleen kaivausalueiden
puolivälistä löytyi rantavedestä useita kymmeniä kvartsi-iskoksia,
mikä tuntuisi vahvistavan käsitystä että Luusua I ja II kuuluvat
samaan asuinpaikkaan. Luusua III on pieni jyrkkäharjainen niemi,
jonka reunat ovat pahasti rantaeroosion syömät. Niemenkärjen lähes
pintakasvillisuudesta paljaalta harjalta löytyi palanutta luuta
sekä kvartsi- ja kvartsiitti-iskoksia; suurin osa kvartsiitista
oli lähes mustaa ja erittäin hienorakeista. Paikalla on todennä-
köisesti ollut kivikautinen/ epineoliittinen asuinpaikka, mutta
eroosio on tuhonnut reunaosat ja jäljellä olevat kerrostumatkin
ovat vaarassa sortua.

INARI 42 KOPPELO, KÄYMÄSAARI

kivikautinen löytöpaikka, kenttä? luokka II

tarkastettu: 20.7.88 kartta: s. 151 kuvat: s. 256

peruskarttalehti: 3832 09 VESKONIEMI

x= 7632 95

y= 525 57

z= 120

kylä: Koppelo

tila: Käymäsaari 19:5; Toivola 19:10

omistaja: Länsiauto oy (RNo 19:5)

Ritva Tikkanen, Granängsringen 54 B, 13500 Tyresö,
Sverige (RNo 19:10)

löydöt: KM 15423 diar. 1962 (verif.)

kuvat: 72302-3

diat: 15560-1

kunto: tyydyttävä; löytöalue on kuitenkin osin entistä viljelysmaata, joten mahdolliset rakenteet ovat saattaneet tuhoutua.

uhanalaisuus: Heikkoa rantaeroosiota, muuten ei luontaista uhkaa.

entiset kertomukset: Erä-Esko & Pesonen, 1972:19.

kohteen kuvaus:

Rouva Irene Lumilampi löysi 1950-luvun alussa Käymäsaarissa sijainneesta perunapellosta hioinkiven; pellossa oli havaittavissa myös hiiltä ja tuhkaa. A. Erä-Esko ja L. Pesonen tarkastivat paikan v. 1972. Erä-Eskon mukaan löytöpaikka sijaitsee todennäköisesti saaren kaakkoiskärjessä horsmaa kasvavalla aukealla, mutta mitään merkkejä kivikautisesta asutuksesta ei löytynyt. Aukean yläosasta Erä-Esko ja Pesonen löysivät palaneista kivistä koostuvan peltoraunion, jota kuitenkin arvelivat mahdollisesti resentiksi.

Saarta tarkastettaessa ei horsmaniityn alueelta eikä saaren muistakaan osista löytynyt merkkejä kivikautisesta asutuksesta. Keskeltä saarta löytyi Erä-Eskon kuvaukseen sopiva peltoraunio, joka ei kuitenkaan sijaitse horsmaniityn laidassa. Niityn luoteispuolella on kivikkoa, joka saattaa olla vanhaa asuinkenttä-alueita.

INARI 43 NELLIM, HEIKKILÄ

kivikautinen asuinpaikka, luokka II

tarkastettu: 11.8.88 kartta: s. 152 kuvat: s. 257

peruskarttalehti: 3843 04 NELLIMÖ

x= 7641 40

y= 552 27

z= 120 - 122,5

kylä: Paatsjokitila: Heikkilä 58omistaja: Heikki Sarre, 99860 Nellim

<u>löydöt:</u> KM 15523	diar. 1962	(verif.)
KM 24298:1-2	diar. 1988	J. Kankaanpää

kuvat: 72349-50diat: 15562kunto: Löytökohta tuhoutunut, alueella useita rakennuksia ja kaksi perunapeltoa.uhanalaisuus: ei luontaista uhkaa.entiset kertomukset: -kohteen kuvaus:

Heikki Sarre löysi 1962 omistamaltaan Heikkilän tilalta Nellimövuonon etelärannalta vesipumppua asentaessaan kolme kampa-
keraamista saviastianpalaa, jotka nellimöläinen opettaja Raila
Reponen toimitti museovirastoon. Reposen kirjeen mukaan emäntä
Aili-Maria Sarre kertoi löytäneensä alueelta vanhoja tulisijoja 20
- 30 cm:n syvyydestä perunapeltoa kuokkiessaan.

Alue tarkastettiin Heikki ja Aili-Maria Sarren toimiessa
oppaina. Keramiikanpalojen löytöpaikka on nykyisin Sarren talon
alla; talon välittömässä ympäristössä ei kuitenkaan havaittu kivi-
kautisen asutuksen merkkejä. Sen sijaan läheltä rantaa talon koil-
lispuolelta löytyi useita kivettyjä liesiä sekä kvartsi-iskoksia.
Alue on tasainen ja maapohjaltaan puhdasta hiekkaa, sellaisenaan
erittäin sopiva asuinpaikaksi.

INARI 45 VARANKINIEMI

rautakautinen löytöpaikka, luokka II

tarkastettu: 9.7.88 kartta: s. 153 kuva: s. 258

peruskarttalehti: 3841 05 UKONSELKÄ

x= 7657 50

y= 518 16

z= n. 120

kylä: Väylä

tila: Varankiniemi 6:4

omistaja: Sameli Vallen oik. om., Varankiniemi

löydöt: KM 5471:11 diar. 1909 I. Itkonen

kuvat: 72291

diat: 15563

kunto: tyydyttävä, entistä viljelysmaata.

uhanalaisuus: ei luontaista uhkaa, joskin ranta on varsin matala.

entiset kertomukset: Itkonen, 1910:12.⁸

kohteen kuvaus:

Ilmari Itkosen mukaan rautaisen saksimiekan KM 5471:11 löysi "joitakin vuosia sitten" Sammeli Walle Varankiniemestä Inarin länsirannalta, "tupansa nurkan juuresta, josta se maan kulumisen vuoksi tuli pystyasennossa näkyviin".

Varankiniemen talon pihapiiri on pääasiassa ruohottunutta kenttää, nykyinen talo on käytössä vapaa-ajan asumuksena. Talon emäntä - ilmeisesti Sammeli Wallen pojantytär - näytti Sammelin tuvan paikan; itse tupaa ei enää ole olemassa. Löytöpaikka sijaitsee nykyisen talon alapuolella n. 20-30 m rannasta. Tiheässä, mätästävässä heinikossa saattaa vielä selvästi erottaa talon perustuksiin kuuluvia rakenteita; mitään muinaisjäännökseen viittaavaa ei voinut kasvillisuuden seasta havaita. Alue kuuluu samaan harjumuodostumaan kuin Jolnivuono ja maapohja on hiekkaa; pyyntikuoppia tai kivistä kivikautisen asutuksen jälkiä ei kuitenkaan pintatarkastuksessa todettu.

INARI 49 LUSMASAARI

pronssikautinen löytöpaikka, luokka II

tarkastettu: 12.8.88 kartta: s. 154 kuvat: s. 259

peruskarttalehti: 3843 01 SATAPETÄJÄSELKÄ

x= 7643 76

y= 545 67

z= n. 120

kylä: -

tila: valtionmaa

omistaja: Suomen valtio/ metsähallitus

löydöt: KM 8724 diar. 1926 (verif.)

kuvat: 72355-6

diat: 15564-5

kunto: hyvä

uhanalaisuus: lievä rantaeroosio, ei vaikuta löytöpaikkaan.

entiset kertomukset: A.M. Tallgren, "Ett viktigt bronsåldersfynd från Lappmarken" (FM 1926); T.I. Itkonen, tarkastuskertomus 1927; Erä-Esko & Pesonen, 1972:20.

kohteen kuvaus:

Heikki H. Sarre löysi v. 1926 kalastusmatkalla Lusmasaaren länsikärjestä rahanheitossa hukkaantunutta kolikkoa etsiessään kiven alta pronssikautisen kätkön, johon kuului useita pronssirenkaita, pronssinen putkikirves ja pronssinen partaveitsi. Tallgrenin mukaan löytö kuuluu pronssikauden V periodiin ja ajoittuu 7. vuosisadalle e.Kr. Toivo Itkonen ja tullivirkamies E. Tamelander tarkastivat paikan löytäjän opastamana v. 1927 ja kaivoivat kivien alustaa, mutteivät löytäneet enempiä esineitä. A. Erä-Esko ja L. Pesonen kävivät myös paikalla v. 1972 ja totesivat löytöalueen säilyneen samanlaisena kuin se Tamelanderin valokuvissa näkyi.

Lusmasaaren länsikärki on kivinen niemi, jonka kainalossa on suojaisa lahdenpoukama. Poukaman pohjoisrannalla sijaitseva löytöpaikka on ainakin valokuvista päätellen edelleen samanlaisessa kunnossa kuin v. 1927; Tamelanderin valokuvassa näkyvä ja Erä-Eskon mainitsema vanha kelo on sekin edelleen paikoillaan. Rannalle löytöpaikan alapuolelle on kerätty ilmeisesti kalastajien tarpeeseen kelonpätkiä, joita on polteltu kivien lomassa; tulistelupaikka ei kuitenkaan juuri vaikuta löytökohtaan. Rantaeroosiosta ei myöskään ole uhkaa, sillä karkea kivikko ei ole altis kulutukselle.

INARI 53 UKONSAARI

rautakautinen löytöpaikka, uhripaikka, luokka II
tarkastettu: 29.7. kartta: s. 155 kuvat: s. 260

peruskarttalehti: 3841 05 UKONSELKÄ

x= 7650 72

y= 511 78

z= n. 140 (uhriluola)

kylä: -

tila: valtionmaa

omistaja: Suomen valtio/ metsähallitus

löydöt: KM 18349:1-8 diar. 1971

A. Sarvas ym. 1968

kuvat: 72270, 72322, 72421

diat: 15566

kunto: hyvä

uhanalaisuus: ei uhanalainen

entiset kertomukset: Fellman, Antecningar (Helsingfors 1906)

I s. 215, 411; II s. 84; Itkonen, 1910 s. 32-33; C.A.

Nordman, "Silfverringen från Ukonsaari i Enare" (FM

1922); A. Sarvas, koekaivauskertomus 1968 (MV esihist.

tston top. ark.).

kohteen kuvaus:

Inarin Ukko on Taka-Lapin suurimpia seitoja, korkeaharjainen kalliosaari Ukonselän etelälaidalla. Itkonen kertoo Ukosta seuraavaa: "Toinen vieläkin tunnettu uhripaikka on keilamaisella Ukonsaarella Inarinjärvessä. Siinä pitäisi Fellmanin mukaan olla suuri uhriluola, jossa ja jonka edustalla on paljon maatuneita poronsarvia ja luita. Tuota luolaa olen tarkastanut, mutta en siellä huomannut mitään jäännöksiä, en luita, enkä maata, paljasta kalliota vaan; ei se myöskään ole suuri, kun vaan uskaltaa sinne pimeyteen työntyä koettelemaan. Sen sijaan on luolan jyrkkäseinäisessä katottomassa eteisessä paksu kerros mustaa maata, joksi uhrilahjat todennäköisesti ovat muuttuneet. Täältä sanotaan joidenkin englantilaisten v.1876 löytäneen ikivanhan pronssikoristeiden mukamas. - Muuan vanha lapp:nen kertoi, että vielä muutamia vuosikymmeniä sitten oli eräs Saara-Vuolli (Vuolli Saijets) siellä Ukolle munia uhrannut. - Niinikään jutteli hän jonkun "hosmestarin" tässä takavuosina uhranneen Ukonsaareen (tietysti piloillaan) markan, vaikka joku oli varoittanut, ettei siitä hyvää seuraa. "Mutta hosmestari tuli siitä kivuloiseksi", jatkoi kertoja tosis-

saan. Olkoon tämä turisteille varoituksena! - Muistoja tuosta uhraamisesta lienee sekin, että vieläkin Ukonseljällä nakataan järveen äyri tai pari, jotta tuulta saataisiin."

Saarella olevasta uhriluolasta löysi englantilainen arkeologi sir Arthur Evans 1873 hopeisen myöhäisrautakautisen korvarenkaan, joka on nykyisin Oxfordissa Ashmolean Museumin kokoelmissa. Anja Sarvas, Martti Linkola, Ilkka Mäntylä ja Pekka Sarvas suorittivat koekaivauksen oletetussa uhriluolassa v. 1968; löydöt olivat eläinten luita, sarvia ja hampaita, mutta yhtään esinettä ei tavattu.

Ukko on suosittu turistikohde. Vesibussia varten saaren länsikärkeen on rakennettu kiinnittäytymispaikka, ja etenkin saaren länsirinteen pintakasvillisuus on melko pahasti polkujen kuluttama. Tulevissa hyödyntämissuunnitelmissa on syytä otta huomioon, että kohteen historiallinen ja maisemallinen arvo riippuu pitkälti saaren säilymisestä luonnontilassa.

INARI 55 NELLIM, MARKKINAPAIKAT

saamelaisasuinpaiikkoja, luokka III

tarkastettu: 10.8.88 kartta: s. 156 kuva: s. 261

peruskarttalehti: 3843 04 NELLIMÖ

x= 7641 16

y= 553 32

z= n. 120

kylä: Paatsjokitila: ?omistaja: ?löydöt: -kuvat: 72413diat: -kunto: tuhoutunutuhanalaisuus: ks. ed.entiset kertomukset: I. Itkonen, 1910:20; T. Itkonen, kartta ja valokuvia 1913-14 (esihist. tston top. ark., INARI)kohteen kuvaus:

Ilmari Itkonen mainitsee stipendiaatinkertomuksessaan "Wanhempien markkinapaikkojen" joukossa Nellimin taloa vastapäätä sijaitsevan kuuden tulisijan ryhmän; nämä tulisijat olivat "kivenmukuloista umpinaisiksi ja jokseenkin tasaisiksi ladottuja arinoita, jotka ovat 100-125 cm. pituisia, 100 lev. ja 10-15 kork., pitempi puoli idästä länteen". Latomusten ympäristöstä Itkonen vielä toteaa, että "Itse kotain sijoja, jotka ovat olleet nelikulmaisia, ei enää näkynyt". Toivo Itkosen kartassa erottuu 24 liettä, jotka muodostavat kaksi selvästi erillistä ryhmää; lisäksi karttaan on merkitty itäisemmän ryhmän yhteyteen 4 peurahautaa.

Liesien ja peurahautojen sijaintia on vaikea tarkkaan selvittää, sillä säännöstely on muuttanut rantaviivan muotoa. Itäisempi ryhmä näyttää sijainneen suunnilleen nykyisen Nellimöjärven tien kohdalla (Itkosen kartassa talvitie) ja läntisempi ryhmä nykyisen SOK:n ja Elannon välissä. Ainakin itäisempi ryhmä olisi tämän perusteella jäänyt Petsamon tien alle, joskin tien laidassa todettiin kummallakin puolella nuorehkolta vaikuttava kuoppa; läntisemmän ryhmän etäisyyttä rannasta on myöhempien rakennustöiden (mm. Nellimön sahan) vuoksi vaikea päätellä, mutta siitäkään ei tarkastuksessa havaittu jälkeäkään, joten se lienee myös tuhoutunut joko tien tai sahan rakentamisen yhteydessä.

INARI 56 KIRKONKYLÄ, VUOPAJA S

epämäär. asuinpaikka, kivikaut. asuinpaikka, luokka II
 tarkastettu: 11.7.88 kartat: s. 157-8 kuvat: -

peruskarttalehti: 3841 01 INARI

x= 7647 56

y= 501 31

z= >120

kylä: -

tila: valtionmaa

omistaja: Suomen valtio/ rakennushallitus

löydöt: KM 23718 diar. 1987 A. Arponen

kuvat: -

diat: -

kunto: epämäär. asuinpaikka tuhoutunut (?), kivikaut. asuinpaikka tyydyttävä (polkueroosiota).

uhanalaisuus: kaavoitettu puistoalueeksi, ei uhanalainen.

entiset kertomukset: Itkonen: 1913

kohteen kuvaus:

I. Itkosen artikkelissa Tietoja Inarin seudun muinaisuuksista (SM 1913 s. 4) mainitaan tarkemmin ajoittamaton, 165 x 120 cm:n kokoinen kivetty tulisija, joka olisi löytynyt Juutuanjoen suun pohjoispuolelta Vuopajanniemen etelärannalta. A. Arponen totesi 1987 Vuopajanniemen kärjessä kallioiden välissä merkkejä kivikautisesta asuinpaikasta, mm. kvartsi-iskoksia ja palaneita kiviä. Arponen antoi kohteelle numeron INARI 428 VUOPAJANNIEMI, mutta koska alueella on numero jo ennestään, on uusi tunnus tarpeeton.

Itkosen liettä ei tarkastuksessa pystytty paikallistamaan; korkeuden perusteella se on todennäköisesti joutunut upoksiin. Vuopajanniemen matala ja hiekkainen keskiosa on toiminut mm. leirintäalueena ja sen pintaa on ilmeisesti jonkin verran tasoitettu; alueella ei pintatarkastuksessa todettu merkkejä esihistoriallisesta asuinpaikasta. Niemen kärjessä kallioiden välissä on pieni, n. 20 x 30 m:n kokoinen terassi, jolla todettiin epämääräisiä kvartsi-iskoksia ja tulisijan jäännöksiä. Jälkimmäisten iästä on vaikea sanoa mitään varmaa, sillä suojaisa terassi kallioiden välissä näyttää jätteilä ja pintakasvillisuuden melko voimakkaasta kulumisesta päätellen olevan suosittu tulistelupaikka; palaneita kiviä näytti kuitenkin olevan myös maanpinnan alla.

INARI 57 JUUTUA, UHONIEMI

kivikautinen löytöpaikka, epämääräinen asuinpaikka, luokka II
tarkastettu: 22.8.88 kartta: s. 159 kuva: s. 262

peruskarttalehti: 3841 01 INARI

x= 7648 09

y= 501 84

z= 120

kylä: kirkonkylä

tila: Uhoniemi 8:1

omistaja: Touko-Matti Heino, Purjehtijankatu 58, 26200 Rauma

löydöt: KM 17065 diar. 1966 (verif.)

kuvat: 72385

diat: -

kunto: tyydyttävä, alueella joitakin rakennuksia.

uhanalaisuus: ei luontaista uhkaa.

entiset kertomukset: Ilmari Itkonen, 1910:5, 12, 21; Erä-Esko
& Pesonen, 1972:21.

kohteen kuvaus:

Erä-Eskon tarkastuskertomuksessa kohde on määritelty löytöpaikaksi sen perusteella, että sieltä tunnetaan vain yksi esine, Eenokki Nivasalon v. 1951 dosentti Sainion huvilan rakennustöiden yhteydessä löytämä piikeihäänkärki. Ilmari Itkonen kuitenkin mainitsee stipendiaatinkertomuksessaan Uhoniemestä löytyneen mm. kivikautisia (?) ja saamelaisaikaisia tulisijoja, joista osa oli tuhoutunut; näiden tarkasta sijainnista ei ole tietoa (ks. myös Inari 16).

Piikeihäänkärjen löytöpaikan eli niemen kärjessä sijaitsevan huvilan ympäristössä ei tarkastuksessa todettu merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä; paikka on kivikkoinen kumpare, joka soveltuu huonosti asuinpaikaksi. Itkosen liesiä ei epämääräisten sijaintitietojen takia pystytty paikantamaan.

INARI 58 URNJARGA, METSÄNHOITAJAN VIRKATALO

epämääräinen asuinpaikka, luokka II

tarkastettu: 23.8.88 kartat: s. 160-1 kuvat: s. 263

peruskarttalehti: 3841 01 INARI

x= 7646 80

y= 503 10

z= ?

kylä: kirkonkylä 20tila: Uruniemi 20:19omistaja: Sulo Heimo Kangasniemen oik. om., (99870 Inari)löydöt: -kuvat: 72395-6diat: -kunto: osittain tuhoutunutuhanalaisuus: ?entiset kertomukset: I. Itkonen, 1910: 12-13 (ks. m. 59 n:o 51?);
1913: 5.kohteen kuvaus:

Itkosen mukaan Urnjargassa (Uruniemessä) metsänhoitajan virkatalon pihalla on ollut pitkänpyöreä kotasijan syvennys ja useita nähtävästi erikokoisia kivettyjä liesiä, jotka ovat tuhoutuneet virkatalon rakennustöissä (Itkonen, 1913: 5). Stipendiaatinkertomuksessaan Itkonen mainitsee näitä tulisijoja olleen vähintään 6 kpl. "mataloissa, ainoastaan 10 cm. syvyisissä, pyöreähköissä, vallittomissa syvennyksissä, jotka olivat n. 2,5 m. läpimitaten"; lisäksi paikalta löytyi pieni soikea kivilatomus, soikea matalanpuoleinen kuoppa ja n. 2,5 m läpimittainen hiekkakumpu, "jonka harjannetta kiersi useita kivilohkareita (toiset pinnalla, toiset syvemmillä) joista muutamia oli vieritelty kummun vieressä olevaan matalaan kuoppaan".

Itkosen toteamia rakennelmia ei tarkastuksessa löytynyt, sillä sijaintitiedot ovat varsin epämääräiset eikä entistä metsänhoitajan virkataloa ole enää olemassa. Sen sijaan Uruniemen talon itäpuolelta rantasaunan takaa löytyi kivetty liesi, jonka päällä kasvoi vankka koivu. Liesi on melko matalalla, joten se tuskin lienee kivikautinen; alueella ei myöskään todettu iskoksia tms. Itse talon takaisella rantakentällä havaittiin useita rakennuksenpohjia, jotka eivät kuitenkaan vaikuttaneet kovin vanhoilta.

INARI 59 KIRKONKYLÄ, SARVINIEMI

kodansijoja, rautak. (?) ja kivik. löytöpaikka (asp.), luokka II
tarkastettu: 27.8.88 kartta: s. 162 kuvat: s. 264

peruskarttalehti: 3841 01 INARI

x= 7648 28

y= 504 86

z= n. 120

kylä: kirkonkylä

tila: Sarviniemi 33:6 määräalat /16 ja /17

omistaja: Arvo Koskinen, 99870 Inari (33:6/16)

Jouni & Marianne Aikio, 99870 Inari (?) (33:6/17)

löydöt: KM 5471:14 diar. 1909 I. Itkonen

kuvat: 72422-3

diat: 15567

kunto: tyydyttävä-välttävä; alue on heinittynyttä entistä pihamaata, jonka rantaosa on osittain upoksissa.

uhanalaisuus: ei luontaista uhkaa, eroosio lähes pysähtynyt.

entiset kertomukset: I. Itkonen, 1910:6-8, 18; 1913:5.

kohteen kuvaus:

Itkosen mukaan Santeri Walle oli "joku vuosi sitten" löytänyt Sarviniemestä vanhaan kotapaikkaan pottumaata tehdessään hiotun kaksiteräisen kiviveitsen "josta ruoto oli poikki". Esine oli ollut soikean muotoinen, n. 4 tuuman pituinen ja "niinkuin liippa". Walle ei muistanut, mihin oli esineen pannut. Itkonen mainitsee myös, että "Wallen talosta, Sarviniemestä, kerrottiin 'enkesmannien' toistakymmentä vuotta sitten vieneen moniaita kivikapineita, joista ei enää osattu selkoa tehdä". KM 5471:14 on kookas rautainen piikki, jota Itkonen kuvaa seuraavasti: "Keihäänkärki (?)... kymmenkunta vuotta sitten löytänyt Matti Walle kivisestä mäenrinteestä Sarviniemen talon luota, ihan maan pinnalta. Löytöpaikalla on muutamia vuosikymmeniä takaperin ollut nili, jossa esine mahdollisesti on ollut säilytettynä ja sieltä pudonnut." Esineen määrittäminen keihäänkärjeksi on hyvin kyseenalainen.

Suomen taloudellinen kartta XIX:8 INARI v:lta 1930 tuntee paikan nimellä "Wallen kesätalo", mutta rakennukset ovat sittemmin hävinneet ja alue on nykyisin heinittynyttä kenttää, jossa näkyy vain joitakin rakennuksensijoja. Tiheän pintakasvillisuuden takia pihapiirissä ei voitu todeta merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä, eikä niitä näkynyt myöskään rantavedessä.

INARI 60 KIRKONKYLÄ, RIUTULAN POLKU

kodansijoja, kivikautinen asuinpaikka, luokka II

tarkastettu: 27.8.88 kartat: s. 163-4 kuvat: s. 265

peruskarttalehti: 3841 01 INARI

x= 7647 56

y= 500 74

z= n. 120

kylä: kirkonkylä

tila: valtionmaa

omistaja: Suomen valtio/ rakennushallitus

löydöt: KM 6586:1 diar. 1914 T. Itkonen

kuvat: 72277-8

diat: 15568

kunto: ainakin osittain tuhoutunut

uhanalaisuus: ?

entiset kertomukset: (I. Itkonen, 1910:13); T. Itkonen, 1914:

karttoja (ei kertomusta); E. Suominen, kaivauskertomus INARI 13 KIRKONKYLÄ, SAAMEN MUSEO II 1984:4-5 (mv. esih. tston top. ark.); ks. myös C. Carpelan: Nordfinska kåtabottnar från förhistorisk och historisk tid, Iskos I (1976).

kohteen kuvaus:

Inari 60 Riutulan polku käsittää kolme kodansijaa ja "paistinkuopan" Vuopajan äärimmäisessä pohjukassa. Kodansijoista kaksi (T. Itkosen asuinkuopat a ja b) esiintyy jo Ilmari Itkosen stipendiaatinkertomukseen ja artikkeliin (SM 1913) liittyvissä kartoissa (Vuopajan kodansijat n:o 6 ja 7); stipendiaatinkertomuksessa näitä kodansijoja ei kuitenkaan kommentoida ja artikkelissa-kin ne mainitaan vain kahtena kokonaan tunnustelemattomana syvennyksenä, jotka saattavat olla kotapaikkoja. Toivo Itkonen suoritti alueella kaivauksen vuonna 1913; näistä tutkimuksista kartat ja valokuvat löytyvät esihistorian toimiston topografisesta arkistosta, mutta varsinaisesta kaivauskertomuksesta ei ole tietoa (ks. INARI 13 KIRKONKYLÄ, VUOPAJA W). Christian Carpelan kartoitti Itkosten tietojen perusteella Vuopajan ja Riutulan polun kodanpohjia v. 1966; jälkimmäisten hän kuitenkin katsoi tuhoutuneen (Carpelan, 1976:31).

Sinänsä on kyseenalaista, onko ollut tarpeen erottaa Riutulan polun kodanpohjia erilliseksi kohteeksi, sillä Ilmari

Itkosen kertomuksen nojalla ne periaatteessa kuuluisivat kohteeseen INARI 13 VUOPAJA W (SAAMEN MUSEO) johon alue rajoittuu; itse kohteiden välinen rajakin on epäselvä.

Kodanpohjien paikallistaminen on vaikeaa, sillä T. Itkosen ja I. Itkosen kartat ovat ristiriitaiset ja alueen topografia on muuttunut mm. säännöstelyn ja rakennustöiden vaikutuksesta. I. Itkosen varsin pienimittakaavaisen kartan mukaan kodanpohjat sijaitsivat kohdassa, josta nykyisin kulkee Vuopajanniemeen vievä tie ja ainakin kodanpohja 6 olisi näin ollen tuhoutunut. T. Itkosen kartan perusteella pohjat taas sijoittuvat Vuopajan pohjukasta luoteeseen työntyvän vesiperäisen alueen laitaan, jolloin ainakin kodanpohjat a ja b ovat saattaneet säilyä. Aluetta tarkastettaessa todettiin pienehkö vallillinen pyöreä syvennys rantatörmän kärjessä suunnilleen I. Itkosen kodanpohjan 7 kohdalla, mutta on vaikea sanoa, onko kyseessä juuri I. Itkosen tarkoittama kuopanne sillä kartta on epätarkka. Syvennyksen ympäristöstä ja törmän reunalta sillalle päin löytyi kvartsi-iskoksia (myös Esa Suominen totesi v. 1984 Saamen museon asuinpaikkaa kaivaessaan kvartsi-iskoksia ja punaiseksi värjäytynyttä hiekkaa samalla alueella; Suomisen mainitsema hirsinen matkamuistokioski on nyttemmin purettu). T. Itkosen kartan perusteella kodanpohjia yritettiin etsiä myös Vuopajan pohjukasta, mutta alue on erittäin tiheäkasvuista pajuviidakkoa jossa selviä rakenteita ei pystynyt erottamaan ja etsintä jäi tuloksettomaksi.

INARI 63 VÄYLÄ, PALTTONIEMI

kodansija ja tulisijan kaivauspaikka, luokka II;
 kivikautinen irtolöytö, luokka III
 tarkastettu: 6.7.88 kartta: s. 165 kuva: s. 266

peruskarttalehti: 3841 09 VÄYLÄ

x= 7666 89

y= 521 16

z= n. 120

kylä: Väylä

tila: Paltto 8:2 tai valtionmaa

omistaja: Tellervo Pietilä, Siljotie 10 A, 96100 Rovaniemi +
 muita;

Suomen valtio/ metsähallitus

löydöt: KM 7259 diar. 1917 (verif.)

kuvat: 72267

diat: 15569

kunto: ks. kohteen kuvaus

uhanalaisuus: ei luontaista uhkaa

entiset kertomukset: I. Itkonen, 1910: 66; Erä-Esko & Pesonen,
 1972: 22.

kohteen kuvaus:

Ilmari Itkosen mukaan "Palttoniemessä, Niippiijoen länsirannalla on kotasija ..., ainakin 100 v. vanha. Sen lähellä oli epäsäännöllinen tulisija ..., vähän enemmän maatunut kuin kotasija, mutta siinä, kuten tämänkin tulisijassa, oli samanlaisia palaneita luunsiruja ja hiilenpalasia ...". Itkonen kaivoi mainitut rakennelmat kesällä 1909 ja kaivauskartat ovat stipendiaatin kertomuksen liitteinä; valitettavasti niihin ei kuulu yleiskarttaa josta selviäisi, missä rakennelmat tarkalleen ottaen sijaitsivat. Vuonna 1916 Petter Matinpoika Aikio löysi piikärjen katkelman (KM 7259) "puron rannalta Palttoniemestä", mutta tästäkään paikasta ei ole tarkempaa tietoa.

Erä-Esko ja Pesonen kävivät Palttoniemessä 27.7.72 säännöstelyinventointinsa yhteydessä mutta joutuivat toteamaan: "Korkean veden takia emme päässeet matalahkolle kumpareelle, missä em. muinaisjäännökset olivat olleet, mutta Palttoniemen väki kertoi, ettei paikalla, joka on Palttoniemen talosta rantaan päin, lounaaseen n. 100 metriä, ole havaittavissa enää mitään maanpäällisiä merkkejä." Piikärjen löytöpaikkaa Erä-Esko ja Pesonen eivät

pystyneet varmistamaan.

Matalan veden ansiosta kumpare voitiin tällä kertaa tarkastaa jalkaisin, mutta Itkosen piirrosta muistuttavaa rakennelmaa ei löytynyt (sikäli kuin Erä-Eskon sijaintitieto on oikea); kumpareen lounaiselta rannalta löytyi kuitenkin hevosenkengänmuotoisen vallin ympäröimä kumpu, mahdollisesti rinnekammin jäännös. Väyläjoen sillan ja Palttoniemen kärjen välillä ei myöskään havaittu merkkejä kivistä asuinpaikasta, eikä maapohja louhikkoisena ja kosteana ole tarkoitukseen kovin sovelias; todennäköisemmältä alueelta tuntuisi jokivarsi sillan yläpuolella, jossa maaperä on paikoin hiekkainen. Palttoniemen itäpuolella Inariin laskevan Niipijoen rantoja ei tarkastettu.

INARI 70 VUOPIONIEMI, TUHKA-SAMMELI

kivikautinen asuinpaikka, asuinkuoppa, markkinapaikka, luokka II
tarkastettu: 8.7.88 kartta: s. 166 kuvat: s. 267

peruskarttalehti: 3841 09 VÄYLÄ

x= 7661 03

y= 521 08

z= 118 - 120

kylä: Väylä

tila: Voipionniemi 1:2

omistaja: Jenni Isensee, Ukonjärvi, 99800 Ivalo

löydöt: kourutaltta (löyt. 1948) Koppelon kansakoulun kokoel-
missa

KM 18891 diar. 1972 A. Erä-Esko

KM 24299:1-6 diar. 1988 J. Kankaanpää & A. Arponen

KM 24320 diar. 1988 k:tta A. Arponen

kuvat: 72286-8

diat: 15570

kunto: välttävä, osittain sortunut järveen.

uhanalaisuus: melko voimakas rantaeroosio tuhoaa aluetta jatku-
vasti.

entiset kertomukset: I. Itkonen, 1910:19; Erä-Esko & Pesonen,
1972: 23.

kohteen kuvaus:

Ilmari Itkonen kertoo stipendiaatinkertomuksessaan paikasta seuraavaa: "Vuopioniemestä (Tuhka-Sammelista) lahden poikki hieman etelänpuolelle lounasta kohti n. 250 m. ja Inarin rannasta parinkymmenen m. päässä huomasin metsässä, reunoista lukien n. 2,5 m. läpimittaisen ja 35 cm. syvyisen, tavallisen maatuneen peurakuopan kaltaisen syvennyksen, jonka pohjalla, sivumennen sitä lapiolla työkatessäni, tuntui kiviä. Jäkäläturpeen alta tuli näkyviin pienistä kivistä tehty kolmikulmainen tulisija, jonka ympärillä näkyi hiilenpalasia ja lähellä rinteessä - kuoppa oli suppilomainen - jo vähän lahonnut poron tai peuran konttiluun kappale. Paikkaa en tarkemmin tutkinut. Kukaties sillä on jotakin tekemistä niiden maakotien, "aednam goadek", kanssa, joissa, kuten Fellmankin kertoo, lappalaiset ovat vihollisten hävitysretkien aikoina turvaa etsineet."

Matti Kiviniemi löysi 1948 kourutaltan Tuhka-Sammelin pihalta 20 cm:n syvyydestä. Paikkaa tarkastaessaan A. Erä-Esko ja

L. Pesonen poimivat v. 1972 kvartsi-iskoksia talon kohdalta ja rantahietikolta; Erä-Eskon mukaan paikalla "kerrotaan olleen myös lappalaisten vanha markkinapaikka" (tietolähdettä ei mainita). V:n 1988 tarkastuksen aikana saatiin Inarissa kaivausta johtaneen Aki Arposen kautta uurrenuija, jonka Jolnivuonon emäntä Brita Aikio oli löytänyt Vuopioniemen etelärannalta n. 100 m Tuhka-Sammelista lounaaseen, sekä Arposen paikalta keräämiä löytöjä (mm. kvartsi-iskoksia ja hiotun kiviesineen katkelma).

Tuhka-Sammelin nykyisin tyhjillään oleva talo sijaitsee Vuopioniemen kärjessä pienen hiekkaharjanteen päällä, muuten niemi on laakeaa, matalaa ja osittain soistunutta hiekkapohjaista tasanetta. Järvi syö rantaa kaikilta puolilta; dramaattisimmin tämä näkyy itse talon kohdalla, jossa n. 3 m korkean rantatörmän jatkuva sortuminen uhkaa tuhota rakennukset. Rantahiekasta löytyi kvartsi-iskoksia sekä talon kohdalta että pitkin niemen molempia rantoja. Osapuilleen Itkosen määrittelemästä paikasta löytyi nuorehkosta männiköstä kuvausta vastaava sammaloitunut kuoppa. Noin 150 m talosta länteen sijaitsevan entisen pellon tai pihamaan keskeltä löytyi myös myöhempi rakennuksenpohja, jossa oli kellari-kuoppa.

INARI 77 KIRKONKYLÄ, LAPINOJA

saamelainen talvikylänpaikka, luokka II

tarkastettu: 22.8.88 kartta: s. 167 kuva: s. 268

peruskarttalehti: 3841 01 INARI

x= 7645 52

y= 504 60

z= n. 130

kylä: kirkonkylätila: Oaddivei 15omistaja: Yrjö Turunen, Männiköntie, 99800 Ivalo + muitalöydöt: -kuvat: 72393diat: -kunto: pääosin tuhoutunutuhanalaisuus: -entiset kertomukset: A. Sarvas, tarkastuskertomus Inari Lapinoja
1971, esihist. tston top. ark.kohteen kuvaus:

Lapinojan talvikylänpaikka sijaitsee entisen pellon laidassa n. 3,5 km Inarin kirkolta itäkaakkoon. Kohteen v. 1971 tarkastaneen Anja Sarvaan mukaan maanomistajiin kuulunut Turulan isäntä kertoi paikalla olleen aikaisemmin kuusi kodansijaa säännöllisen välimatkan päässä toisistaan, mutta viisi näistä oli tuhoutunut pellonraivauksessa. Säilyneessä kodansijassa oli Sarvaan mukaan säännölliset seinävallien pohjat ja keskellä tulisijan kiveys; pohjan koko oli n. 3 x 4 m.

Paikkaa tarkastettaessa ei korkeaa heinää kasvavassa, nykyisin entisessä pellossa ollut kovin helppoa erottaa mitään rakenteita. Jaloilla tunnustelemalla tiheimmässä heinikossa erottui kuitenkin pienehkö pyöreä valli, syvennetty lattiataso ja sen keskellä liesikumpu. Pellolla rakennelman koillispuolella erottui kaksi rehevältä kasvillisuudeltaan poikkeavaa kohtaa, jotka myös saattoivat olla kodanpohjien jäännöksiä.

INARI 82 KIRKONKYLÄ, NUKKUMAJOEN SUU

saamelainen talvikotakylä, luokka III (tuhoutunut)

tarkastettu: - kartta: s. 168 kuvat: -

peruskarttalehti: 3841 01 INARI

x= n. 7646 20

y= n. 503 80

z= n. 120

kylä: kirkonkylä

tila: 15

omistaja: Yrjö Turunen, Männiköntie, 99800 Ivalo + muita

löydöt: -

kuvat: -

diat: -

kunto: tuhoutunut

uhanalaisuus: -

entiset kertomukset: I. Itkonen, 1910: 21-22; käsin kirjoitettu

epilogi v:n 1913 artikkelin erillispainoksessa (MV esi-hist. t:ston top. arkisto, INARI).

kohteen kuvaus:

Itkosen mukaan Nukkumajoen ensimmäinen (alin) markkina-
paikka sijaitsi ihan joen suun itäpuolella, talon aidan takana.
Paikan löysi sattumalta v. 1909 talon asukas Yrjänä Sarre niittyä
raivatessaan. Alueella oli alun perin ollut kymmenkunta tulisijaa,
joiden kivet perkkaja oli kantanut läjiin, jättäen vain yhden
eheäksi. Viimeinen tulisija oli Itkosen mukaan mukulakivistä tehty
ja n. 120 x 100 x 10 cm:n kokoinen, suunta idästä länteen. Maan
tasoittamisen vuoksi Itkonen ei voinut todeta, oliko alueella
ollut kodansijoja. Sarre selitti muutamien lähempänä rantaa
olleiden tulisijojen olleen syvemmällä ja tulleen näkyviin vasta
turpeen poistamisen jälkeen.

Koska kohde on ilmeisesti tuhoutunut eikä liesien
tarkasta sijainnista ole tietoa, ei paikkaa tarkastettu.

INARI 84 ALA-MUSTOLA

kivikautinen asuinpaikka, luokka II

tarkastettu: 23.8.88 kartta: s. 169 kuva: s. 269

peruskarttalehti: 3834 03 SARMIJÄRVI

x= 7636 77

y= 543 46

z= n. 120

kylä: Paatsjoki

tila: Einari 3:2

omistaja: Kaisa Helena Sarren oikeudenomistajat,
c/o Elsa Jefremoff, Nellimjärvi, 99860 Nellim

löydöt: KM 18894:1-14 diar. 1972 Erä-Esko & Pesonen

kuvat: 72397

diat: 15571

kunto: välttävä, entistä viljelysmaata

uhanalaisuus: ei luontaista uhkaa.

entiset kertomukset: Erä-Esko & Pesonen, 1972: 25.

kohteen kuvaus:

Tarkastusmatkallaan 1972 A. Erä-Esko ja L. Pesonen kävivät Sarmivuonossa sijaitsevassa Ala-Mustolan (kartalla Einarin) talossa, jossa ilmeni, että talon isäntä Heikki Sarre oli vuosien kuluessa ottanut perunapellostaan talteen kivikautisia löytöjä, mm. kivilaji-, kvartsiitti- ja piiesineitä sekä iskoksia. Erä-Eskon mukaan paikalla on ilmeisesti kivikautinen asuinpaikka, vaikkei tarkastuksessa voinutkaan havaita mitään lisämerkkejä.

Erä-Eskon valokuvan perusteella alue on nykyisin kutakin samanlaisessa kunnossa kuin v. 1972, joskin pihaniitty ja perunapelto eivät enää ole käytössä. Heinittyneessä perunapellossa ei havaittu mitään muinaisjäännöksen merkkejä, kuten ei myöskään n. 20 m:n päähän pellon eteläpuolelle kaivetun kuopan laidoilla; aikaisempien löytöjen perusteella kohdetta kuitenkin lienee pidettävä asuinpaikkana.

INARI 85 NANGUVUONON PERÄ, VESIPIIRIN KÄMPPIÄ

kivikautinen asuinpaikka, luokka II

tarkastettu: 9.8.88 kartta: s. 170 kuvat: s. 270

peruskarttalehti: 3832 08 AKUJÄRVI

x= 7627 88

y= 529 41

z= 120 - 125

kylä: Koppelotila: Kanto 39, vuokratontti (mökki C 195)omistaja: omist. Niilo Karjalainen, ppa 1, 99800 Ivalo;

vuokr. Erkki Forsström

löydöt: KM 18884:1-8 diar. 1972

Erä-Esko & Pesonen

KM 24300:1-5 diar. 1988

J. Kankaanpää

kuvat: 72336-7diat: 15572kunto: ainakin osittain tuhoutunut.uhanalaisuus: ei luontaista uhkaa.entiset kertomukset: Erä-Esko & Pesonen, 1972: 26.kohteen kuvaus:

A. Erä-Esko ja L. Pesonen löysivät tarkastusmatkallaan 1972 Nanguvuonon perältä Lapin vesipiirin kämpäksi nimittämänsä vapaa-ajan asumuksen vastaraivatulta pysäköintialueelta kivikautiseen asuinpaikkaan viittavia löytöjä, mm. kvartsi-iskoksia ja -esineitä sekä palanutta luuta. Asuinpaikan todettiin osittain tuhoutuneen, sillä löydöksiä tuli eniten pysäköintialueen laidoil-la sijaitsevista raivauskasoista.

Kohde ei ainakaan nykyisin ole vesipiirin omistuksessa (ks. yllä); Erä-Eskon ja Pesosen raportissa saattaa olla väärinkäsitys. Erä-Eskon valokuvan perusteella pysäköintialuetta on jonkin verran laajennettu. Koko raivatulla alueella todettiin kvartsia - mm. useita kaapimia - ja palanutta luuta; lisäksi alueelle johtavan tien itäreunassa n. 10 m pysäköintialueelta pohjoiseen todettiin osittain tuhoutunut liesi, jossa näkyi palaneita kiviä sekä palanutta hiekkaa ja luuta.

INARI 86 VESKONIEMI, NUNNAROSAARI

kivikautinen löytöpaikka, kenttä, luokka II

tarkastettu: 20.7.88 kartta: s. 171 kuvat: s. 271

peruskarttalehti: 3832 09 VESKONIEMI

x= 7634 67

y= 525 78

z= n. 120

kylä: -

tila: valtionmaa

omistaja: Suomen valtio/ metsähallitus

löydöt: KM 18897

diar. 1972

Erä-Esko & Pesonen

kuvat: 72304-5

diat: 15573

kunto: tyydyttävä, lievää rantaeroosiota.

uhanalaisuus: ei välitöntä uhkaa

entiset kertomukset: Erä-Esko & Pesonen, 1972: 27.

kohteen kuvaus:

A. Erä-Esko ja L. Pesonen saivat tarkastusmatkallaan v. 1972 Veskoniemestä Ruotsalaisen talosta kansallismuseoon toimitettavaksi tuurakärkisen jättiläiskirveen, jonka dieselasentaja Veikko Ruotsalainen oli v. 1965 löytänyt Veskonien länsipuolella sijaitsevan Nunnarosaaren (Erä-Eskon kertomuksessa "Nunnaron-saari") eteläosasta, lapinkentän kohdalta veden kuluttamasta rantatörmästä. Kovan tuulen vuoksi Erä-Esko ja Pesonen eivät itse päässeet tarkastamaan paikkaa.

Löytöpaikka on oletettavasti Nunnarosaaren etelärannan keskiosassa sijaitseva kalliopohjainen niemeke, jonka päällä on pieni lapinkenttä. Sen paremmin itse kentässä kuin vedensyömissä rantatörmässäkään ei havaittu merkkejä kivikautisesta asuinpaikasta, joskin topografia on periaatteessa otollinen. Kenttäalue on hiekkapohjainen ja kasvaa heinää ja männyntaimia; rakennuspohjia ei kuitenkaan todettu.

INARI 88 NANGUVUONO, TELJU PEUNA

kivikautinen löytöpaikka, kenttä, luokka II

tarkastettu: 24.8.88 kartta: s. 172 kuvat: s. 272

peruskarttalehti: 3832 12 NANGUVUONO

x= 7637 36

y= 535 58

z= n. 120

kylä: -

tila: valtionmaa (vuokr.)

omistaja: Suomen valtio/ metsähallitus; vuokr. Veikko Nyysölä, Haravalantontie 5, 99800 Ivalo.

löydöt: KM 18896 diar. 1972 Erä-Esko & Pesonen
kivitaltta (joutunut hukkaan, ks. alla)

kuvat: 72399-72401

diat: -

kunto: tyydyttävä, osittain entistä piha/viljelysmaata.

uhanalaisuus: ei uhanalainen.

entiset kertomukset: Erä-Esko & Pesonen, 1972: 29; ks. m.

Paulaharju, Kuva tuolta, toinen täältä kautta Suur-Suomen (1919): 334-5, kuva s. 326.

kohteen kuvaus:

Telju Peunassa on kaksi kenttää, vanha lapinkenttä lahden länsipuolella ja uusi kenttä lahden itäpuolella. Erä-Esko löysi paikkaa tarkastaessaan v. 1972 viivakoristeisen luunaskalin vanhasta kentästä turpeen alta; Erä-Eskon mukaan uudelle kentälle rakennetun huvilan asukkaat kertoivat, että uudelta kentältä oli vuosikymmeniä sitten löytynyt kynnöksestä sittemmin hukkaan joutunut kivitaltta.

Molemmat kentät kasvoivat heinää eikä alueella voitu todeta kivikautisen asutuksen merkkejä; tasainen hiekkapohja olisi kuitenkin otollinen asuinpaikaksi. Vanhalla kentällä todettiin rakennuksen pohjia, mm. perunakuoppa. Paulaharjun valokuvassa näkyvä vanhassa kentässä sijainnut jalka-aitta on siirretty uuteen kenttään. Huvilan isäntäväki - Veikko Nyysölä rouvineen - muisti kyllä Erä-Eskon vierailun ("tuossa se potkaisi yhtä mätästä ja siitä sitten löytyi se naskali") mutta ei E-E:n mainitsemaa kivitaltta; sen sijaan Veikko Nyysölä lahjoitti kansallismuseon kokoelmiin toimitettavaksi Tiaisniemen etelärannalta löytämänsä hiotun liuskekärjen (ks. INARI 484 TIAISNIEMI, ORAVASALMI).

INARI 89 KENKÄNIEMI

kenttä, pyyntikuoppia, luokka II (III?)

tarkastettu: 24.8.88 kartta: s. 173 kuvat: s. 273

peruskarttalehti: 3832 12 NANGUVUONO

x= 7635 72

y= 535 50

z= n. 120

kylä: Akujärvi

tila: Kenkäniemi 31

omistaja: Pekka Niemi, Luhtikatu 3 G, 15500 Lahti + muita

löydöt: -

kuvat: 72276, 72403

diat: -

kunto: pyyntikuopat tuhoutuneet, kenttä ?

uhanalaisuus: -

entiset kertomukset: Erä-Esko & Pesonen, 1972: 30.

kohteen kuvaus:

Erä-Eskon mukaan v:n 1972 tarkastusmatkalla oppaana toimineen kalastaja Arvi Sipolan rouva kertoi Sipoloiden kesäpaikan Kenkäniemessä sijaitsevan vanhalla lapinkentällä; paikalla oli myös aikaisemmin ollut kaksi pyyntikuoppaa, jotka oli myöhemmin täytetty. Erä-Esko ei paikkaa tarkastaessaan kuitenkaan havainnut merkkejä kodanpohjista tai tulisijoista.

Kenkäniemen pihapiiri on nykyisellään hoitamaton ja kasvaa heinää ja pensaikkoa. Alueella todettiin vanhojen puurakennusten jäänöksiä, muttei kodanpohjia tai pyyntikuoppia.

INARI 90 SARMINIEMI, SIKASTON KENTTÄ

kenttä, kvartsilöytöpaikka, luokka II

tarkastettu: 20.7 kartta: s. 174 kuvat: s. 274

peruskarttalehti: 3841 10 SARMINIEMI

x= 7644 46

y= 534 30

z= n. 120

kylä: -tila: valtionmaaomistaja: Suomen valtio/ metsähallitus

<u>löydöt:</u> KM 18888	diar. 1972	Erä-Esko & Pesonen
KM 24301	diar. 1988	J. Kankaanpää

kuvat: 72307-9diat: 15574-5kunto: tyydyttävä, rantaeroosio tuhonnut laitoja.uhanalaisuus: ei uhanalainenentiset kertomukset: Erä-Esko & Pesonen, 1972: 31.kohteen kuvaus:

Sikastoniemen kärjessä sijaitseva, Erä-Eskon mukaan lapinkenttänä pidetty paikka on ruohottunut kivikkopohjainen aukio, jonka laidoilla kasvaa katajapensaikkaa.* Erä-Esko ja Pesonen eivät havainneet alueella asumuksen jäännöksiä, mutta löysivät kentän länsireunasta yhden kvartsi-iskoksen. Veikko Nyysölän (ks. Inari 88 Telju Peuna) mukaan paikka on ollut Matti Pietin kenttä; Suomen taloudellisessa kartassa XIX:9 IVALO v:lta 1930 kentän kohdalle on merkitty rakennus ja teksti "Martti Pietin kesätalo".

Alueella todettiin muutama mahdollinen hirsirakennuksen kivijalka sekä kentän kaakkoisrannassa kookas laakea kuopanne, mahdollisesti rinnekellarin pohja. Rantavedestä löytyi useita kvartsi-iskoksia, minkä perusteella niemessä on saattanut olla kivikautinen asuinpaikka; tähän viittaavia kiinteitä rakenteita ei peitekasvillisuuden takia kuitenkaan voitu havaita.

*

Erä-Eskon ja Pesosen kertomuksessa esiintyvät koordinaatit ovat virheelliset (x= 7644 52 y= 534 42); kenttä sijaitsee todellisuudessa n. 100 m. mainitusta paikasta lounaaseen. Kartassa sijainti on kutakunkin oikein.

INARI 92 TAPLASAARI

kenttä, luokka II

tarkastettu: 12.8.88 kartta: s. 175 kuva: s. 275

peruskarttalehti: 3843 01 SATAPETÄJÄSELKÄ

x= 7644 37

y= 543 66

z= n. 120

kylä: Paatsjokitila: Rautukota 4:3omistaja: Matti V. Kajander, Loimukoivunkuja 1 A, 02130 Espoolöydöt: -kuvat: 72357diat: -kunto: välttävä, ilmeisesti osittain tuhoutunut.uhanalaisuus: ei uhanalainenentiset kertomukset: Erä-Esko & Pesonen, 1972: 33.kohteen kuvaus:

Taplasaaren itäkärjessä on ruohottunut alue, joka Erä-Eskon mukaan on vanha lapinkenttä ja jonka laidassa sijaitsee Kajanderin huvila. Erä-Esko ja Pesonen totesivat paikalla käydessään kentällä ainakin yhden hirsikodan jäännökset.

Kenttä on hyvin matalalla ja vesi näyttää syöneen alueelta hienompaa maa-ainesta; osa alkuperäisestä kentästä lienee joutunut kokonaan upoksiin. Alue kasvaa tiheää heinikkoa, eikä tarkastuksen yhteydessä saatu havaintoa Erä-Eskon mainitsemasta kodanpohjasta; rakennelma tuskin lienee kuitenkaan tuhoutunut, sillä paikka ei näytä juurikaan muuttuneen Erä-Eskon käynnin jälkeen. Kodanpohja ei välttämättä ole kovin vanha, sillä paikalle on merkitty kota sekä v:n 1930 että v:n 1963 taloudellisessa kartassa.

INARI 93 NANGUVUONO, HIETANIEMI

pyyntikuoppa, luokka II

tarkastettu: 24.8.88 kartta: s. 176 kuva: s. 276

peruskarttalehti: 3832 12 NANGUVUONO

x= 7633 56

y= 539 30

z= n. 120

kylä: -tila: valtionmaaomistaja: Suomen valtio/ metsähallituslöydöt: -kuvat: 72405diat: -kunto: hyväuhanalaisuus: ei uhanalainenentiset kertomukset: Erä-Esko & Pesonen, 1972: 34.kohteen kuvaus:

Nanguvuonon haarautumassa Palosaaren koillispuolella on vuonon koillisrannalla Hietaniemessä hyvin säilynyt soikea pyyntikuoppa. Kuoppa sijaitsee varvikkoa kasvavalla mäntykankaalla lähellä hiekkapohjaisen terassin reunaa, n. 4 metriä Inarinjärven nykyisen pinnan yläpuolella. Kuoppa on n. 4 m pitkä, 2,5 metriä leveä ja 1 m syvä; pituusakseli on poikittain terassin reunaan nähden. Erä-Eskon valokuvan perusteella paikka ei juuri ole muuttunut v:n -72 jälkeen.

INARI 94 NANGUVUONO, HANGASLAHTI

vanha talonpaikka, luokka II

tarkastettu: - kartta: s. 177 kuvat: -

peruskarttalehti: 3832 12 NANGUVUONO

x= 7632 06

y= 539 40

z= 160

kylä: -

tila: valtionmaa

omistaja: Suomen valtio/ metsähallitus

löydöt: -

kuvat: -

diat: -

kunto: -

uhanalaisuus: -

entiset kertomukset: Erä-Esko & Pesonen, 1972: 35

kohteen kuvaus:

A. Erä-Esko ja L. Pesonen tarkastivat v. 1972 Hangaslahden talosta n. 500 m kaakkoon sijaitsevan vanhan talonpaikan, jossa totesivat tulisijalta vaikuttavan kiviröykkiön; raunion päällä kasvavan heinän ja vanhojen katajien perusteella Erä-Esko arvioi talon tuhoutuneen jo kauan sitten.

Huonontunut sää esti kohteen tarkastamisen muiden Nanguvuonon kohteiden yhteydessä kesällä 1988. Veikko Nyysölä (ks. INARI 88 TELJU PEUNA) kuitenkin kertoi, että paikalla on perimätiedon mukaan aikoinaan ollut Telju Peunan piilopirtti, jonne on menty pakoon veroherroja ja muita ei-toivottuja vieraita.

INARI 96 HAUTUUMAASAARI

vanha hautausmaa, pyyntikuoppia, luokka II (I?)

tarkastettu: 7.7. ja 12.7.88 kartta: s. 178 kuvat: s. 277

peruskarttalehti: 3841 05 UKONSELKÄ

x= 7651 70

y= 511 30

z= 120 - 125

kylä: -

tila: valtionmaa

omistaja: Suomen valtio/ metsähallitus

löydöt: -

kuvat: 72268-9, 72281

diat: 15576

kunto: tyydyttävä

uhanalaisuus: Mukulakivivahvistus hidastanut rannan eroosiota, joskin korkea vesi näyttää edelleen syövyttävän rannan matalimpia osia. Jäljellä olevat puuristit ovat melko heikossa kunnossa ja satunnaisten kävijöiden armoilla; alueelle saattaisi olla syytä harkita maihinnousukieltoa.

entiset kertomukset: I. Itkonen: "Inarin Hautausmaista", SM 1911; T.I. Itkonen, kirje muinaistieteelliselle toimikunnalle päiv. 28/IV 1934 (esihist. t:ston top. arkisto); Erä-Esko & Pesonen, 1972: 37.

kohteen kuvaus:

Hautuumaasaari on pienehkö hiekkapohjainen saari Ukon-
selän länsiosassa Ukonsaaren luoteispuolella. Saari on toiminut
Inarin seurakunnan hautausmaana 1793 - 1905 (ks. I. Itkonen,
1911).

Hautakuoppia on pääasiassa saaren eteläkärjessä ja sen
länsipuolisella etelärannalla tasaisella hiekkaterassiilla, joka
on vain n. 1 - 2 m nykyisen vedenpinnan yläpuolella ja siten altis
etenkin lounaanpuoleisen aallokon syövyttävälle vaikutukselle
korkean veden aikana. Rantaa on Erä-Eskon käynnin jälkeen vahvis-
tettu mukulakiveyksellä, joka ei kuitenkaan tunnu ulottuvan tar-
peeksi ylös antaakseen rannalle täydellistä suojaa eroosiota vas-
taan.

Joillakin haudoilla on vielä vanha puuristi, ja ristejä
on myös jostain syystä kerätty hauta-alueen keskellä olevia puita

vasten nojalleen; useimmat ristit ovat kuitenkin varsin lahoja ja niiden säilyminen on epävarmaa. Ristit ovat myös kenen tahansa ohikulkijan otettavissa, sillä saarella ei ole minkäänlaisia rajoituksia tai valvontaa (tarkastuksen aikana ryhmä saksalaisia kanoottituristeja leiriytyi saaren länsikärkeen).

Hautojen lisäksi saarella todettiin pyyntikuoppia, yksi varsin kookas saaren laella lähempänä itäpäättä ja toinen pienempi ja soikea luoteisen niemekkeen tyvessä. Saaren laelta löytyi myös kodanpohjaa muistuttava mätäsmuodostelma; "liesikumpu" tuntui kuitenkin varsin pehmeältä, joten kysymyksessä saattaa olla luonnonmuodostuma.

INARI 105 NANGUVUONON PERÄ, SISKELIJÄRVI

kenttä, luokka II

tarkastettu: 24.8.88 kartta: s. 179 kuva: s. 278

peruskarttalehti: 3832 11 JOLLUSJÄRVI

x= 7627 34

y= 531 12

z= n. 120

kylä: Akujärvi

tila: Nanguvilla 2:5

omistaja: Oiva Eloranta, Sammonkatu 26 A, 49100 Kouvola + muita

löydöt: -

kuvat: 72410

diat: -

kunto: hyvä

uhanalaisuus: ei luontaista uhkaa

entiset kertomukset: Erä-Esko & Pesonen, 1972: 46

kohteen kuvaus:

A. Erä-Esko ja L. Pesonen saivat tarkastusmatkallaan 1972 kalastaja Arvi Sipolalta ilmoituksen Siskelijärvellä sijaitsevasta lapinkentästä, mutteivät ajanpuutteen vuoksi päässeet tarkastamaan kohdetta.

Siskelijärven suulla sijaitsevassa saarella todettiin kenttämäinen avoin alue saaren lounaisrannalla. Alue kasvaa heinää, varvikkoa ja pensaikkoa, maapohja on kivikkoista. Kenttä on melko kookas ja vaikuttaa nuorehkolta. Kasvillisuuden seassa havaittiin useita kivistä ladottuja hirsirakennuksen pohjia, joista eräissä oli selvä piisinpohjakiveys; varsinaisia kodanpohjia ei todettu. Alueen ranta on kivikkoinen eikä juurikaan altis rantaeroosiolle; rannassa on laituri ja lautarakenteinen vaja.

INARI 106 MUNHAISSAARI

kenttä, kvartsilöytöpaikka, luokka II

tarkastettu: 20.7.88 kartta: s. 180 kuva: s. 279

peruskarttalehti: 3832 12 NANGUVUONO

x= 7639 34

y= 531 26

z= n. 120

kylä: -

tila: valtionmaa (vuokr. mökki F30)

omistaja: Suomen valtio/ metsähallitus
vuokr. Aino Kuisma

löydöt: -

kuvat: 72306

diat:

kunto: välttävä, perunapello tuhonnut osan alueesta.

uhanalaisuus: jonkinasteista rantaeroosiota todettavissa.

entiset kertomukset: Erä-Esko & Pesonen, 1972: 47.

kohteen kuvaus:

A. Erä-Esko ja L. Pesonen saivat tarkastusmatkallaan 1972 kalastaja Arvi Sipolalta ilmoituksen Munhaissaaren kaakkoiskärjessä sijaitsevasta lapinkentästä; ajanpuutteen vuoksi Erä-Esko ja Pesonen eivät kuitenkaan tarkastaneet kohdetta.

Erä-Eskon kartan ja koordinattien mukaan kenttä sijaitsee Munhaissaaren kaakkoiskärjessä olevan huvilan päärakennuksen kohdalla. Päärakennus on kuitenkin melko korkealla rinteessä ja kaukana rannasta, eikä sen kohdalla havaittu kentän merkkejä; sen sijaan alhaalla rannassa niemenkärjen länsipuolella sijaitsevan pienen perunapellon ympärillä todettiin heinikkoinen kenttämäinen alue. Kodanpohjan jäännöksiä ei paikalta löytynyt, sillä perunapello näyttää tuhonneen suurimman osan keskisestä kenttäalueesta. Perunapellosta löytyi useita kvartsi-iskoksia, mikä saattaisi viitata kivikautiseen asuinpaikkaan, joskin kvartsia lienee käytetty Lapissa vielä saamelaisaikanaikin. Korkeus järven pinnasta on melko vähäinen (2 - 3 m) ainakin vanhempaa kivikautta ajatellen, mutta maapohja on puhdasta hiekkaa ja rantaeroosio on saattanut syövyttää rantaa ja vyöryttää asuinpaikkaa alas alkuperäiseltä korkeudeltaan.

Kyseinen kenttä saattaa olla sama, joka mainitaan S. Paulaharjun kirjassa Kuva sieltä, toinen tuolta kautta Suur-Suomen

(Helsinki, 1919) sivulla 327. Munhaissaassa oli tuolloin Paulaharjun mukaan "vanha, hauskannäköinen turvekota", jossa oli matalalle, neliseinäiselle hirsikehykselle laudoista ladottu pyramidiomainen, petäjänkuorilla ja turpeilla peitetty katto, keskellä sijaitseva kivillä ympäröity tulisija ja paljas maalattia. Kirjan sivulla 336 on ilmeisesti mainittua kotaa esittävä valokuva.

INARI 107 AAPONKOTAKENTTÄ

kenttä (?), luokka II (III?)

tarkastettu: 24.8.88 kartta: s. 181 kuvat: s. 280

peruskarttalehti: 3832 12 NANGUVUONO

x= 7636 32

y= 537 05

z= n. 120

kylä: -tila: valtionmaaomistaja: Suomen valtio/ metsähallituslöydöt: -kuvat: 72275, 72402diat: -kunto: -uhanalaisuus: -entiset kertomukset: Erä-Esko & Pesonen, 1972: 48.kohteen kuvaus:

A. Erä-Esko ja L. Pesonen saivat tarkastusmatkallaan 1972 kalastaja Arvi Sipolalta ilmoituksen Nanguvuonon itärannalla linjamerkin kohdalla sijaitsevasta, Aaponkotakentäksi kutsutusta lapinkentästä, jossa Sipolan mukaan oli havaittavissa syvennyksiä ja mahdollisia valleja. Ajanpuutteen vuoksi Erä-Esko ja Pesonen eivät tarkastaneet kohdetta.

Tarkastuksessa ei mainitulla alueella voitu havaita mitään selviä kentän merkkejä. Kasvillisuus on jäkälävarvikkopohjaista mäntymetsää, joka ei millään tavalla poikkea ympäristöstä; alueella ei myöskään havaittu ihmisen tekemiltä vaikuttavia rakenteita. Maapohja on kivikkoista, eikä rantavedestäkään löytynyt mitään muinaisen ihmistoiminnan merkkejä. Päällisen tarkastuksen perusteella ei näytä olevan syytä säilyttää kohdetta luokassa II.

INARI 108 NANGUVUONO, IRVASAARI

kenttä, luokka II

tarkastettu: 24.8.88 kartta: s. 182 kuvat: s. 281

peruskarttalehti: 3832 12 NANGUVUONO

x= 7632 80

y= 537 18

z= n. 120

kylä: -

tila: valtionmaa

omistaja: Suomen valtio/ metsähallitus

löydöt: -

kuvat: 72407 - 8

diat: -

kunto: tyydyttävä

uhanalaisuus: mahdollisesti osittain sortunut, edelleen lievää rantaeroosiota.

entiset kertomukset: Erä-Esko & Pesonen, 1972: 49.

kohteen kuvaus:

A. Erä-Esko ja L. Pesonen saivat tarkastusmatkallaan 1972 kalastaja Arvi Sipolalta ilmoituksen Irvasaaren etelärannalla sijaitsevasta lapinkentästä. Ajanpuutteen vuoksi Erä-Esko ja Pesonen eivät tarkastaneet kohdetta.

Irvasaaren eteläosassa, n. 200 m Erä-Eskon koordinaateista länsilounaaseen sijaitsevassa niemessä todettiin männikön keskellä kenttämäinen tasainen alue, jolla kasvaa jonkin verran heinää. Jäljistä päätellen niemi on nykyisin käytössä kalamiesten kahvistelupaikkana. Selvimmästä heinikkoläikästä löytyi pitkänomainen kivilatomus - mahdollisesti tulisijan pohja - sekä muutama mahdollinen hirsituvan nurkkakivi; muita rakenteita ei havaittu.

INARI 109 NANGUVUONO, JALLUSLAHTI

kenttä, luokka II

tarkastettu: 24.8.88 kartta: s. 183 kuva: s. 282

peruskarttalehti: 3832 12 NANGUVUONO

x= 7631 38

y= 536 68

z= n. 120

kylä: -tila: valtionmaaomistaja: Suomen valtio/ metsähallituslöydöt: -kuvat: 72409diat: -kunto: tyydyttävä - hyväuhanalaisuus: ei uhanalainenentiset kertomukset: Erä-Esko & Pesonen, 1972: 50.kohteen kuvaus:

A. Erä-Esko ja L. Pesonen saivat tarkastusmatkallaan 1972 kalastaja Arvi Sipolalta ilmoituksen Jalluslahden suun itärannalla sijaitsevasta lapinkentästä. Ajanpuutteen vuoksi Erä-Esko ja Pesonen eivät kuitenkaan tarkastaneet kohdetta.

Jalluslahden rannalta, n. 60 m Erä-Eskon koordinaateista länsilounaaseen löytyi pieni rahkasammalta ja mäntytaimikkoa kasvava kenttämäinen aukio. Paikalla ei todettu selviä rakennuksen pohjia, mutta jotkut esiinpistävät kivet ovat saattaneet olla rakennuksen nurkkakiviä; alueella on myös pienehkö penkkamainen terassi. Maapohja on kivikkoista moreenia. Pinnanmuodostuksen ja kasvillisuuden perusteella kyseessä lienee ollut kalakenttä, johon ei ole liittynyt viljelysmaata.

INARI 110 NANGUVUONO, HANGASLAHTI

kenttä, luokka II (III? tuhoutunut?)

tarkastettu: 24.8.88 kartta: s. 184 kuva: s. 283

peruskarttalehti: 3832 12 NANGUVUONO

x= 7632 92

y= 538 40

z= n. 120

kylä: -tila: valtionmaa, vuokr.omistaja: Suomen valtio/ metsähallitus
vuokr. Seppo Pulkkinenlöydöt: -kuvat: 72406diat: -kunto: heikko, mahdollisesti tuhoutunutuhanalaisuus: ks. ed.entiset kertomukset: Erä-Esko & Pesonen, 1972: 51.kohteen kuvaus:

A. Erä-Esko ja L. Pesonen saivat tarkastusmatkallaan 1972 kalastaja Arvi Sipolalta ilmoituksen Hangaslahden (kartalla Kuirolahti, kunnantoimiston mukaan Koiralahti) suun länsirannalla sijaitsevasta lapinkentästä. Ajanpuutteen vuoksi Erä-Esko ja Pesonen eivät kuitenkaan tarkastaneet kohdetta.

Erä-Eskon koordinaattien kohdalla niemen kärjessä ei todettu merkkejä lapinkentästä. Niemenkärjen taakse jäävän pienen lahden kaakkoisrannalla sijaitsee moderni kalakenttä asuin- ja varastorakennuksineen; tämän ympärillä esiintyy vanhoille kentille tyypillistä kasvillisuutta, mutta mitään entisten rakenteiden jäännöksiä ei alueella todettu.

INARI 111 NANGUVUONO, PALOSAARI

kenttä, luokka II

tarkastettu: 24.8.88 kartta: s. 185 kuva: s. 284

peruskarttalehti: 3832 12 NANGUVUONO

x= 7633 90

y= 539 06

z= n. 120

kylä: -tila: valtionmaaomistaja: Suomen valtio/ metsähallituslöydöt: -kuvat: 72404diat: -kunto: tyydyttävä - hyväuhanalaisuus: ei uhanalainenentiset kertomukset: Erä-Esko & Pesonen, 1972: 52.kohteen kuvaus:

A. Erä-Esko ja L. Pesonen saivat tarkastusmatkallaan 1972 kalastaja Arvi Sipolalta ilmoituksen Palosaaren kaakkoisrannalla sijaitsevasta lapinkentästä. Ajanpuutteen vuoksi Erä-Esko ja Pesonen eivät kuitenkaan tarkastaneet kohdetta.

Palosaaren kaakkoisosassa sijaitsevassa niemekkeessä, n. 200 m lounaaseen Erä-Eskon koordinaateista todettiin männikön keskellä pieni heinikkoinen kenttä, jossa on vielä jäljellä pienen hirsituvan raunio. Kentästä n. 20 m kaakkoon löytyi heinikon peittämä matala kehämäinen maavalli, joka vaikutti mahdolliselta kodanpohjalta.

INARI 112 VÄYLÄ, VIIPASSAARI

kenttä, kivikautinen irtolöytö? luokka III

tarkastettu: 8.7.88 kartta: s. 186 kuvat: -

peruskarttalehti: 3841 09 VÄYLÄ

x= 7662 31

y= 524 70

z= n. 120

kylä: -tila: valtionmaaomistaja: Suomen valtio/ metsähallituslöydöt: KM 24303 diar. 1988 J. Kankaanpääkuvat: -diat: -kunto: -uhanalaisuus: -entiset kertomukset: Erä-Esko & Pesonen, 1972: 53.kohteen kuvaus:

A. Erä-Esko ja L. Pesonen saivat tarkastusmatkallaan 1972 kalastaja Arvi Sipolalta ilmoituksen Viipassaaren eteläkärjessä sijaitsevasta lapinkentästä. Ajanpuutteen vuoksi Erä-Esko ja Pesonen eivät kuitenkaan tarkastaneet kohdetta.

Viipassaaren eteläkärki on louhikkopohjaista paksukunttaista pounukkoa, jossa ei voinut havaita mitään selviä kenttään viittaavia rakenteita lukuunottamatta pientä nelikulmaista tasatulta vaikuttavaa aluetta, jolla seisoj ruostunut rautakamina; niemi ei pintakasvillisuudeltaan näyttänyt poikkeavan ympäristöstään. Rantakivikosta niemen kärjestä löytyi yksi epämääräinen kvartsi-iskos, joka alueen topografian perusteella kuitenkin tuskin liittyy asuinpaikkaan.

INARI 113 IKKERINNIEMI

kenttä, luokka II

tarkastettu: 20.7.88 kartta: s. 187 kuva: s. 285

peruskarttalehti: 3841 10 SARMINIEMI

x= 7643 12

y= 536 24

z= n. 120

kylä: -tila: valtionmaa, vuokr. (mökki E 66)omistaja: Suomen valtio/ metsähallitus;

vuokr. Kaarina Sorri

löydöt: -kuvat: 72273diat: -kunto: ?uhanalaisuus: ?entiset kertomukset: Erä-Esko & Pesonen, 1972: 54.kohteen kuvaus:

A. Erä-Esko ja L. Pesonen saivat tarkastusmatkallaan 1972 kalastaja Arvi Sipolalta ilmoituksen Ikkerinniemen etelärannalla sijaitsevasta lapinkentästä, jossa olisi vielä jäljellä vanha nilikehä. Ajanpuutteen vuoksi Erä-Esko ja Pesonen eivät kuitenkaan tarkastaneet kohdetta.

Ikkerinniemen etelärannalla Erä-Eskon koordinaattien tienoilla todettiin veneestä katsoen ainoastaan yksi kentältä vaikuttava paikka, jossa kuitenkin seisoj useita lautarakennuksia, ilmeisesti vapaa-ajan asunto ulkorakennuksineen. Myrskyn takia paikalla ei noustu maihin, mutta rakennukset näyttivät peittävän kenttäalueen lähes kokonaan joten mahdollisen nilikehän säilymisestä ei ole takeita.

INARI 114 KYLMÄNTUVANLAHTI

kenttä, luokka II

tarkastettu: 4.8.88 kartta: s. 188 kuvat: -

peruskarttalehti: 3843 02 KUORTOSJÄRVI

x= 7654 84 (?)

y= 543 98 (?)

z= n. 120

kylä: -tila: valtionmaaomistaja: Suomen valtio/ metsähallituslöydöt: -kuvat: -diat: -kunto: -uhanalaisuus: -entiset kertomukset: Erä-Esko & Pesonen, 1972: 55.kohteen kuvaus:

A. Erä-Esko ja L. Pesonen saivat tarkastusmatkallaan 1972 kalastaja Arvi Sipolalta ilmoituksen Kylmäntuvanlahdessa sijaitsevasta lapinkentästä. Ajanpuutteen vuoksi Erä-Esko ja Pesonen eivät kuitenkaan tarkastaneet kohdetta.

Kylmäntuvanlahden pohjoisrannalta Erä-Eskon ilmoittamassa paikassa ei havaittu selviä merkkejä kentästä, joskin alueella oli asuttavaksi kelpaava tasanne. Myöhemmin saatujen tietojen perusteella Kylmäntuvan lahden perukassa olisi ollut kotapaikka, mutta tätä aluetta ei paikalla käytäessä tarkastettu.

INARI 115 KAAKKURILAMPI

kenttä, luokka II (III?)

tarkastettu: 4.8.88 kartta: s. 188b kuvat: -

peruskarttalehti: 3843 02 KUORTOSJÄRVI

x= 7651 36 (?)

y= 547 25 (?)

z= n. 120 (?)

kylä: -

tila: valtionmaa

omistaja: Suomen valtio/ metsähallitus

löydöt: -

kuvat: -

diat: -

kunto: -

uhanalaisuus: -

entiset kertomukset: Erä-Esko & Pesonen, 1972: 56.

kohteen kuvaus:

A. Erä-Esko ja L. Pesonen saivat tarkastusmatkallaan 1972 kalastaja Arvi Sipolalta ilmoituksen Kaakkurilammen ja Inarinjärven välissä sijaitsevasta kentästä. Ajanpuutteen vuoksi Erä-Esko ja Pesonen eivät kuitenkaan tarkastaneet kohdetta.

Kaakkurilammen ja Inarinjärven välinen kannas on pensaikkoisen sammalvarvikon ja männikön peittämää karkeaa louhikkoa, jossa ei havaittu mitään kentän merkkejä; ranta on kivikkoisena varsin sopimaton maihinousuun.

INARI 117 KIRKONKYLÄ, PAPPILA

kivikautinen/epineoliittinen asuinpaikka, luokka II

tarkastettu: 29.8.88 kartat: s. 189-90 kuvat: s. 286

peruskarttalehti: 3841 01 INARI

x= 7647 26

y= 501 37

z= n. 123

kylä: kirkonkylätila: Onnela 23:22omistaja: Inarin seurakunta, 99800 Ivalolöydöt: KM 10994 diar. 1939 (verif.)

KM 24304 diar. 1988 Arponen & Kankaanpää

kuvat: 72427 - 8diat: -kunto: välttävä, osittain käytössä viljelysmaana.uhanalaisuus: reunaeroosiota, viljely tuhonnut rakenteita.entiset kertomukset: pääluettelossa merkintä "tarkastettu . .40

(46?) J.L. (Leppäaho?); arkistossa ei tarkastuskertomusta. Ks. m. I. Itkonen 1910 s. 27.

kohteen kuvaus:

Jouni Piera Jomppanen löysi 1938 kivisen poikkikirveen (KM 10994) "pappilan kentältä koiran kaivamasta kuopasta". Kohde-alue on hiekkapohjainen niemeke Inarin pappilan pohjoispuolella. Aki Arponen tarkasti kohteen 10.6.88 ja löysi pappilan perunapellosta kvartsi-, kvartsiitti- ja pii-iskoksia, palanutta ja palamatonta luuta sekä palanutta hiekkaa, hiiltä ja nokea; lisäksi pellossa näkyi simpukankuoria ja resenttejä jätteitä. J. Kankaanpää ja M. Koponen tarkastivat alueen uudelleen Arposen kanssa 29.8.88. Tarkastuksen yhteydessä todettiin iskoksia ja palanutta luuta koko perunapellon alueella; löytöinä otettiin talteen mm. kvartsikaavin ja n. 700 g painava tiilenmuotoinen kvartsiittilohkare. Asuinpaikka mitä todennäköisimmin jatkuu perunapellon ulkopuolelle, mutta tätä ei tiheän heinikon vuoksi voitu pintatarkastuksella varmistaa.

Ilmari Itkonen kertoo stipendiaatinkertomuksessaan (1910:27) seuraavaa: "Eräs lapinukko uskotteli minulle, että nykyisessäkin kirkonkylässä, Juutuassa, on ollut "vanha markkina-paikka", mutta siitä en ole nähnyt merkkiäkään. Joenjoen suussa olevalla Pasnjargaz nimisellä niemellä on kyllä nähtävästi kauvan

asuttu ja vielä viime vuosisadan keskivaiheilla on siinä ollut viheliäinen "lappalaiskylä", jolla kuitenkin ei ole mitään tekemistä "markkinapaikan" kanssa. Tuostakaan "kylästä" ei ole enää mitään maanpinnalla näkyvää, mutta poikasena kaivaessani kuoppaa törmän rinteeseen, muistan sieltä 10 - 20 cm syvyydeltä nousseen joitakin silvotuita poron luita." Pasnjargaz (Pyhäniemi) -nimistä nientä ei esiinny nykyisissä kartoissa, mutta Itkosen stipendiaatinkertomukseen liittyvässä Juutuanvuonon kartassa tällä nimellä on merkitty nykyinen Pappilanniemi. Inarin kirkkoherran poikana Ilmari Itkonen ilmeisesti asui samaisessa niemessä, muttei jostain syystä näytä havainneen kotipihallaan sijaitsevaa kivistä asuinpaikkaa.

INARI 132 KIRKONKYLÄ, HAUTAUSMAAN KOILLISNURKKAyhdistetty kohteeseen
14 (Vuopaja N)

kivikautinen asuinpaikka, luokka II

tarkastettu: 22.8.88 kartta: s. 191 kuvat: s. 287

peruskarttalehti: 3841 01 INARI

x= 7647 98

y= 501 26

z= n. 126 (ks. alla)

kylä: kirkonkylätila: Vuopajanniemi 9:1, Ojansuu 9:2, Turula 9:5omistaja: Elsa Latomaa, Peltotie 2, 92140 Pattijoki (RNo 9:1)

Toivo Turunen, 99870 Inari (RNo 9:2)

Hilja Kyrö, 99870 Inari (RNo 9:5)

löydöt: KM 20841:1-5 diar. 1980 A. Siiriäinen 1976

KM 21437:1-8 diar. 1982 " 1977

KM 24305:1-4 diar. 1988 J. Kankaanpää

kuvat: 72380-1diat: 15577kunto: hyvä, alueella joitakin ajouria.uhanalaisuus: ei merkittävää uhkaaentiset kertomukset: A. Siiriäinen: A communication relating to a stone age find from the village of Inari (Lapland).

Fennoscandia Antiqua I, 1982.

kohteen kuvaus:

Asuinpaikka esiintyy nimellä INARI 132 KIRKONKYLÄ, HAUTAUSMAAN KOILLISNURKKA Inarin muinaismuistolain perusteella rauhoitettujen kohteiden luettelossa, mutta tarkastuksista tai löydöistä ei tällä nimellä ole mainintaa esihistorian t:ston pääluettelossa tai topografisessa arkistossa. Siiriäisen löydöt - mm. handle core -tyyppinen iskentäydin ja joukko jäämereltä peräisin olevia simpukankuoren kappaleita - esiintyvät pääluettelossa nimellä INARI, KIRKONKYLÄ, TURULA; tässä on kuitenkin mahdollisuus sekoittaa paikka Erä-Eskon kohteisiin INARI 15a ja 15b TURULA. Siiriäisen artikkelin mukaan löydöt ovat peräisin paikasta, josta artikkelissa käytetään nimitystä asuinpaikka-löytöalue n:o 5 ja joka Siiriäisen ilmavalokuvakartan perusteella sijoittuu kutakunkin samoilta kohdille kuin rauhoituskohdeluettelon koordinaattien perusteella määritelty INARI 132 eli n. 300 m 15a TURULASTA länsilounaaseen ja n. 500 m 15b TURULASTA etelälounaaseen. Nimitys "hautausmaan koillisnurkka" on sekin jossain

määrin harhaanjohtava, sillä löytökohta sijaitsee n. 150 m hautausmaan aidan koillisnurkasta itään.

Siiriäisen ilmavalokuvakartan perusteella kivikautisia löytöjä - lähinnä kvartsi-iskoksia ja palanutta luuta - esiintyy kuitenkin ajourien ja polkujen varsilla lähes koko matkalla hautausmaalta Turulan pellon laitaan. Tämä voitiin todeta myös maastotarkastuksessa; lisäksi Siiriäisen koordinaattien kohdalta löytyi tieurasta liesikiveys. Siiriäinen itse pitää alemman terassin (n. 122 m) löytöjä sekundaarisina (prof. A. Siiriäinen, suull.).

Erillisestä numerostaan huolimatta INARI 132:n löytöalue on itse asiassa yhteneväinen Erä-Eskon ja Pesosen 1972 kartoittaman kohteen INARI 14 VUOPAJA N koillisosan kanssa (vrt. Erä-Esko & Pesonen, 1972 s. 99), joten sen erottaminen omaksi kokonaisuudekseen on ollut tarpeetonta (ks. myös INARI 14 VUOPAJA N, HAUTAUSMAA ja INARI 352 VUOPAJA, HAUTAUSMAA S).

INARI 134 NELLIM, NELLIMÖJOEN SUU N

kivikautinen asuinpaikka, luokka II

tarkastettu: 10.8.88 kartta: s. 192 kuvat: s. 288

peruskarttalehti: 3843 04 NELLIMÖ

x= 7641 32

y= 553 38

z= n. 120

kylä: Paatsjokitila: yleinen tiealueomistaja: Suomen valtio/ TVLlöydöt: KM 19435:1-2 diar. 1974 M. Torvinenkuvat: 72347-8diat: 15578kunto: tyydyttävä - hyväuhanalaisuus: ei luontaista uhkaaentiset kertomukset: ks. allakohteen kuvaus:

Ollessaan virkamatkalla Nellimössä v. 1974 M. Torvinen löysi Nellimöjoen suun pohjoispuoleiselta rantatörmältä kvartsi-iskoksia ja palanutta luuta. Kohteesta on lyhyt selostus pääluettelossa löytöjen kohdalla muttei erillistä tarkastuskertomusta.

Alue on männikköä kasvava hiekkapohjainen terassi Virtaniemeen vievän maantien ja Nellimön talon välissä. Kohteen tarkastuksessa terassin päältä löytyi kvartssia ja palanutta luuta polulta n. 15 m maantiestä länteen. Topografiansa puolesta alue on sopiva asuinpaikaksi, mutta mitään kiinteitä rakenteita ei voitu todeta.

INARI 144 MOOSSINANSAARI

seita

tarkastettu: - kartta: s. 193 kuvat: -

peruskarttalehti: 3832 09, 3832 12, 3841 07 tai 3841 10

x= 7639 - 7642

y= 528 - 531

z= ?

kylä: -tila: valtionmaaomistaja: Suomen valtio/ metsähallituslöydöt: -kuvat: -diat: -kunto: -uhanalaisuus: -entiset kertomukset: Itkonen, 1910 s. 33; Paulaharju, Seitoja ja seidan palvontaa (Helsinki 1932) s. 36.kohteen kuvaus:

Itkosen mukaan "Muuan vanha lapp:nen ... tiesi mainita, että Nanguniemen nokassa olevan Moosinasaaren päässä on kallioinen paikka, jossa on jotakin kallion osaa seitana uhraten palveltua..." Paulaharju taas toteaa "Inarin eteläosassa, Nanguniemen nokassa on Moossinansaari. Saarella sanotaan olevan vanhan palvospaikan." Moossinansaaria on useita ja seidan sijainnista ei ole tarkempia tietoja, joten paikallistus jäi epäselväksi eikä kohdetta voitu tarkastaa.

INARI 146 UKONJÄRVI, UKKO

palvospaikka

tarkastettu: 25.8.88 kartta: s. 194 kuvat: -

peruskarttalehti: 3832 09 VESKONIEMI

x= 7630 95

y= 521 55

z= 120-200

kylä: -tila: valtionmaaomistaja: Suomen valtio/ metsähallituslöydöt: -kuvat: -diat: -kunto: hyväuhanalaisuus: -entiset kertomukset: Fellman, Anteckningar... (Helsingfors 1906)

II s. 84-5; Itkonen, 1910 s. 33; Paulaharju, Seitoja ja seidan palvontaa (Helsinki 1932) s. 36-7.

kohteen kuvaus:

Fellman kertoo Ukonjärven Ukosta: "Aijeg föreställdes dessutom någon gång boende i stora grottor i hällbergen. ... Han tillbads ock vid Aijegjavre eller Ukonjärvi, 5 mil söderom Enare kyrka och ej långt från Einarinlahti, i ett berg, som kallas Aijeg. Vid mynningen till grottan ser man ännu, äfven der, en stor mängd horn och ben, utgörande rester af offer, som hemburits Aijeg." Itkonen kuitenkin toteaa jo 1910: "Fellmanin mainitsemista muista uhripaikoista, joista yksi on ollut Ukonjärven läheisellä "Aijeg" (inariksi Äijih = Ukko) nimisellä vaaralla ... ei tiedetä enää mitään sanoa; ne ovat jo unohtuneet."

Ukonjärven Ukko sijaitsee saarella Ukonjärven ja Inarinjärveen kuuluvan Joensuunselän välissä. Tietojen epämääräisyyden vuoksi Fellmanin mainitsemää uhriluolaa ei yritetty etsiä; saari on kuitenkin edelleen lähes luonnontilassa ja ainoastaan veneellä saavutettavissa, joten seita on hyvinkin saattanut säilyä paremmin kuin Inarin Ukko.

INARI 180 IVALOJOEN SUU, KENTTÄSAARI

kenttä, luokka II

tarkastettu: 18.8.88 kartta: s. 195 kuva: s. 289

peruskarttalehti: 3832 09 VESKONIEMI

x= 7630 95

y= 525 55

z= n. 120

kylä: Koppelotila: PikkuKivelä 5:8, Pikkuoukonen 6:4omistaja: Sulo Tennilä, Jahtipolku 23, 96910 Rovaniemi (RNo 5:8)
Martta Amanda Karppisen oik. om. (RNo 6:4)löydöt: -kuvat: 72374diat: -kunto: hyväuhanalaisuus: -entiset kertomukset: Itkonen, 1910 s. 58.kohteen kuvaus:

Itkosen mukaan "Iivalon suussa, Aho- ja Kenttäsaarissa on ainakin kolme kenttää, yksi nimeltään Iivalonkenttä. Näistä on joku vanhakin ja mahdollista onkin, että niin sopivalla paikalla on jo muinoin asuttu." Inarin muinaisjäännösluettelossa paikat esiintyvät nimillä 179 Ahosaari ja 180 Kenttäsaari.

Ivalojoen suussa olevan Joensuunkenttäsaaren länsirannalla todettiin pitkänomainen laajahko heinikkoinen kenttä, jonka alueelta löytyi useita talonpohjakiveyksiä sekä ainakin yksi maavallillinen kodanpohja. Kivijalat edustanevat historiallista aikaa; kodanpohjan ikää on vaikeampi määritellä. Myös Ahosaaren länsirannalla todettiin kenttämäinen alue, jota ei kuitenkaan lähemmin tarkastettu; paikalla on nykyisin kesämökiltä vaikuttava rakennus.

INARI 301 ULKUNIEMEN NOKKA

kenttä, luokka II

tarkastettu: 5.8.88 kartta: s. 196 kuva: s. 290

peruskarttalehti: 3843 02 KUORTOSJÄRVI

x= 7651 44

y= 548 10

z= n. 120

kylä: Paatsjoki

tila: Kultalahti 17:9

omistaja: Paavo Tapani von Pandy'n oik. om.,
ala-aste, 99860 Nellim

löydöt: -

kuvat: 72335

diat: -

kunto: ?

uhanalaisuus: ?

entiset kertomukset: Itkonen, 1910 s. 69, n:o 175.

kohteen kuvaus:

Itkosen mukaan "Vanha kotapaikka kuuluu olevan ihan Ulkuniemen nokassa...". Ulkuniemellä oletettavasti tarkoitetaan Kultalahden (entisen Ulkuniemen) talon kohdalla olevaa pientä niemeä. Paikalla ei käyty maissa, mutta alue on nykyisin lähes kokonaan viljelys- ja pihamaata useine rakennuksineen, joten mahdolliset asumuksenjäännökset ovat saattaneet tuhoutua.

INARI 304 SÄISAARI

kenttä, luokka II

tarkastettu: 19.7.88 kartta: s. 197 kuvat: s. 291

peruskarttalehti: 3841 01 INARI

x= 7645 32

y= 506 75

z= 120-125

kylä: kirkonkylätila: Cevesualui 14:14omistaja: Carl-Eric Sonck, Hämeentie 2 A, 00530 Helsinkilöydöt: -kuvat: 72298-9diat: 15579kunto: hyväuhanalaisuus: -entiset kertomukset: Itkonen, 1910 s. 69 n:o 178.kohteen kuvaus:

Itkosen mukaan Säisaassa on ollut "kotia ja tupia". Säisaaren lounaisrannalla havaittiin laaja heinittynyt kenttä, jossa oli useita mahdollisia rakennuksen nurkkakiveyksiä; maavallillisia kodanpohjia ei havaittu. Alueen maapohja on pääasiassa kalliota ja louhikkoa, jonka päällä on ohut turvekerros. Kasvillisuuden perusteella kenttä ajoittuneeksi melko myöhäiseksi.

INARI 308 KAURINSAARI

kenttä, luokka II

tarkastettu: 27.7.88 kartta: s. 198 kuvat: s. 292

peruskarttalehti: 3841 04 KANKIVUONO

x= 7642 16

y= 517 90

z= n. 122

kylä: -tila: valtionmaaomistaja: Suomen valtio/ metsähallituslöydöt: -kuvat: 72317-8diat:kunto: hyväuhanalaisuus: -entiset kertomukset: Itkonen, 1910 s. 69 n:o 182.kohteen kuvaus:

Itkosen mukaan "Kourisaassa, lähellä Mahlattia, on kenttä." Kaurinsaaren - joka 1800-luvun kartoissa esiintyy myös nimellä "Kenttäsaari" tai "Kenttusaari" - kaakkoisrannalla todettiin heinittynyt kenttä kalliopohjaisessa niemekkeessä lähellä Kaurinsalmen pohjoispäätä. Melko jyrkän törmän päällä heinikon seassa näkyi rahkasammalen peittämä kivilatomus - mahdollisesti piisinaluskiveys - mutta muita rakenteita ei tiheän kasvillisuuden seasta pystynyt erottamaan. Kasvillisuuden perusteella kenttä vaikuttaa melko nuorelta.

INARI 313 NELLIM, TERVASAARI

kenttä, luokka II

tarkastettu: 2.8.88 kartta: s. 199 kuva: s. 293

peruskarttalehti: 3843 04 NELLIMÖ

x= 7647 88

y= 550 18

z= n. 120

kylä: -tila: valtionmaa, vuokr. (mökki E 46)omistaja: Suomen valtio/ metsähallitus
vuokr. Yrjö Saijetslöydöt: -kuvat: 72325diat: -kunto: hyväuhanalaisuus: ?entiset kertomukset: Itkonen, 1910 s. 69 n:o 197.kohteen kuvaus:

Itkosen mukaan "Tiais- eli Parkkiniemen talon luona oli Tervasaaren päässä muutamia vuosikymmeniä sitten hylätty kenttä, jossa näkyi tuvan- ja kodansija." Maininta Tiaisniemen talosta oletettavasti tarkoittaa, että kenttä sijaitsi Tervasaaren itäpäässä, joka on lähimpänä mainittua taloa.

Tervasaarensalmen läpi ajettaessa todettiin heinikkoa ja matalaa pensaikkoa kasvava alue salmen pohjoisen suun länsirannalla, Tervasaaresta itään työntyvän niemekkeen kärjessä. Kasvilisyyden perusteella kyseessä näyttäisi olevan nuorempi kalakenttä; paikalla ei kuitenkaan noustu maihin lähempää tarkastusta varten.

INARI 350 SALOSENNIEMI

kivikautinen/varhaismetallikautinen asuinpaikka, luokka III
(osittain tuhoutunut, muuten loppuunkaivettu).

tarkastettu: 1.8. ja 25.8.88 kartta: s. 200 kuvat: s. 294

peruskarttalehti: 3843 04 NELLIMÖ

x= 7646 38

y= 556 30

z= 120

kylä: -

tila: valtionmaa, tiealue

omistaja: Suomen valtio/ metsähallitus, TVL

löydöt: KM 22244:1-3 diar. 1983 M. Torvinen

KM 22868:1-116 diar. 1985 K. Katiskoski

kuvat: 72323-4, 72414

diat: 15580

kunto: Salosenniemi b loppuunkaivettu, a ja c tuhoutuneet.

uhanalaisuus: ks. ed.

entiset kertomukset: M. Torvinen, tarkastuskertomus INARI 350
(Salosenniemi) 1983; K. Katiskoski, kaivauskertomus
INARI 350 SALOSENNIEMI 1985 (esih. tston top. ark.).

kohteen kuvaus:

INARI 350 käsittää kolme kohtaa (Salosenniemi a, b ja c) Paatsjoen luusuan rannalla nykyisen Paatsjoen sillan kohdalla; a ja b sijaitsevat Paatsjoen etelärannalla ja c pohjoisrannalla. M. Torvinen totesi 1983 tulevan sillan rakennuspaikkaa tarkastaessaan mainituissa kohdissa kvartssia. K. Katiskoski kaivoi alueet a ja b v. 1985; löytöihin kuului mm. epineoliittista tyyppiä olevia kvartsiittiesineitä.

Tarkastuksessa voitiin todeta, että sillan pengerrys on kokonaan tuhonnut alueet a ja c; alue b on vielä jäljellä, mutta Katiskosken mukaan se on loppuunkaivettu. Kohdetta ei näin ollen ole syytä säilyttää luokassa II.

*yhdistetty kohteeseen
14 (Vuopaja N)*

INARI 352 VUOPAJA, HAUTAUSMAA S

kivikautinen löytöpaikka, luokka II

tarkastettu: 11.7.88 kartat: s. 201, 141 kuvat: s. 242

peruskarttalehti: 3841 01 INARI

x= 7647 72

y= 501 06

z= n. 120

kylä: kirkonkylä

tila: Onnela 23:22, valtionmaa

omistaja: Inarin seurakunta, 99800 Ivalo (RNo 23:22)
Suomen valtio/ metsähallitus?

löydöt: KM 22574:1-2 diar. 1984 M. Torvinen

kuvat: 72292-3

diat: -

kunto: välttävä

uhanalaisuus: ?

entiset kertomukset: Torvisella lyhyt selostus pääluettelossa, ei tarkastuskertomusta. (ks. myös Erä-Esko & Pesonen, 1972: 5.)

kohteen kuvaus:

M. Torvinen löysi 1983 kvartsikaapimen ja iskoksia Inarin kirkonkylän hautausmaan lounaiskärjen eteläpuolelta paikasta, jossa vanha Utsjoen polku ylitti Vuopajan jo kadonnutta siltaa pitkin. Löydöt tulivat sorakumpareesta polun itäpuolelta.

Tarkastuksessa ei sorakumpareen laidasta löytynyt iskoksia tms.; sen sijaan kumpareessa todettiin useita erikokoisia kuoppia. Kohteen erottaminen omaksi numerokseen on sinänsä tarpeellista, sillä se kuuluu alueellisesti Itkosen ja Erä-Eskon kohteeseen INARI 14 VUOPAJA N.

INARI 356 KENTTÄSAARI

kivikautinen irtolöytö, luokka III

tarkastettu: 17.8.88 kartta: s. 202 kuvat: -

peruskarttalehti: 3843 04 NELLIMÖ

x= 7642 -

y= 550 -

z=

kylä: -tila: valtionmaaomistaja: Suomen valtio/ metsähallituslöydöt: KM 22625

diar. 1985

ktta M. Torvinen, 1984

kuvat: -diat: -kunto: -uhanalaisuus: -entiset kertomukset: -kohteen kuvaus:

Markku Torvinen sai virkamatkallaan v. 1984 Nellimin talon emännältä Aili Saijetsilta kivisen kaksoistaltan, joka oli löytynyt "Kenttäsaaren länsiosasta"; tarkempi löytöpaikka ei ole tiedossa. Nellimövuonon suulla sijaitsevan Kenttäsaaren länsiranta tarkastettiin, mutta alue todettiin karkeaksi louhikoksi, jossa ei voinut havaita asuinpaikan merkkejä. On kuitenkin olemassa mahdollisuus, että "Kenttäsaarella" on tarkoitettu ison Kenttäsaaren kaakkoispuolella sijaitsevaa pienempää saarta tai nientä, jonka länsipäässä todella on kenttä (ks. INARI 465).

INARI 368 VIRTANIEMI, RAJAVARTIOSTO

kivikautinen/epineoliittinen asuinpaikka, luokka II

tarkastettu: 10.8. ja 25.8.88 kartta: s. 203 piirros: s. 204

kuvat: s. 295-6

peruskarttalehti: 3843 04 NELLIMÖ

x= 7646 62 - 7647 15

y= 557 00 - 557 56

z= n. 119,5

kylä: -

tila: valtionmaa

omistaja: Suomen valtio

löydöt: KM 22869:1-10 diar. 1985 K. Katiskoski

KM 24307:1-9 diar. 1988 J. Kankaanpää

kuvat: 72338-46

diat: 15581-4

kunto: osittain tuhoutunut

uhanalaisuus: rantaeroosio tuhoaa kohdetta jatkuvasti

entiset kertomukset: K. Katiskoski, tarkastuskertomus INARI 368

VIRTANIEMI, RAJAVARTIOSTO, 1985 (esih. tston top. ark.).

kohteen kuvaus:

K. Katiskoski ja P. Hahle totesivat v. 1985 kivikautisen asuinpaikan merkkejä kolmessa kohdassa Paatsjoen etelärannalla Virtaniemen rajavartioaseman alueella; rannalta löytyi kvartsi-, kvartsiitti- ja pii-iskoksia ja esineitä sekä hiotun kiviesineen katkelmia. Rajavartioston henkilökunta näytti tutkijoille myös rannassa olevan kiven, jossa oli mahdollisesti pulkalla ajavaa miestä esittävä kivipiirros.

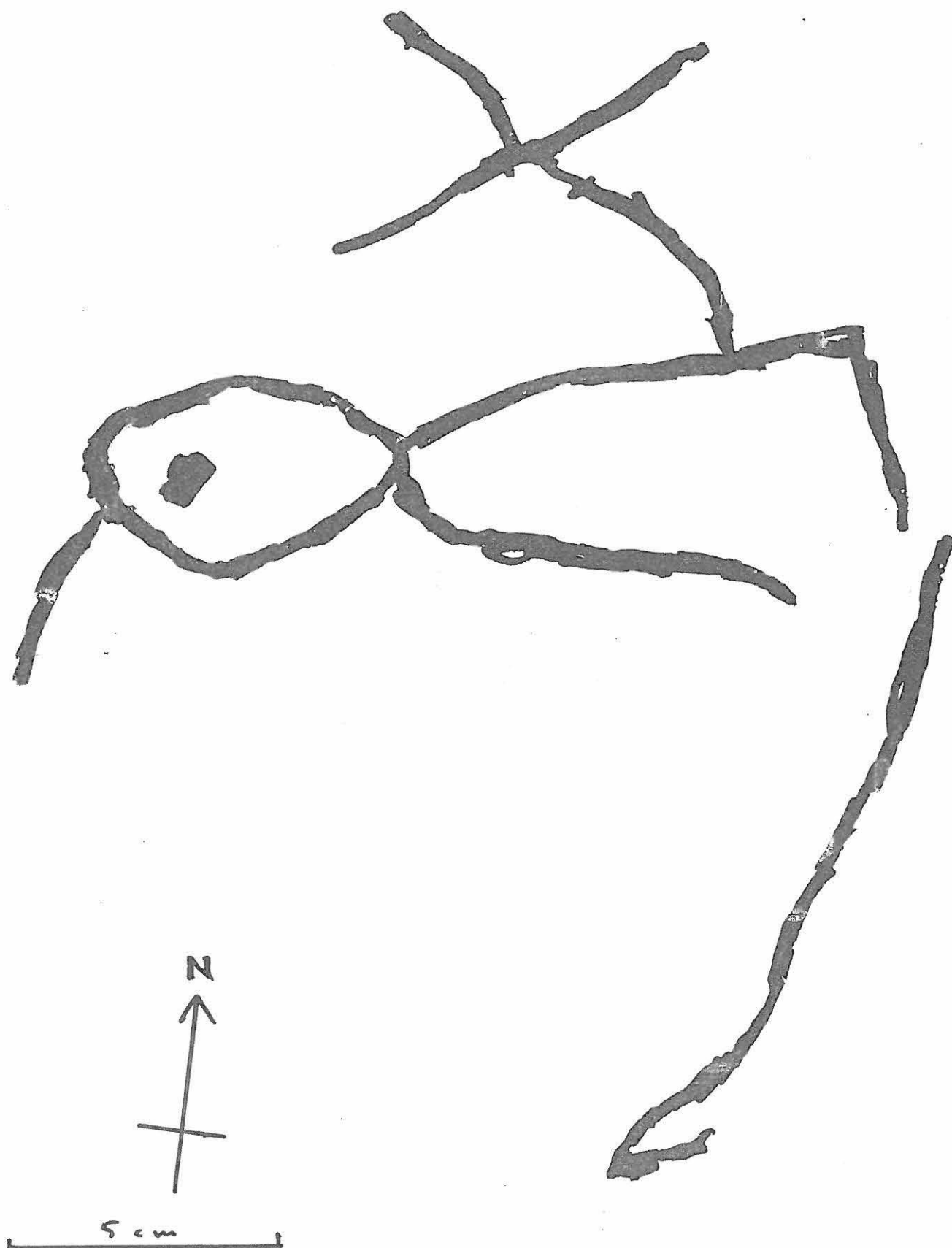
Virtaniemi A: Tarkastuksessa todettiin kvartsia koko Katiskosken määrittelyalueella itäisimmällä löytöalueella; alue näyttäisi myös olevan jonkin verran laajempi kuin Katiskosken kartassa. Kvartsi-iskosten ohella otettiin talteen kvartsikaavin, kivilaji-iskos ja dolomiittipii-iskos (?). Kaikki löydöt tulivat rantahiekasta, osittain vedestä; tihein keskittymä todettiin verkkovajan kohdalla n. 250 m vartiorakennuksesta pohjoiskoilliseen.

Virtaniemi B: Vartiorakennuksen kohdalla rannassa sijaitsevan pienen saaren koilliskärjestä löytyi rantavedestä kvartsi-iskoksia, kolme yhteensopivaa dolomiittipii-iskosta (?) ja segmentinmuotoinen retusoitu liuske-esine, mahdollisesti veitsi.

Virtaniemi C: Katiskoski esittää tämän alueen kahtena erillisenä vyöhykkeenä, mutta pintalöytöjen perusteella löytöalue on yhtenäinen. Alue sijaitsee vartioston länsiosassa, asuinrakenusten ja vartiovenelaiturin kohdalla. Alueelta poimittiin kvartsi-iskoksia ja palanutta luuta sekä vedestä että matalalta (< 1 m) rantaterassilta. Venelaiturin länsipuolella olevan saaren/soistuneen niemekkeen länsipäässä vesirajassa seisovan piirroskiven kuvio kopioitiin muoville. Kuvio on kooltaan n. 17 x 23 cm ja sijaitsee kiven yläpinnalla, kivi itse on n. metrin pituinen. Kuten Katiskoski arveli, kuvio saattaa esittää pulkassa (tai veneessä) istuvaa miestä, jolla on ristinmuotoinen esine tai tunnusmerkki selkäpuolellaan; kuvio on kuitenkin varsin epämääräinen. Kiven pinta oli jäkälöitynyt myös piirtourien pohjalta, joten piirros ei vaikuta kovin nuorelta; urien pyöreäpohjaisuuden perusteella ei tuntuisi olevan kysymys myöskään luontaisesti syntyneistä rapautumaurista.

Metsästä vartioston koillispuolelta löytyi useita kuoppia ja vallejia, joiden iästä ei ole tietoa; osa näistä liittyynee alueella aikaisemmin sijainneeseen maataloon, osa mahdollisesti sodanaikaisiin kenttälinnoitteisiin.

INARI 368 VIRTANIEMI, RAJAVARTIOSTO

Kivipiirros Virtaniemi C:n rannassa. Läpipiirros muoville, mittakaava 1:1

INARI 372 NUKKUMAJOKISUU W LEIRIALUE

kivikautinen asuinpaikka, luokka II

tarkastettu: 22.8.88 kartat: s. 205-6 kuvat: s. 297

peruskarttalehti: 3841 01 INARI

x= 7646 25

y= 503 60

z= n. 124

kylä: kirkonkylätila: korttelit 80-87 (valtionmaa)omistaja: Suomen valtio/ metsähallitus;

vuokr. Aarre Paulavirta, 99870 Inari

löydöt: KM 24668 diar. 1989 M. Torvinen 1984

KM 24416 diar. 1988 E. Hintikainen

kuvat: 72386-7diat: -kunto: tyydyttävä, pinta kulunut, alueella ajouria.uhanalaisuus: alueelle suunnitteilla uusia lomamökkejä.entiset kertomukset: M. Torvinen, tarkastus 1984; E. Hintikainen, kaivauskertomus INARI 372 Nukkumajokisuu W, leirintä-alue, 1988 (esih. tston top. ark.).kohteen kuvaus:

Leirintäalue on hiekkainen, harvaa männikköä kasvava rantatörmä Nukkumajoen suun länsipuolella; törmän alapuolella Inarinjärven rannassa on useita leirintämökkejä ja huoltorakennuksia. M. Torvinen totesi v. 1984 paikkaa tarkastaessaan kivikautiseen asutuksen merkkejä kolmella alueella leirintäalueen keski-osassa; löytöalue on ollut käytössä telttailualueena, mistä syystä pintakasvillisuus on kulunut paikoitellen kokonaan pois.

Paikkaa tarkastettaessa todettiin Torvisen löytöalueilla pinnassa muutama kvartsi-iskos, joita ei kuitenkaan otettu talteen sillä paikalla oli määrä suorittaa koekaivaus. Koekaivauksen yhteydessä alueelta tuli pintalöytöinä kivikirveen teelmä ja muutama kaavin, mutta varsinaiset kaivauslöydöt jäivät vähäisiksi (ks. Esa Hintikaisen koekaivauskertomus, 1988). Pintahavaintojen ja koekaivauksien perusteella alueella ei näyttäisi olleen ainakaan pitkäaikaista kiinteää asutusta; Hintikainen katsoikin löydösten liittyvän tilapäiseen oleskeluun eikä pidä jatkotutkimuksia tarpeellisina.

INARI 380 UKONJÄRVI, VESILENTOSATAMA

kivikautinen löytöpaikka, luokka II

tarkastettu: 19.8.88 kartta: s. 207 kuva: s. 298

peruskarttalehti: 3832 05 KENKIPÄÄ

x= 7628 50

y= 518 20

z= n. 125

kylä: -tila: valtionmaaomistaja: Suomen valtio/ metsähallituslöydöt: KM 23366:1-2 diar. 1986 H. Kotivuorikuvat: 72377diat: -kunto: välttävä, tiet tuhonneet osan alueesta.uhanalaisuus: vesilentosatamaan liittyvä rakennustoiminta ja muu pinnankulutus saattaa tuhota kohdetta.entiset kertomukset: H. Kotivuori, inventointikertomus 1986

(INARI, osainventointi, voimalinja välillä Vajukoski - Pulmanki).

kohteen kuvaus:

H. Kotivuori totesi v. 1986 Ukonjärven lentosataman ympäristössä useita eri-ikäisiä liesikiveyksiä, joista yhdestä löytyi kvartsi-iskoksia ja palanutta luuta.

Alueen tarkastuksessa todettiin lentolaiturin lounaispuolella mäntymetsässä useita palaneiden kivien keskittymiä, joista osa vaikutti vanhoilta; iskoksia tai luuta ei kuitenkaan enää löytynyt. Paikka on periaatteessa leiripaikaksi sopiva, vaikka maapohja onkin kivistä. Alueelle on rakennettu uusi hiekkatie lentolaiturin länsipuolella olevalle venelaiturille, ja pintakasvillisuus liesien ympäristössä on tallaantunut turistien jaloissa. Lentosataman itäpuolella on aikaisemmin ollut saha, joten pintakerrokset tällä alueelta ovat tuhoutuneet.

INARI 406 NELLIM, NELLIMÖJOENSUU S

kivikautinen asuinpaikka, luokka II

tarkastettu: 25.8.88 kartta: s. 208 kuva: s. 299

peruskarttalehti: 3843 04 NELLIMÖ

x= 7641 20

y= 553 37

z= n. 120

kylä: Paatsjokitila: Kivelä Jm 43:9/2omistaja: Suomen valtio/ maatilahallitus, siirtymässä Inarin kunnan omistukseen.löydöt: KM 24669 diar. 1989 M. Torvinen 1984

KM 24376 diar. 1988 B. Sohlström

kuvat: 72412diat: -kunto: välttävä, osittain tuhoutunut, osittain kaivettu.uhanalaisuus: alueelle on suunnitteilla venesatama.entiset kertomukset: B. Sohlström, kaivauskertomus 1988

(MV esihist. tston top. ark.).

kohteen kuvaus:

Markku Torvinen totesi Nellimöjoen suun eteläpuolella sijaitsevaa venerantaa tarkastaessaan kivikautisen asuinpaikan merkkejä rantaan vievän tien kohdalla rantatörmässä. Koska alueelle oli suunnitteilla venesatama, suoritti tutkija Beatrice Sohlström alueella kaivaustutkimuksia kesällä 1988.

Alue on hiekkainen, sortuva rantatörmä vain n. 1 m. nykyistä vedenpintaa ylempänä. Sohlströmin kaivauksessa paljastui useita ilmeisesti eri-ikäisiä liesiä, kuoppia ja likamaaläikkiä; löytöihin kuului mm. Sär I -keramiikkaa. Asuinpaikka lienee jonkin verran laajempi kuin kesän -88 kaivausalue.

INARI 463 VANHAHAUTUUMAASAARI

vanha hautausmaa, luokka I

tarkastettu: 7.7.88 kartta: s. 209 kuva: s. 300

peruskarttalehti: 3841 01 INARI

x= 7649 50

y= 507 87

z= n. 120-125

kylä: -

tila: valtionmaa

omistaja: Suomen valtio/ metsähallitus (?)

löydöt: -

kuvat: 72280

diat: 15585

kunto: tyydyttävä-hyvä

uhanalaisuus: rannat vahvistettu, sortuminen vähäistä.

entiset kertomukset: I.Itkonen: Inarin hautausmaista (SM 1911);

T.Itkonen, kirje muinaistieteelliselle toimikunnalle

päiv. 28.3.1934 (MV esihist. tston top. ark., INARI).

kohteen kuvaus:

Vanhahautuumaasaari sijaitsee Inarinjärven pohjoisrannalla n. 7 km Inarin kirkonkylästä itäkoilliseen. I.Itkosen mukaan hautausmaa oli käytössä n. 50 vuoden ajan vuoteen 1793 asti, ts. sen jälkeen kun hautaamisesta Pielpajärven kirkolle luovutettiin; vuoden 1793 jälkeen siirryttiin hautaamaan Hautuumaasaareen (ks. INARI 96).

Vanhahautuumaasaari on kumpumainen hiekkamuodostuma, jonka ranta on pääosin syöpynyt jyrkäksi törmäksi. Rantaa on joitakin vuosia sitten vahvistettu mukulakivillä, joten eroosio on lähes pysähtynyt. Saaren laki kasvaa paksua varvikkoa ja tunturikoivua. Koko saaren alue on täynnä erikokoisia ja -muotoisia kuoppia, joista useimmat ilmeisesti ovat hautoja; suurimmat kuopat ovat kuitenkin läpimitaltaan useita metrejä. Saarella on muistoristi, mutta alkuperäiset hautaristit ovat kadonneet; koska hautausmaata ei ole mainostettu turistikohteenä, sen säilyneet osat ovat varsin hyvässä kunnossa eikä polkueroosiota ole juurikaan havaittavissa.

INARI 464 KIRKONKYLÄ, KIRKKORANTA

kivikautinen asuinpaikka, luokka II

tarkastettu: 27.8.88 kartat: s. 210-11 kuvat: s. 301

peruskarttalehti: 3841 01 INARI

x= 7646 84

y= 501 62

z= 120-125

kylä: kirkonkylätila: Onnela 23:22, Kuolpuna 53:2, Koivumukka 53:3, valtionmaaomistaja: Inarin seurakunta, 99800 Ivalo (23:22)Vilho Matti Tapani Lehtola, Inarintie, 99870 Inari
(53:2)

Kauko Veijo Kalervo Lehtola, 99870 Inari (53:3)

Suomen valtio/ rakennushallitus?

löydöt: KM 20876 diar. 1980 (verif.)

KM 24309 diar. 1988 J. Kankaanpää

kivitaltan katkelma (ei läh. MV:lle) löyt. 1946

kuvat: 72425-6diat: -kunto: ainakin osittain rantaeroosion ja rakennustoiminnan
tuhoamauhanalaisuus: rantaeroosio jatkuuentiset kertomukset: -kohteen kuvaus:

Esihistorian toimiston top. arkiston Inarin kansioon liitetyn, ilmeisesti Toivo Itkosen käsialalla kirjoitetun tiedotteen mukaan talokas Heimo Lehtola ilmoitti 11/7-49 löytäneensä v. 1946 Koivuniemen kainalosta (koordinaatit yllä) vyöryvän hiekkatörmän juurelta vesirajasta alasvyöryneen lieden, jonka keskellä oli 10 cm:n pituinen poikkileikkaukseltaan puolisuunnikkaismaisen kivitaltan keskikappaleen. Esine oli tallella romujen joukossa ja löytäjä oli sanonut lähettävänsä sen museoon "jahka löytää", mutta lapun alareunassa on maininta "ei ole saapunut 9.1.50" eikä esi-
neestä ole myöhempää tietoa. Lapussa todetaan vielä, että veljekset Ilmari ja Toivo Itkonen pitivät syöpyvää rantatörmää silmällä vv. 1905-14 mutta eivät havainneet mitään vanhaa ja tulivat siihen päätökseen, että järvi oli vuosituhansien kuluessa hävittänyt kivikautisen asutuksen jätteet, joita paikalla on täytynyt olla.

Marko Haataja (os. Inari) luovutti v. 1980 museovirastolle v. 1979 Kirkkorannasta löytämänsä kivisen poikkikirveen; löytöpaikalla oli verifikaatin mukaan punaiseksi palanutta hiekkaa. Pääluettelossa olevan maininnan mukaan paikalta on aikaisemmin löytynyt kivinen keihäänkärki, jonka kohtalosta ei kuitenkaan ole tarkempaa tietoa. Verifikaatissa olevan melko suurpiirteisen kartan mukaan löytöpaikka sijaitsee Koivuniemen pohjoispuolella, mahdollisesti kirkon kohdalla tai siitä Pappilanniemeen päin.

Tarkastuksessa todettiin, että Koivuniemen kainaloon on rakennettu tie, joka on osittain tuhonnut törmän. Kirkkorannan sortuvasta rantatörmästä löytyi kaksi kvarsti-iskosta n. 70 m ja n. 100 m Koivuniemestä pohjoiseen; muita selviä kivilautisia jäännöksiä ei havaittu. Rantatörmä on hiekkaa ja edelleen aktiivinen, joten alueen tuhoutuminen jatkuu.

INARI 465 NELLIM, KENTTÄSAARI

kenttä, kivikautinen löytöpaikka (?), luokka II
 tarkastettu: 17.8.88 kartta: s. 212 kuvat: s. 302

peruskarttalehti: 3843 04 NELLIMÖ

x= 7642 25

y= 550 70

z= n. 120

kylä: -

tila: valtionmaa

omistaja: Suomen valtio/ metsähallitus

löydöt: (KM 22625 diar. 1985 M. Torvinen 1984)

KM 24311 diar. 1988 J. Kankaanpää

kuvat: 72369-72

diat: 15586-7

kunto: tyydyttävä, ranta todennäköisesti osittain sortunut.

uhanalaisuus: -

entiset kertomukset: Itkonen, 1910 s. 69 n:o 196?; Sammeli Kuuva:
 Eräs kronikka Inarin saamelaisista Paatsjoenkylästä, Osa
 IV (Inarinmaa 17.8.88).

kohteen kuvaus:

Ison Kenttäsaaren kaakkoispuolella olevan, soisen kannaksen pääsaaresta erottaman pienemmän saaren tai niemen länsipäässä todettiin pitkänomainen kenttä, jossa havaittiin useita kivisiä rakennuksenpohjia ja osittain sortunut turvekammin kehikko. Rantavedestä löytyi jonkin verran historialliseen aikaan kuuluvaa romua - mm. kaksi saappaan korkorautaa - sekä muutamia tuluspiini (?) kappaleita. On myös olemassa mahdollisuus, että Markku Torvisen emäntä Aili Saijetsilta saama "Kenttäsaaren länsiosasta" löytynyt kivinen kaksoistaltta KM 22625 olisi itse asiassa peräisin tämän kentän länsiosasta (ks. INARI 356 KENTTÄSAARI); asiasta ei kuitenkaan saatu varmuutta, eikä kentän alueella todettu selviä kivikautisen asutuksen merkkejä.

Nellimin Kenttäsaarissa sijaitsevasta kentästä ei ole ennestään mainintaa Inarin muinaisjäännösluettelossa, joten sille on annettu uusi kohdenumero. Maanmittaushallituksen 1872 julkaiseman Suomen kartan* lehdellä A4 Kenttäsaaren nimeksi on kuitenkin

* KARTA öfver STORFURSTENDÖMET FINLAND utgifven af Öfverstyrelsen för landtmäteriet, jemlikt KEJSERLIGA SENATENS förordnande af den 22 Oktober 1863. Lith. hos F. Tilg-

merkitty Honkaniemensaari, ja tällä nimellä löytyy Itkosen stipendiaatinkertomuksesta maininta "Honkaniemensaarella, lähellä Nellimiä, on äskettäin hylätty kenttä". Kyseessä saattaa näin ollen olla Itkosen kertomuksen perusteella Nellimin alueelle merkitty tarkemmin paikantamaton kohde INARI 312 HONKANIEMEN SAARI (kenttä).

Sammeli Kuuva kertoo Inarinmaa-lehdessä Paatsjoen kylän historiaa käsittelevässä artikkelisarjassaan Jaakko Sarren tyttärestä Ellistä seuraavasti: "Elli on avioitunut Pohjois-Inariin Juutuan suulle Isak Yrjönpoika Morottajan kanssa, joka asettui tuolloin Inarin Honkaniemeen, nykyiseen Kenttäsaareen. Kenttäsaareen Isak Morottaja muodosti torpan, josta 1800-luvulla muutti appensa torppaan Nellimin eteläisiin erämaihin Kutujärvelle." Ensimmäinen lause ei ole aivan yksiselitteinen, mutta jos oletetaan Kuuvan tarkoittavan, että Isak Morottaja asui alun perin Juutuan suulla Inarin kirkonkylän pohjoisosassa ja että hän naimisiin mentyään asettui "Honkaniemeen, nykyiseen Kenttäsaareen" Paatsjoen kylän alueelle*, lienee kyseessä ollut juuri Honkaniemensaari eli nykyinen Nellimin Kenttäsaari. Kenttäsaaren kenttä olisi näin ollen todennäköisesti Isak Morottajan kenttä 1700 - 1800 -lukujen vaihteesta.

mann, Hfors.

* Kirkonkylän Honkaniemen edustalla ei ole saarta, ja Inarin länsipään ainoa Kenttäsaari on Kankivuonossa varsin kaukana Juutuan suusta.

INARI 466 VÄYLÄ, PALTTONIEMI W

kodanpohja, luokka II

tarkastettu: 6.7.88 kartta: s. 213 kuva: s. 303

peruskarttalehti: 3841 09 VÄYLÄ

x= 7667 16

y= 520 98

z= 120-125

kylä: Väylätila: Anttila 8:1omistaja: Rauna Kaukovalta, Ruskatie 10, 99800 Ivalo + muitalöydöt: -kuvat: 72266diat: 15588kunto: hyväuhanalaisuus: -entiset kertomukset: Itkonen, 1910 s. 66 n:o 145.*kohteen kuvaus:

Palttoniemestä, Väyläjoen itärannalta löytyi liesikum-
mulla varustettu pitkänomainen nelikulmainen valli. Rakennelma
sijaitsee kumpareen päällä, maapohja on turpeen peittämää kivik-
koa. Vallin muoto on kodanpohjalle jossain määrin poikkeukselli-
nen, mutta kyseessä saattaa olla esim. kaksiosainen kammi. Vallin
ja liesikummun päällä kasvaa koivuja, mutta muuten kasvillisuus ei
juuri poikkea ympäristöstä.

 *

Itkonen toteaa "(Wäylän) ympäristölläkin sanottiin
kenttiä löytyvän, mutta taaskaan ei ollut opasta, kun
väki oli heinässä". Tämän maininnan perusteella Inarin
muinaisjäännösluettelossa on numero 274 VÄYLÄ, laatu
"kenttiä". Koska numerolle ei kuitenkaan ole määriteltä
mitään yksittäistä kenttää, katsottiin paremmaksi antaa
varsinaisille todetuille muinaisjäännöksille eri numero.

INARI 467 VÄYLÄ, VÄYLÄJOKI S

kodanpohjia, luokka II

tarkastettu: 6.7.88 kartta: s. 214 kuva: s. 304

peruskarttalehti: 3841 09 VÄYLÄ

x= 7666 94

y= 520 86

z= n. 120

kylä: -tila: valtionmaaomistaja: Suomen valtio/ metsähallituslöydöt: -kuvat: 72265diat: 15589kunto: hyväuhanalaisuus: -entiset kertomukset: Itkonen, 1910 s. 66 n:o 145 (ks. INARI 466).kohteen kuvaus:

Väyläjoen suun länsipuolelle jäävän niemen eteläkärjessä todettiin useita (4-5) pienehköjä neliskulmaisia kodanpohjia matalalla rantatasanteella. Alue kasvaa melko tiheää koivikkoa, pohjakasvillisuus on mätästävää puolukkavarvikkoa ja maapohja kivistä hiekkamoreenia.

INARI 468 VÄYLÄ, VÄYLÄJOKI W

kodanpohjia, luokka II

tarkastettu: 6.7.88 kartta: s. 215 kuva: s. 305

peruskarttalehti: 3841 09 VÄYLÄ

x= 7667 14

y= 520 86

z= n. 120

kylä: Väylätila: Anttila 8:1omistaja: Rauna Kaukovalta, Ruskatie 10, 99800 Ivalo + muitalöydöt: -kuvat: 72264diat: 15590kunto: hyväuhanalaisuus: -entiset kertomukset: Itkonen, 1910 s. 66 n:o 145 (ks. INARI 466).kohteen kuvaus:

Väyläjoen länsirannalta, n. 200 m joen suusta pohjoiseen löytyi kahden kivikkokumpareen väliin jäävän jängän laidalta 3-4 pienehköä nelikulmaista kodanpohjaa. Alue kasvaa koivikkoa ja nuorta mäntytaimikkoa, aluskasvillisuus on varvikkoa ja maapohja hiekkamoreenia.

INARI 469 JOLNIVUONO

pyyntikuoppia, kivikautinen löytöpaikka, luokka II
tarkastettu: 13.7.88 kartta: s. 216 kuvat: s. 306

peruskarttalehti: 3841 05 UKONSELKÄ

x= 7658 90 - 7659 60

y= 519 10 - 519 55

z= 120-125

kylä: Väylä

tila: Kenttäniemi 16:1, Jolnivuono 16:4, valtionmaa

omistaja: Veikko Mustonen, Jolnivuono, 99910 Kaamanen (RNo 16:1)
Sammeli Aikio, Jolnivuono, 99910 Kaamanen (RNo 16:4)
Suomen valtio/ metsähallitus

löydöt: -

kuvat: 72271-2

diat:

kunto: tyydyttävä, alueen poikki kulkee sähkölinja.

uhanalaisuus: ?

entiset kertomukset: -

kohteen kuvaus:

Jolnivuonon erottaa Jolnijärvestä pitkänomainen moreeni-harjanne, joka jatkuu etelään pitkin Kotkalahden länsirantaa ja päättyy Varankiniemen kärkeen. Harjanteen laella Jolnijärven lasku-uoman ja järven eteläpään välillä todettiin seitsemän pyyntikuoppaa, joiden koko vaihteli 2,5 metrin ja 4 metrin välillä; suurin kuoppa oli 1,5 m syvä. Harjanteen itäpuolelta Kotkalahden pohjukasta ja Jolnivuonon rannalta Kotkataipaleen pohjoispuolelta löytyi rantahiekasta joitakin epämääräisiä kvartsi-iskoksia, joita ei kuitenkaan otettu talteen; hiekassa ei havaittu mitään jälkiä kiinteistä rakenteista.

INARI 470 HIETASAARI

kodanpohja, pyyntikuoppia, kivikautinen löytöpaikka, luokka II
tarkastettu: 8.7.88 kartat: s. 217-8 kuvat: s. 307-8

peruskarttalehti: 3841 05 UKONSELKÄ

x= 7655 40 - 7655 90

y= 516 80 - 517 30

z= 120-125

kylä: -

tila: valtionmaa, ositt. vuokr. (mökki F 46)

omistaja: Suomen valtio/ metsähallitus
vuokr. Lauri Kiiskinen

löydöt: KM 24308 diar. 1988 J. Kankaanpää

kuvat: 72282-5

diat: 15591

kunto: hyvä

uhanalaisuus: -

entiset kertomukset: -

kohteen kuvaus:

Hietasaari on nimensä mukaisesti pääosin hiekkapohjainen saari Inarinjärven länsirannan tuntumassa, osapuilleen kirkonkylän ja Väylän puolivälissä. Saaressa on kaksi suppakuoppaa, joista isompi muodostaa saaren keskelle lammen. Saaren kallioisessa kaakkoisniemekkeessä on vapaa-ajan asumus metsähallinnon vuokratontilla.

Saaren itärannalta löytyi pitkänomainen nelikulmainen kodanpohjavalli, mitoiltaan n. 4 x 6 m. Kodanpohjan keskellä on liesikumpu ja kummassakin rannansuuntaisessa pitkässä seinässä on oviaukko. Rauniota piettää paksu varvikkoturve, eikä kasvillisuus ylipäänsäkään eroa ympäristöstä; mm. heinikkoa ei alueella kasva. Kodanpohjan takana on pienehkö kuoppa, joka saattaisi olla kellarin jäännös.

Saaren alueella todettiin 13-14 pyyntikuoppaa, joista useimmat sijaitsevat saaren kaakkoisosassa. Kuopat ovat pääosin soikeita ja läpimitaltaan keskimäärin 3 m.

Saaren luoteiskärjestä löytyi kvartsi-iskos kaatuneen männyn juurakosta. Paksun kunnan takia ei ollut mahdollista tarkastaa, onko alueella asuinpaikka (juurakon alla ei näkynyt muita jälkiä), mutta löytöalue, joka on tasainen terassi n. 2-3 m nykyisen vedenpinnan yläpuolella, on topografiansa puolesta

erittäin sopiva asuinpaikaksi.

Hietasaari on sekä muinaisjäännöstensä että maisemansa puolesta harvinaisen kaunis ja hyvin säilynyt kokonaisuus, joka olisi ehdottomasti suojelun arvoinen.

INARI 471 KIRKONKYLÄ, LAPINOJA W

kivikautinen asuinpaikka (?), luokka II

tarkastettu: 22.8.88 kartta: s. 219 kuva: s. 309

peruskarttalehti: 3841 01 INARI

x= n. 7645 70 - 80

y= n. 504 20 - 50

z= n. 127,5 - 130

kylä: kirkonkylätila: Oaddivei 15omistaja: Yrjö Turunen, Männiköntie, 99800 Ivalo + muitalöydöt: KM 24310:1-2 diar. 1988 J. Kankaanpääkuvat: 72394diat: -kunto: tyydyttävä, alueella jonkin verran polku- ja rinne-
eroosiota sekä kaksi tietä.uhanalaisuus: ?entiset kertomukset: -kohteen kuvaus:

Kohde on hiekkapohjaisen rantaterassin reuna Inarin kirkolta n. 3 km itään, Nikulanperän tienhaaran ja Lapinojan välissä Nikulanperän tien eteläpuolella. Terassilta löytyi lähes koko mainitulta väliltä kivikautisen toiminnan merkkejä, pääasiassa kvartsi-iskoksia. Löytöalue on itse asiassa samalla n. 128-130 m m.p.y. terassilla kuin kohde INARI 35b LAPINOJA, josta sen kuitenkin erottaa Lapinojan uoma. Kiinteitä rakennelmia ei havaittu, mutta alue on topografialtaan erittäin sopiva asuinpaikaksi.

INARI 472 SISKE LIVUONO, NILINIEMI

kenttä, luokka II

tarkastettu: 19.7.88 kartta: s. 220 kuva: s. 310

peruskarttalehti: 3841 01 INARI

x= 7645 35

y= 507 90

z= 120 - 125

kylä: kirkonkylätila: Väliniemi 14:26, Nilisiljo 14:28omistaja: Aune Tellervo Pietilä, Korkalonkatu 34 as. 4,

96200 Rovaniemi (RNo 14:26);

Hunskolvotti oy, Albertinkatu 3 A 15, 00150 Helsinki

(RNo 14:28)

löydöt: -kuvat: 72300-1diat: -kunto: tyydyttäväuhanalaisuus: -entiset kertomukset: -kohteen kuvaus:

Siskelivuonon itärannalla Niliniemen tyvessä sijaitsevan heinittyneen entisen viljelysmaan alueella havaittiin useita erityyppisiä ja ilmeisesti myös eri-ikäisiä rakennuksenpohjia; tiheään kasvillisuuden takia tarkempi havainnointi oli kuitenkin mahdotonta. Löytyneet rakenteet - mm. kellarikuopallinen hirsituvan pohja - eivät vaikuttaneet kovin vanhoilta; maapohja on kuitenkin tasainen ja hiekkainen, joten alueella saattaa olla myös vanhempia jäännöksiä.

INARI 473 LEVIÄ PETÄJÄSAARI

pyyntikuoppia, asuinkuoppa?, luokka II

tarkastettu: 28.7.88 kartta: s. 221 kuvat: s. 311-2

peruskarttalehti: 3841 08 VIIMASSAARI

x= 7650 82

y= 522 45

z= n. 120

kylä: -tila: valtionmaa, ositt. vuokr.omistaja: Suomen valtio/ metsähallitus;

vuokr. asianajotoimisto Reino Lundén, Helsinki

vuokr. Kyösti Suutari

löydöt: -kuvat: 72274, 72314-6diat: 15592kunto: hyväuhanalaisuus: vuokratontille on rakennusaikeitaentiset kertomukset: -kohteen kuvaus:

Noin 20 km Ivalojoen suusta pohjoiseen sijaitsevan Leviän Petäjäsaaren koillisrannalla pienen lahden pohjukassa n. 15 m rannasta löytyi kaksiosainen suorakaiteenmuotoinen syvennys, kooltaan n. 4 x 7 m. Syvennys on melko matala ja sen pohja on tasainen. Kyseessä tuntuisi olevan syvennetty asumuksen pohja; minkäänlaista liesikumpua ei kuitenkaan ole havaittavissa. Kasvilisuus syvennyksen alueella ei poikkea ympäristöstä. Alueen maapohja on hiekkamoreenia.

"Asuinkuopan" takana, n. 20 m rannasta oli soikea vallillinen pyyntikuoppa, läpimitaltaan n. 2 x 4 m. Kuopan pohjoispäähän oli äskettäin kaivettu roskakuoppa. Matalan harjun päältä n. 70-80 m "asuinkuopasta" luoteeseen löytyi vielä neljän pyyntikuopan ryhmä. Kuopat ovat melko hyvin säilyneitä, pitkänomaisia ja jyrkkäseinäisiä; keskimääräiset mitat ovat n. 1-1,5 x 3 m.

INARI 474 MAHLATTINUORA, KIVISALMI

kenttä? luokka II

tarkastettu: 29.7.88 kartta: s. 222 kuvat: s. 313

peruskarttalehti: 3832 09 VESKONIEMI

x= 7637 84

y= 521 66

z= n. 120

kylä: -tila: valtionmaaomistaja: Suomen valtio/ metsähallituslöydöt: -kuvat: 72319-21diat: -kunto: hyväuhanalaisuus: -entiset kertomukset: -kohteen kuvaus:

Mahlatin länsirannalla Kivisalmen kohdalla todettiin ihmisasutuksen jäännöksiä, jotka eivät kuitenkaan vaikuta tavanomaiselta lapinkentältä. Kahden suuren siirtolohkareen juurella lähellä rantaa on pieni kenttämäinen alue, joka resanttien nuotionjätteidensä ja laavupuiden perusteella näyttää olevan suosittu kahvistelupaikka. Tämän takana on männyntaimikon seassa kaksi kookasta täsmällisen suorakaiteen muotoista heinittynyttä aluetta, joita kiertää kivikehä; näiden takana on vuorostaan epämääräisen nelikulmainen alue, joka kasvaa erittäin tiheää ja hyvinvoipaa nokkospensaikkaa.

Sekä heinittyneet kivisuorakaiteet että nokkosalue muistuttavat suuresti rakennelmia, joita löytyi Andreasnuoran entisen vankileirin alueelta (ks. INARI 487); suorakaiteet ovat mahdollisesti olleet asuinparakkien pohjia ja nokkosalue todennäköisesti liittyy käymälään/kaatopaikkaan. Tämän perusteella kohde lienee entinen vankileiri tai tukkisavotta.

INARI 475 HÄMÄHÄKKINIEMI

kenttä, luokka II

tarkastettu: 25.8.88 kartta: s. 223 kuva: s. 314

peruskarttalehti: 3832 09 VESKONIEMI

x= 7632 36

y= 522 16

z= n. 120

kylä: -tila: valtionmaaomistaja: Suomen valtio/ metsähallituslöydöt: -kuvat: 72415diat: 15593kunto: hyväuhanalaisuus: -entiset kertomukset: -kohteen kuvaus:

Inarinjärven Joensuunselän länsirannalla, Hämähäkkiniemen äärimmäisessä eteläkärjessä on pieni kenttä, joka on osittain heinän, osittain hillavarvikon peitossa; alueen maapohja on pääasiassa kalliota ja kivikkoa. Heinikon seassa havaittiin kaksi lähinnä nelikulmaista rakennuksenpohjakiveystä.

INARI 476 SARMIJOKI

pyyntikuoppa, luokka II

tarkastettu: 23.8.88 kartta: s. 224 kuva: s. 315

peruskarttalehti: 3834 03 SARMIJÄRVI

x= 7636 50

y= 543 50

z= n. 130

kylä: Paatsjokitila: Einarin 3:2omistaja: Kaisa Helena Sarren oik. om.,

c/o Elsa Jefremoff, Nellimjärvi, 99860 Nellim

löydöt: -kuvat: 72398diat: -kunto: hyväuhanalaisuus: ? Alueella hakkuita.entiset kertomukset: -kohteen kuvaus:

Sarmivuonossa sijaitsevasta Einarin talosta n. 300 m etelään todettiin yksinäinen pyyntikuoppa jokea kohti viettävässä mäenrinteessä. Kuoppa on soikea ja mitoiltaan n. 1,5 x 2,5 m; pituusakseli on rinteeseen suunnassa. Muita kuoppia ei alueelta löytynyt.

INARI 477 NELLIM, HAVAINTOASEMA

pyyntikuoppia, luokka II

tarkastettu: 25.8.88 kartta: s. 225 kuva: s. 316

peruskarttalehti: 3843 04 NELLIMÖ

x= 7641 34

y= 552 52

z= n. 122

kylä: -tila: valtionmaaomistaja: Suomen valtio/?löydöt: -kuvat: 72411diat: -kunto: hyväuhanalaisuus: -entiset kertomukset: -kohteen kuvaus:

Nellimövuonon etelärannalla kylän länsipäässä sijaitsevan havaintoaseman pihalla, havaintoaseman päärakennuksen länsipuolella on paksun varvikkoturpeen peittämällä hiekkapohjaisella mäntykankaalla kaksi pyyntikuoppaa. Kuopat ovat nykyisellään melko matalia ja niiden reunat ovat pyöristyneet; suuremman kuopan ympärillä näyttäisi olevan valli. Kuopista saatiin tieto Veikko Nyysölältä (ks. INARI 88 TELJU PEUNA), joka oli aikaisemmin toiminut havaintoaseman hoitajana.

*yhdistetty Lohjan
Markkina paikat
(kuhde 55)*

INARI 478 NELLIM, SAHA

kivikautinen löytöpaikka (asuinpaikka?), luokka II (III?)

tarkastettu: 10.8.88 kartta: s. 226 kuva: s. 317

peruskarttalehti: 3843 04 NELLIMÖ

x= 7641 00

y= 553 02

z= n. 125

kylä: -

tila: valtionmaa

omistaja: metsähallitus

löydöt: KM 24312 diar. 1988 J. Kankaanpää

kuvat: 72354

diat: -

kunto: heikko, luultavasti pääosin tuhoutunut.

uhanalaisuus: ks. ed.

entiset kertomukset: -

kohteen kuvaus:

Nellimön entisen sahan alueelta Syvälahden etelärannalta löytyi ojasta kvartsi-iskos ja palanutta luuta. Löytöpaikka on hiekkapohjainen rantaterassi, joka on aikoinaan tasattu sahan rakentamisen yhteydessä. Topografiansa puolesta alue soveltuu hyvin asuinpaikaksi, mutta rakennustoiminta lieenee tuhonnut mahdolliset rakenteet melko täydellisesti. (ks. m. INARI 55 NELLIM, MARKKINAPAIKAT).

INARI 479 PAKSUVUONO, ANNANLAHTI

epineoliittinen asuinpaikka, luokka II

tarkastettu: 17.8.88 kartta: s. 227 kuva: s. 318

peruskarttalehti: 3843 04 NELLIMÖ

x= 7643 60

y= 551 40

z= n. 119

kylä: -tila: valtionmaaomistaja: Suomen valtio/ metsähallituslöydöt: KM 24313:1-9 diar. 1988 J. Kankaanpääkuvat: 72373diat: 15594kunto: välttävä, luultavasti pääosin huuhtoutunut.uhanalaisuus: huuhtoutuminen jatkuuentiset kertomukset: -kohteen kuvaus:

Kohde on pieni lahdenpoukama Paksuniemen etelärannalla, vastapäätä Nellimövuonon suuta. Pienehkön hiekkamuodostuman rannasta - osittain veden alta - kerättiin epineoliittista asbesti-keramiikkaa (Sär 2 L), kvartsi- ja kvartsiitti-iskoksia ja palanutta luuta sekä kaksi hiotun kiviesineen katkelmaa. Rantahietikon yläosaan kaivettiin lapiolla koekuoppa, jossa ei kuitenkaan voinut havaita merkkejä kulttuurikerroksesta. Alueella ei voitu todeta selviä rakenteita. Useimpien esineiden löytyminen vesirajasta tai vedestä viittaisi siihen, että varsinainen asuinpaikka-alue on jäänyt upoksiin.

INARI 480 PAATSOKI, KELLONIEMI

kivikautinen asuinpaikka, luokka II

tarkastettu: 16.8.88 kartta: s. 228 kuva: s. 319

peruskarttalehti: 3843 04 NELLIMÖ

x= 7647 14

y= 556 93

z= n. 120

kylä: -tila: valtionmaaomistaja: Suomen valtio/ metsähallituslöydöt: KM 24315:1-2 diar. 1988

J. Kankaanpää

kuvat: 72366diat: 15595kunto: tyydyttävä, pinta kulunut.uhanalaisuus: -entiset kertomukset: -kohteen kuvaus:

Paatsjoen pohjoisrannalla vastapäätä Virtaniemen rajavartioasemaa sijaitsevan Kelloniemen kärjessä todettiin kivikautisen asuinpaikan merkkejä, mm. iskoksia ja palaneita kiviä. Niemi on rajapolun päätepiste, mistä syystä pintakasvillisuus niemen kärjen alueella on paikoin varsin kulunut; kärkeen on myös rakennettu puhelinkaappi ja venelaituri.

INARI 481 VIRTANIEMI, KOTISAARI

kivikautinen löytöpaikka (?), luokka II

tarkastettu: 16.8.88 kartta: s. 229 kuvat: -

peruskarttalehti: 3843 04 NELLIMÖ

x= 7646 84

y= 556 95

z= n. 119

kylä: -tila: valtionmaaomistaja: Suomen valtio/?löydöt: KM 24314 diar. 1988 J. Kankaanpääkuvat: -diat: -kunto: hyväuhanalaisuus: lievää rantaeroosiotaentiset kertomukset: -kohteen kuvaus:

Paatsoen uomassa Virtaniemen rajavartioaseman edustalla sijaitsevan Kotisaaren etelärannalta löytyi epämääräinen kvartsiiskos. Mitään selviä rakenteita ei saarella havaittu; maapohja on kivikkoista moreenia ja soveltuu melko huonosti asuinpaikaksi.

INARI 482 PAATSOKI N

kivikautinen löytöpaikka (asuinpaikka?), luokka II
tarkastettu: 16.8.88 kartta: s. 230 kuva: s. 320

peruskarttalehti: 3843 04 NELLIMÖ

x= 7647 24

y= 557 18

z= n. 120

kylä: -

tila: valtionmaa

omistaja: Suomen valtio/ metsähallitus

löydöt: KM 24314 diar. 1988 J. Kankaanpää

kuvat: 72367

diat: -

kunto: välttävä; rantatörmä syöpynyt.

uhanalaisuus: -

entiset kertomukset: -

kohteen kuvaus:

Paatsjoen pohjoisrannalla Virtaniemen rajavartioasemaa vastapäätä sijaitsevasta niemekkeestä löytyi vedensyömästä rantatörmästä useita kvartsi-iskoksia ja mahdollinen kvartsikaavin. Paikalla ei havaittu kiinteitä rakennelmia tai muita selviä asuinpaikan merkkejä; maapohja on melko samantyyppistä kivistä hiekka-moreenia kuin mm. Paatsjoen luusuan asuinpaikoilla.

INARI 483 PAATSJOKI, RAJAPUOMI

rakennuksenpohjia, luokka II (III? resendenttejä?)

tarkastettu: 16.8.88 kartta: s. 231 kuva: s. 321

peruskarttalehti: 3843 04 NELLIMÖ

x= 7647 40

y= 557 40

z= n. 120

kylä: -tila: valtionmaaomistaja: Suomen valtio/ metsähallituslöydöt: -kuvat: 72368diat: -kunto: tyydyttävä - hyväuhanalaisuus: -entiset kertomukset: -kohteen kuvaus:

Paatsjoen pohjoisrannalla, välittömästi joen poikki kulkevan rajapuomin länsipuolella, havaittiin useita rakennuksenpohjia. Alueella on myös heinikkoa ja varsin rehevää pensaikkoa. Kivistä ladotut rakennuksenpohjat eivät vaikuta erityisen vanhoilta; todennäköisimmin ne ajoittunevat sotien väliseen aikaan, sillä Itkosen stipendiaatinkertomuksen (1910) liitteenä olevassa kartassa ei paikalle ole merkitty tilaa tai rakennuksia.

INARI 484 TIAISNIEMI, ORAVASALMI

kivikautinen löytöpaikka, luokka II

tarkastettu: 26.8.88 kartta: s. 232 kuvat: s. 322

peruskarttalehti: 3843 01 SATAPETÄJÄSELKÄ

x= 7645 00

y= 548 75

z= n. 119

kylä: -tila: valtionmaaomistaja: Suomen valtio/ metsähallituslöydöt: KM 24319 diar. 1988 ktta J.Kankaanpääkuvat: 72416-7diat: -kunto: ? (rantaeroosiota)uhanalaisuus: -entiset kertomukset: -kohteen kuvaus:

INARI 88 TELJU PEUNAN tarkastuksen yhteydessä talon isäntä Veikko Nyyssölä (os. Haravalantontie 5, Ivalo) luovutti MV:n kokoelmiin lahjoituksena pohjoisskandinaavisen ruodollisen liuskekeihäänkärjen, jonka oli löytänyt rantakivikosta Tiaisniemen eteläosasta, Oravasalmen pohjoisrannalta käydessään kalastusretkellä maissa. Paikkaa ei ollut mahdollista tarkastaa löytäjän kanssa, joka kuitenkin merkitsi kohdan kartalle (koordinaatit yllä).

Kartan perusteella paikannettua löytökohtaa tarkastettaessa todettiin, että Nyyssölän kartalle merkitsemä paikka on karikkojen ympäröimä karkea louhikko, joka soveltuu huonosti maihinnousupaikaksi. Sen sijaan tästä n. 300 m itään sijaitseva niemenkärki on maihinnousuun sopiva ja näyttää jäljistä päätellen olleen silloin tällöin käytössä leiri- tai kahvistelupaikkana. Tällä alueella ei kuitenkaan voitu todeta mitään merkkejä kivikautisesta asutuksesta, lukuunottamatta yhtä rantavedestä löytynyttä epämääräistä kvartsi-iskosta.

INARI 485 KULTALAHTI E

kivikautinen löytöpaikka (asuinpaikka?), luokka II
tarkastettu: 4.8.88 kartta: s. 233 kuva: s. 323

peruskarttalehti: 3843 02 KUORTOSJÄRVI

x= 7651 10

y= 548 26

z= n. 119

kylä: -

tila: valtionmaa

omistaja: Suomen valtio/ metsähallitus

löydöt: KM 24317 diar. 1988 J. Kankaanpää

kuvat: 72332

diat: 15596

kunto: välttävä - heikko; ainakin osittain huuhtoutunut.

uhanalaisuus: huuhtoutuminen jatkuu

entiset kertomukset: -

kohteen kuvaus:

Kohde on pieni hiekkaranta Kultalahden itäpuolella sijaitsevan niemen kärjessä. Hiekan seasta löytyi kvartsi-iskoksia ja useita n. puolen nyrkin kokoisia kvartsikimpaleita, muttei mitään selviä esineitä. Alueella ei havaittu liesiä tai muita kiinteitä rakenteita; mahdollisen asuinpaikan voi kuitenkin olettaa ainakin osittain tuhoutuneen rantaeroosion vaikutuksesta.

INARI 486 KESSI, KUORTOSSALMI

kivikautinen asuinpaikka? luokka II

tarkastettu: 4.8.88 kartta: s. 234 kuva: s. 324

peruskarttalehti: 3843 02 KUORTOSJÄRVI

x= 7654 00

y= 544 30

z= n. 119

kylä: -tila: valtionmaaomistaja: Suomen valtio/ metsähallituslöydöt: KM 24318 diar. 1988 J. Kankaanpääkuvat: 72334diat: -kunto: ainakin osittain huuhtoutunutuhanalaisuus: huuhtoutuminen jatkuuentiset kertomukset: -kohteen kuvaus:

Kuortossalmen itärannalla vastapäätä Tuurakivensaaren itäkärkeä sijaitsevan pienen lahdenpoukaman rantahietikosta ja rantavedestä löytyi kvartsi-iskoksia ja isompia lohjenneita kvartsinkappaleita. Hietikon laidassa kaatuneen puun juurakon alla todettiin hiiltä ja palaneita kiviä. Alue on pienehkö hiekkapohjainen tasanne, joka tarkastushetkellä oli alle 1 m:n korkeudella vedenpinnasta; rantaeroosio on luultavasti jo tuhonnut huomattavan osan mahdollisesta asuinpaikasta.

INARI 487 KAAMASSAARI, ANDREASNUORA

kenttä?, vankileiri, luokka II

tarkastettu: 26.8.88 kartta: s. 235 kuvat: s. 325-6

peruskarttalehti: 3843 01 SATAPETÄJÄSELKÄ

x= 7646 08

y= 541 60

z= 120 - 125

kylä: -tila: valtionmaaomistaja: Suomen valtio/ metsähallituslöydöt: -kuvat: 72418-20diat: 15597kunto: hyväuhanalaisuus: -entiset kertomukset: -kohteen kuvaus:

Paikkakuntalaisilta saatujen tietojen mukaan Kaamassaassa, Andreasnuoran pohjoisrannalla on vanha kenttä ja sodan aikainen vankileiri. Aluetta tarkastettaessa ei kenttää pystytty varmuudella paikallistamaan, sen sijaan vankileirin jäännökset osoittautuivat varsin mielenkiintoisiksi. Nuoressa mäntymetsässä todettiin laajahko heinikkoinen aukio, jonka itäpäässä oli matala, tiheää nokkospensaikkaa kasvava kumpare. Heinikon seassa saattoi erottaa vanhoja hirsiä, ja aukiolta rantaan johti leveä, pääosin jo umpeenkasvanut ohuilla männynrungoilla pohjustettu tie tai luiska. Metsässä aukion länsipuolella todettiin ainakin yksi pitkänomainen parakin kivijalka. Alueella on myös nuorempia kalamiesten rakennelmia, mm. hirsimökki ja huonokuntoinen telttasauna.

INARI 488 UKONJÄRVI, AKKU

palvospaikka

tarkastettu: - kartta: s. 236 kuvat: -

peruskarttalehti: 3832 06 RAHAJÄRVI

x= 7634 90

y= 519 40

z= 120 - 320

kylä: -tila: valtionmaaomistaja: Suomen valtio/ metsähallituslöydöt: -kuvat: -diat: -kunto: alueella suoritettu metsänhakkuita.uhanalaisuus: ?entiset kertomukset: J. Fellman, Anteckningar (Helsingfors 1906)II s. 79; Paulaharju, Seitoja ja seidan palvontaa
(Helsinki 1932) s. 37.kohteen kuvaus:

Ukonjärven Akku on Ukonjärven pohjoispuolella sijaitseva vaara. Fellmanin mukaan "Spår efter (Akkus) altaren ses ... emellan Aijegjavre (Ukonjärvi) och Einarinlahti i Enare ..."; Paulaharju taas toteaa "Ahkku on tunturin nimenä Inarin eteläranalla Koppelon lähimailla. Se on entinen akkajumala." Koska mahdollisista palvoskivistä tms. ei ole tarkempaa tietoa, ei kohteen alueella suoritettu tarkempaa maastotarkastusta; Akkun ympäristössä on kuitenkin tehty hakkuita, joiden vaikutus mahdollisiin muinaisjäännöksiin on tuntematon.

INARI 489 KALKUVAARAN AKKU

palvospaikka

tarkastettu: - kartta: s. 237 kuvat: -

peruskarttalehti: 3841 01 INARI

x= 7649 50

y= 504 60

z= 120 - 200

kylä: kirkonkylätila: 33:6/16, 33:6/17, 33:6/19, valtionmaaomistaja: Arvo Koskinen (/16)

Jouni ja Marianne Aikio (/17)

Kosti Tervaniemi (/19)

Suomen valtio/ metsähallitus

löydöt: -kuvat: -diat: -kunto: ?uhanalaisuus: ?entiset kertomukset: Paulaharju, Seitoja ja seidan palvontaa
(Helsinki, 1932) s. 36.kohteen kuvaus:

Kalkuvaara sijaitsee Juutuanvuonon pohjoisrannalla, Inarin kirkolta n. 4 km koilliseen. Paulaharjun mukaan "Ukko oli miesjumala Inarin Ukonsaarella ...ja toinen oli naisjumala, Galguvaaran ahkku, Ukonselän pohjukan pohjoisrannalla. Siinä on semmoinen juppura, mutta ei ole enää kiveä. Siinäkin on uhrattu ennen." Koska säilyneistä uhrikivistä tms. ei ole tietoja, ei aluetta tarkastettu.

INARI 490 UKONJÄRVI NW

kenttä, luokka II (III resentti?)

tarkastettu: 19.8.88 kartta: s. 238 kuvat: s. 327

peruskarttalehti: 3832 06 RAHAJÄRVI

x= 7635 80

y= 515 15

z= n. 120

kylä: -tila: valtionmaaomistaja: Suomen valtio/ metsähallituslöydöt: -kuvat: 72375-6diat: -kunto: välttävä, alueella päällystetty pysäköintipaikka.uhanalaisuus: ?entiset kertomukset: Itkonen, 1910 s. 58 n:o 41?kohteen kuvaus:

Itkosen mukaan "Ukonjärven länsirannalla kuuluu olevan kenttiä Mannelahden lähellä"; Inarin suojelukohdeluettelo on ilmeisesti tämän tiedon perusteella merkitty kohde 181 Ukonjärvi, Mannelahti (kenttiä), jolla ei ole määritetty tarkempaa sijaintia. Mannelahden sijainti ei käy ilmi myöskään peruskartasta; Ukonjärven länsirannalla mahdollisesti olleet kentät ovat kuitenkin todennäköisesti tuhoutuneet Inarin - Ivalon maantien rakentamisen yhteydessä.

Järven luoteispäässä lahden pohjukassa on tasainen heinittynyt kenttä, joka on kartan perusteella ollut leirintäalueena. Kentän itäosassa rantatörmän reunassa todettiin betonista valettu kivijalka ja kivillä reunustettu talonpohjan syvennys, jossa oli lohkareista kasattu uuninaluskiveys; nämä liittynevät paikalla aikaisemmin olleeseen kestikievariin. Vanhempia asumuksenjäännöksiä ei todettu; osa kenttäalueesta on kuitenkin tasattu ja asfaltoitu pysäköintialueeksi, joten tuhoutumisen mahdollisuus on olemassa. Koska kohdetta ei voi sitovasti yhdistää Itkosen mainitsemiin kenttiin, on sille annettu uusi numero.

PAINETUT LÄHTEET:

- CARPELAN, CHRISTIAN (1976) Nordfinska kåtabottnar från förhistorisk och historisk tid. - Iskos I.
- FELLMAN, JACOB (1906) Anteckningar under min vistelse i Lappmarken. Helsingfors.
- ITKONEN, ILMARI (1911) Inarin hautausmaista. SM 1911.
- ITKONEN, ILMARI (1913) Tietoja Inarin Kirkonkylän muinaisuudesta. - SM 1913.
- NORDMAN, C.A. (1922) Silfverringen från Ukonsaari i Enare. - FM 1922.
- PAULAHARJU, SAMULI (1919) Kuva tuolta, toinen täältä kautta Suur-Suomen. Helsinki.
- PAULAHARJU, SAMULI (1932) Seitoja ja seidan palvontaa. Vähäisiä kirjelmiä LXXXIV. Helsinki.
- SIIRIÄINEN, ARI (1982) A communication relating to a stone age find from the village of Inari (Lapland). - Fennoscandia Antiqua I.
- TALLGREN, A.M. (1926) Ett viktigt bronsåldersfynd från Lappmarken. - FM 1926.

INVENTOINTIKERTOMUKSET

- ITKONEN, ILMARI (1910) Muinaisjäännöksiä ja tarinoita Inarinjärven ympäristöltä, kertonut Ilmari Itkonen. Museoviraston esihistorian toimiston topografinen arkisto.
- ERÄ-ESKO, AARNI & PESONEN, LIISA (1972) Inarinjärven säännöstelystä aiheutuneiden esihistoriallisiin muinaisjäännöksiin kohdistuvien vahinkojen pikainventointi kesällä 1972. Museoviraston esihistorian toimiston topografinen arkisto.

NEGATIIVILUETTELO

n:o	kohde	aihe/suunta
72264	468 VÄYLÄ, VÄYLÄJOKI W.	Kodanpohja lounaasta.
72265	467 VÄYLÄ, VÄYLÄJOKI S.	Kenttäaluetta luoteesta.
72266	466 VÄYLÄ, PALTTONIEMI W.	Kodanpohja kaakosta.
72267	63 VÄYLÄ, PALTTONIEMI.	"Rinnekammi" koillisesta.
72268	96 HAUTUUMAASAARI.	Hautaristejä kaakkoisniemessä.
72269	"	Muistokirjoitus kelon kyljessä.
72270	53 UKONSAARI.	Yleiskuva lännestä.
72271	469 JOLNIVUONO.	Pyyntikuoppa lounaasta.
72272	"	Rantahietikko koillisesta.
72273	113 IKKERINNIEMI.	Yleiskuva lounaasta.
72274	473 LEVIÄ PETÄJÄSAARI.	Pyyntikuoppa rinteessä, etelästä.
72275	107 NANGUVUONO, AAPONKOTAKENTTÄ.	Oletettu kentänpaikka luoteesta.
72276	89 NANGUVUONO, KENKÄNIEMI.	Pihapiiri idästä.
72277	60 KIRKONKYLÄ, RIUTULAN POLKU.	"Kodanpohja" koillisesta.
72278	"	Yleiskuva lounaasta.
72279	13 KIRKONKYLÄ, VUOPAJA W SAAMEN MUSEO.	Itkosen, Pälsin ja Arposen kaivausalue Vuopajan pohjukassa; lännestä.
72280	463 VANHAHAUTUUMAASAARI.	Saaren keskiosan kuoppia luoteesta.
72281	96 HAUTUUMAASAARI.	Hautoja saaren etelärannalla; luoteesta.
72282	470 HIETASAARI.	Kodanpohja pohjoisesta.
72283	"	Kodanpohja lännestä.
72284	"	Iskoksen löytöpaikka etelästä.
72285	"	Pyyntikuoppa pohjoisesta.
72286	70 VUOPIONIEMI, TUHKA-SAMMELI.	Tuhka-Sammelintalo idästä.
72287	"	Niemen pohjoisranta.
72288	"	Talonpohja pohjoisesta.
72289	19 VÄYLÄ, MUURAHAIKSIEMI.	Verkkovaja lännestä.
72290	"	Ranta lounaasta.

- 72291 45 VARANKINIEMI. Sammeli Wallen tuvanpaikka pohjoisesta.
- 72292 14 KIRKONKYLÄ, VUOPAJA N. Kumpu alueen lounaiskulmassa (INARI 352) koillisesta.
- 72293 " Alueen lounaisosa luoteesta, keskellä INARI 352.
- 72294 " Pyyntikuoppa hautausmaan koillispuolella; idästä.
- 72295 " Hautausmaan yläterassi lounaasta.
- 72296 " Hautausmaan yläterassin reuna luoteesta.
- 72297 " Hautausmaan pysäköintialue lounaasta.
- 72298 304 SÄISAARI. Yleiskuva lounaasta.
- 72299 " Kenttäalue kaakosta.
- 72300 472 NILINIEMI. Yleiskuva luoteesta.
- 72301 " "
- 72302 42 KOPPELO, KÄYMÄSAARI. Pottumaan ranta koillisesta.
- 72303 " "Peltoraunio" idästä.
- 72304 86 VESKONIEMI, NUNNAROSAARI. Lapinkentän ranta idästä.
- 72305 " Kentänpaikka koillisesta.
- 72306 106 MUNHAISSAARI. Kentänpaikka etelästä.
- 72307 90 SARMINIEMI, SIKASTON KENTTÄ. Kenttäalue luoteesta.
- 72308 " Painanne rannassa, pohjoisesta.
- 72309 " Yleiskuva lounaasta.
- 72310 36 PIRTTISAARI. Yleiskuva lounaasta.
- 72311 " Löytöpaikan ranta koillisesta.
- 72312 " Ent. perunamaa koillisesta, löytöpaikka keskellä.
- 72313 " Löytöpaikan ranta etelästä.
- 72314 473 LEVIÄ PETÄJÄSAARI. Pyyntikuoppa rannalla, lännestä.
- 72315 " "Asuinkuoppa" lännestä.
- 72316 " Ranta pohjoisesta.
- 72317 308 KAURINSAARI. Kenttäalue pohjoisesta, keskellä piisinpohja.
- 72318 " Yleiskuva idästä.
- 72319 474 MAHLATTINUORA, KIVISALMI. Nokkospehko koillisesta.
- 72320 " Parakinpohja (?) idästä.

- 72321 " Yleiskuva etelästä.
- 72322 53 UKONSAARI. Yleiskuva lännestä, vasemmalla m/s Inari II.
- 72323 350 SALOSENNIEMI. Salosenniemi b:n kaivausalue etelästä.
- 72324 " Salosenniemi b:n kaivausalue idästä, tutk. Koponen
- 72325 313 NELLIM, TERVASAARI. Yleiskuva etelästä.
- 72326 24 NELLIM, TIIAISNIEMI. Yleiskuva lännestä.
- 72327 " Pihapiiri (panoraama I)
- 72328 " " (panoraama II)
- 72329 " " (panoraama III)
- 72330 9 KULTALAHTI, KOLESSAARI. Kenttäalue etelästä.
- 72331 " Kentän pohjoiskärki lounaasta, tutk. Koponen etsii kvartseja rantavedestä.
- 72332 485 KULTALAHTI E. Yleiskuva kaakosta.
- 72333 9 KULTALAHTI, KOLESSAARI. Yleiskuva idästä.
- 72334 486 KESSI, KUORTOSSALMI. Yleiskuva luoteesta.
- 72335 301 ULKUNIEMEN NOKKA. Yleiskuva idästä.
- 72336 85 NANGUVUONON PERÄ, VESIPIIRIN KÄMPPI. Pysäköintialue idästä.
- 72337 " Liesi tienpenkassa, pohjoisesta.
- 72338 368 VIRTANIEMI, RAJAVARTIOSTO. Alue B, saaren pohjoisranta koillisesta.
- 72339 " Alue A, yleiskuva koillisesta.
- 72340 " Rakenn. pohja rajakämpän eteläpuolella lounaasta.
- 72341 " Alue C, piirroskivi (keskellä oik.) pohjoisesta.
- 72342 " Piirroskivi ylhäältä (punasuodin).
- 72343 " Piirroskivi ylhäältä (ilman suodinta).
- 72344 " Alue C:n länsiosa, yleiskuva pohjoisesta; piirroskivi alhaalla keskellä.
- 72345 " Alue C:n itäosa, yleiskuva lännestä.
- 72346 " Alue C, yleiskuva länsilounaasta.
- 72347 134 NELLIMÖJOEN SUU N. Yleiskuva kaakosta.
- 72348 " Löytöalue idästä.

- 72349 43 NELLIM, HEIKKILÄ. Heikki Sarren talo lännestä.
- 72350 " Sarren rantakenttä koillisesta.
- 72351 28 VESKONIEMI, SILTAOJA. Yleiskuva pohjoisesta.
- 72352 " Pellon länsiosa idästä.
- 72353 " Niemen kärki pohjoisesta.
- 72354 478 NELLIMÖ, SAHA. Yleiskuva kaakosta, löytöpaikka oikealla näkyvä oja.
- 72355 49 LUSMASAARI. Löytöpaikka kaakosta.
- 72356 " Yleiskuva etelästä.
- 72357 92 TAPLASAARI. Yleiskuva etelästä.
- 72358 37 PAATSJOEN LUUSUA. Kvartsia rantavedessä Luusua I:n ja Luusua II:n välissä.
- 72359 " Luusua I kaakosta.
- 72360 " Luusua III, yleiskuva Luusua II:sta (lännestä).
- 72361 " Luusua III, niemen kärki pohjoisesta.
- 72362 " Luusua III, sortuva rantatörmä luoteesta.
- 72363 " Luusua III, niemenkärjen laki, pohjoisesta.
- 72364 " Luusua I ja II, yleiskuva Luusua III:sta (idästä).
- 72365 " Luusua II, kaivausalue pohjoisesta.
- 72366 480 PAATSJOKI, KELLONIEMI. Yleiskuva etelästä, etualalla rajapolun laitur.
- 72367 482 PAATSJOKI N. Yleiskuva idästä.
- 72368 483 PAATSJOKI, RAJAPUOMI. Yleiskuva idästä.
- 72369 465 NELLIM, KENTTÄSAARI. Kentän länsipää idästä.
- 72370 " Rakennuksenpohja idästä.
- 72371 " Kammin raunio.
- 72372 " Kentän itäpää lännestä.
- 72373 479 PAKSUVUONO, ANNANLAHTI. Yleiskuva lännestä.
- 72374 180 KOPPELO, JOENSUUNKENTTÄSAARI. Rantakenttä lännestä.
- 72375 490 UKONJÄRVI NW. Yleiskuva kaakosta.
- 72376 " Rakennuksenpohja idästä.
- 72377 380 UKONJÄRVI, VESILENTOSATAMA. Löytöalueen pohjoispää lännestä.

- 72378 16 KIRKONKYLÄ, NIVASALO. Yleiskuva koillisesta.
- 72379 15b KIRKONKYLÄ, TURULA. Yleiskuva lännestä.
- 72380 132 KIRKONKYLÄ, HAUTAUSMAAN KOILLISNURKKA. Siiriäisen löytöpaikka koillisesta, tutkija Koponen poimii kvartseja.
- 72381 " Liesikiveys tien alla Siiriäisen löytöpaikan pohjoispuolella; pohjoisesta.
- 72382 14 KIRKONKYLÄ, VUOPAJA N (HAUTAUSMAA S). Itkosen "kuoppakumpu" kaakosta.
- 72383 " "Kuoppakumpu" lännestä.
- 72384 15a KIRKONKYLÄ, TURULA. Yleiskuva luoteesta.
- 72385 57 JUUTUA, UHONIEMI. Yleiskuva lännestä, Sainion mökki niemen kärjessä.
- 72386 372 NUKKUMAJOKISUU W LEIRINTÄALUE. Leirintäalueen länsiosa etelästä
- 72387 " Leirintäalueen itäosa pohjoisesta.
- 72388 35b KIRKONKYLÄ, LAPINOJA. Liuskekeihäänkärjen KM 13192 löytöpaikka, idästä.
- 72389 35a " Poikkikirveen KM 12904 löytöpaikka.
- 72390 35c " Taltan löytöpaikka ja löyt. Onni Nikula; etelästä.
- 72391 " Onni Nikulan kalakellari pohjoisesta; isäntä itse seisoo mahdollisen kotavallin päällä.
- 72392 " Onni Nikulan kalakellari etelästä.
- 72393 77 KIRKONKYLÄ, LAPINOJA. Yleiskuva lounaasta, vasemmalla mahdollinen kodanpohja.
- 72394 471 KIRKONKYLÄ, LAPINOJA W. Yleiskuva koillisesta.
- 72395 58 URNJARGA, METSÄNHOITAJAN VIRKATALO. Leirintäalueen ranta etelästä, keskellä liesikiveys koivun juurakon alla.
- 72396 " Kenttä Uruniemen kärjessä; etelästä.
- 72397 84 ALA-MUSTOLA (EINARI). Yleiskuva etelästä.
- 72398 476 SARMIJOKI. Pyyntikuoppa pohjoisesta.
- 72399 88 NANGUVUONO, TELJU PEUNA. Vanha kenttä, yleiskuva koillisesta.
- 72400 " Nuori kenttä, yleiskuva lounaasta.
- 72401 " Vanhan kentän perunakuoppa etelästä.
- 72402 107 NANGUVUONO, AAPONKOTAKENTTÄ. Oletettu kentänpaikka kaakosta.
- 72403 89 NANGUVUONO, KENKÄNIEMI. Pihapiiri luoteesta.

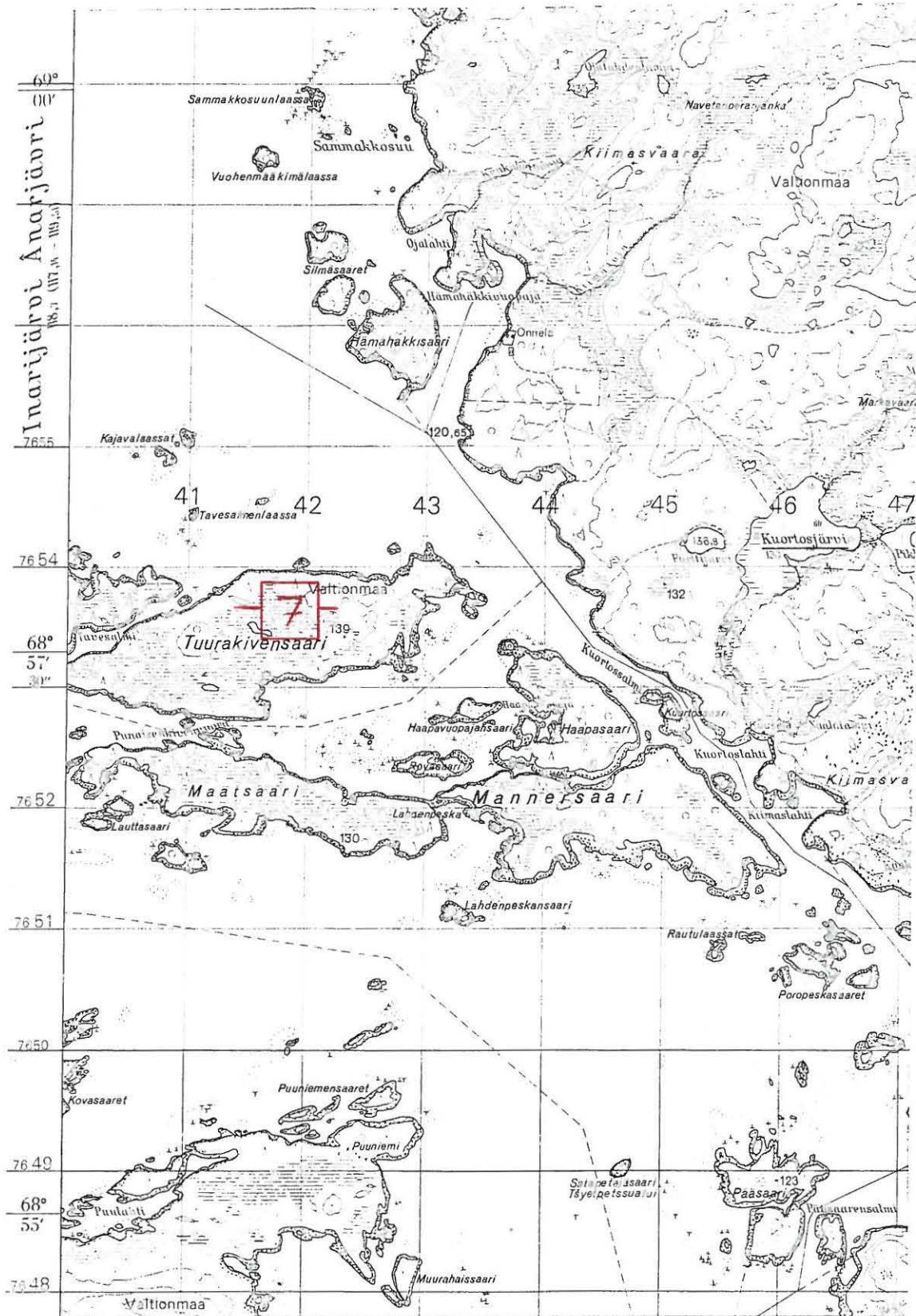
- 72404 111 NANGUVUONO, PALOSAARI. Tuvanraunio lännestä.
- 72405 93 NANGUVUONO, HIETANIEMI. Pyyntikuoppa lännestä.
- 72406 110 NANGUVUONO, HANGASLAHTI. Oletettu kentänpaikka luoteesta.
- 72407 108 NANGUVUONO, IRVASAARI. Kenttäalue luoteesta.
- 72408 " Mahdollinen rakennuksenpohja kaakosta.
- 72409 109 NANGUVUONO, JALLUSLAHTI. Kenttäalue kaakosta.
- 72410 105 NANGUVUONON PERÄ, SISKELIJÄRVI. Kenttäalue lounaasta.
- 72411 477 NELLIMÖ, HAVAINTOASEMA. Pyyntikuopat luoteesta.
- 72412 406 NELLIM, NELLIMÖJOEN SUU S. Kaivausalue etelästä.
- 72413 55 NELLIM, MARKKINAPAIKAT. Kuoppa tien laidassa, pohjoisesta.
- 72414 350 SALOSENNIEMI. Salosenniemi c lännestä.
- 72415 475 HÄMÄHÄKKINIEMI. Yleiskuva luoteesta.
- 72416 484 TIAISNIEMI, ORAVASALMI. Ilmoitettu löytöpaikka, yleiskuva etelästä.
- 72417 " Oletetun löytöpaikan ranta lounaasta.
- 72418 487 KAAMASSAARI, ANDREASNUORA. Vankileirin kenttäalue lännestä.
- 72419 " Vetoluiskan puurakennetta.
- 72420 " Mahdollinen parakin pohja.
- 72421 53 UKONSAARI. Yleiskuva pohjoisesta.
- 72422 59 KIRKONKYLÄ, SARVINIEMI. Rakennuksenpohja idästä.
- 72423 " Yleiskuva etelästä.
- 72424 12 KIRKONKYLÄ, JOENJOEN ALAKOSKI S. Terassin pohjoiskärki etelästä
- 72425 464 KIRKONKYLÄ, KIRKKORANTA. Taltan katkelman löytöpaikka Koivuniemen tyvessä, luoteesta.
- 72426 " Rantatörmä pohjoisesta.
- 72427 117 KIRKONKYLÄ, PAPPILA. Pappilan perunamaa kaakosta.
- 72428 " Pappilan perunamaa pohjoisesta.

DIALUETTELO

n:o	kohde	aihe/suunta
15550	INARI 9	KULTALAHTI, KOLESSAARI. Kenttä etelästä.
15551	INARI 24	NELLIM, TIIAISNIEMI. Pihapiiri idästä.
15552	INARI 28	VESKONIEMI, SILTAOJA. Löytöalue pohjoisesta.
15553	"	Löytöalue idästä.
15554	INARI 36	PIRTTISAARI. Yleiskuva lounaasta.
15555	"	Löytöpaikka idästä.
15556	INARI 37	NELLIM, PAATSJOEN LUUSUA I & II. Yleiskuva idästä.
15557	"	I. Kaivausalue idästä.
15558	"	" kvartsia rantavedessä.
15559	"	III. Sortuva rantatörmä luoteesta.
15560	INARI 42	KOPPELO, KÄYMÄSAARI. Perunamaan ranta koillisesta.
15561	"	Peltoraunio idästä.
15562	INARI 43	NELLIM, HEIKKILÄ. Pihapiiri etelästä.
15563	INARI 45	VARANKINIEMI. Sammeli Wallen tuvanpaikka pohjoisesta.
15564	INARI 49	LUSMASAARI. Yleiskuva etelästä
15565	"	Löytöpaikka etelästä.
15566	INARI 53	UKONSAARI. Yleiskuva lännestä.
15567	INARI 59	KIRKONKYLÄ, SARVINIEMI. Kenttä idästä.
15568	INARI 60	KIRKONKYLÄ, RIUTULAN POLKU. Kodanpohja lännestä.
15569	INARI 63	VÄYLÄ, PALTTONIEMI. "Rinnekammi" pohjoisesta.
15570	INARI 70	VUOPIONIEMI, TUHKA-SAMMELI. Niemen kärki idästä.
15571	INARI 84	ALA-MUSTOLA. Pihapiiri etelästä.
15572	INARI 85	VESIPIIRIN KÄMPPÄ. Pysäköintialue koillisesta.
15573	INARI 86	VESKONIEMI, NUNNAROSAARI. Kenttä koillisesta.
15574	INARI 90	SARMINIEMI, SIKASTON KENTTÄ. Yleiskuva lounaasta.
15575	"	Kentän pohjoispää idästä.
15576	INARI 96	HAUTUUMAASAARI. Ristejä saaren etelärannalla.

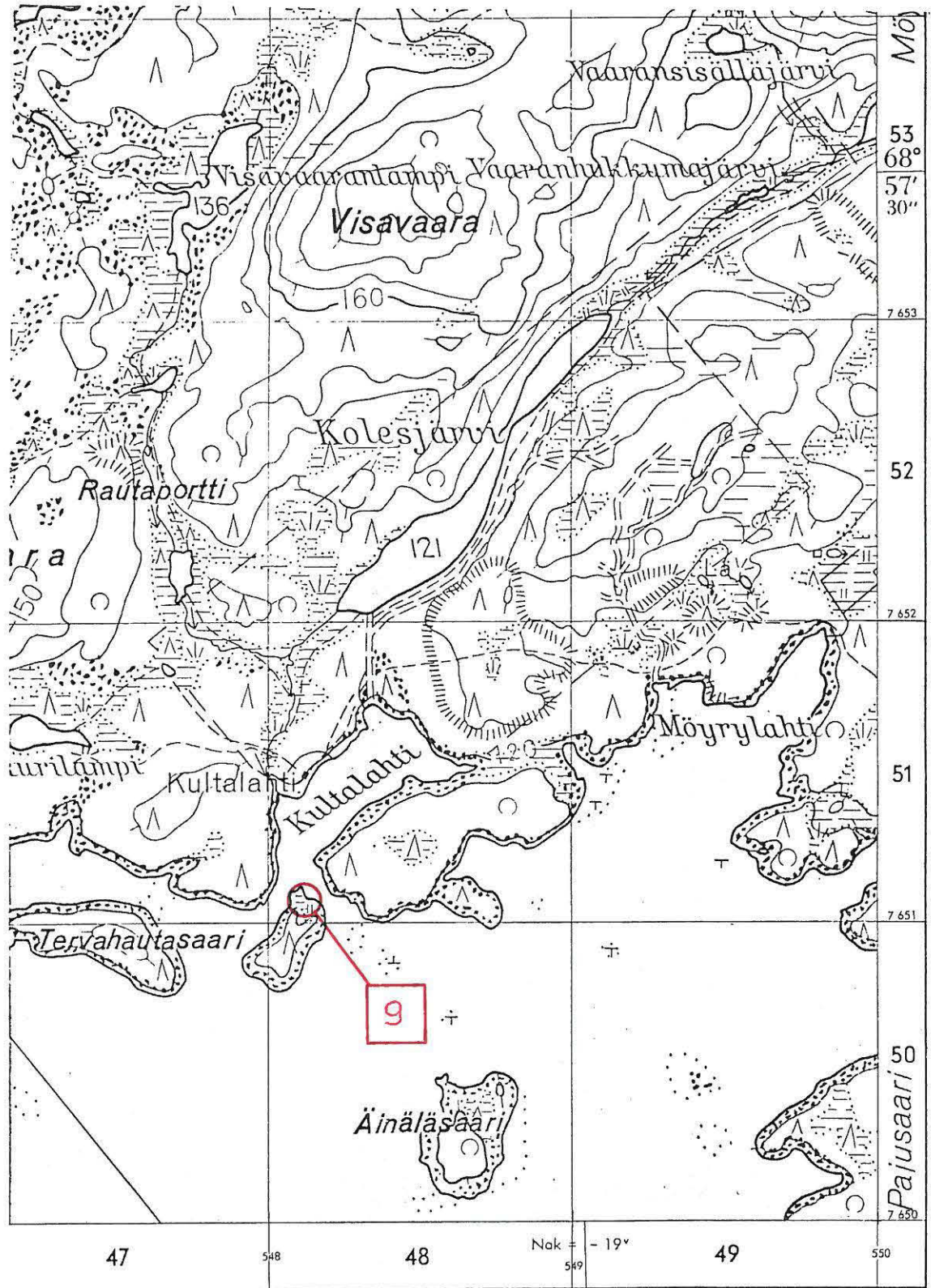
- 15577 INARI 132 KK. HAUTAUSMAAN NE-NURKKA. Kvartsia ja luuta tiellä.
- 15578 INARI 134 NELLIM, NELLIMÖJOEN SUU N. Yleiskuva kaakosta.
- 15579 INARI 304 SÄISAARI. Kenttä koillisesta.
- 15580 INARI 350 SALOSENNIEMI. Alue b lounaasta.
- 15581 INARI 368 VIRTANIEMI, RAJAVARTIOSTO. Alue B koillisesta.
- 15582 " Alue A, yleiskuva koillisesta.
- 15583 " Alue C, "piirroskivi" pohjoisesta.
- 15584 " " "piirroskivi", lähikuva.
- 15585 INARI 463 VANHAHAUTUUMAASAARI. Vallillinen kuoppa.
- 15586 INARI 465 NELLIM, KENTTÄSAARI. Kenttä idästä.
- 15587 " Kamminraunio.
- 15588 INARI 466 VÄYLÄ, PALTTONIEMI W. Kodanpohja kaakosta.
- 15589 INARI 467 VÄYLÄ, VÄYLÄJOKI S. Kodanpohja koillisesta.
- 15590 INARI 468 VÄYLÄ, VÄYLÄJOKI W. Kodanpohja lännestä.
- 15591 INARI 470 HIETASAARI. Kodanpohja lounaasta.
- 15592 INARI 473 LEVIÄ PETÄJÄSAARI. Pyyntikuoppa lännestä.
- 15593 INARI 475 HÄMÄHÄKKINIEMI. Kenttä luoteesta.
- 15594 INARI 479 PAKSUVUONO, ANNANLAHTI. Yleiskuva lännestä.
- 15595 INARI 480 PAATSJOKI, KELLONIEMI. Yleiskuva etelästä.
- 15596 INARI 485 KULTALAHTI E. Yleiskuva kaakosta.
- 15597 INARI 487 KAAMASSAARI, ANDREASNUORA. Vankileirin aukio lännestä.

INARI 7 KOUTASAARI

Ote peruskartan pienennöksestä 3843 1 NELLIMÖ, Helsinki 1977.
1:50 000.

INARI 9 KULTALAHTI, KOLESSAARI

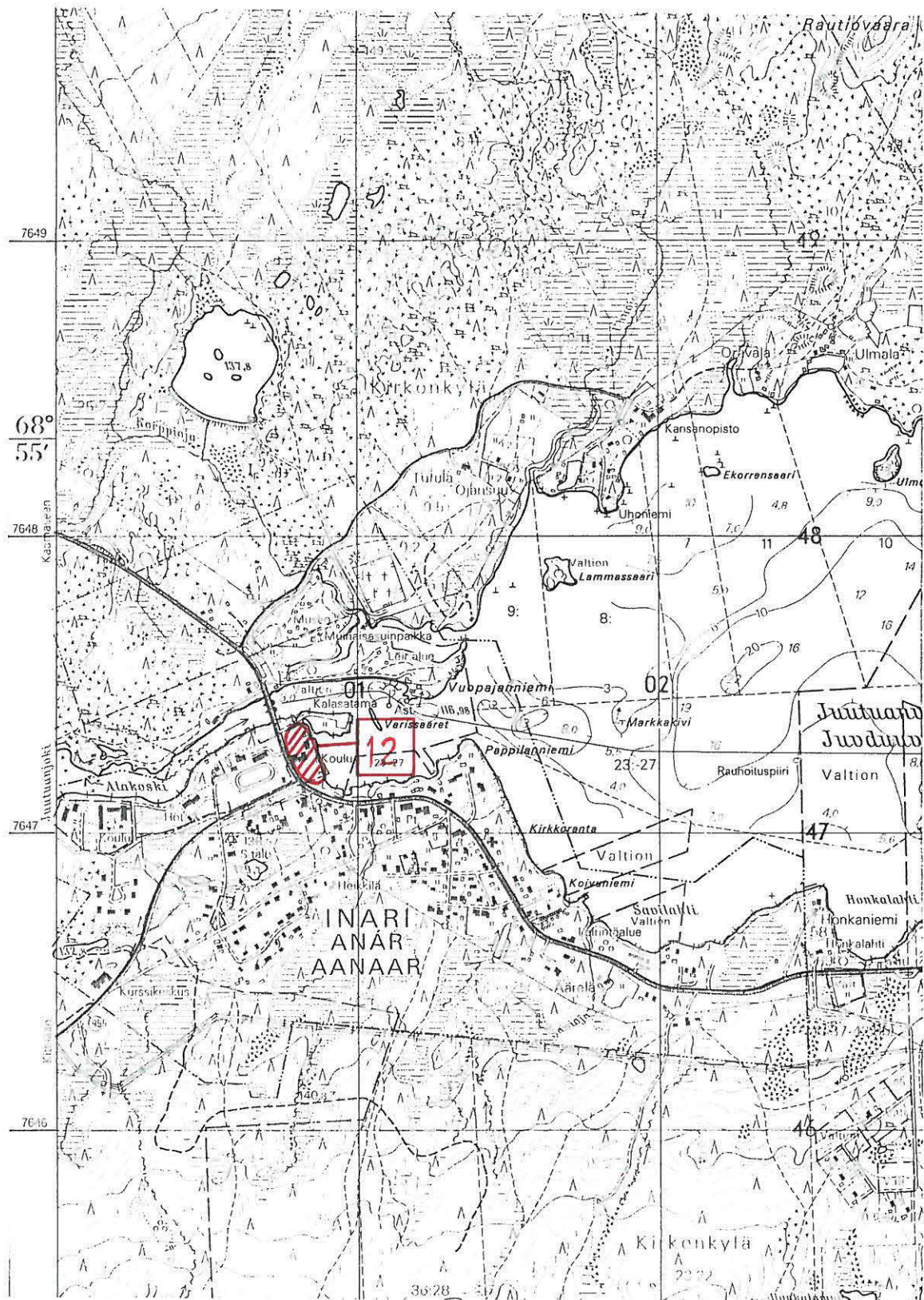

Puhtaaksi piirustus 1:20 000 Anita Silvennoinen

MAANMITTAUSHALLITUKSEN KIVIPAINO HELSINKI 1966

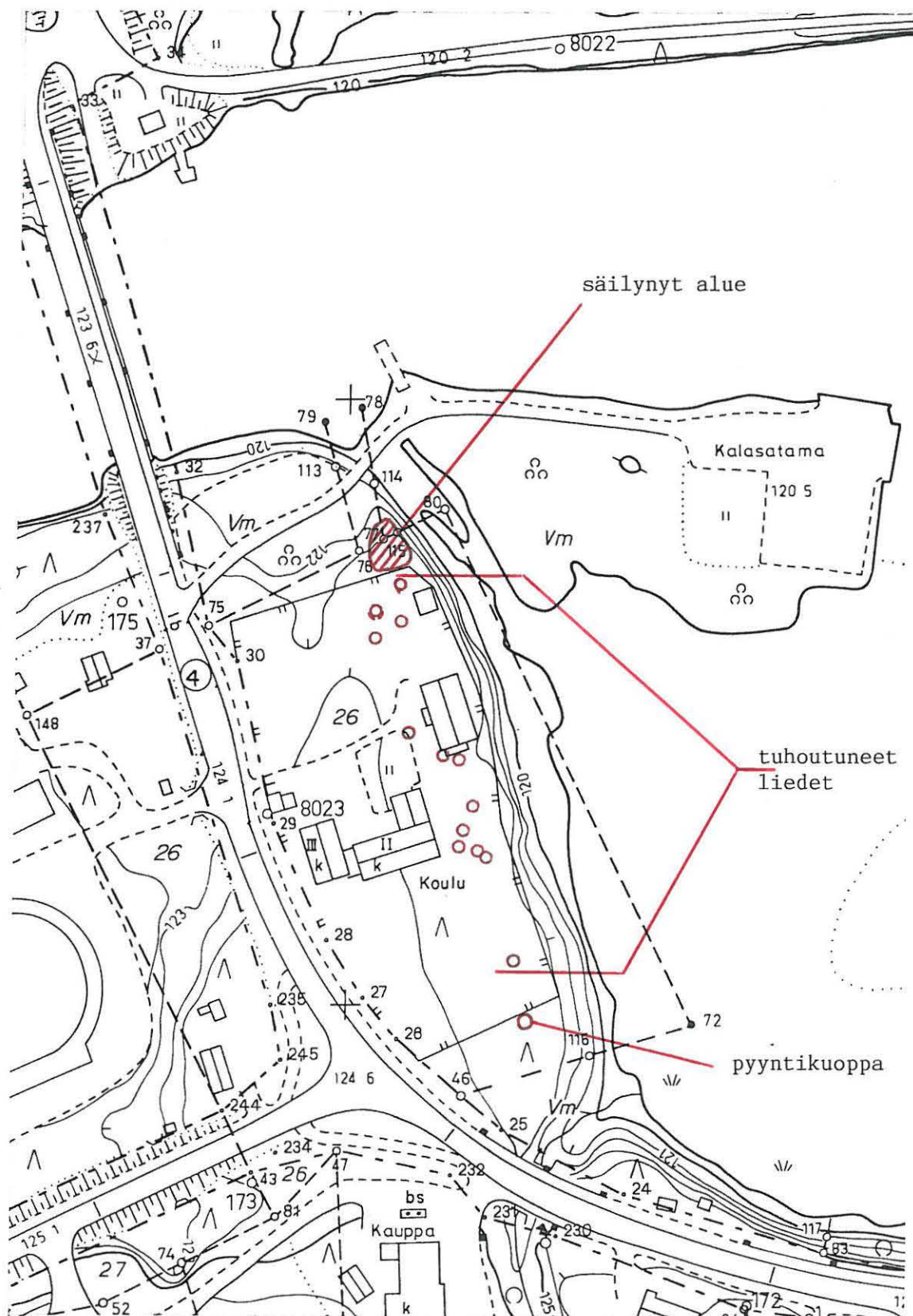
Ote peruskarttalehdestä 3843 02 KUORTOSJÄRVI, Helsinki 1966. 1:20 000.

INARI 12 KIRKONKYLÄ, JOENJOEN ALAKOSKI S

Ote peruskarttalehdestä 3841 01 INARI, Helsinki 1985. 1:20 000.

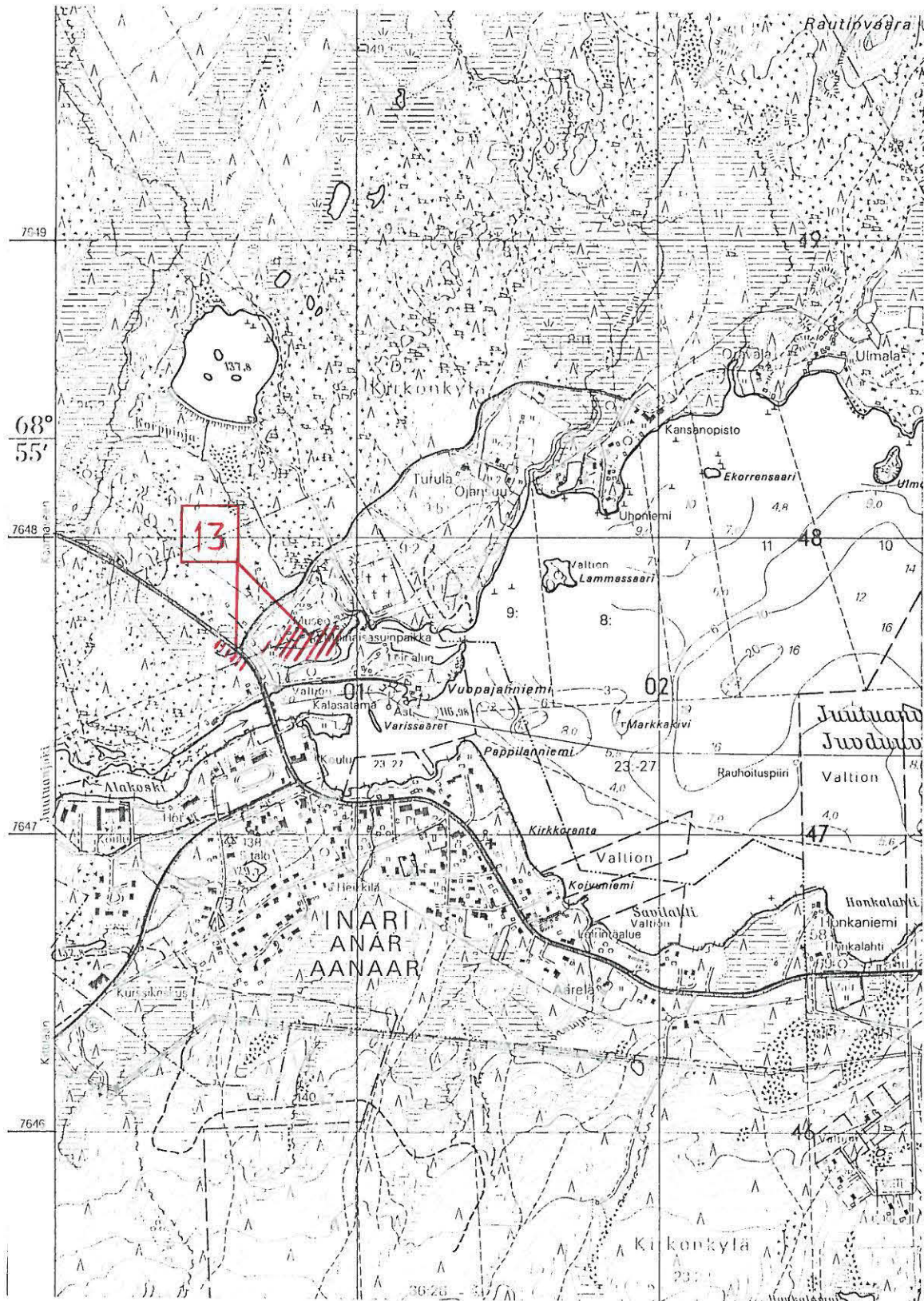
INARI 12 KIRKONKYLÄ, JOENJOEN ALAKOSKI S

Ote kaavoituksen pohjakartasta 1:2000

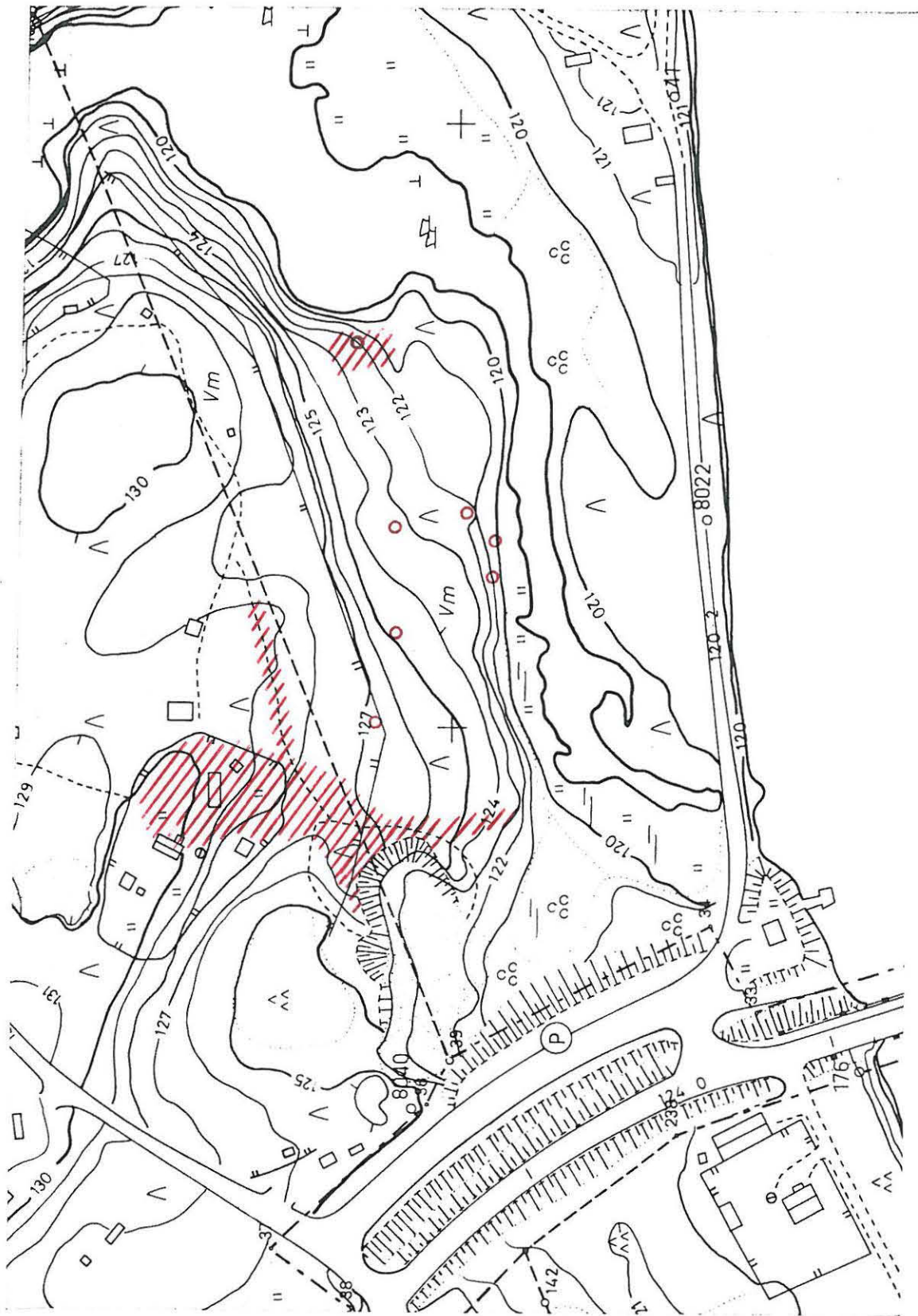
Tuhoutuneiden liesien ja pyyntikuopan sijainti T. Itkosen
kartan mukaan.

INARI 13 KIRKONKYLÄ, VUOPAJA W

Ote peruskarttalehdestä 3841 01 INARI, Helsinki 1985. 1:20 000.

INARI 13 KIRKONKYLÄ, VUOPAJA W

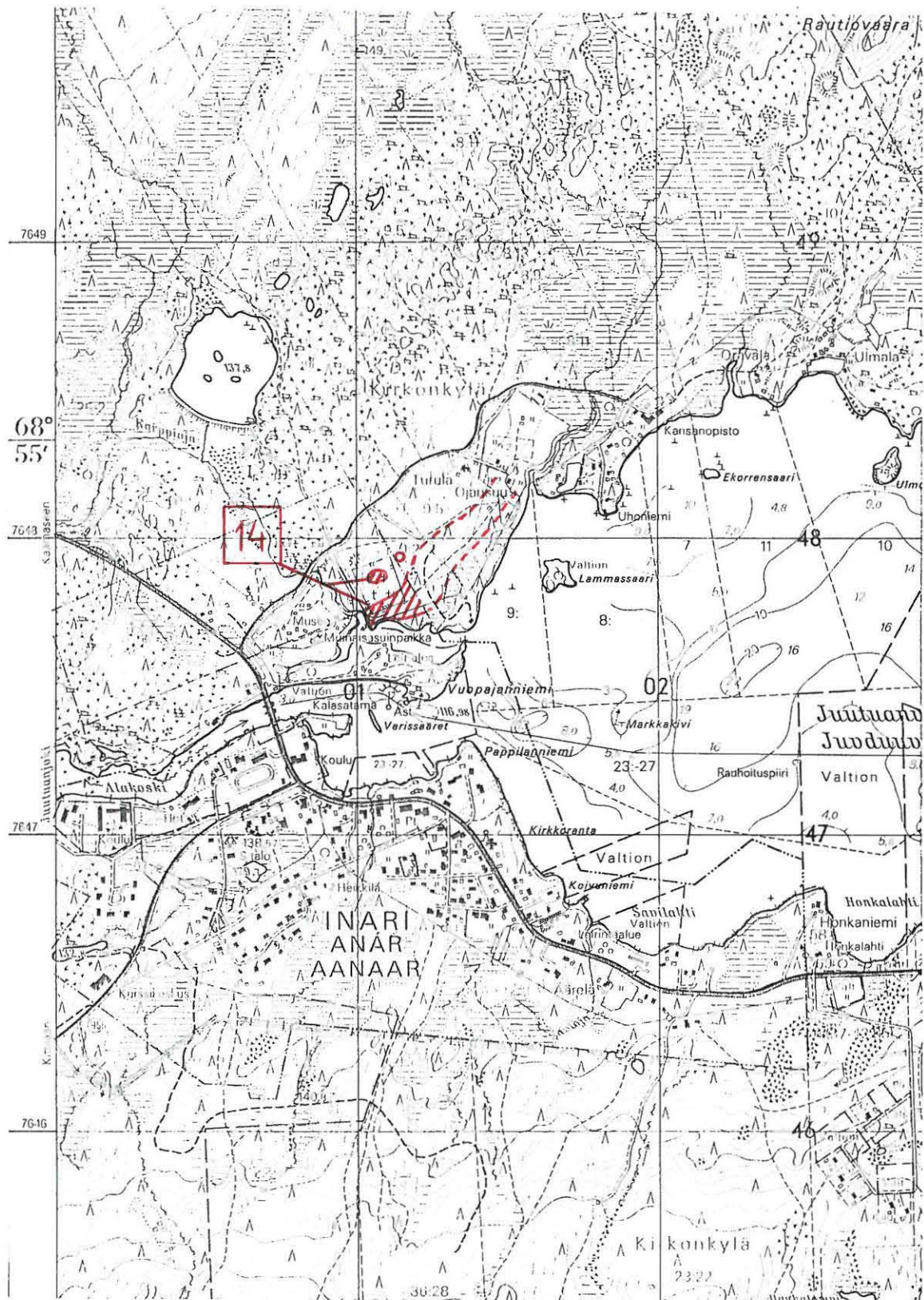

Ote kaavoituksen pohjakartasta 1:2000

Viivoitettu alue = kivistä löytöjä

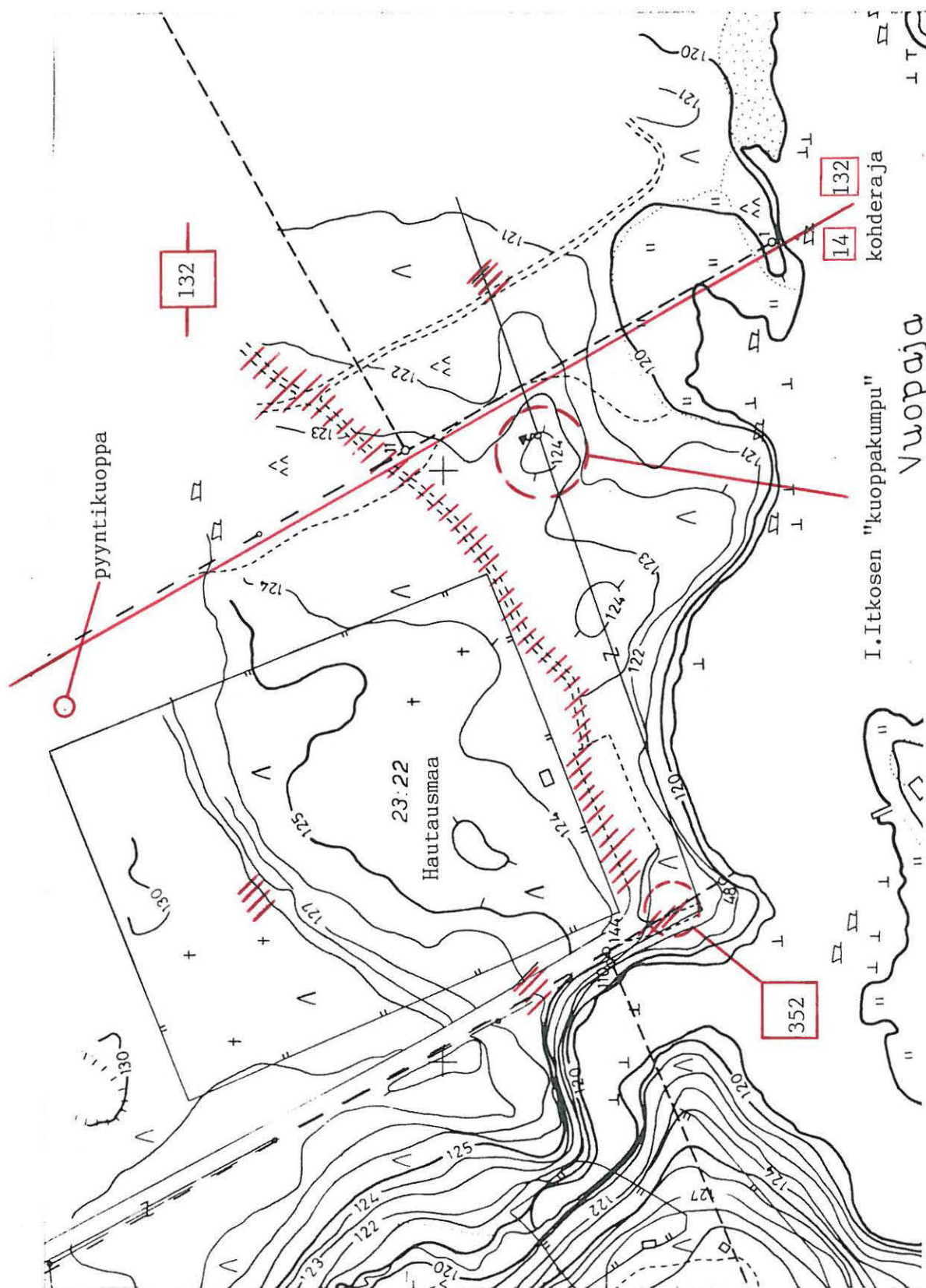
Ympyrät = kodanpohjat I. Itkosen kartan perusteella

INARI 14 KIRKONKYLÄ, VUOPAJA N

Ote peruskarttalehdestä 3841 01 INARI, Helsinki 1985. 1:20 000.

INARI 14 KIRKONKYLÄ, VUOPAJA N

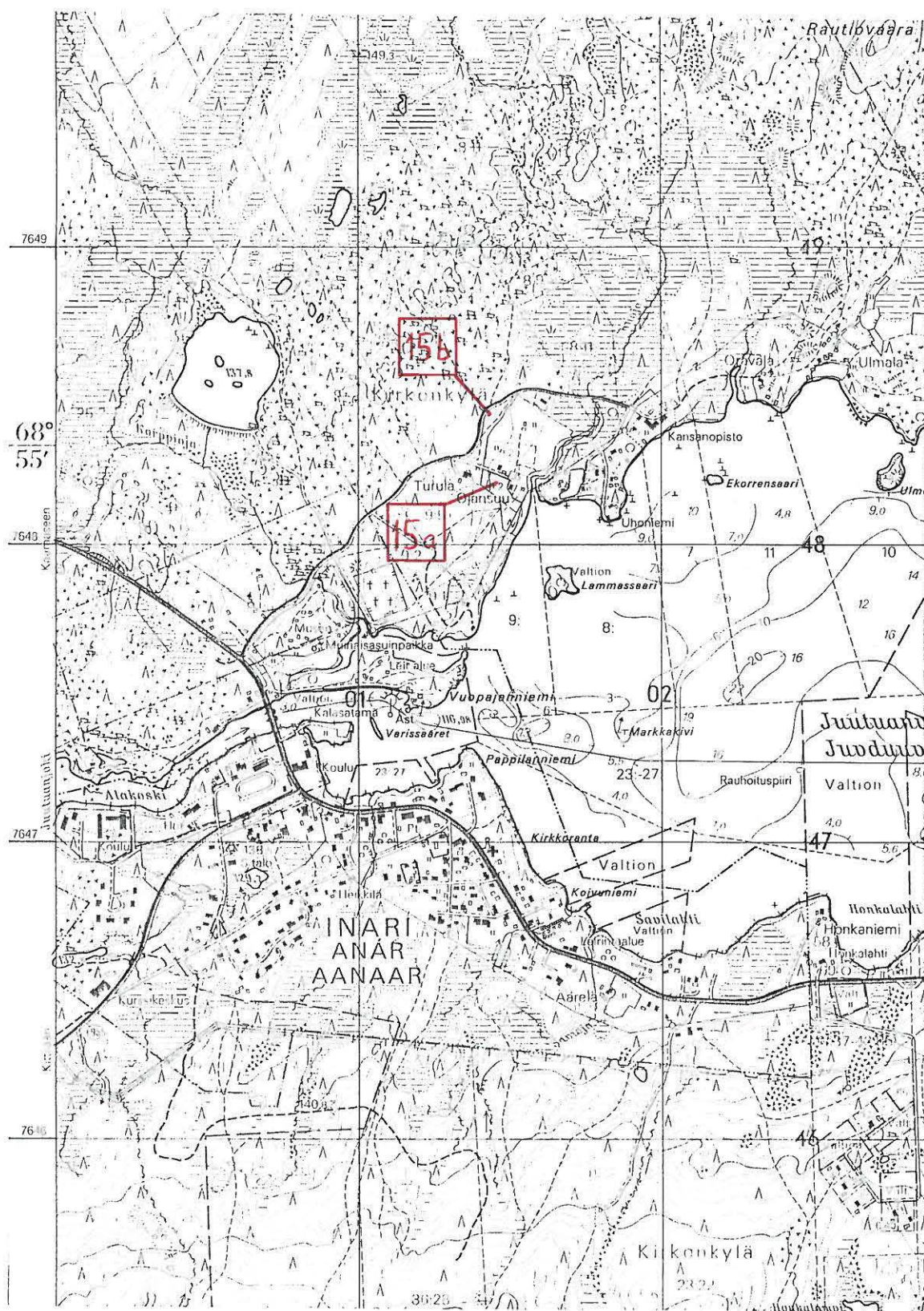
Ote kaavoituksen pohjakartasta 1:2000

Kvartsilöytöalueet merkitty vinoviivoituksella

Kohteiden Inari 14 ja Inari 132 raja merkitty yhtenäisellä viivalla

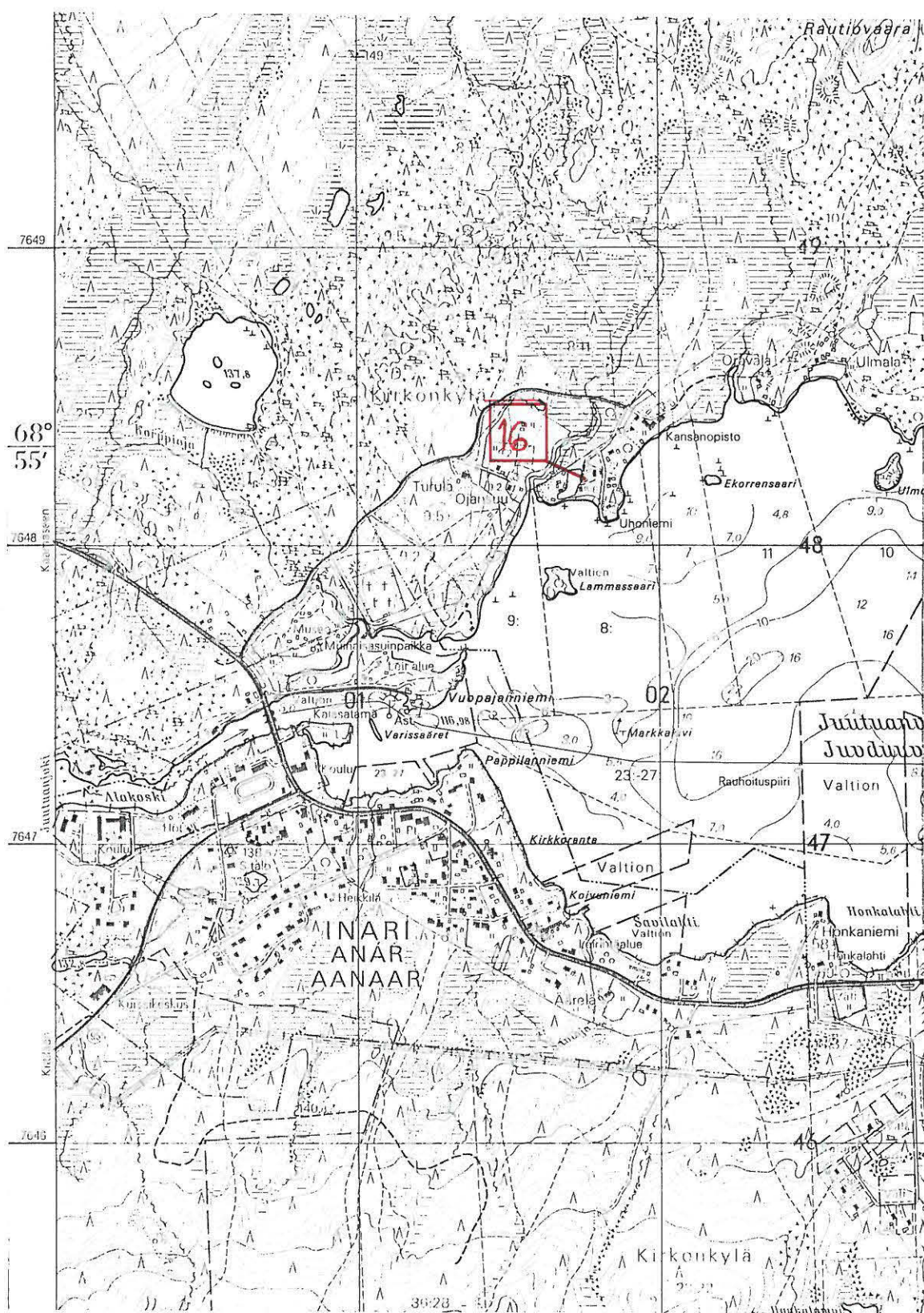
Kohde Inari 352 ja "kuoppakumpu" merkitty katkoviivaympyrällä

INARI 15 KIRKONKYLÄ, TURULA

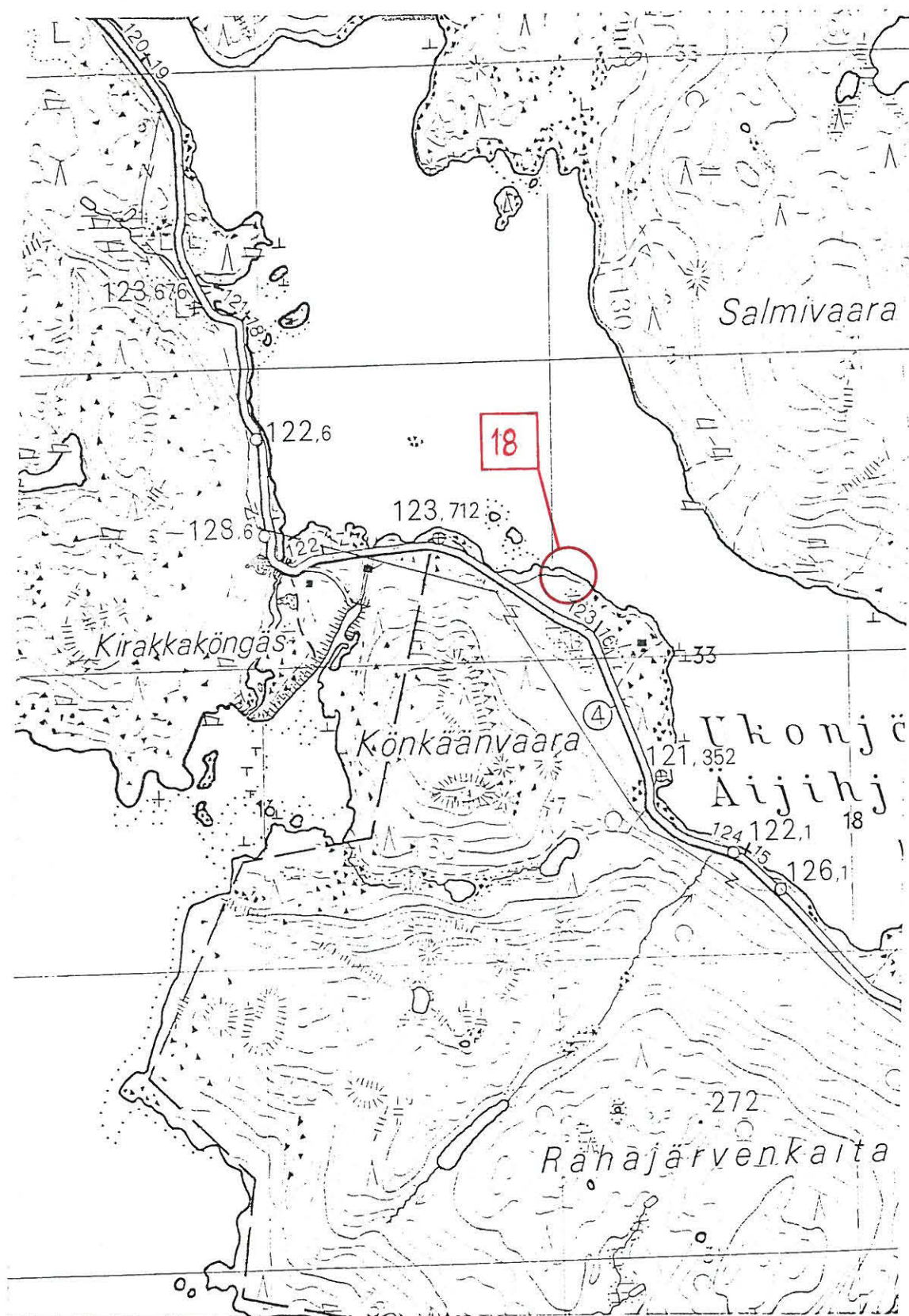
Ote peruskarttalehdestä 3841 01 INARI, Helsinki 1985. 1:20 000.

INARI 16 KIRKONKYLÄ, NIVASALO

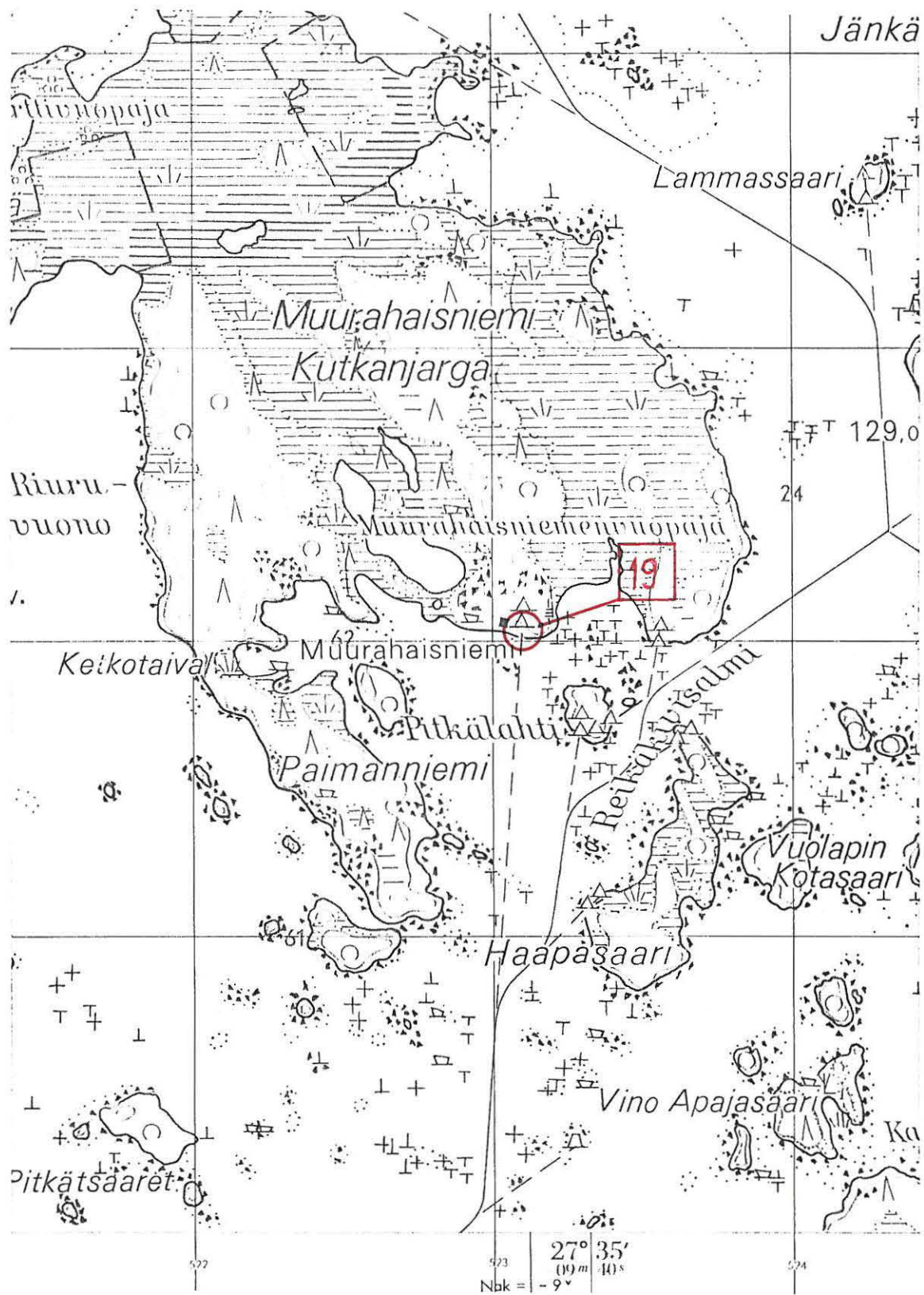
Ote peruskarttalehdestä 3841 01 INARI, Helsinki 1985. 1:20 000.

INARI 18 UKONJÄRVI

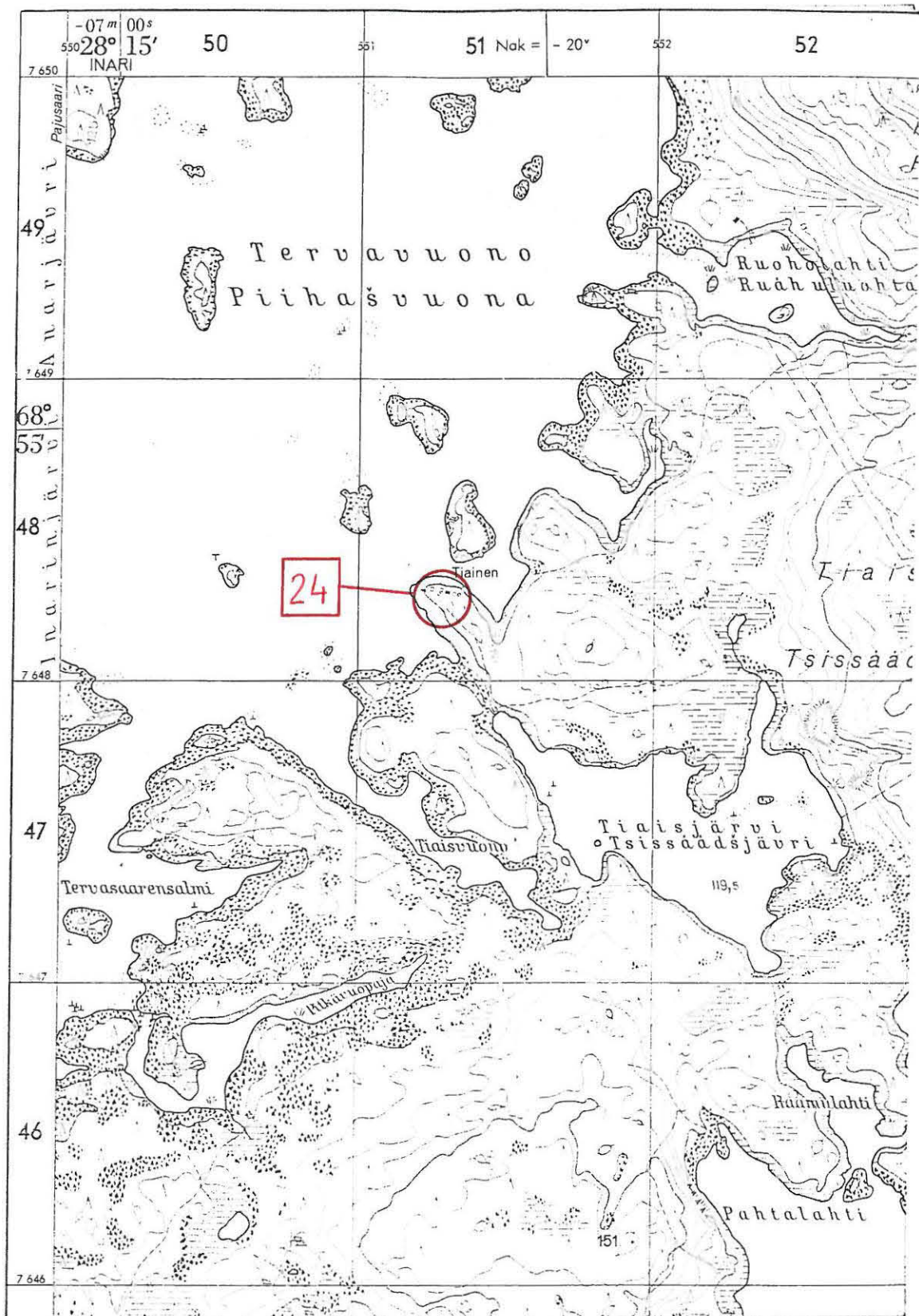
Ote peruskarttalehdestä 3832 06 RAHAJÄRVI, Helsinki 1968. 1:20 000.

INARI 19 VÄYLÄ, MUURAH AISNIEMI

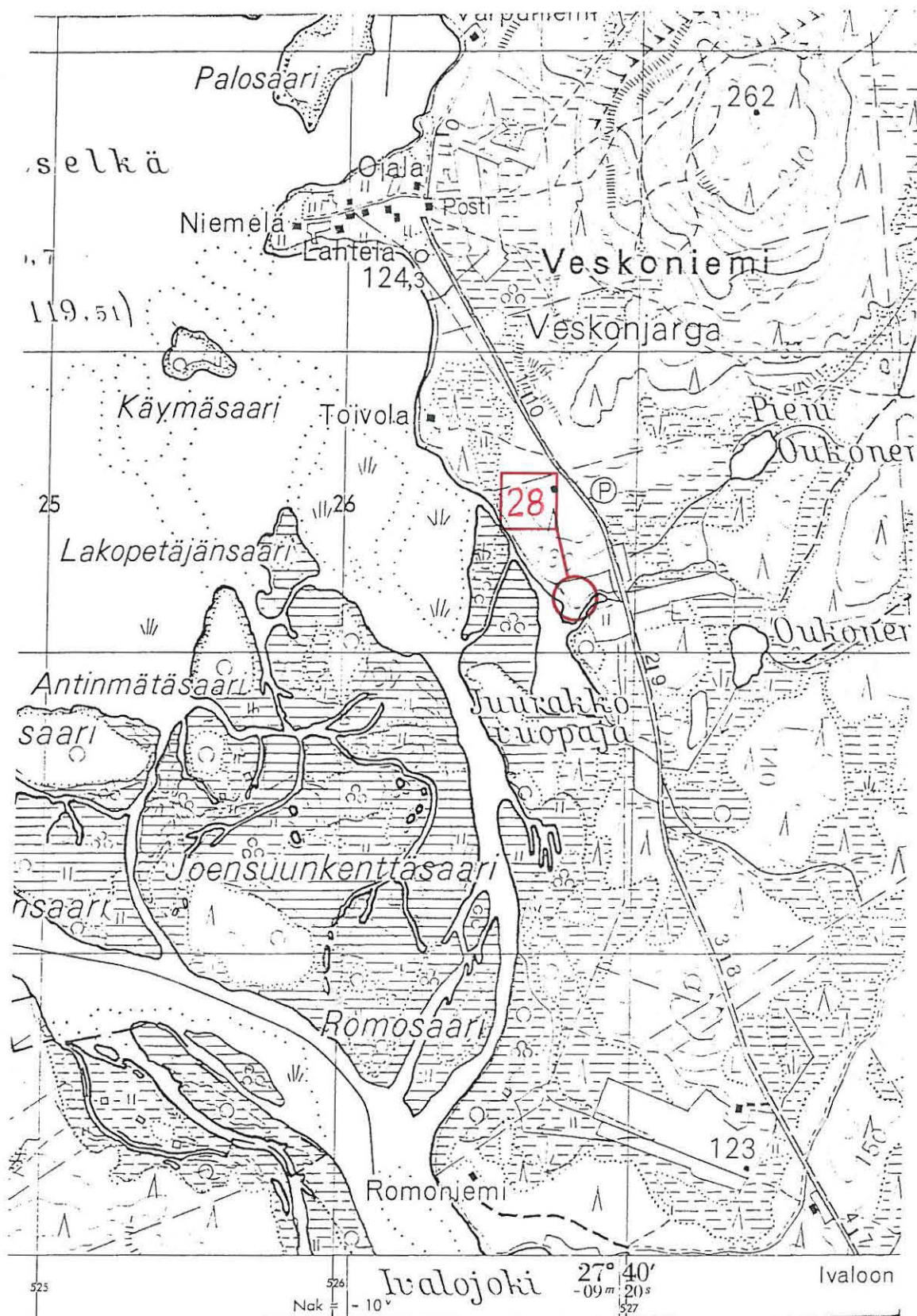

Ote peruskarttalehdestä 3841 09 VÄYLÄ, Helsinki 1968. 1:20 000.

INARI 24 NELLIM, TIIAISNIEMI

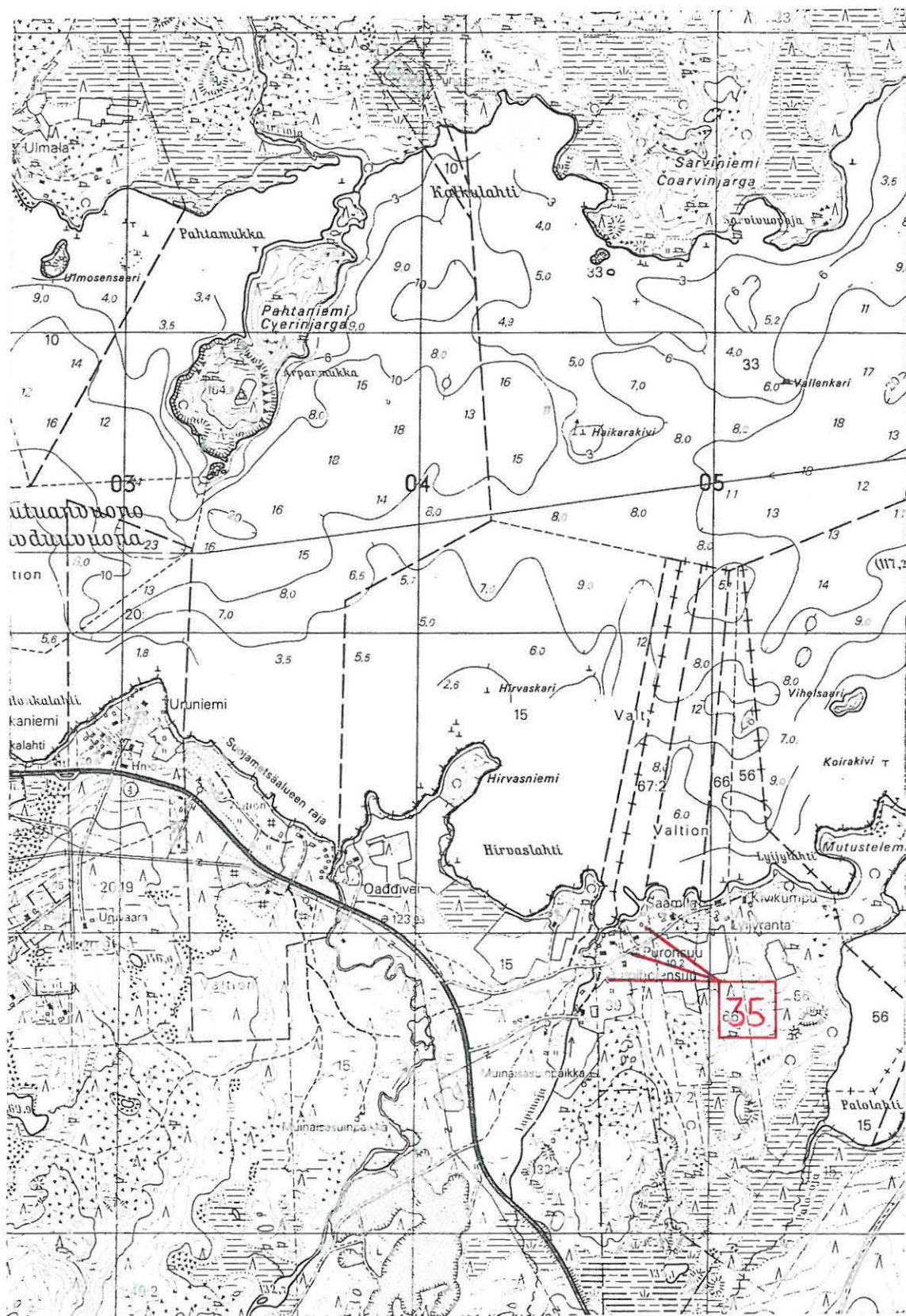

INARI 28 VESKONIEMI, SILTAOJA

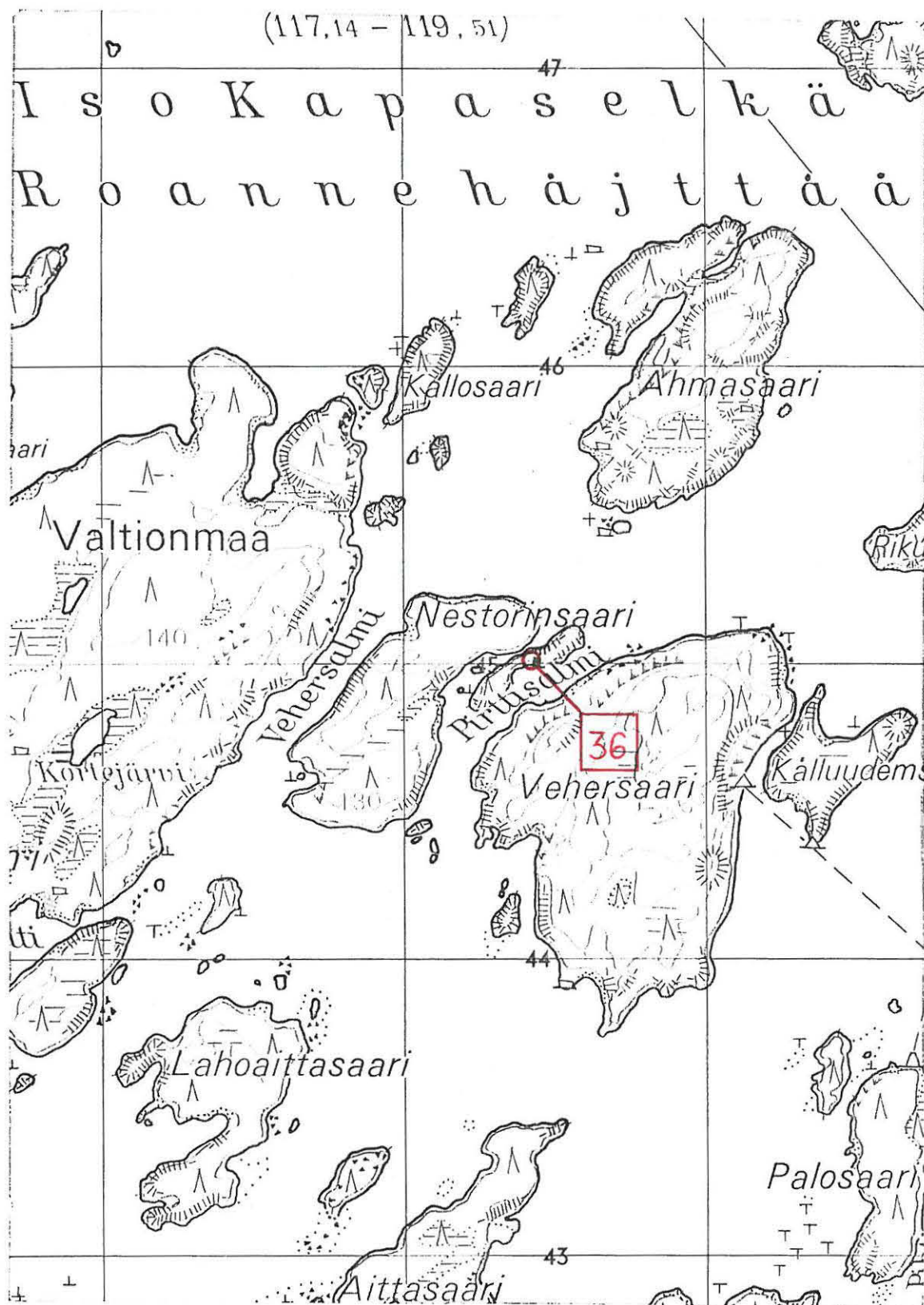
Ote peruskarttalehdestä 3832 09 VESKONIEMI, Helsinki 1968. 1:20 000.

INARI 35 KIRKONKYLÄ, LAPINOJA

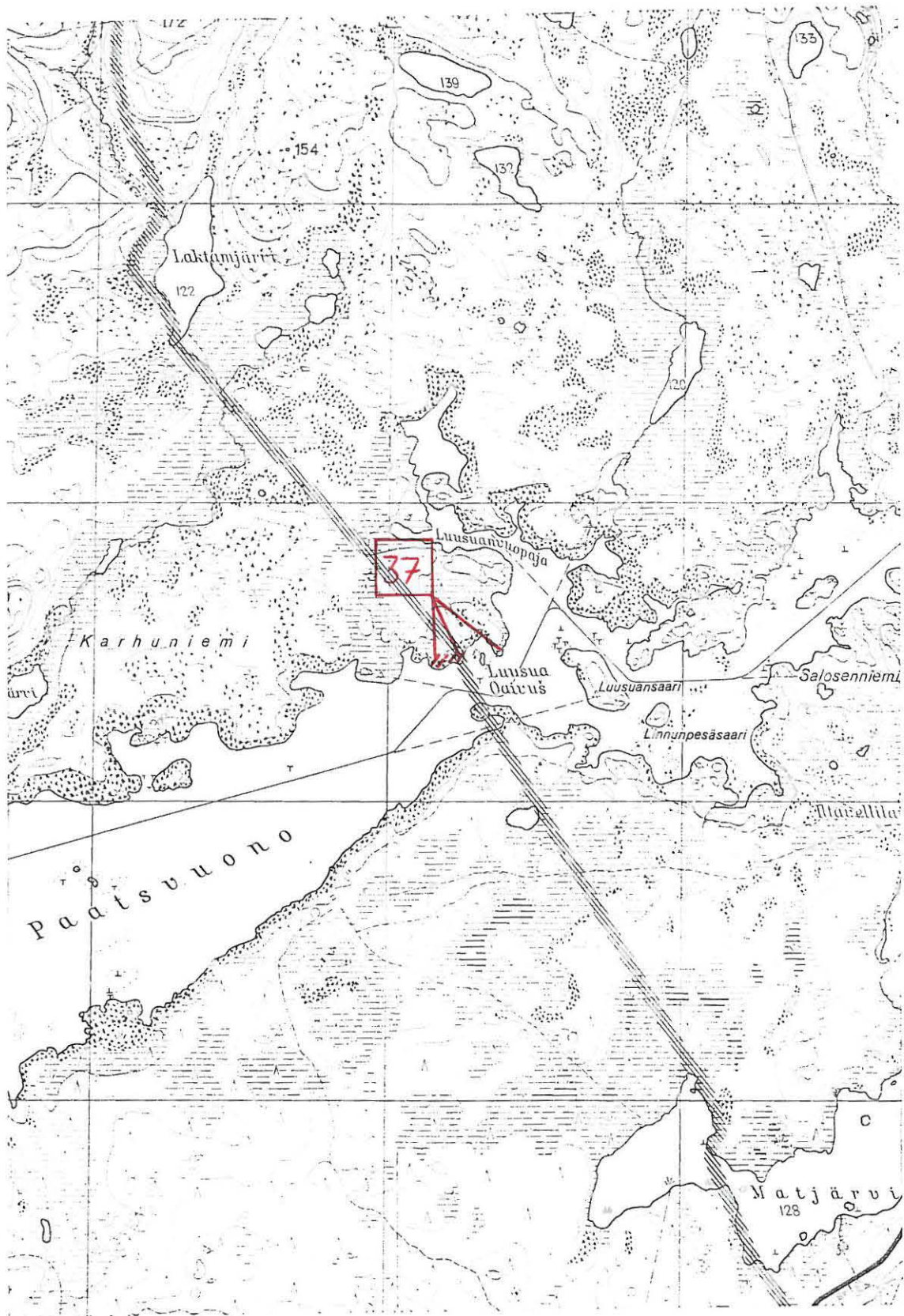
Ote peruskarttalehdestä 3841 01 INARI, Helsinki 1985. 1:20 000.

INARI 36 PIRTTISAARI

Ote peruskarttalehdestä 3841 04 KANKIVUONO, Helsinki 1968. 1:20 000.

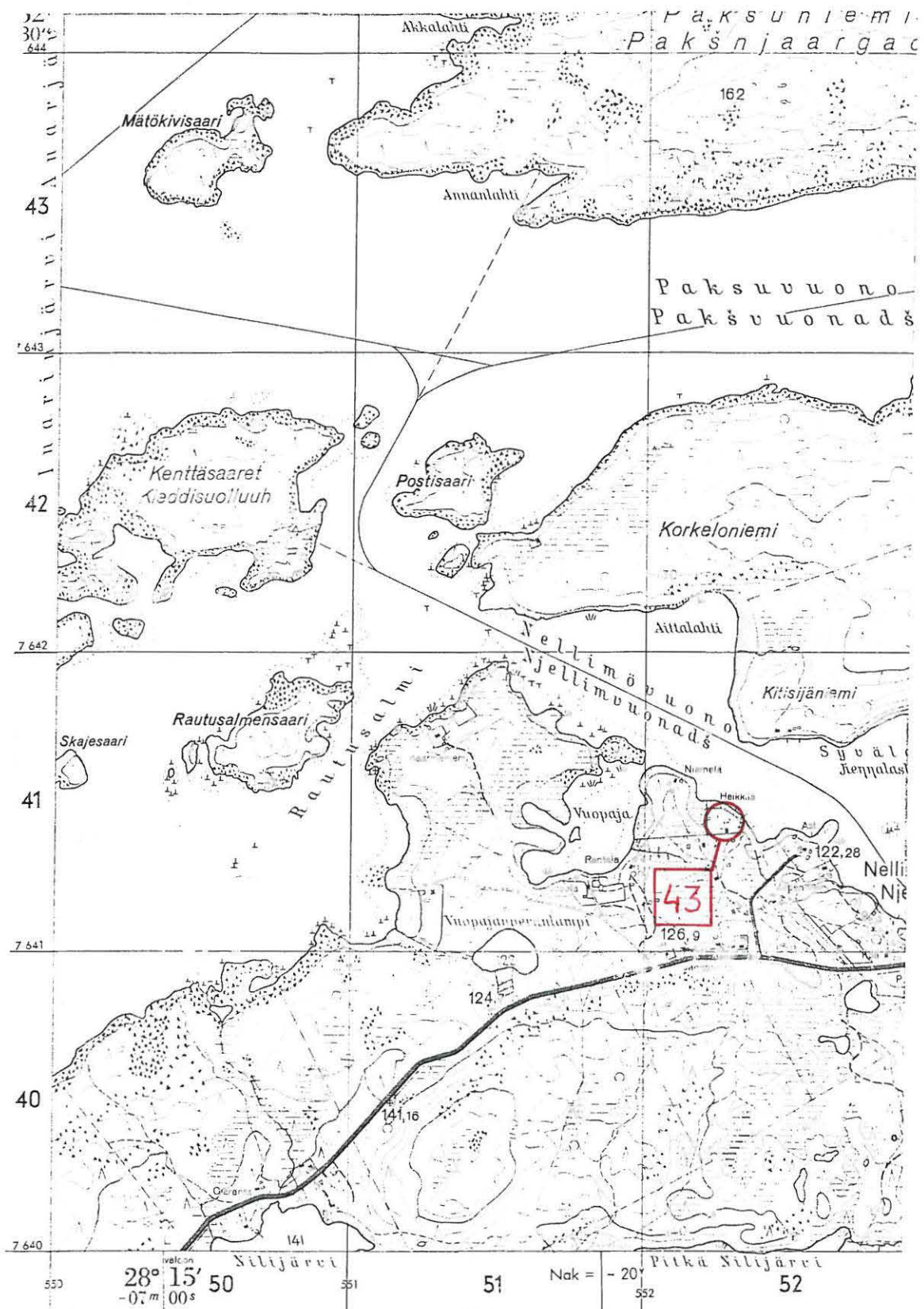
INARI 37 NELLIM, PAATSJOEN LUUSUA

Ote peruskarttatalehdestä 3843 04 NELLIMÖ, Helsinki 1967. 1:20 000.

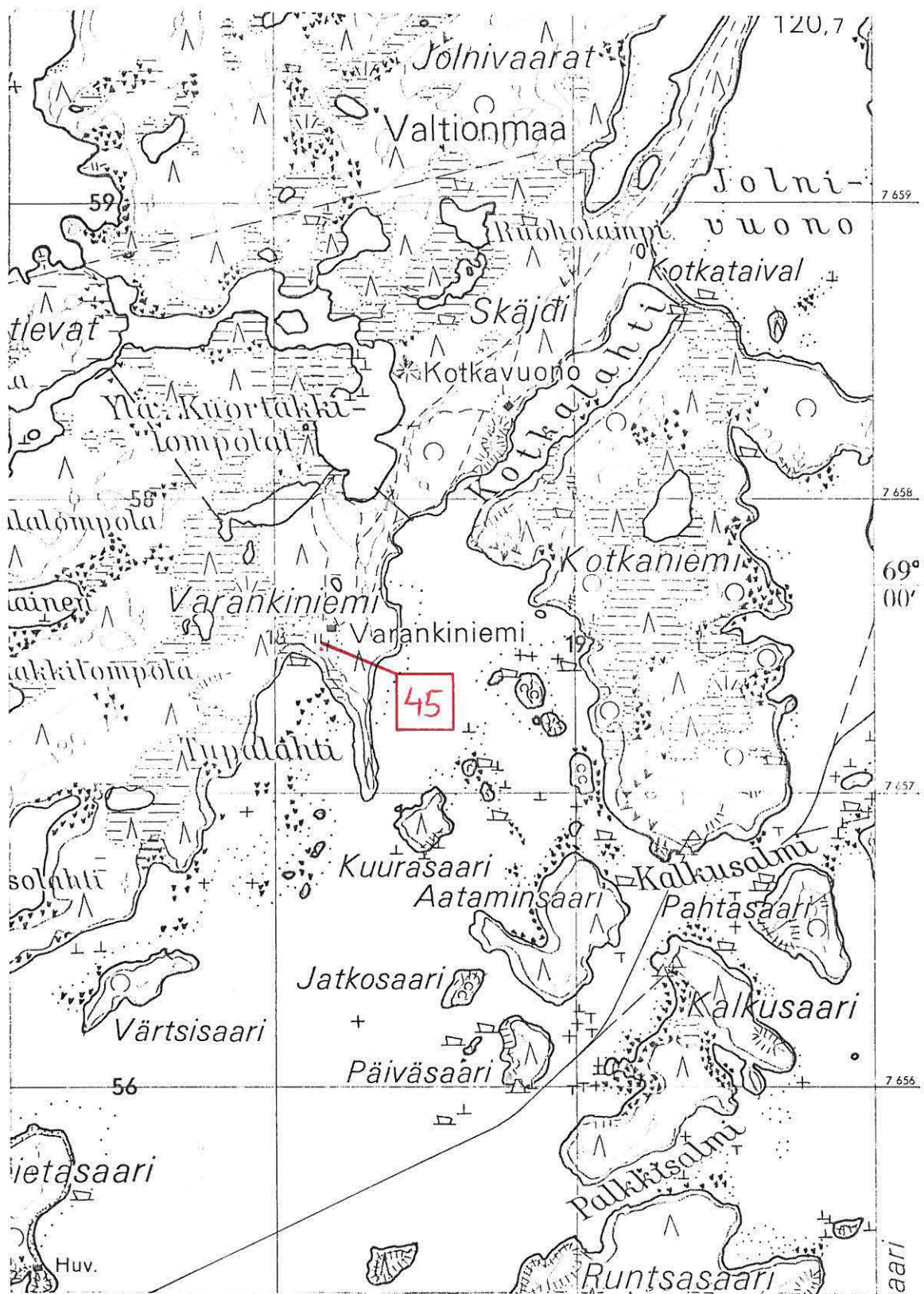

INARI 43 NELLIM, HEIKKILÄ

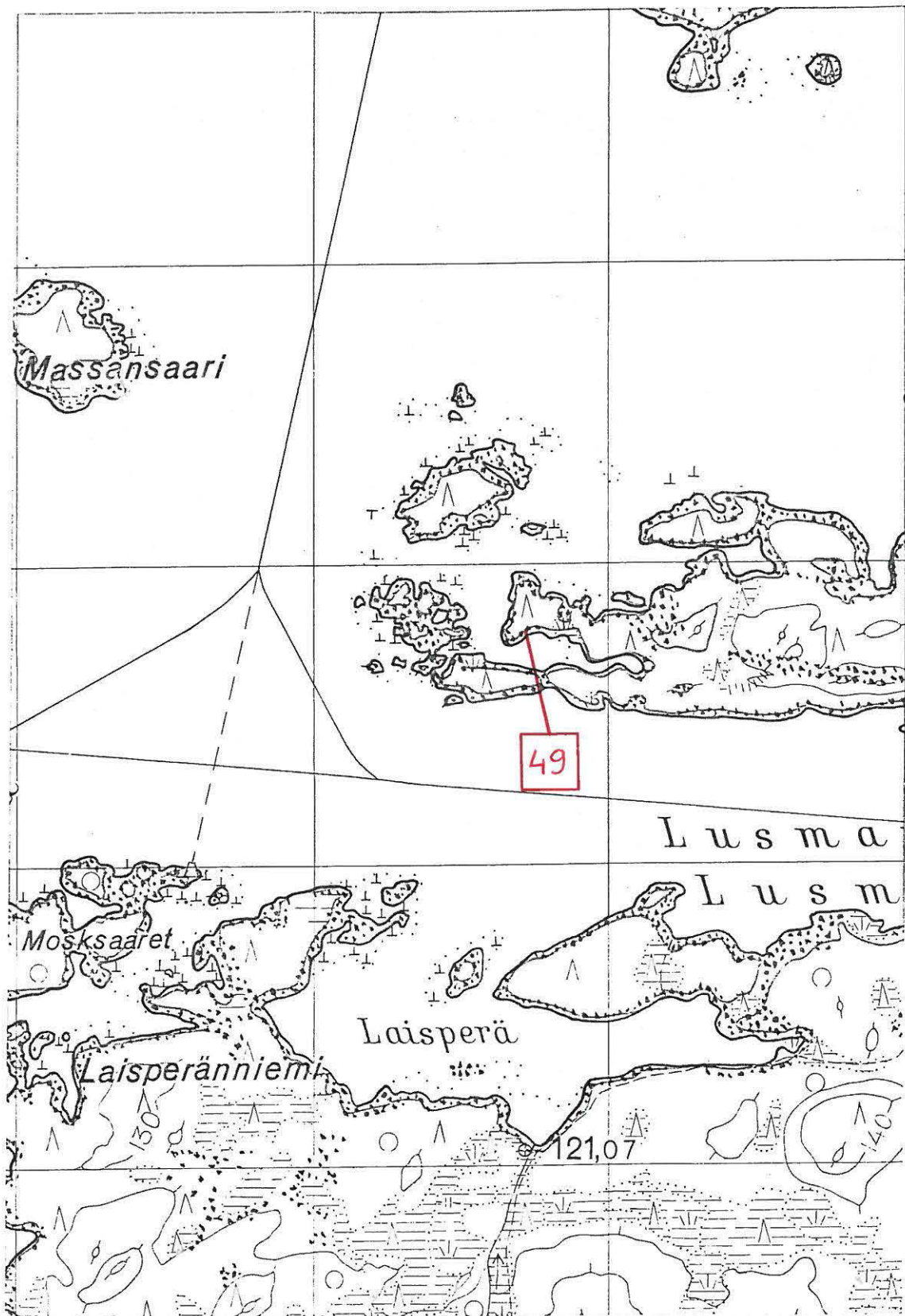
Ote peruskarttatalehdestä 3843 04 NELLIMÖ, Helsinki 1967. 1:20 000.

INARI 45 VARANKINIEMI

Ote peruskarttalehdestä 3841 05 UKONSELKÄ, Helsinki 1968. 1:20 000.

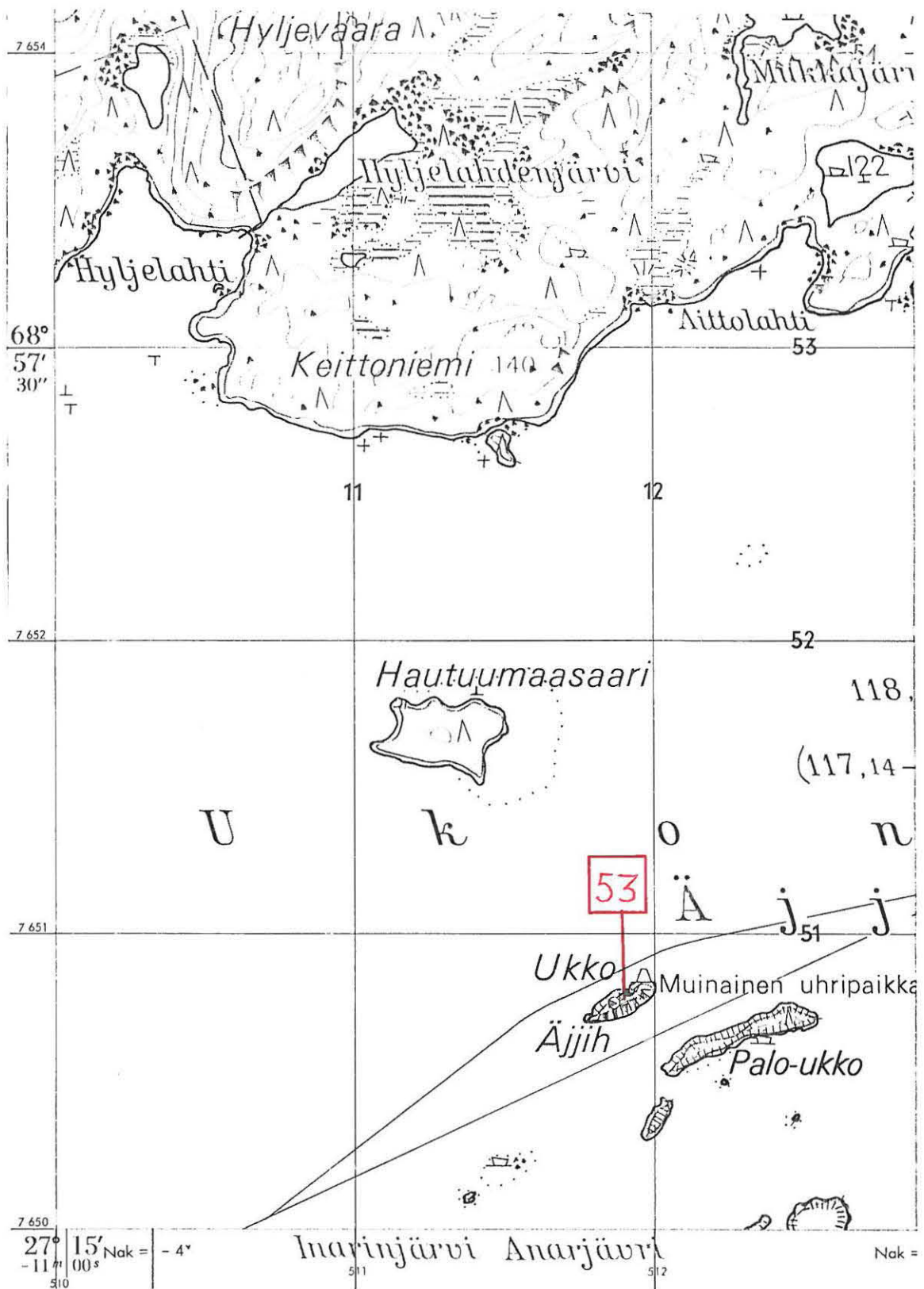
INARI 49 LUSMASAARI

Ote peruskarttalehdestä 3843 01 SATAPETÄJÄSELKÄ, Helsinki 1966.

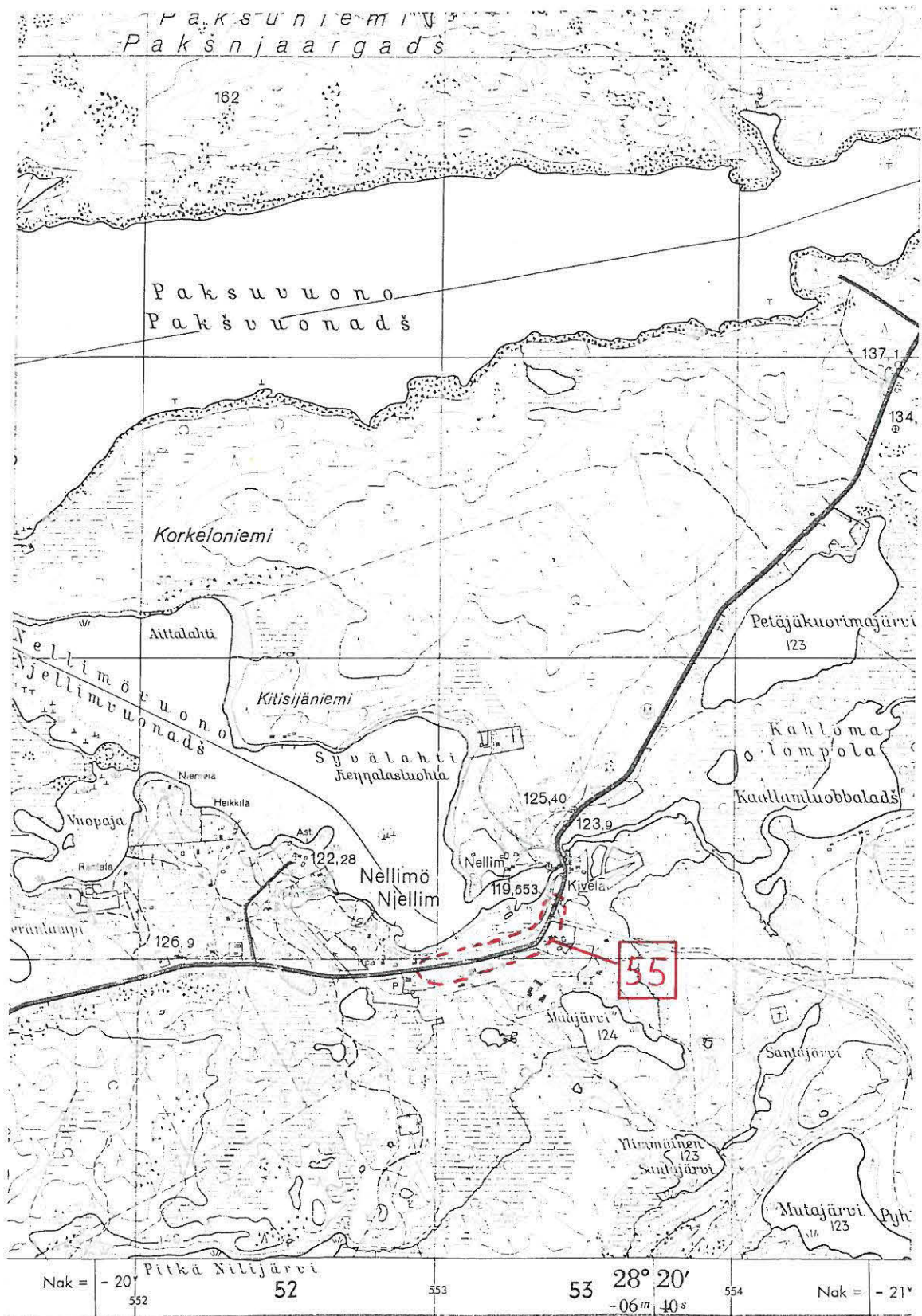
1:20 000.

INARI 53 UKONSAARI

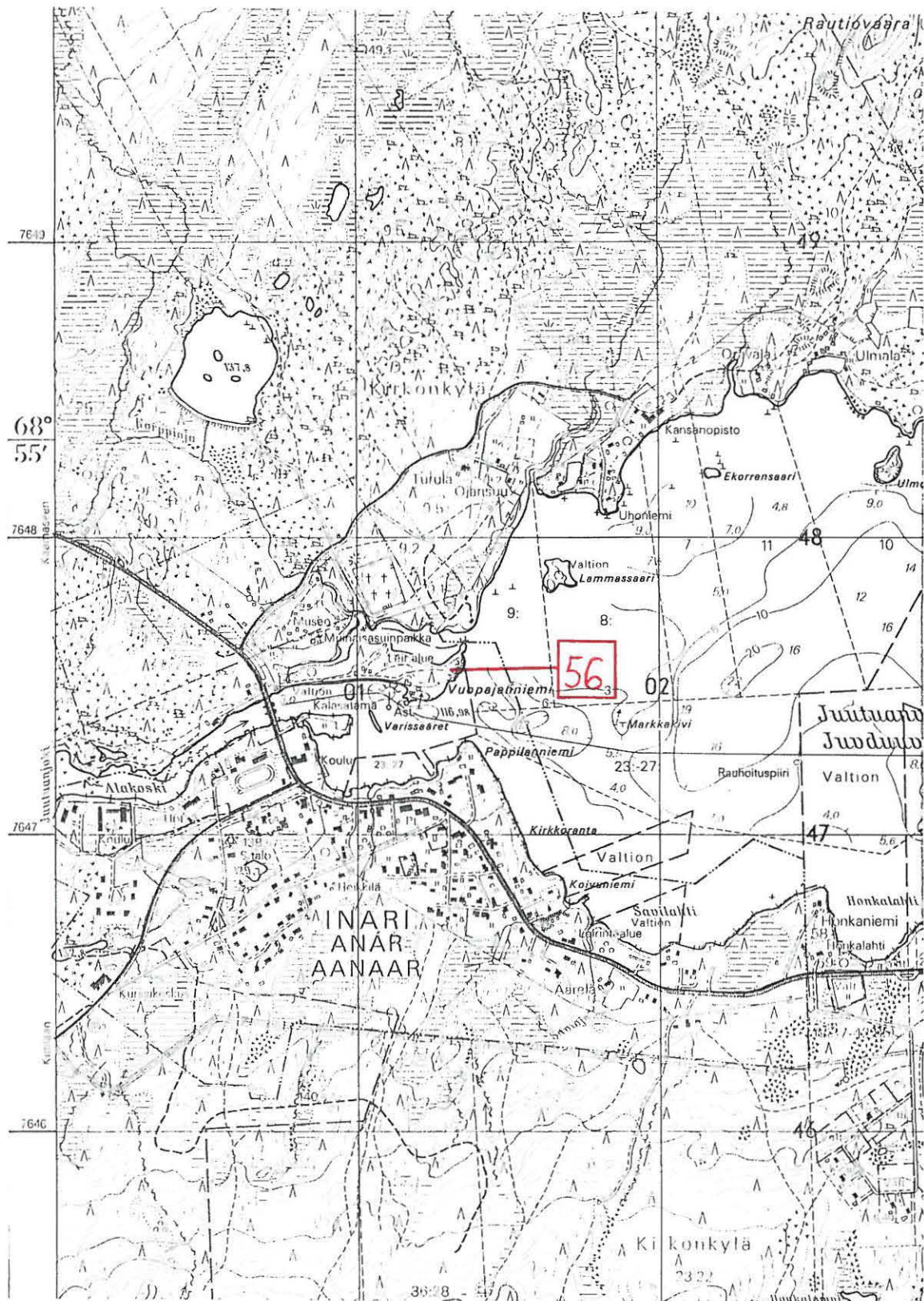
Ote peruskarttalehdestä 3841 05 UKONSELKÄ, Helsinki 1968. 1:20 000.

INARI 55 NELLIM, MARKKINAPAIKAT

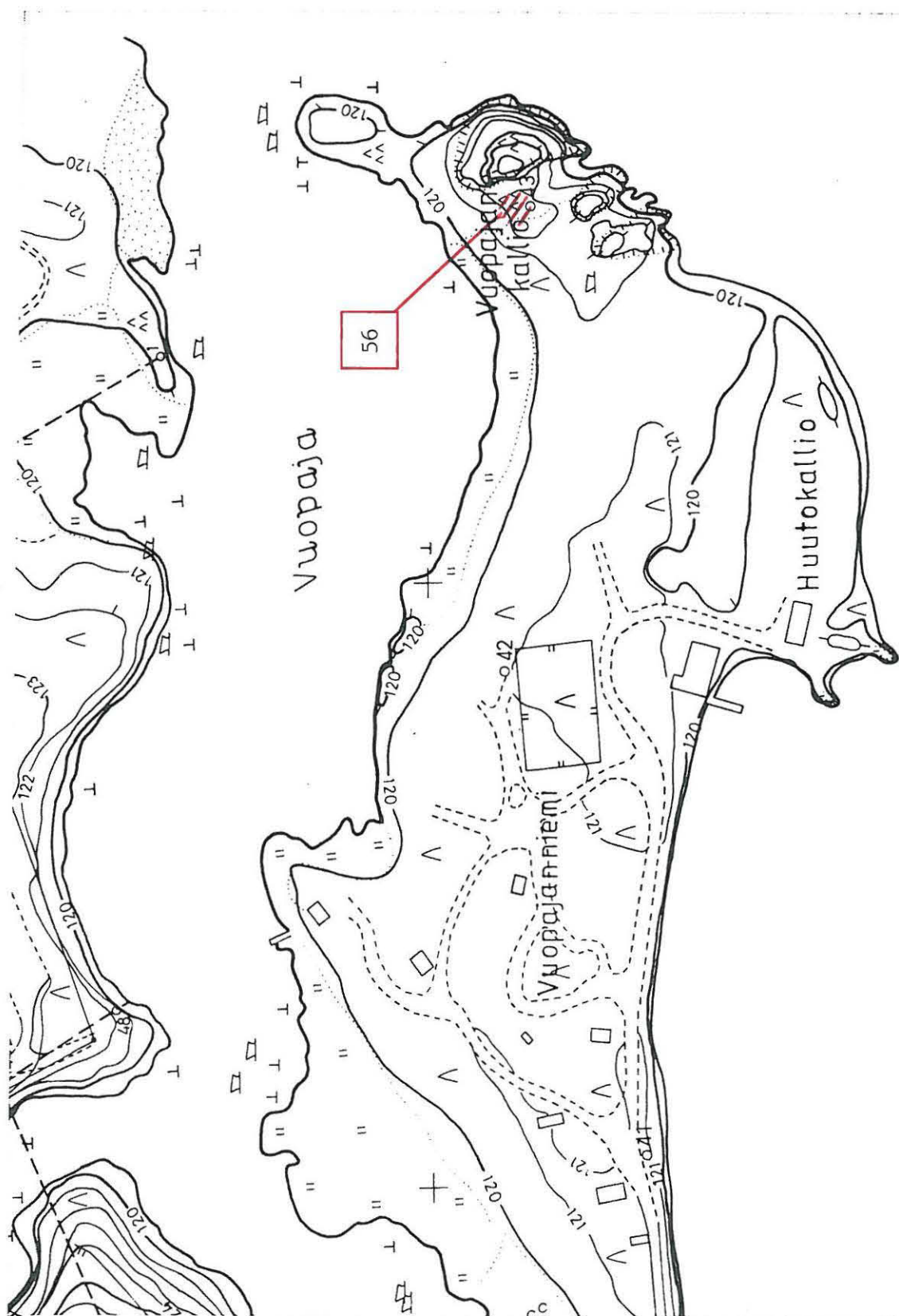
Ote peruskarttalehdestä 3843 04 NELLIMÖ, Helsinki 1967. 1:20 000.

INARI 56 KIRKONKYLÄ, VUOPAJA S

Ote peruskarttalehdestä 3841 01 INARI, Helsinki 1985. 1:20 000.

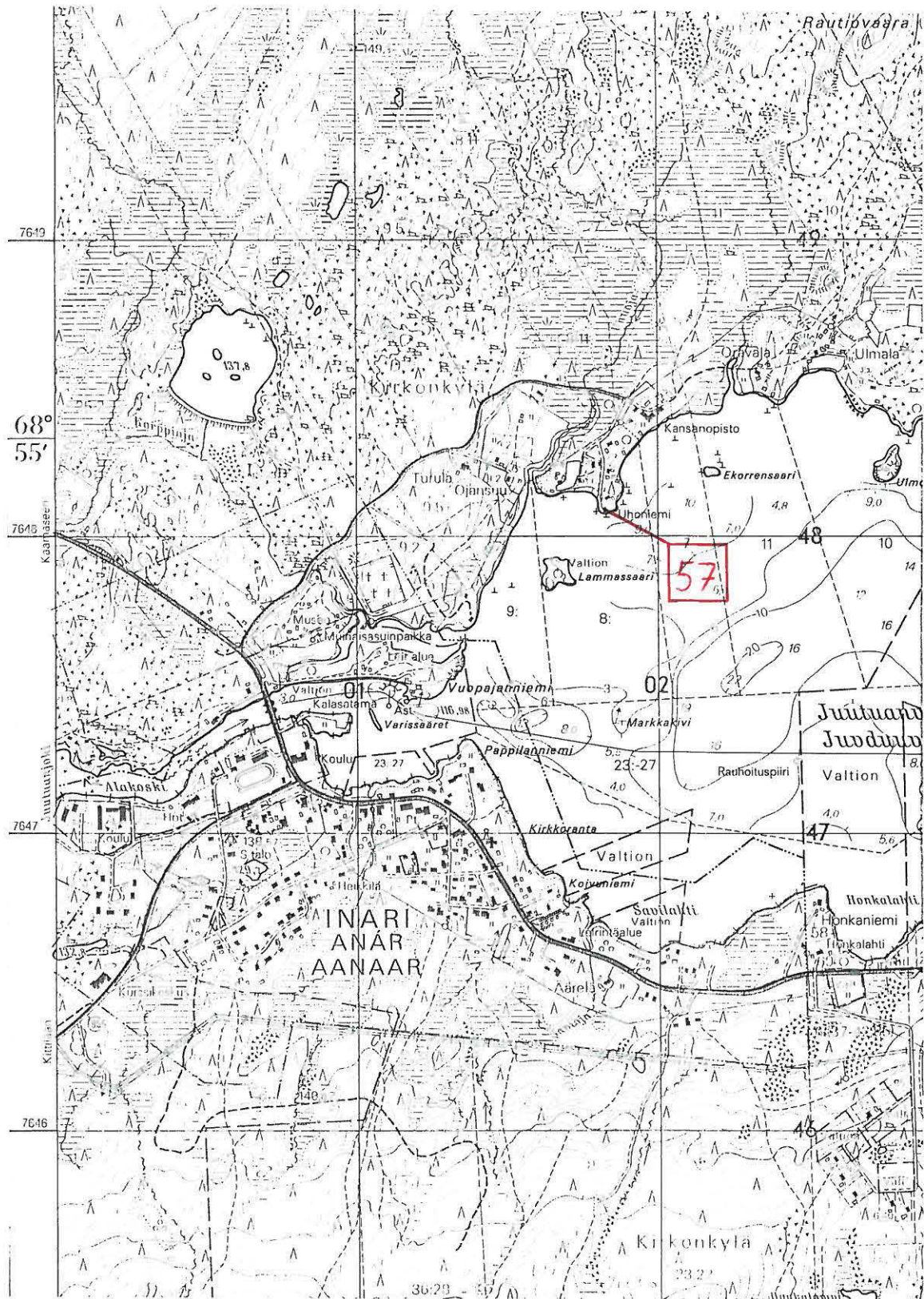
INARI 56 KIRKONKYLÄ, VUOPAJA S

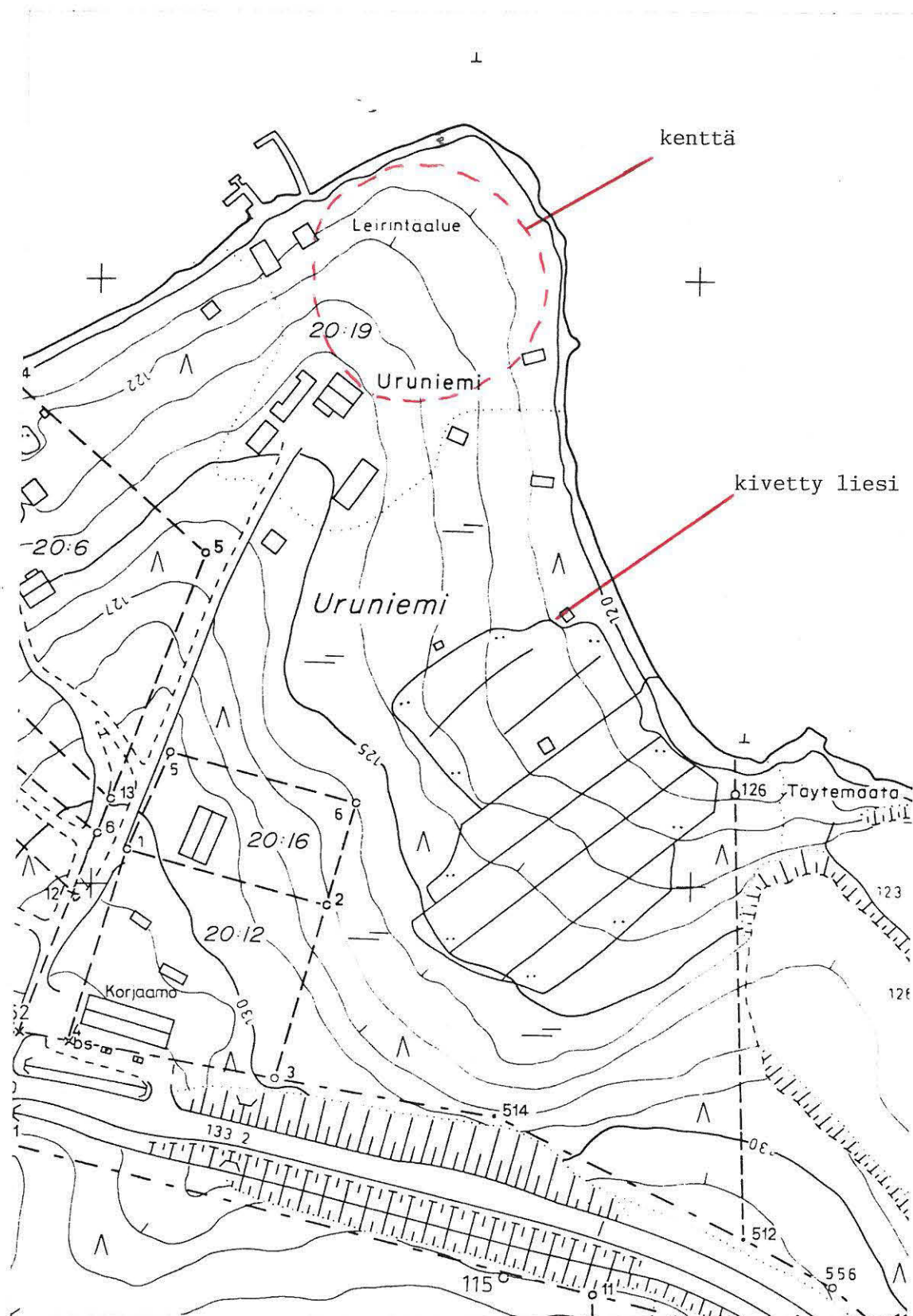
Ote kaavoituksen pohjakartasta 1:2000

Kvartsilöytöalue merkitty vinoviivoituksella

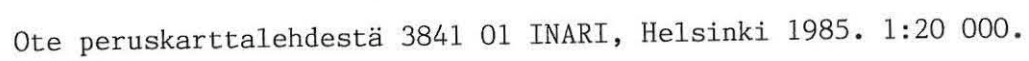
INARI 57 JUUTUA, UHONIEMI

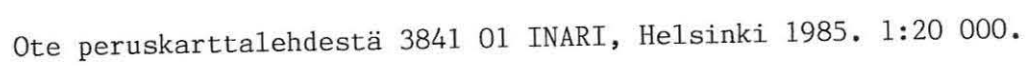

Ote peruskarttatalehdestä 3841 01 INARI, Helsinki 1985. 1:20 000.

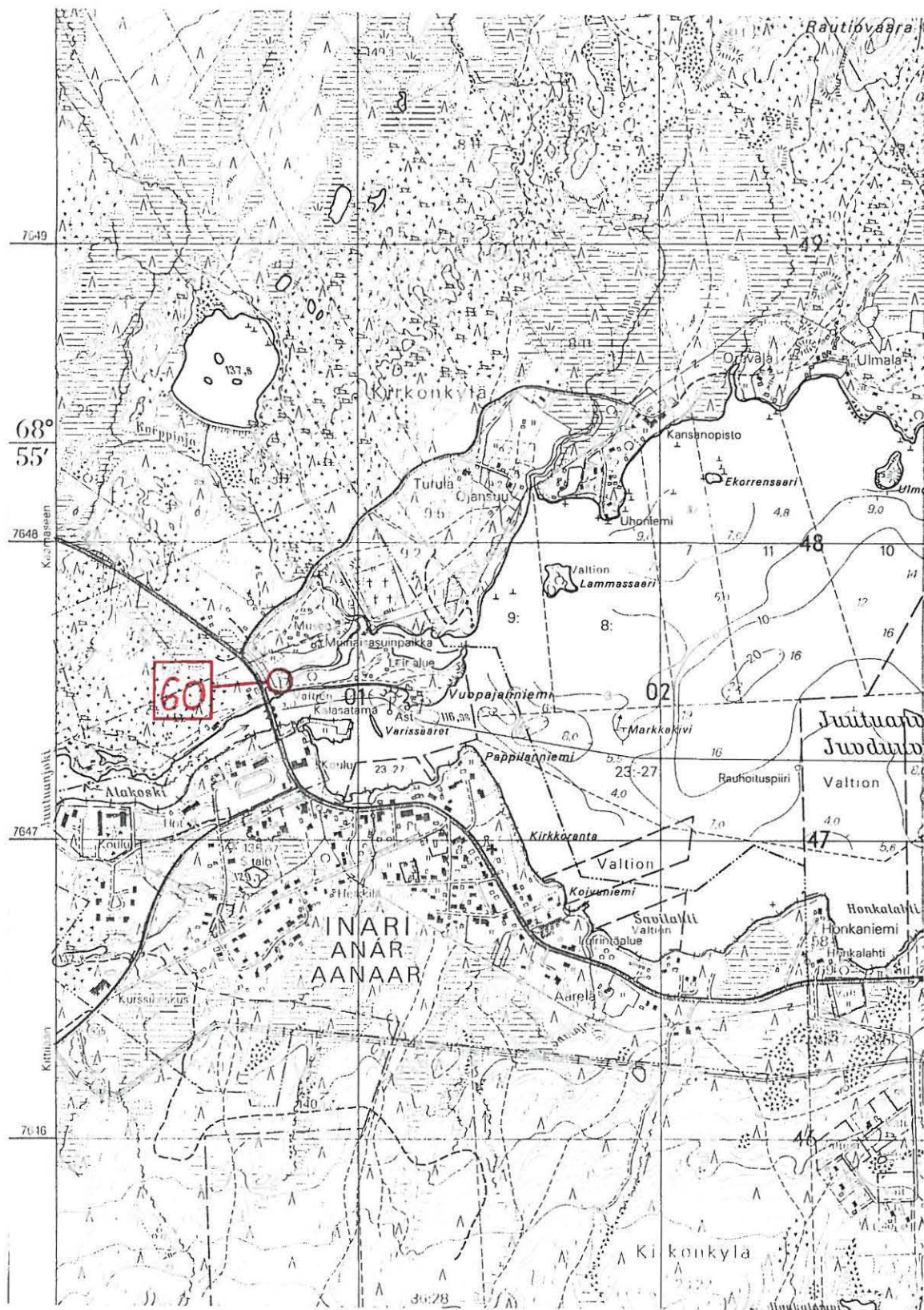

Ote kaavoituksen pohjakartasta 1:2000

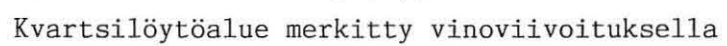

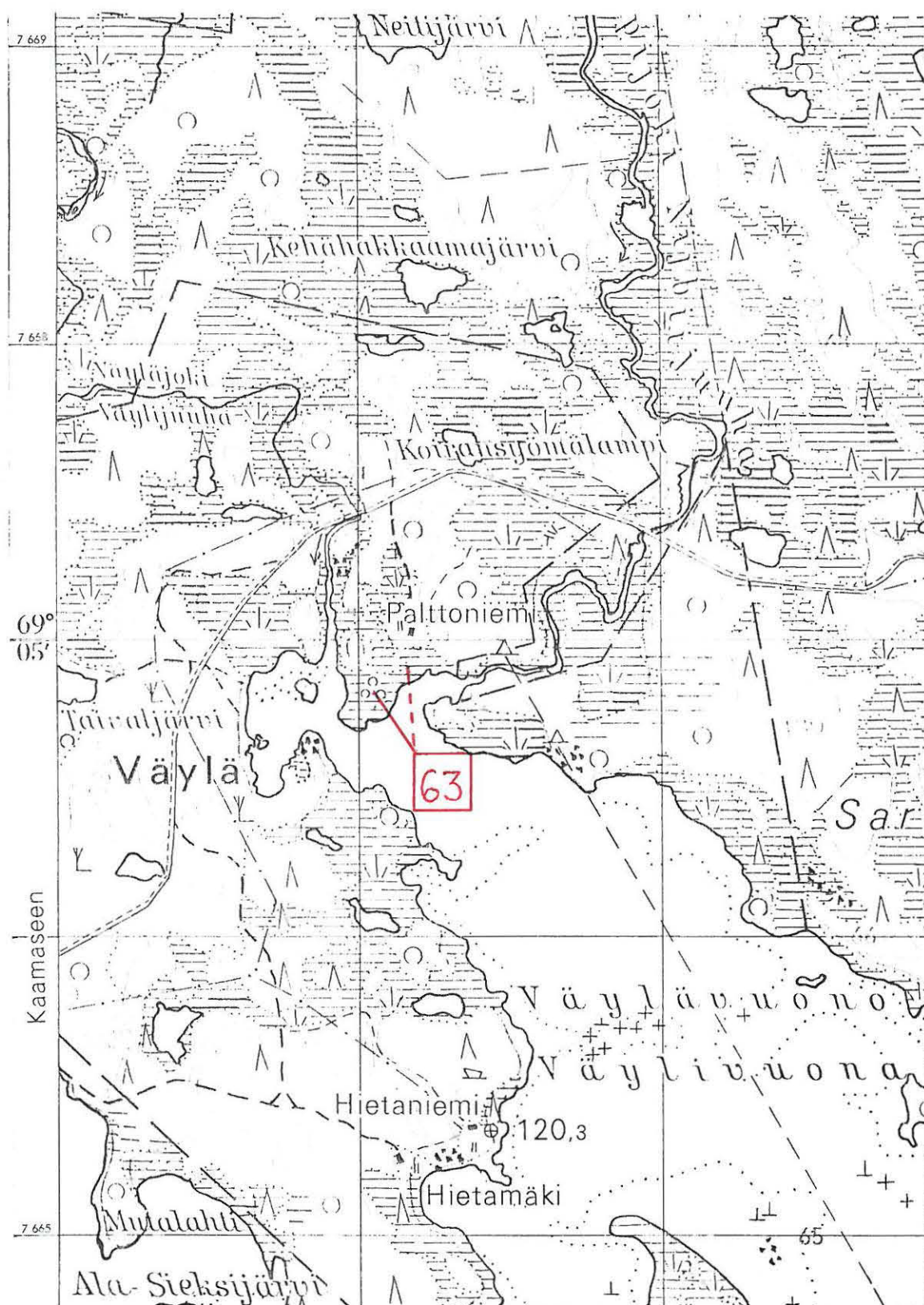
INARI 60 KIRKONKYLÄ, RIUTULAN POLKU

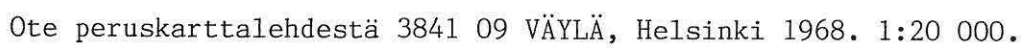
Ote peruskarttatalehdestä 3841 01 INARI, Helsinki 1985. 1:20 000.

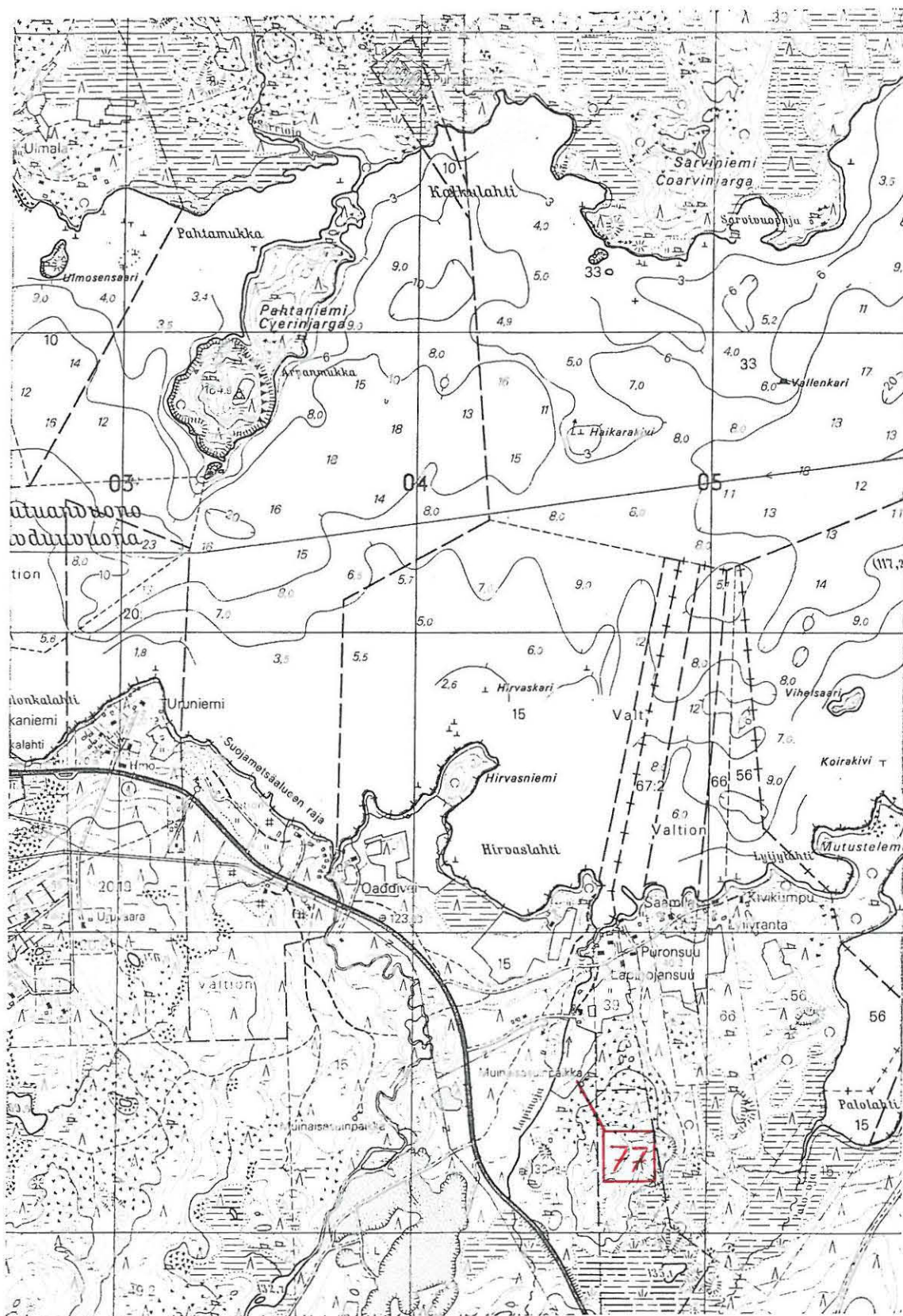

INARI 63 VÄYLÄ, PALTTONIEMI

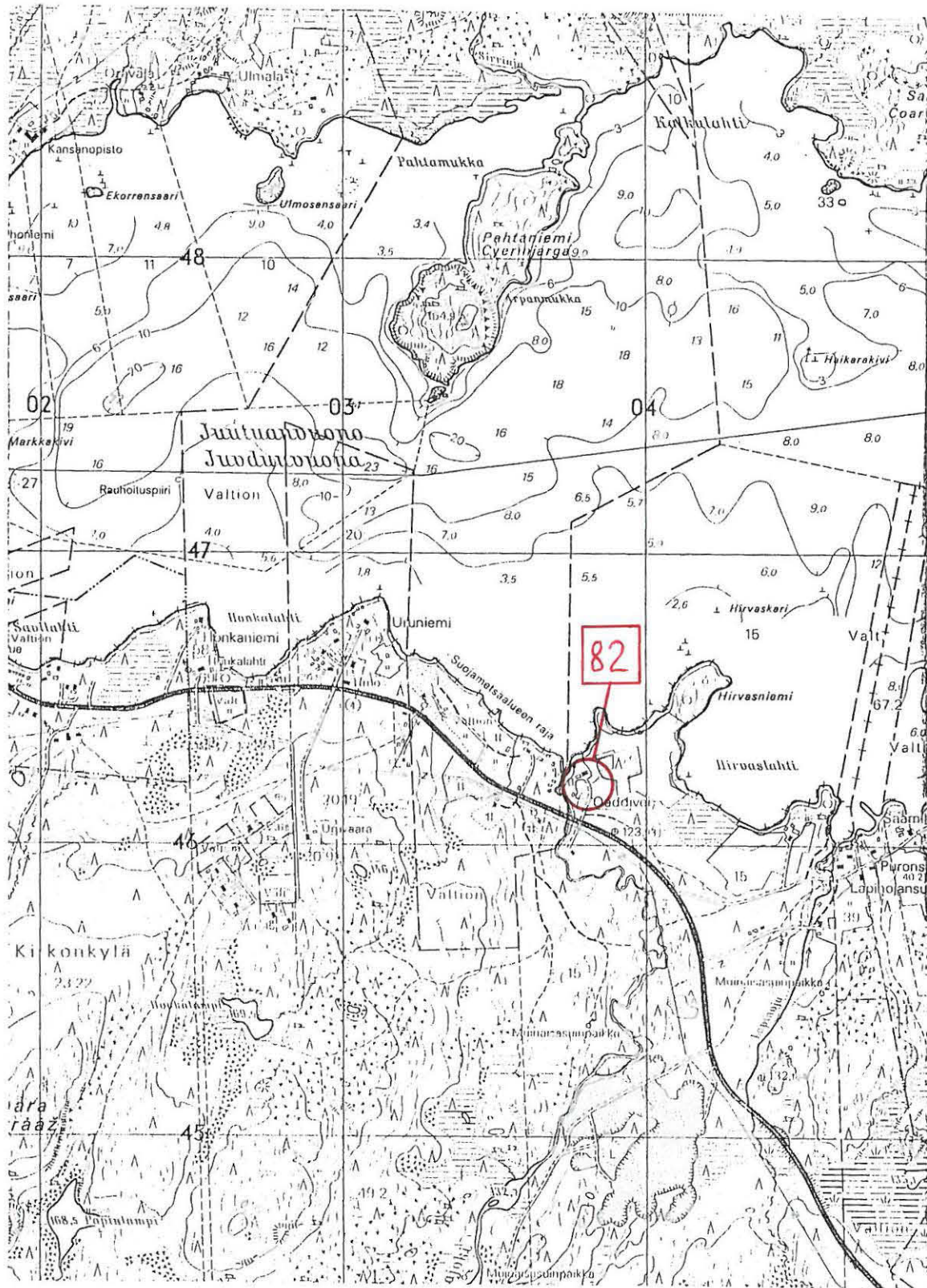
Ote peruskarttalehdestä 3841 09 VÄYLÄ, Helsinki 1968. 1:20 000.

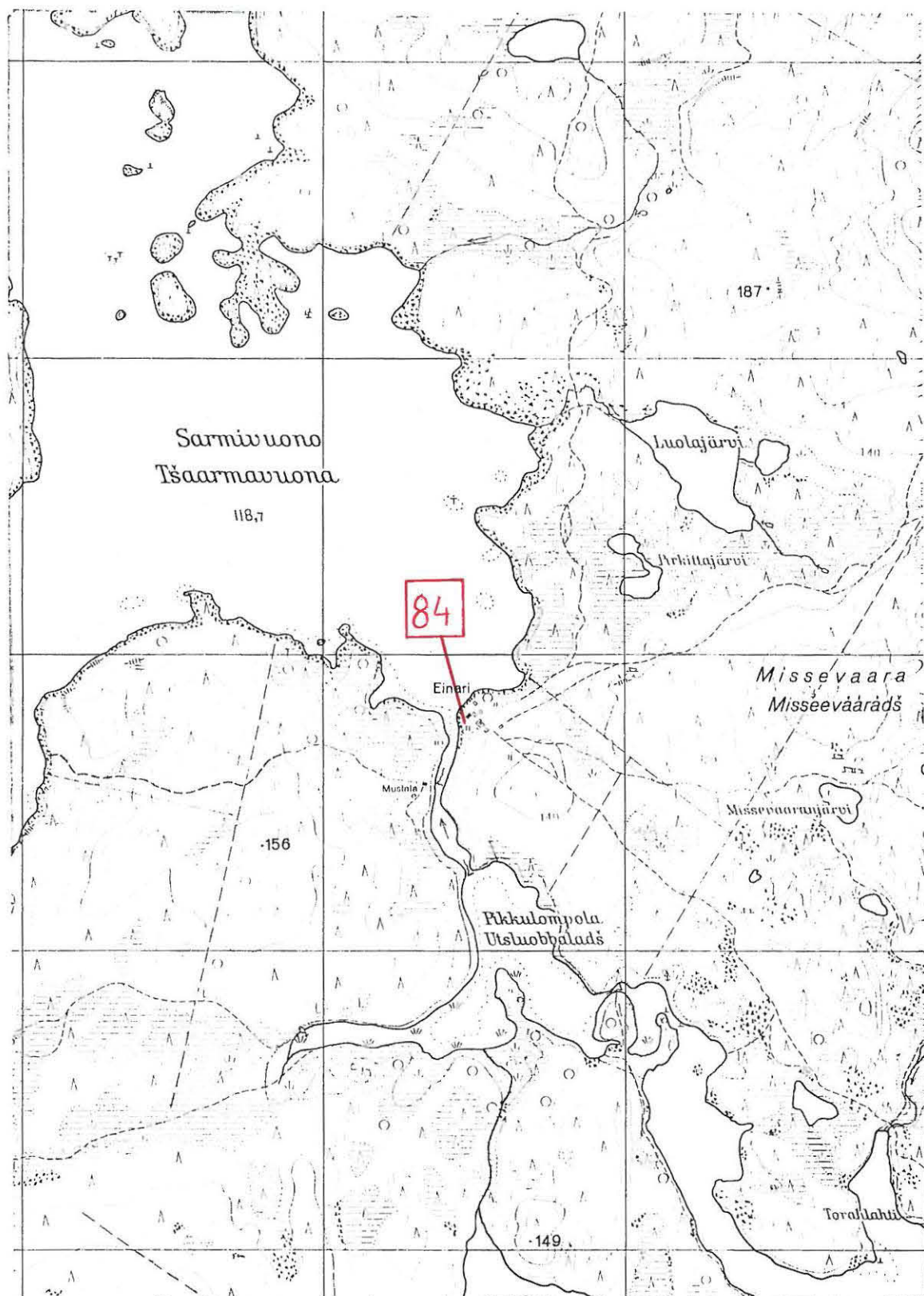
Ote peruskarttalehdestä 3841 01 INARI, Helsinki 1985. 1:20 000.

INARI 82 KIRKONKYLÄ, NUKKUMAJOEN SUU

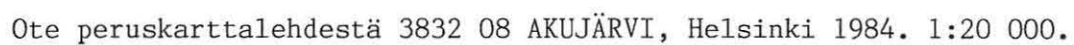

Ote peruskarttalehdestä 3841 01 INARI, Helsinki 1985. 1:20 000.

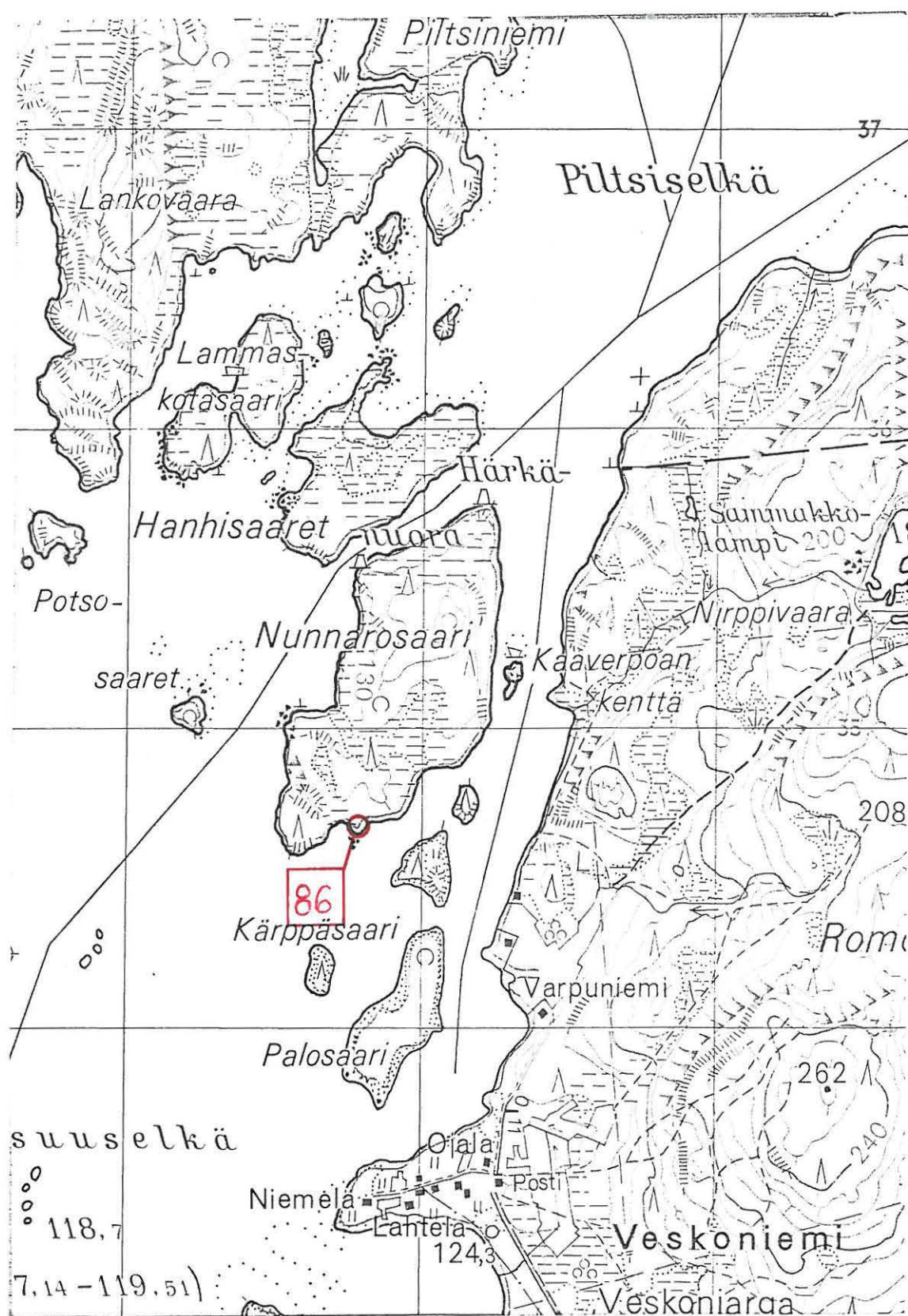
INARI 84 ALA-MUSTOLA

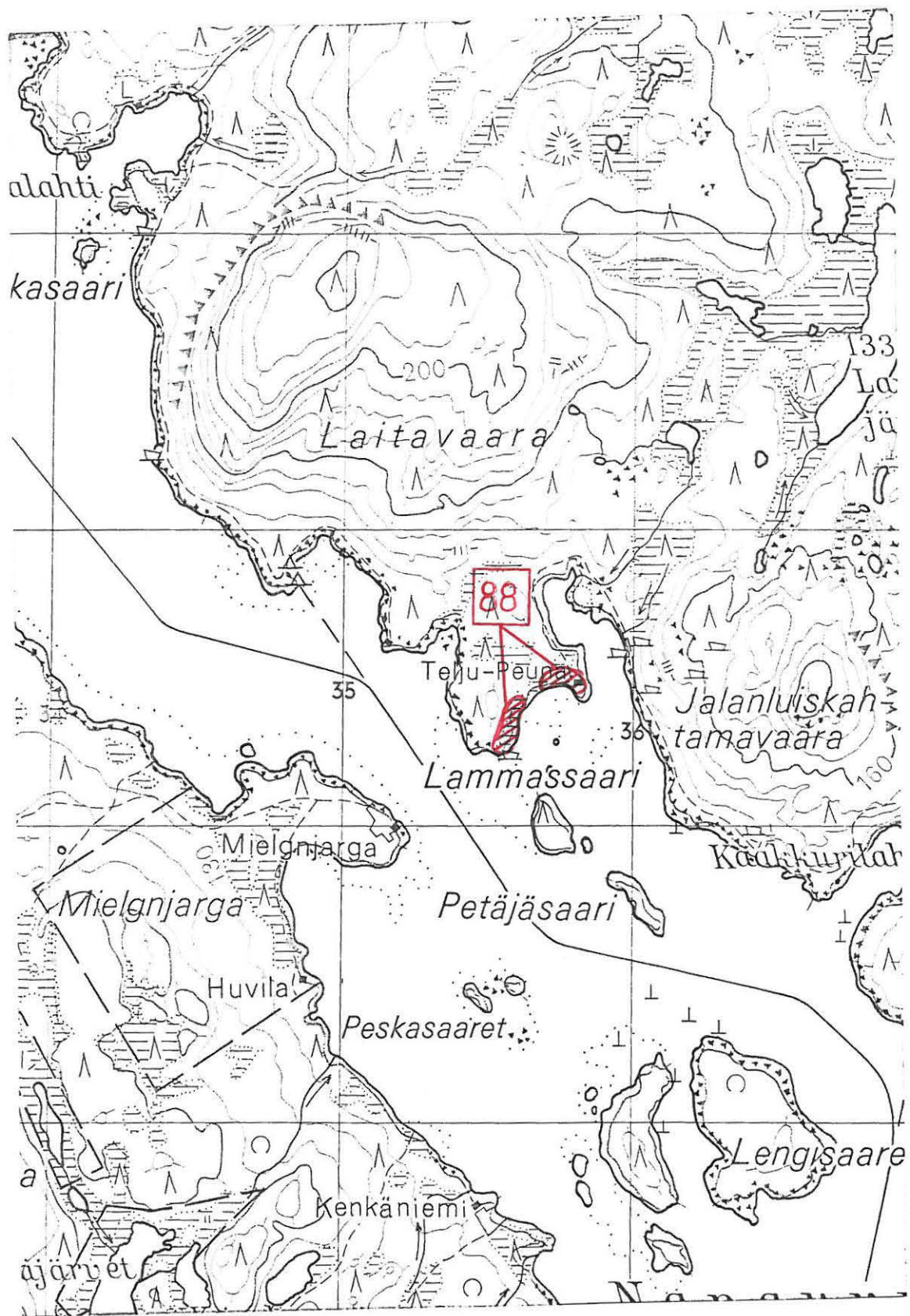
Ote peruskarttalehdestä 3834 03 SARMIJÄRVI, Helsinki 1965. 1:20 000.

INARI 86 VESKONIEMI, NUNNAROSAARI

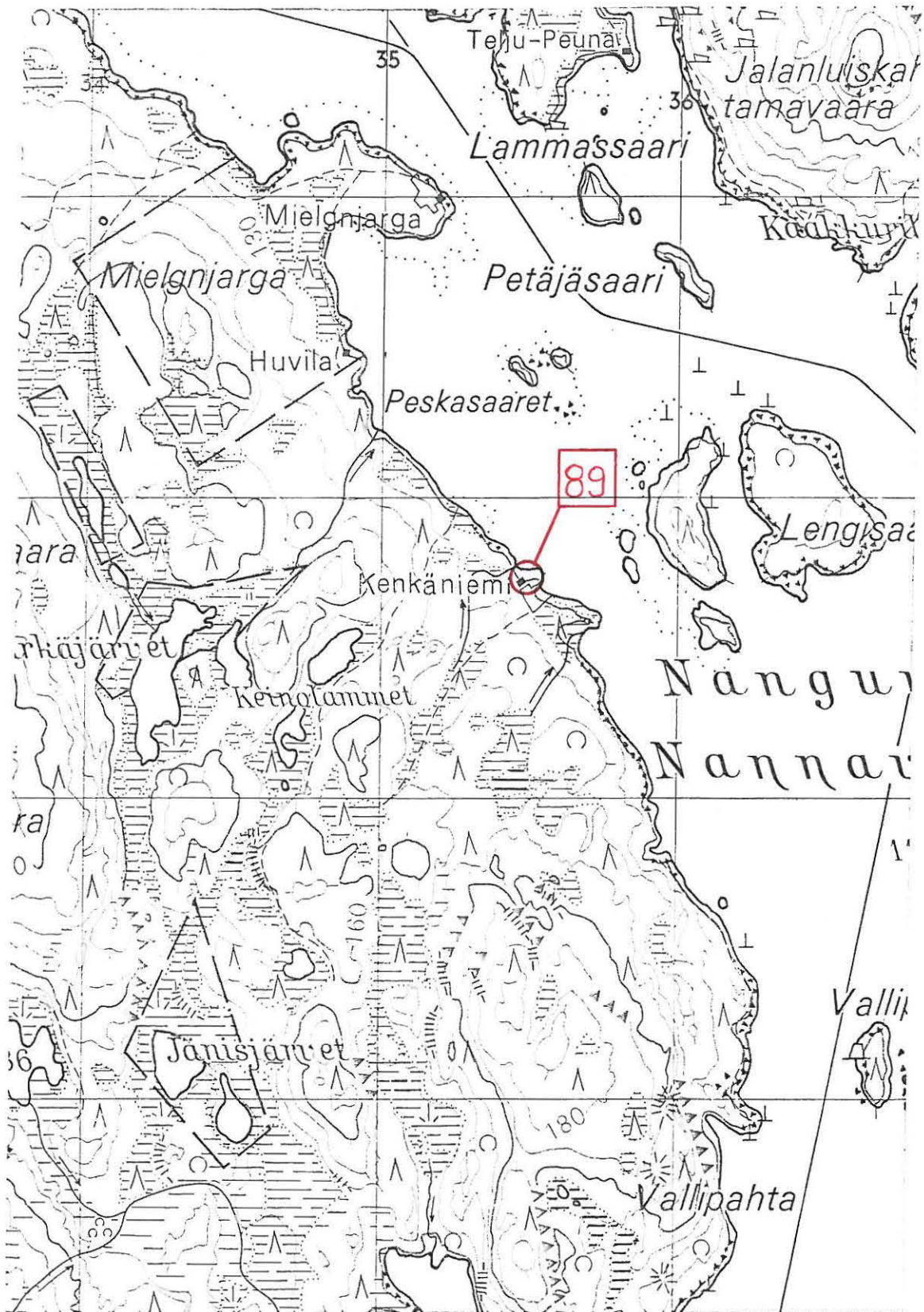

INARI 88 NANGUVUONO, TELJU PEUNA

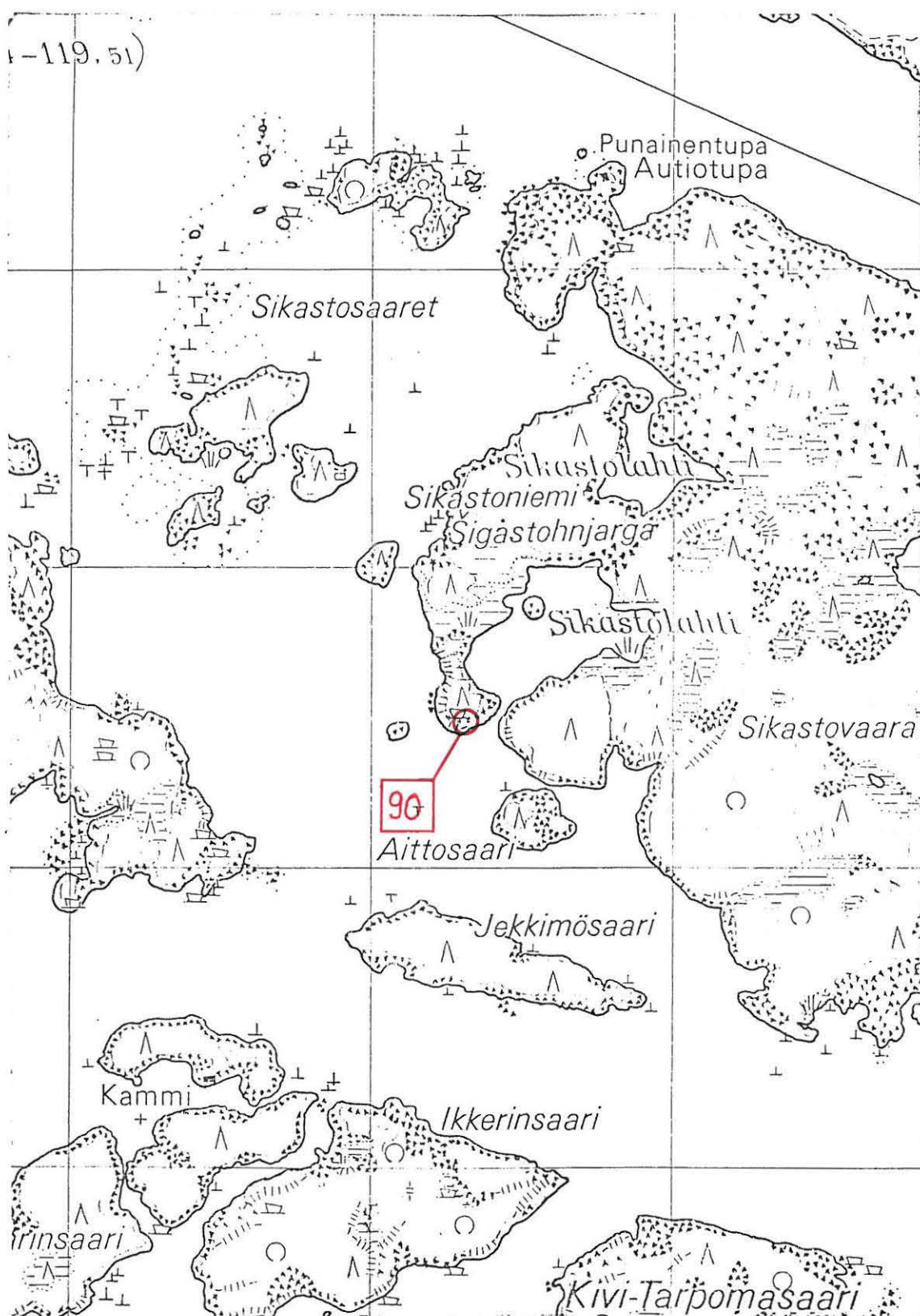

Ote peruskarttalehdestä 3832 12 NANGUVUONO, Helsinki 1968. 1:20 000.

INARI 89 NANGUVUONO, KENKÄNIEMI

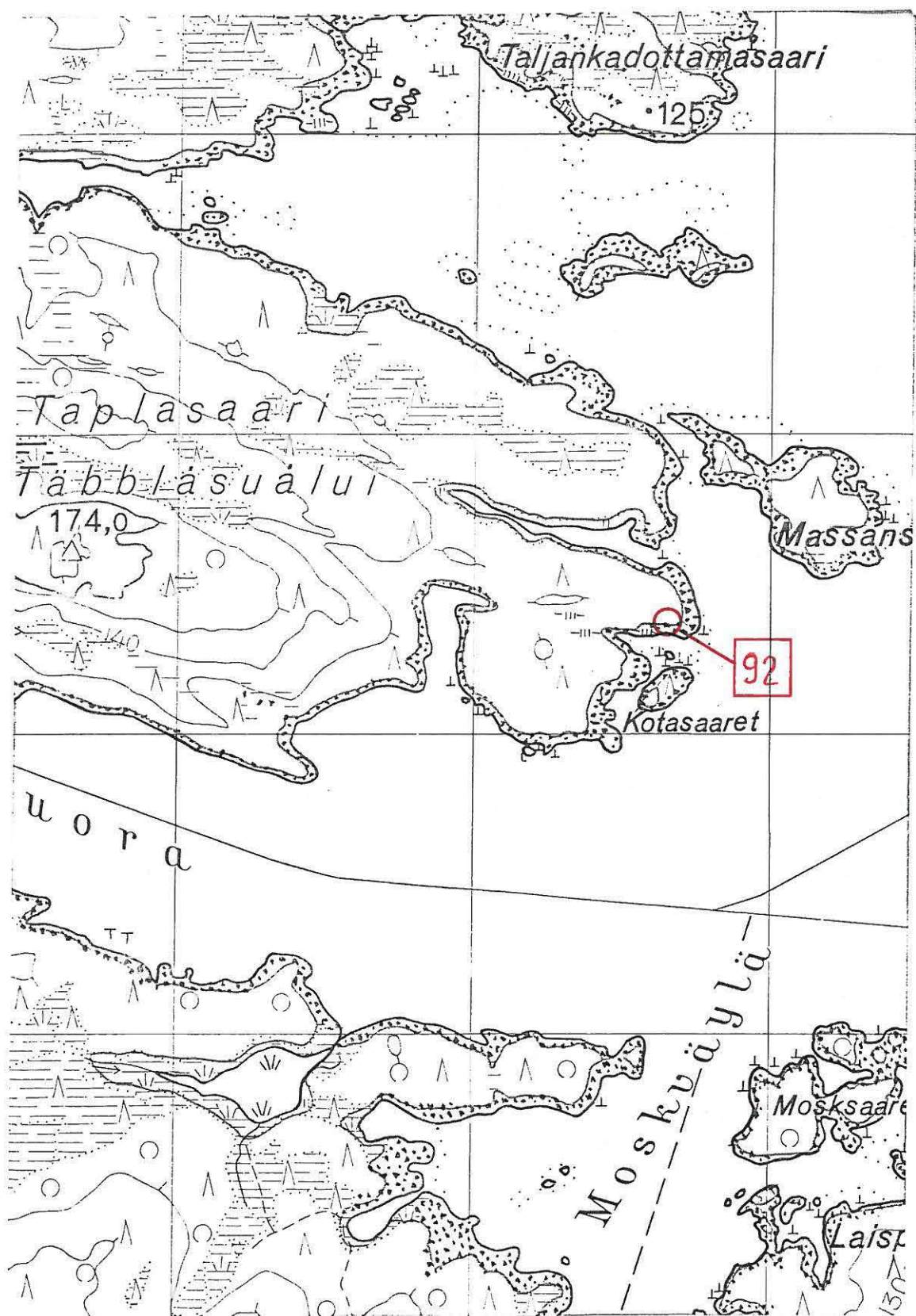

INARI 90 SARMINIEMI, SIKASTON KENTTÄ

Ote peruskarttalehdestä 3841 10 SARMINIEMI, Helsinki 1968. 1:20 000.

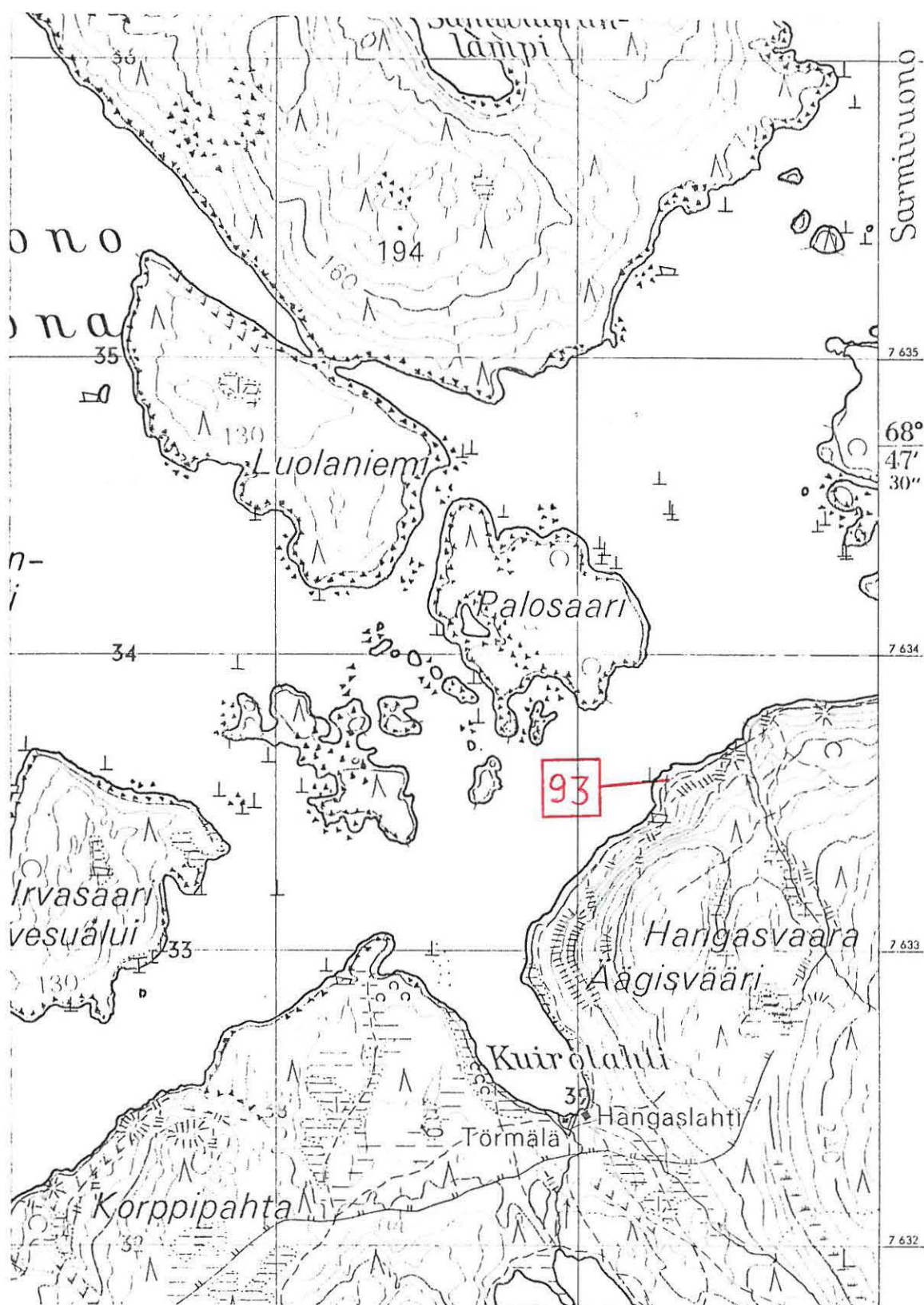
INARI 92 TAPLASAARI

Ote peruskarttalehdestä 3843 01 SATAPETÄJÄSELKÄ, Helsinki 1966.

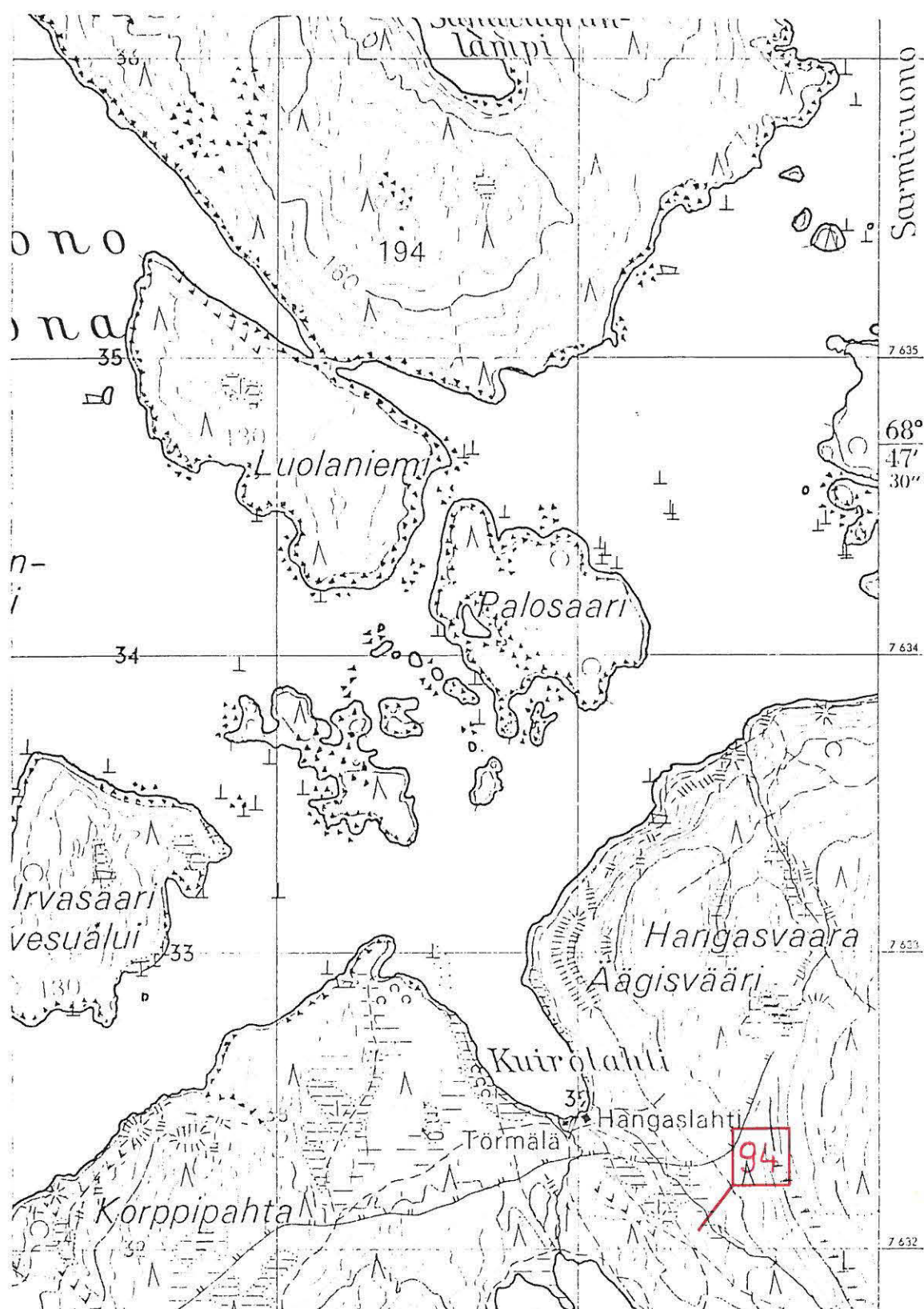
1:20 000.

INARI 93 NANGUVUONO, HIETANIEMI

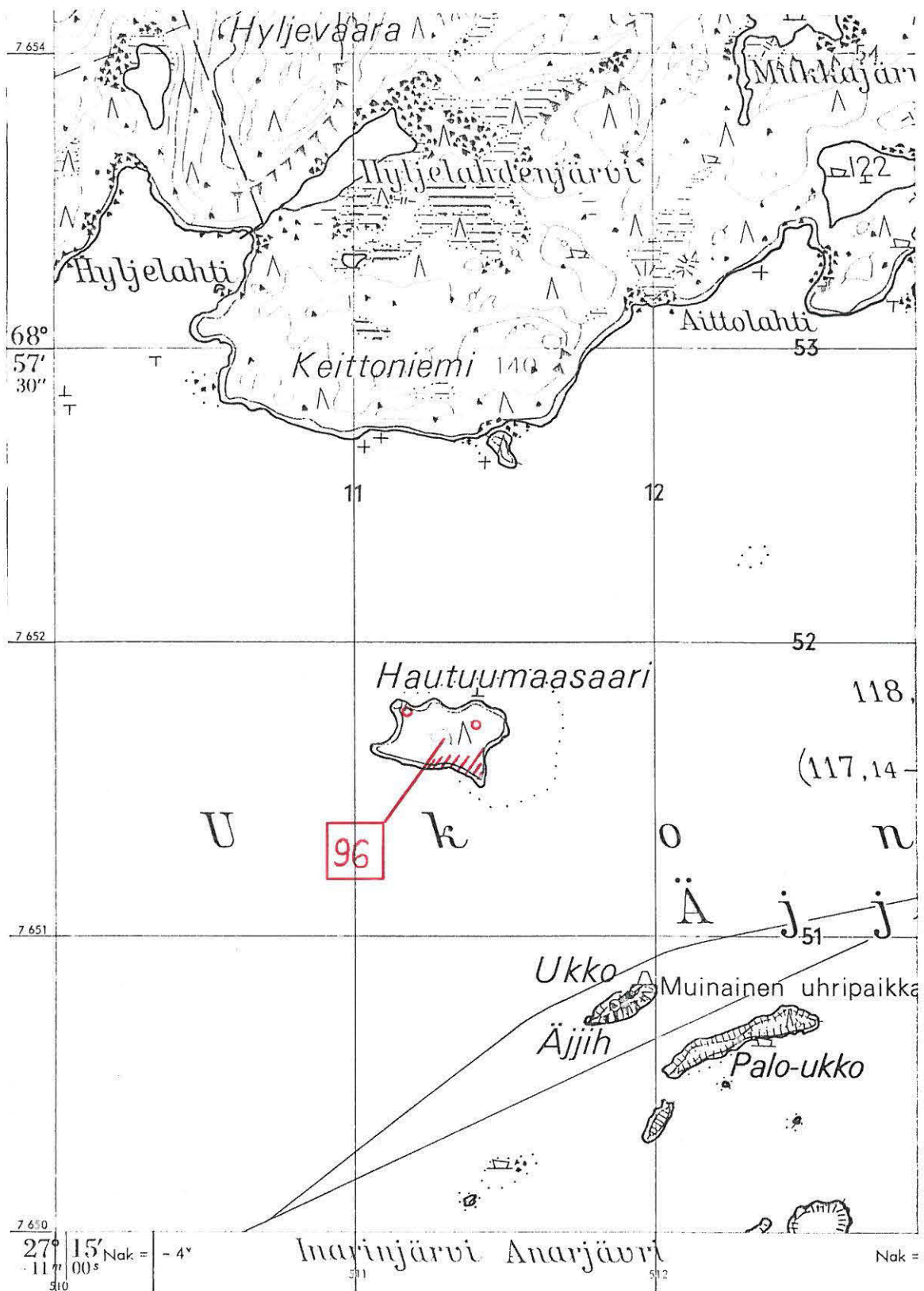
Ote peruskarttalehdestä 3832 12 NANGUVUONO, Helsinki 1968. 1:20 000.

INARI 94 HANGASLAHTI

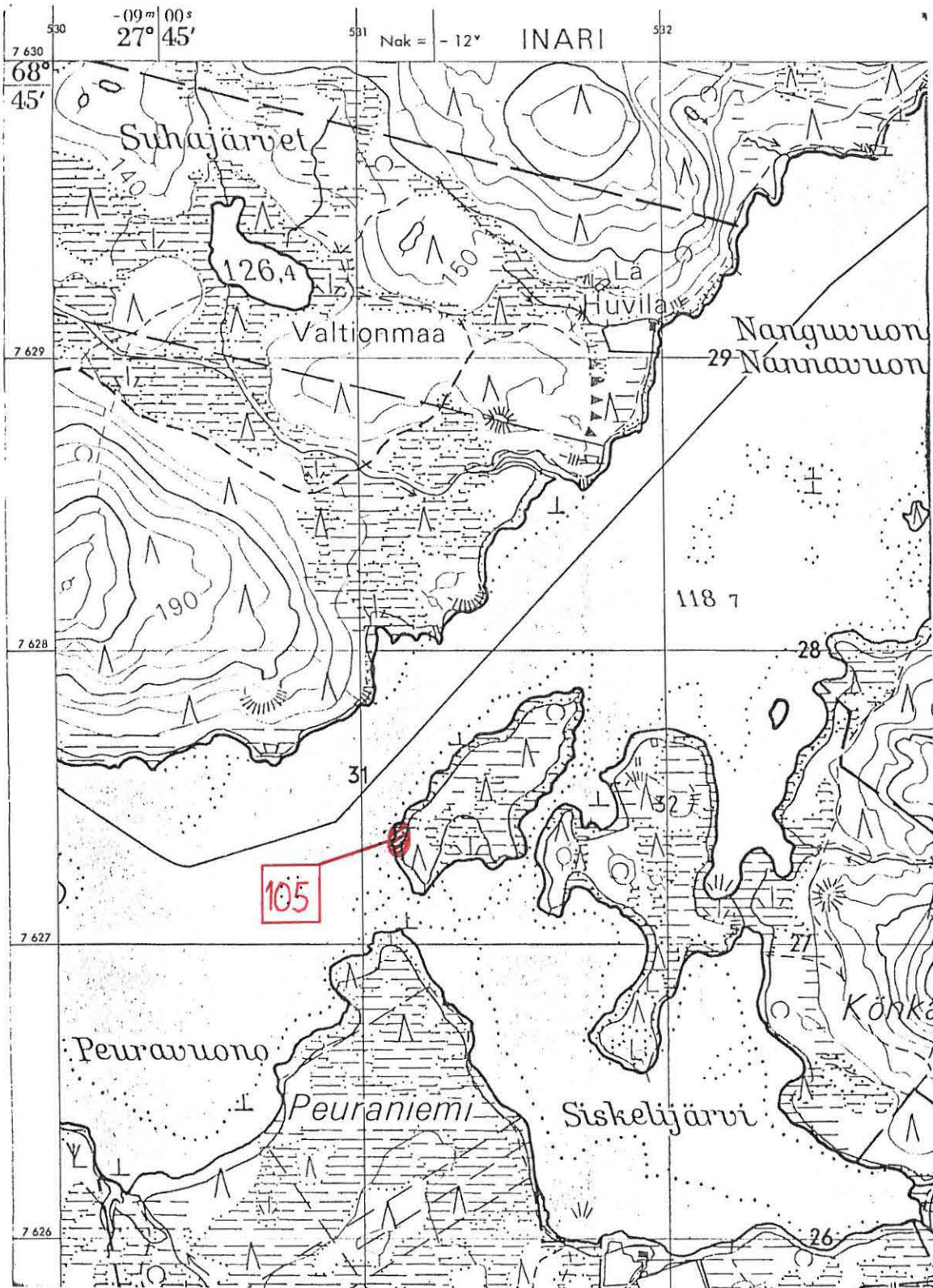
Ote peruskarttalehdestä 3832 12 NANGUVUONO, Helsinki 1968. 1:20 000.

INARI 96 HAUTUUMAASAARI

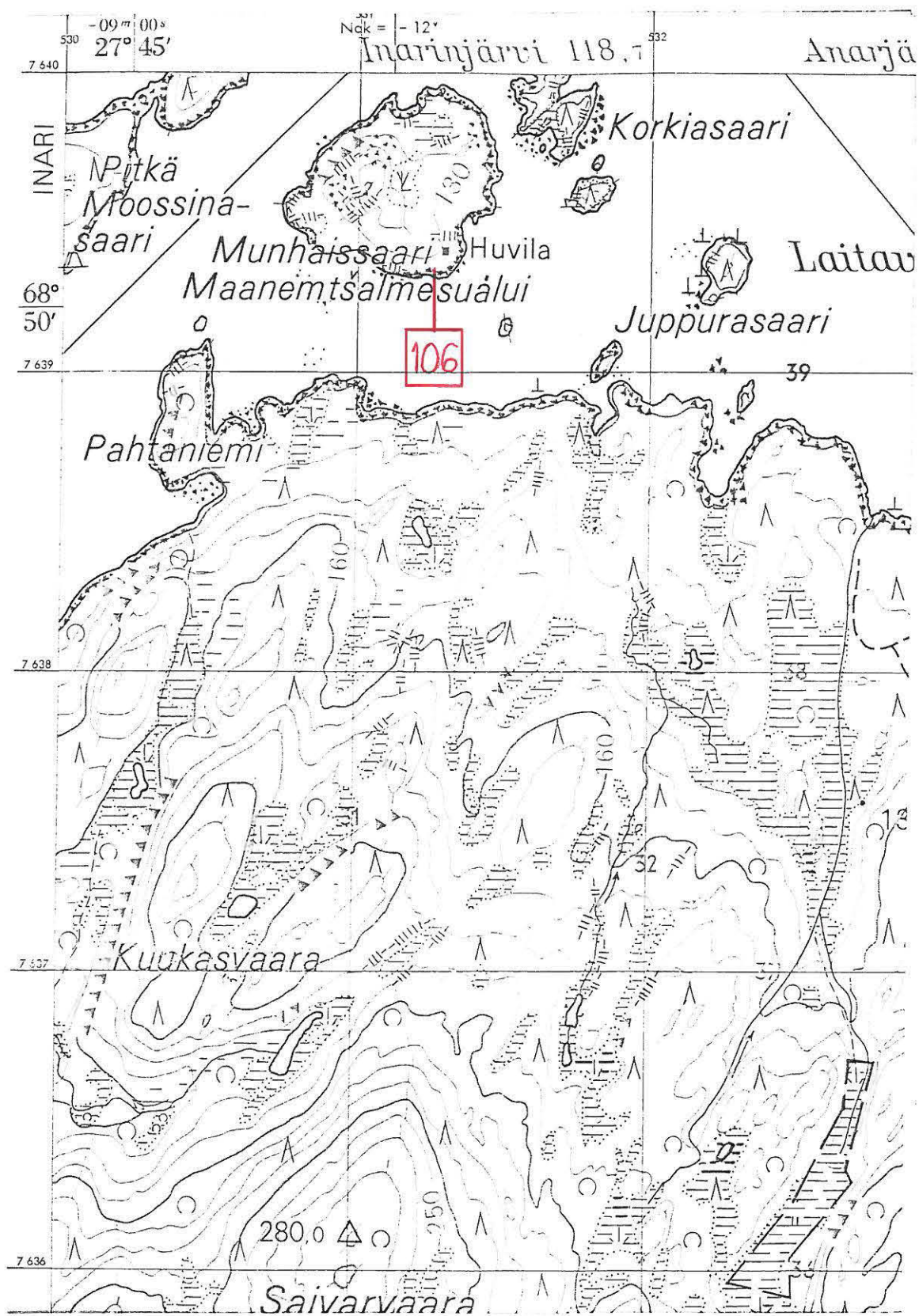

Ote peruskarttalehdestä 3841 05 UKONSELKÄ, Helsinki 1968. 1:20 000.

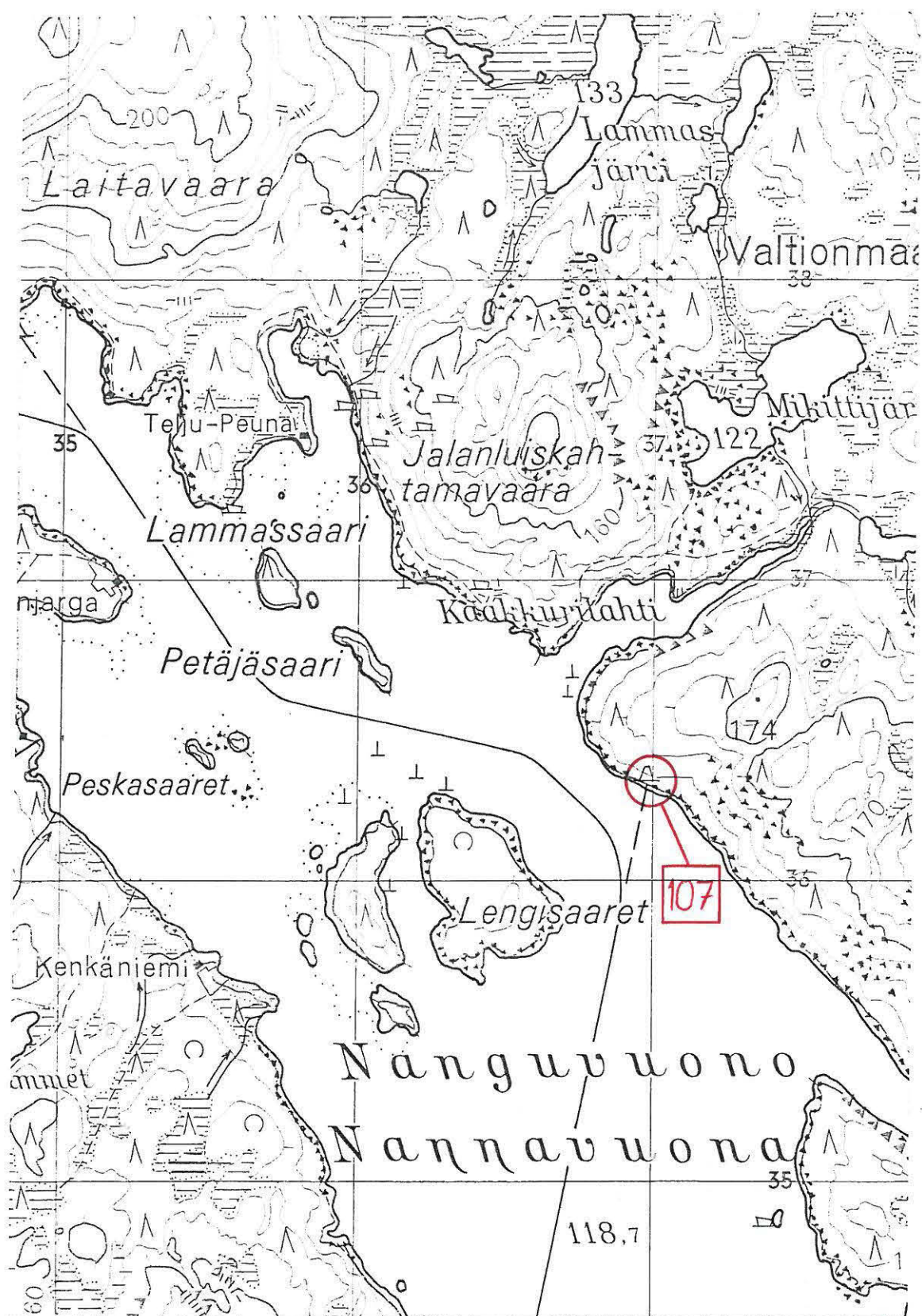
INARI 105 NANGUVUONON PERÄ, SISKELIJÄRVI

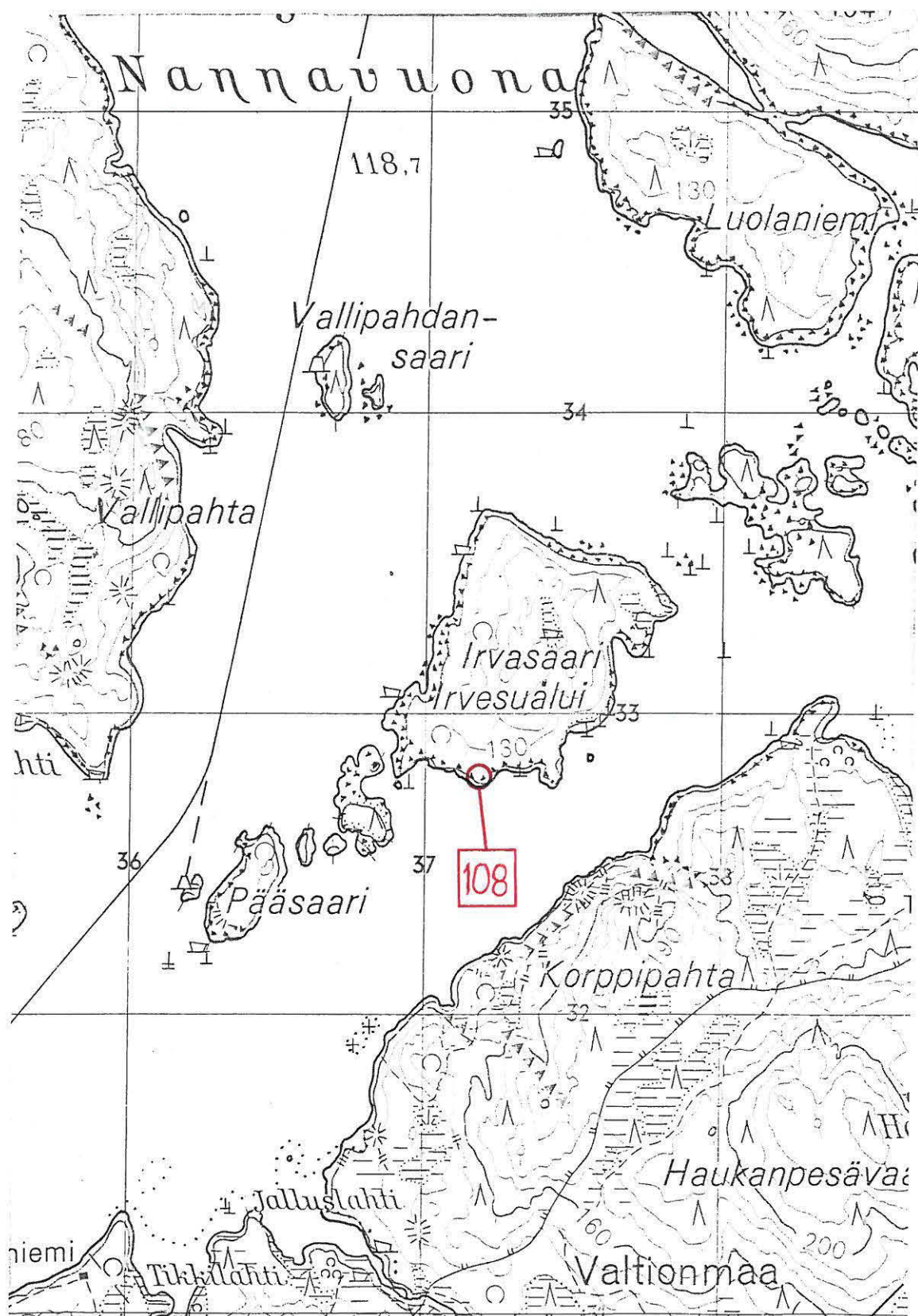
INARI 106 MUNHAISSAARI

INARI 107 NANGUVUONO, AAPONKOTAKENTTÄ

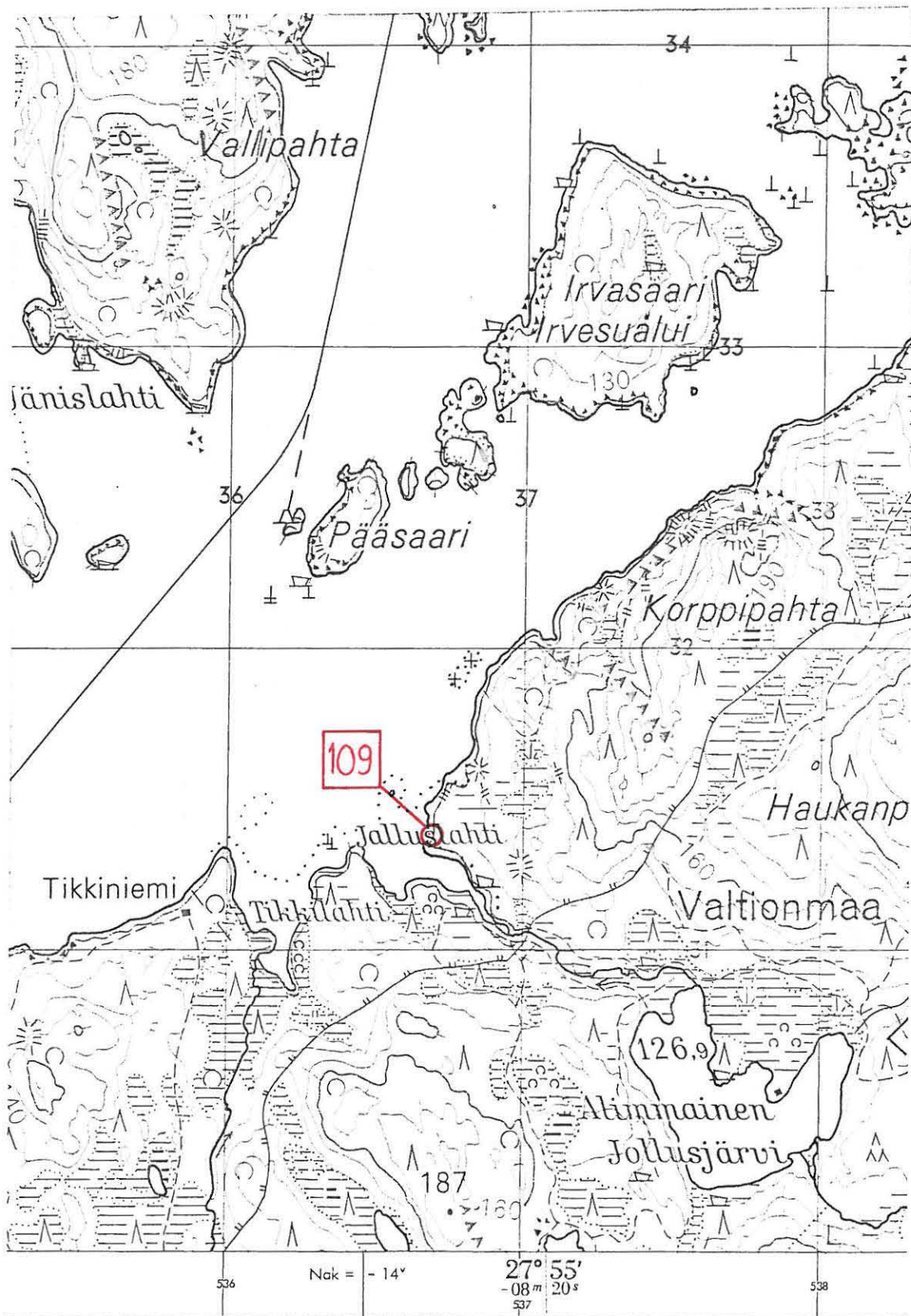

INARI 108 NANGUVUONO, IRVASAARI

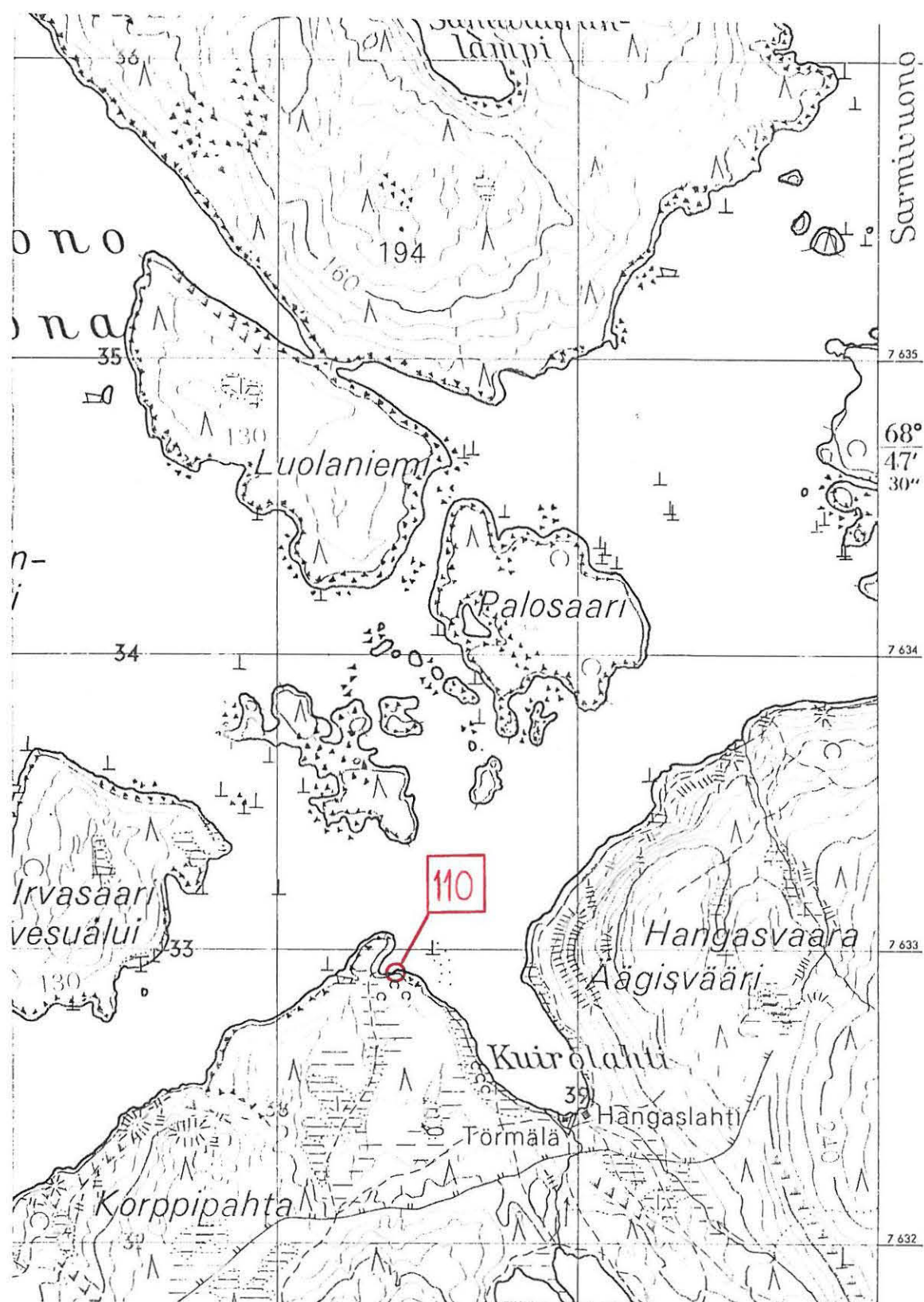

Ote peruskarttalehdestä 3832 12 NANGUVUONO, Helsinki 1968. 1:20 000.

INARI 109 NANGUVUONO, JALLUSLAHTI

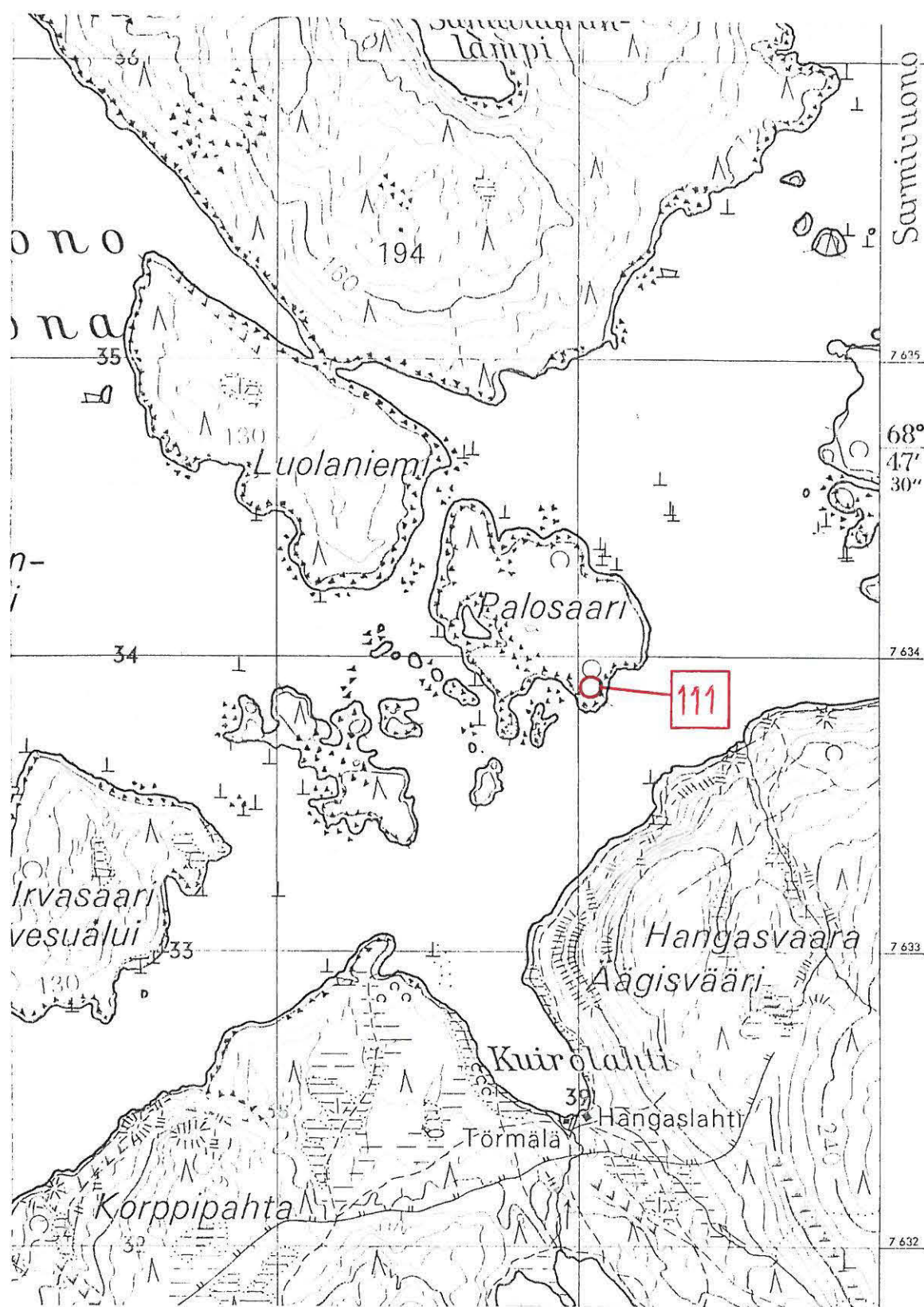

INARI 110 NANGUVUONO, HANGASLAHTI

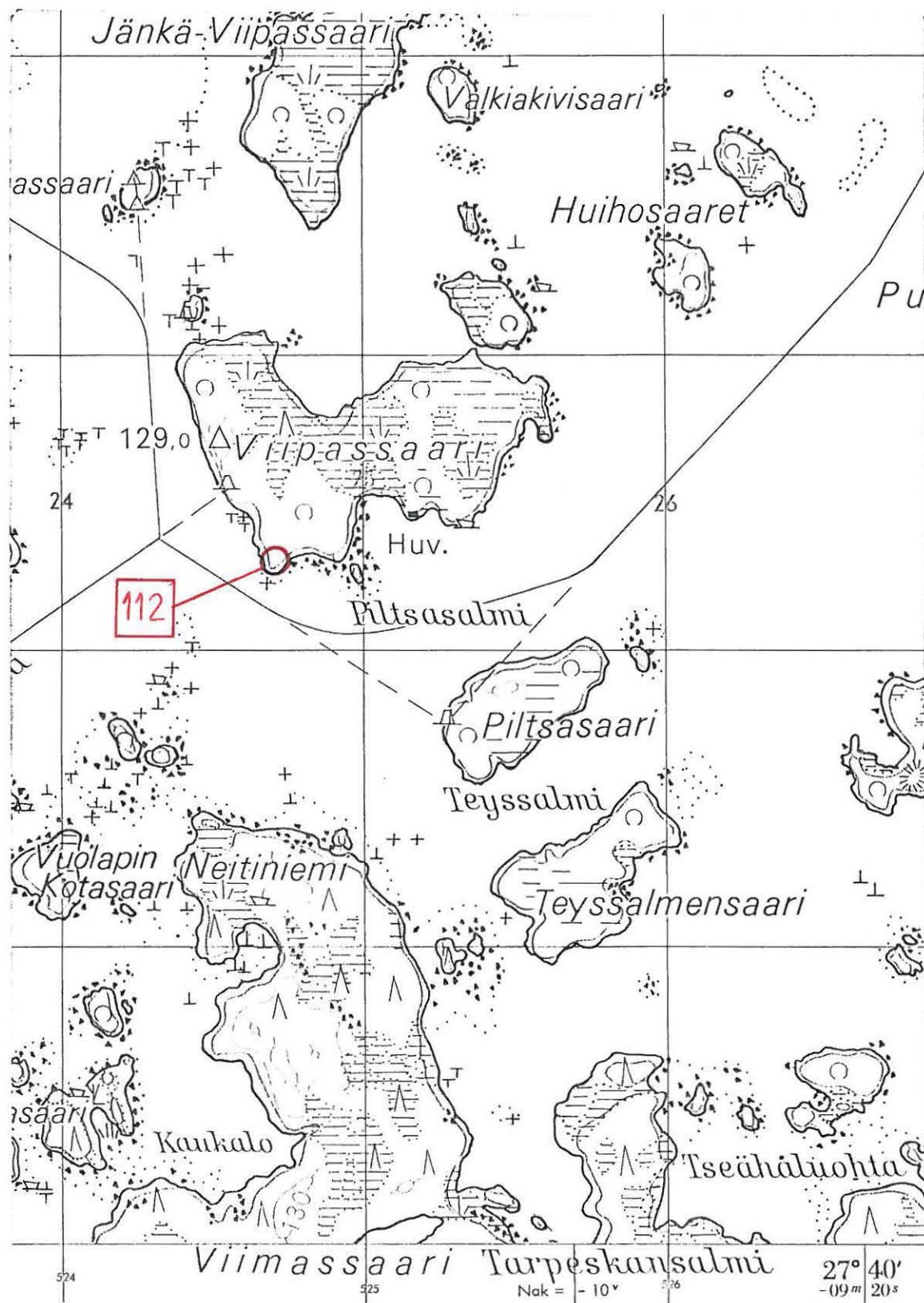

Ote peruskarttalehdestä 3832 12 NANGUVUONO, Helsinki 1968. 1:20 000.

INARI 111 NANGUVUONO, PALOSAARI

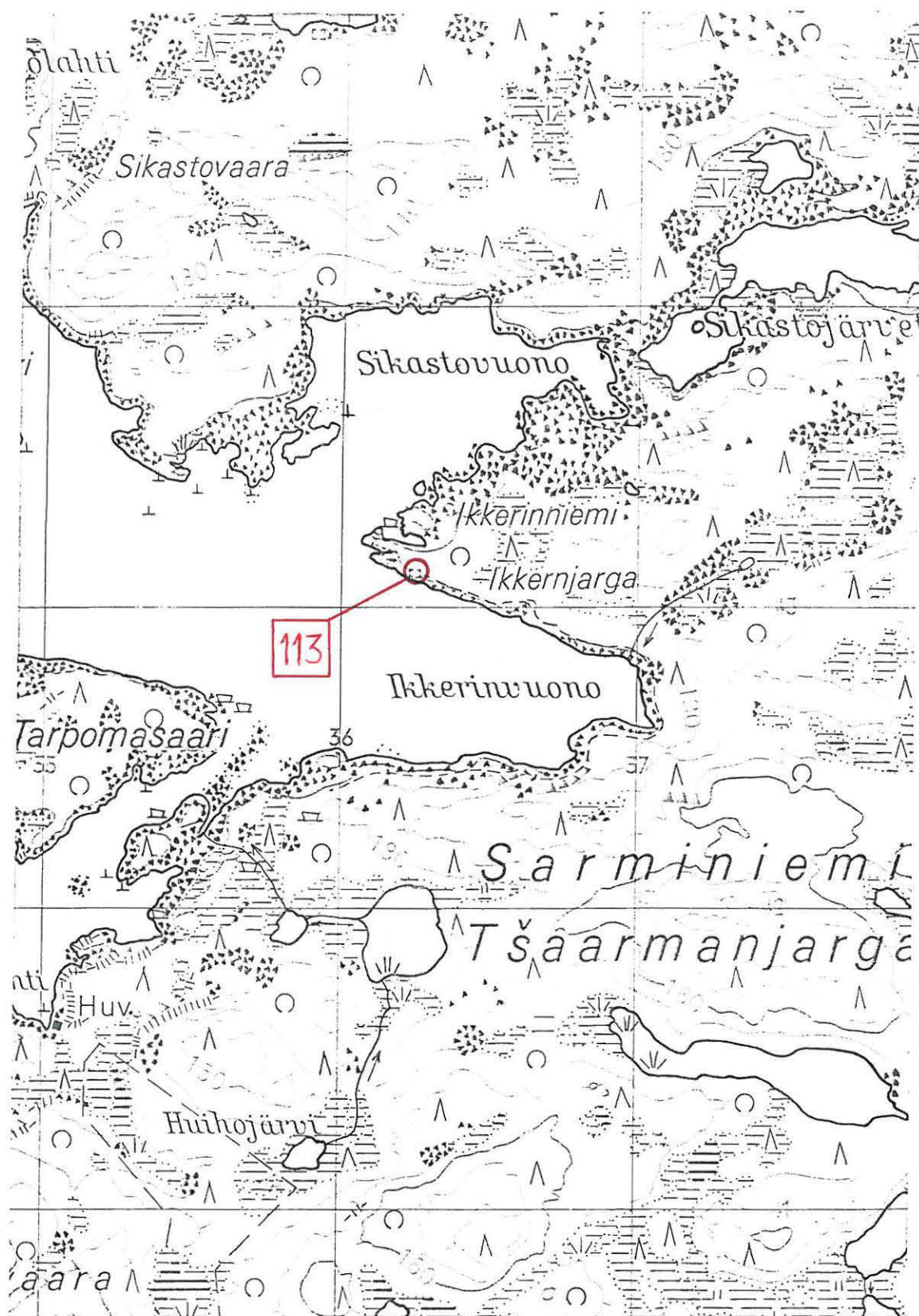

INARI 112 VÄYLÄ, VIIPASSAARI

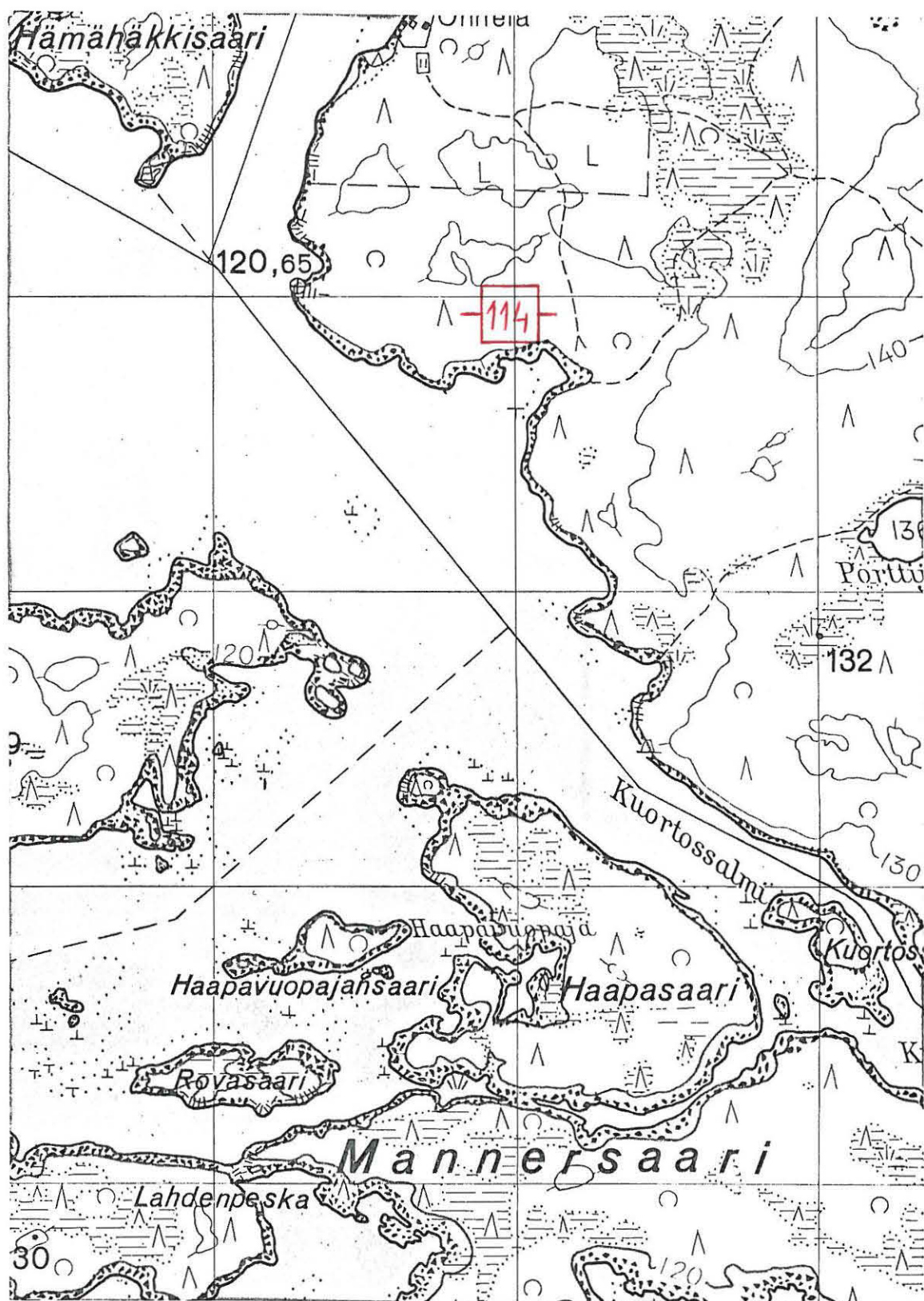
Ote peruskarttalehdestä 3841 09 VÄYLÄ, Helsinki 1968. 1:20 000.

INARI 113 IKKERINNIEMI

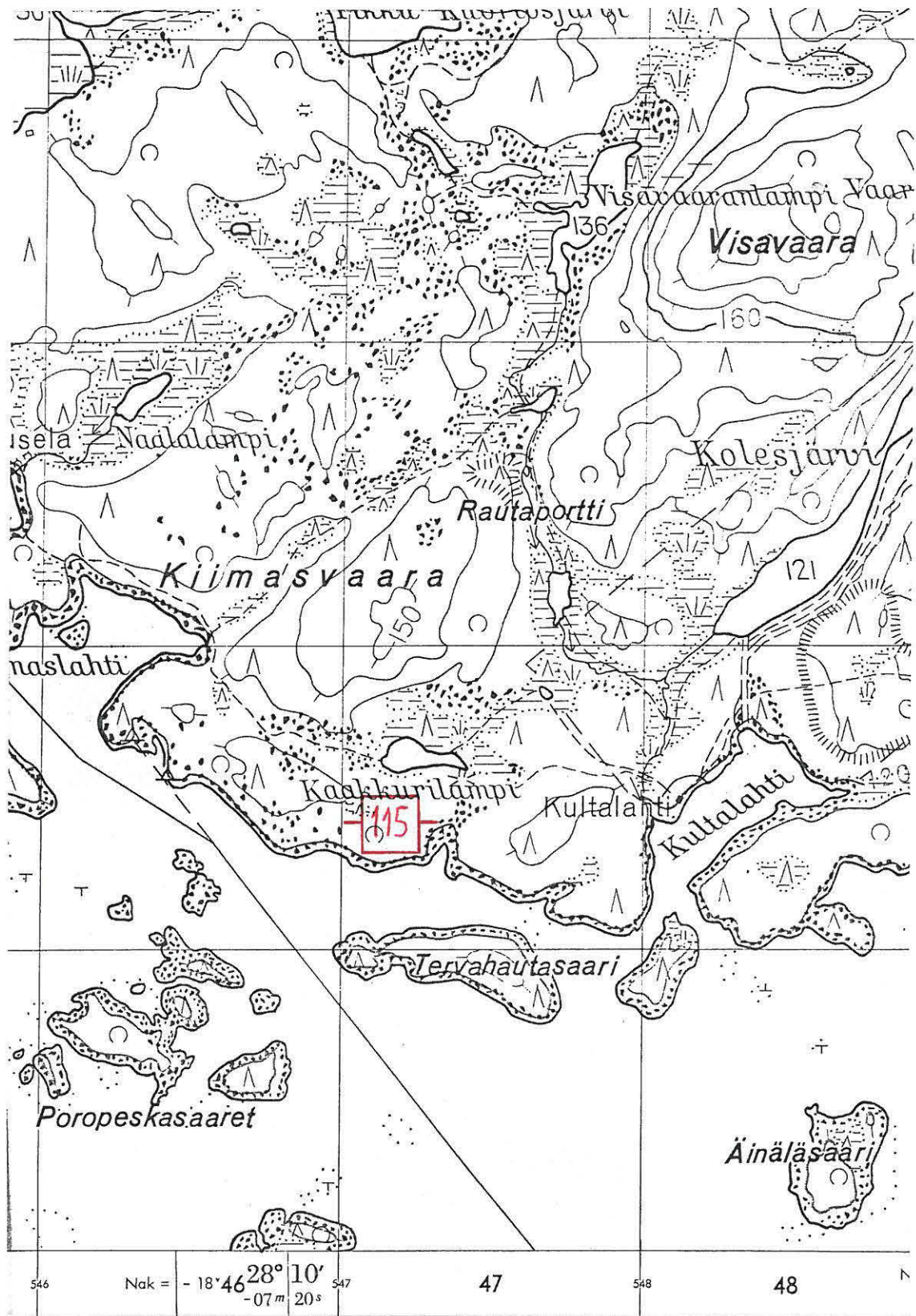
Ote peruskarttalehdestä 3841 10 SARMINIEMI, Helsinki 1968. 1:20 000.

INARI 114 KYLMÄNTUVANLAHTI

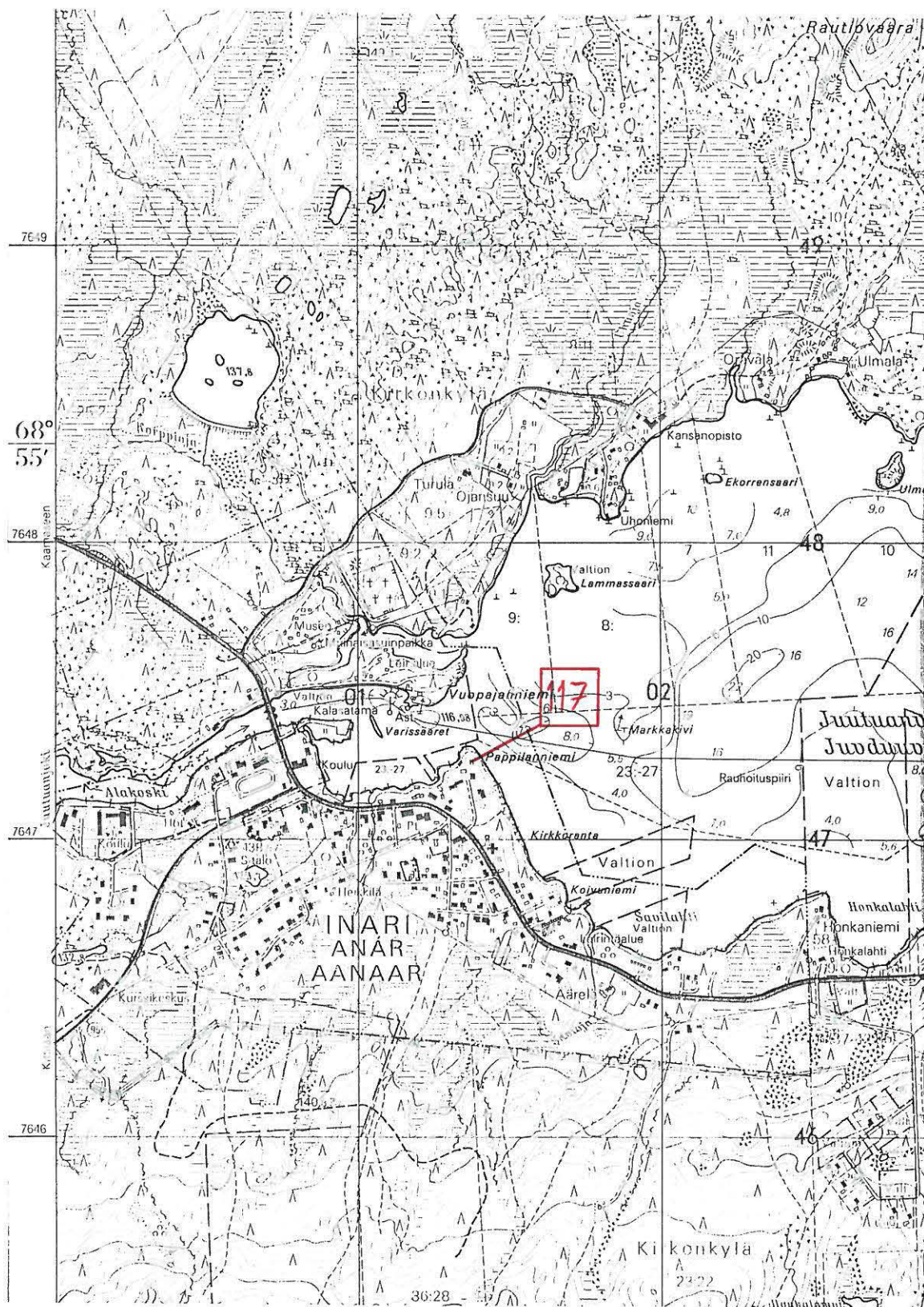
Ote peruskarttalehdestä 3843 02 KUORTOSJÄRVI, Helsinki 1966. 1:20 000.

INARI 115 KAAKKURILAMPI

Ote peruskarttalehdestä 3843 02 KUORTOSJÄRVI, Helsinki 1966. 1:20 000.

INARI 117 KIRKONKYLÄ, PAPPILA

Ote peruskarttalehdestä 3841 01 INARI, Helsinki 1985. 1:20 000.

+

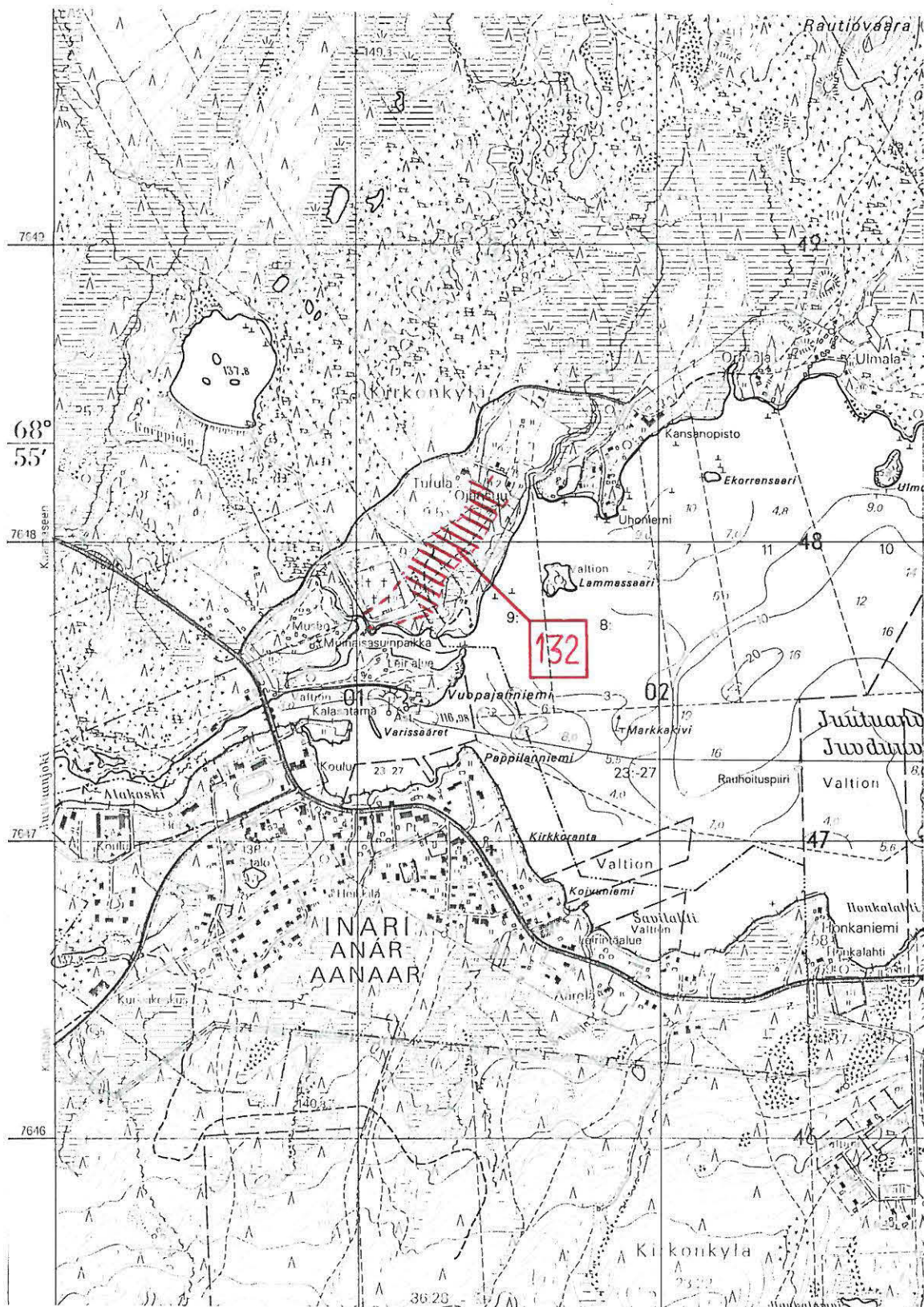
Juutuanvuono

Ote kaavoituksen pohjakartasta 1:2000

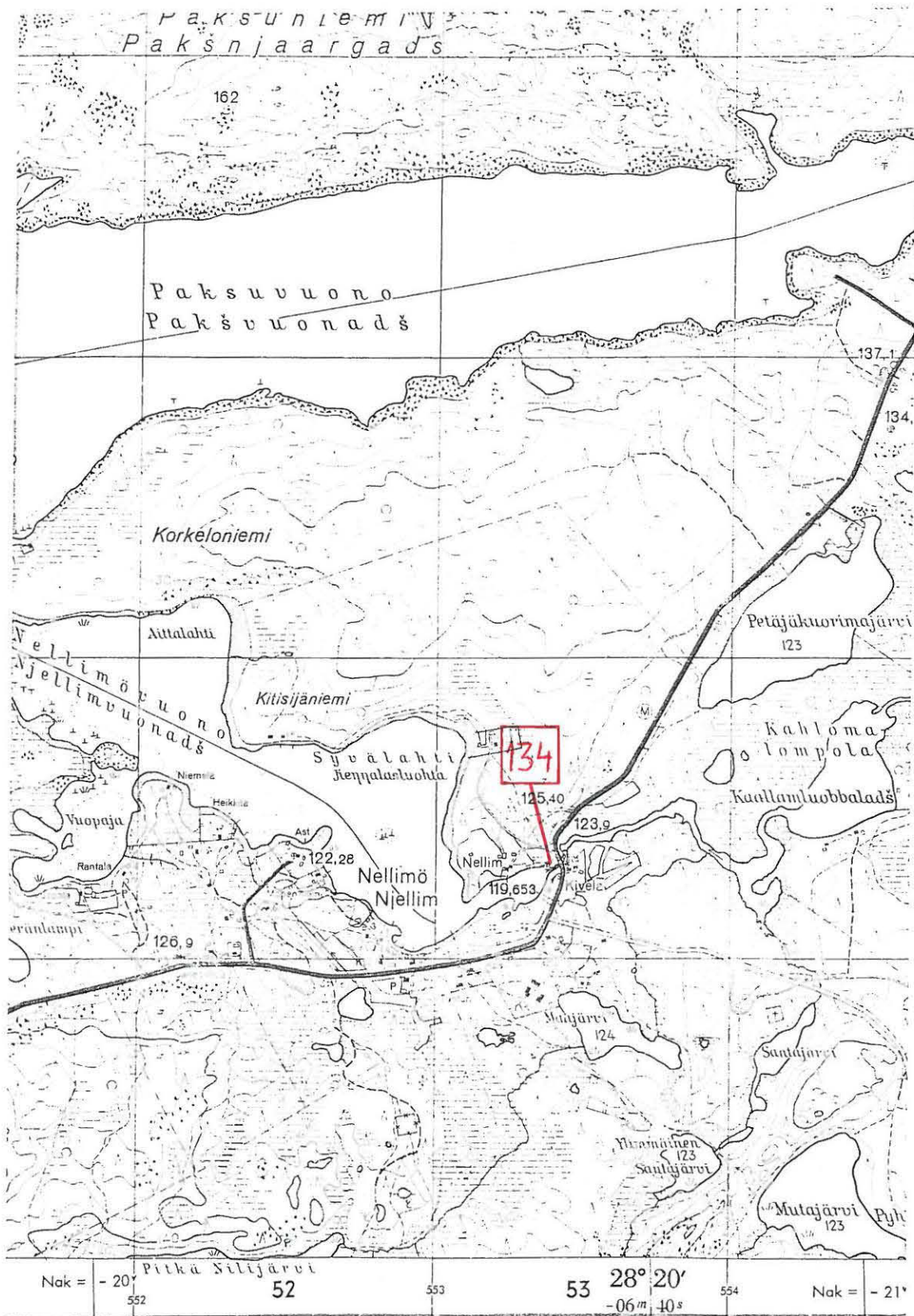
Löytöalue merkitty vinoviivoituksella

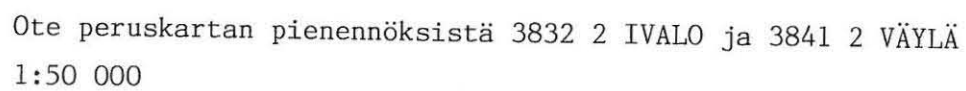
INARI 132 KIRKONKYLÄ, HAUTAUSMAAN KOILLISNURKKA

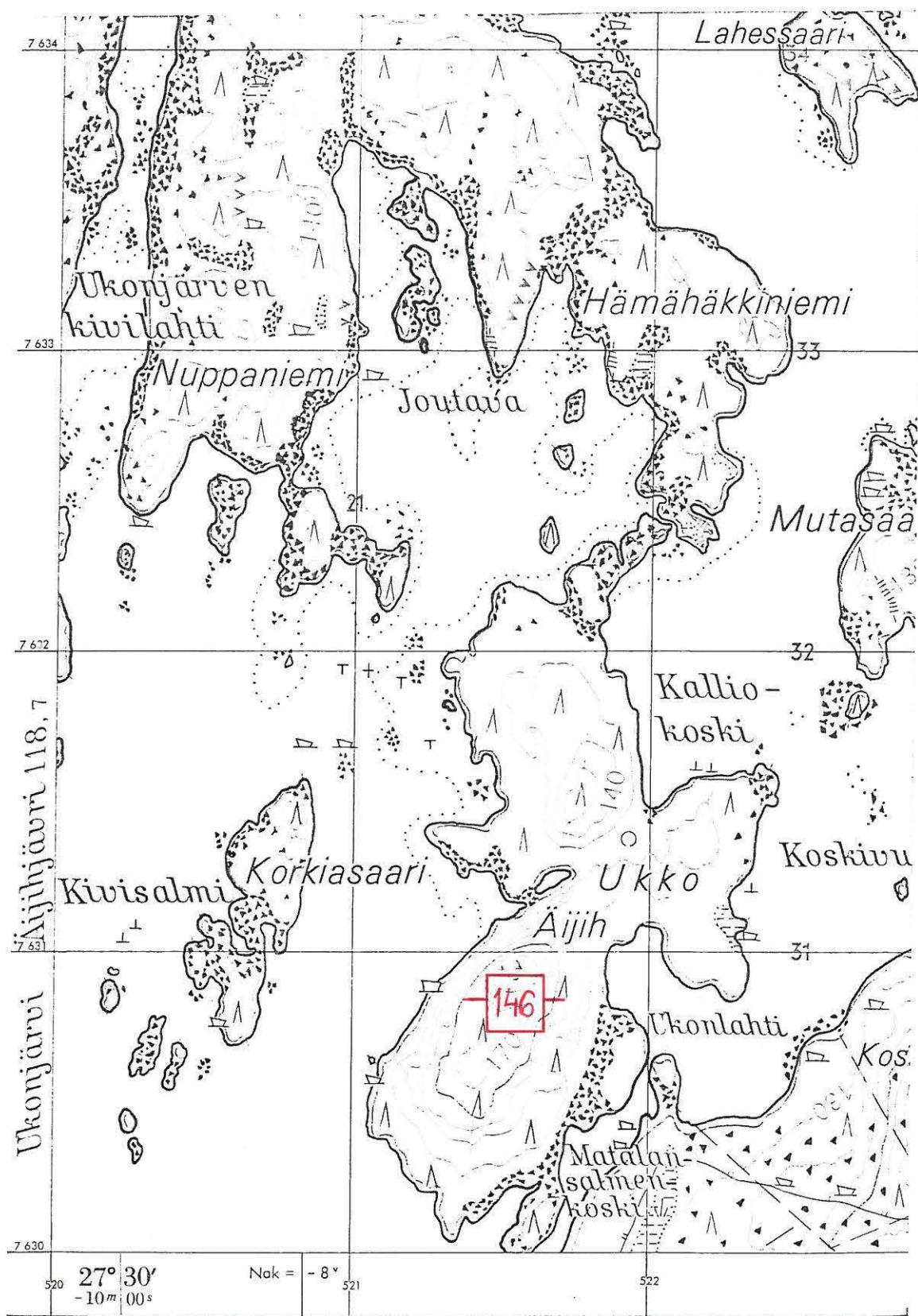
Ote peruskarttatalehdestä 3841 01 INARI, Helsinki 1985. 1:20 000.

INARI 134 NELLIM, NELLIMÖJOEN SUU N

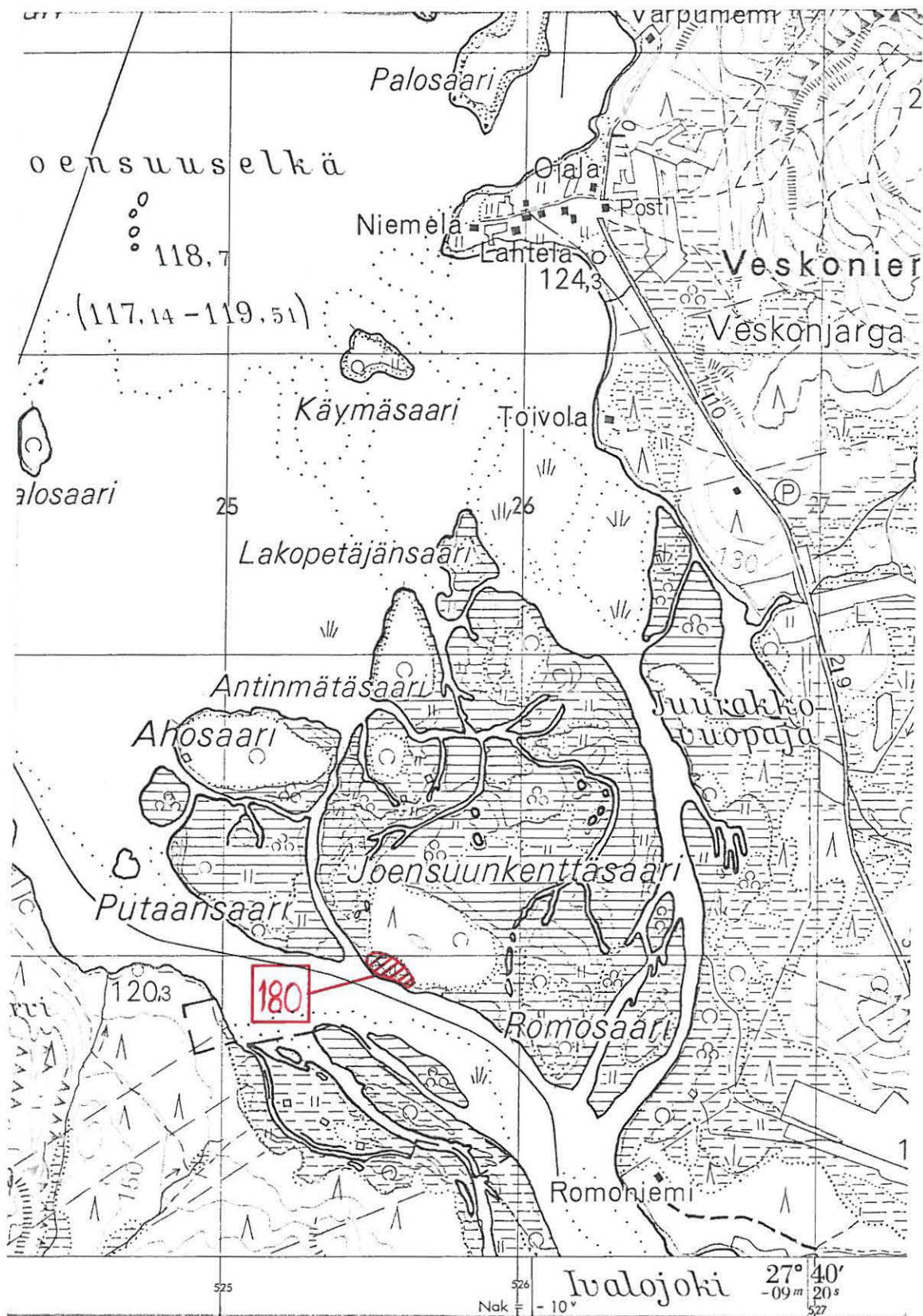

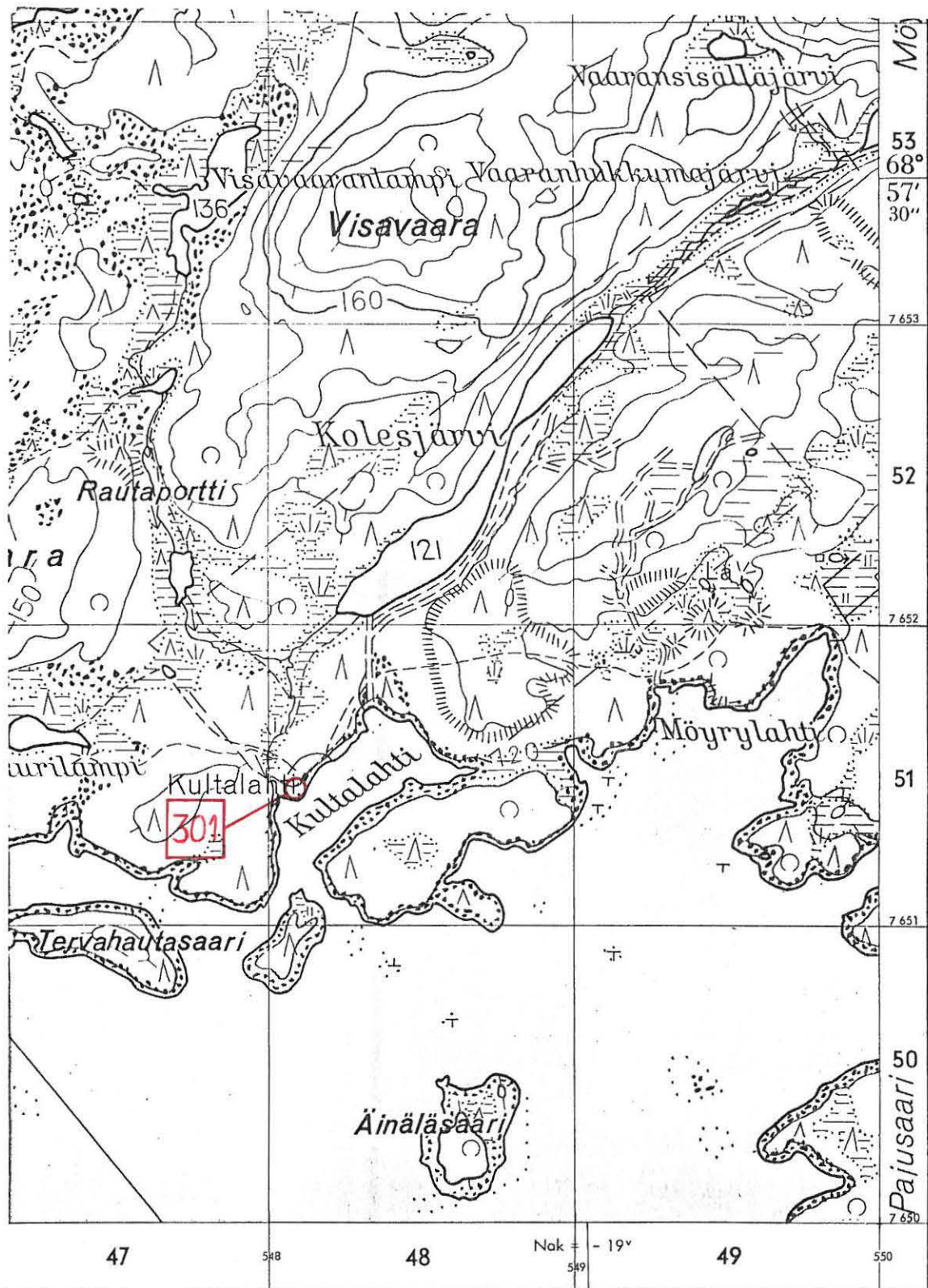
INARI 146 UKONJÄRVI, UKKO

INARI 180 IVALOJOEN SUU, KENTTÄSAARI

INARI 301 ULKUNIEMEN NOKKA

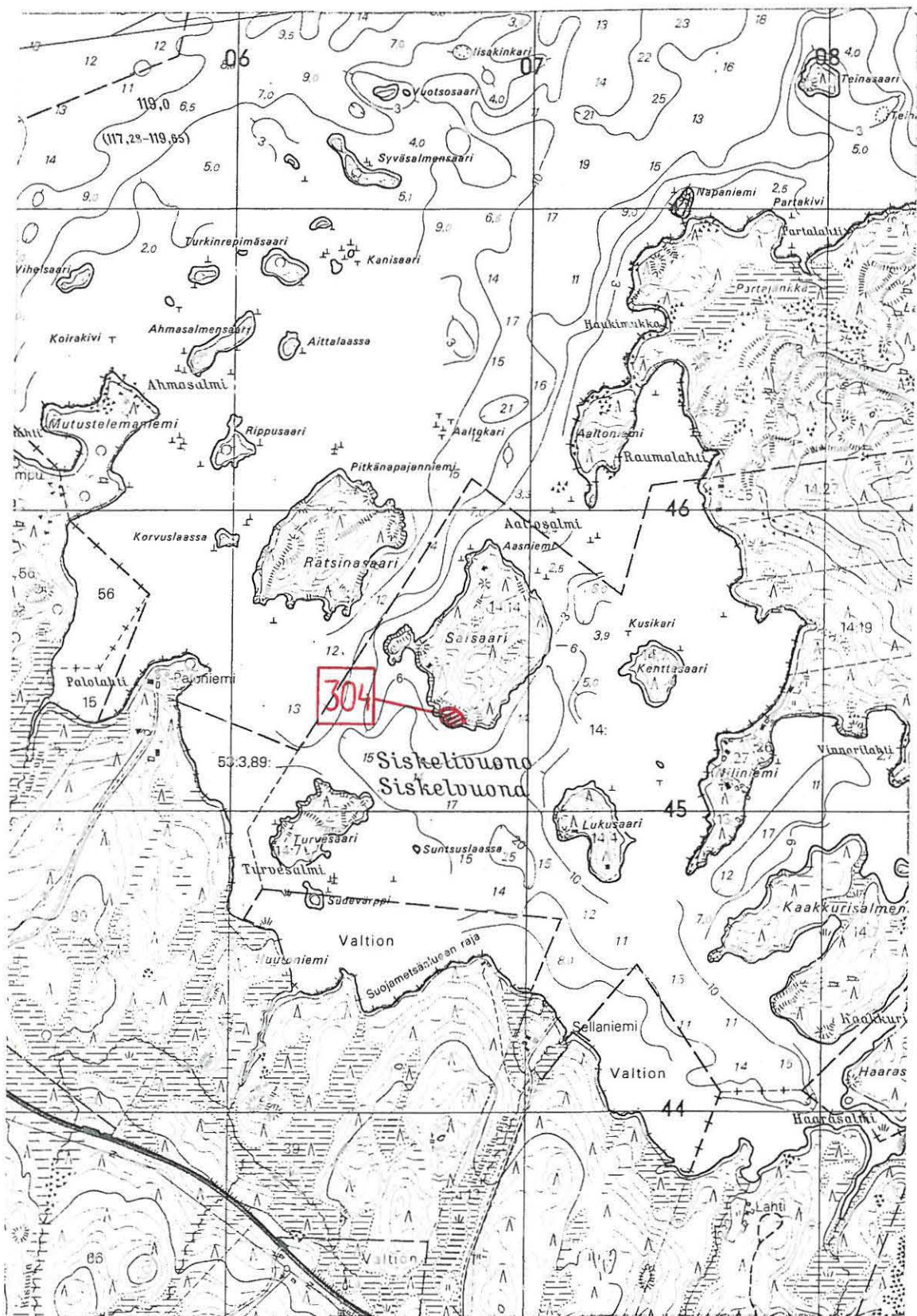

Puhtaaksiirustus 1:20 000 Anita Silvennoinen

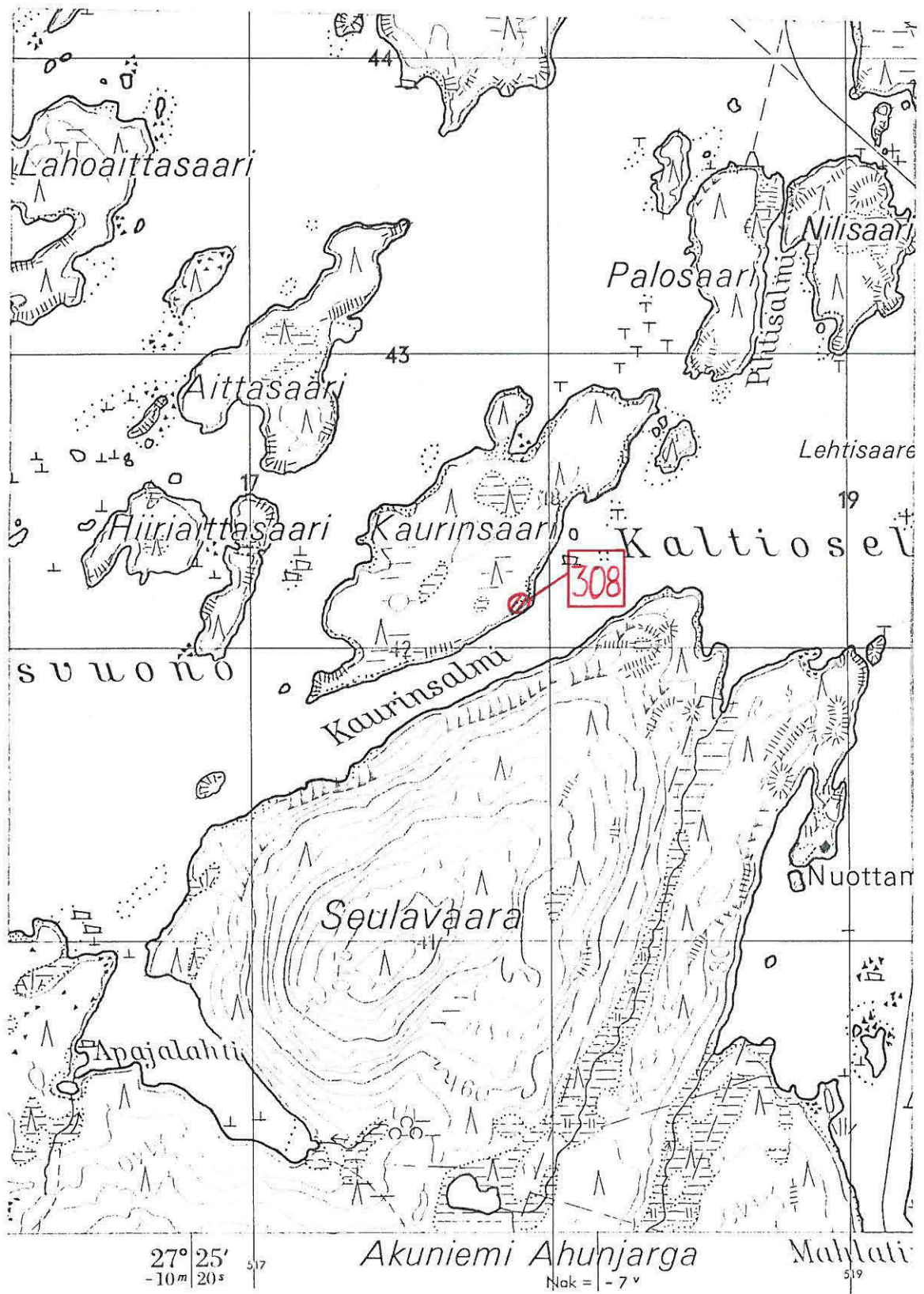
MAANMITTAUSHALLITUKSEN KIVIPAINO HELSINKI 1966

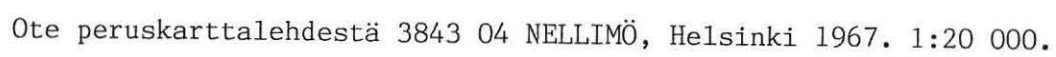
Ote peruskarttalehdestä 3843 02 KUORTOSJÄRVI, Helsinki 1966. 1:20 000.

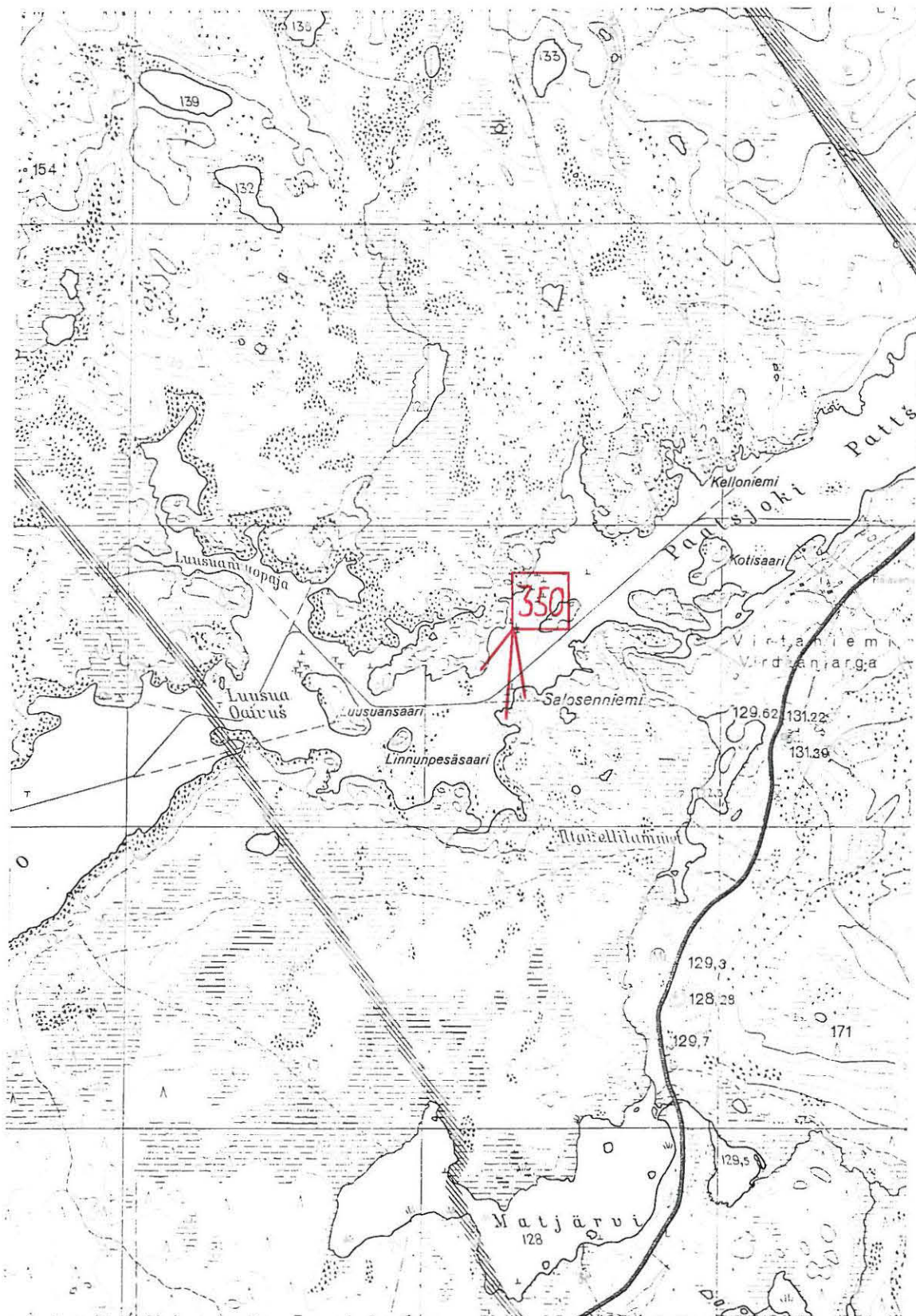
INARI 304 SÄISAARI

Ote peruskarttatalehdestä 3841 01 INARI, Helsinki 1985. 1:20 000.

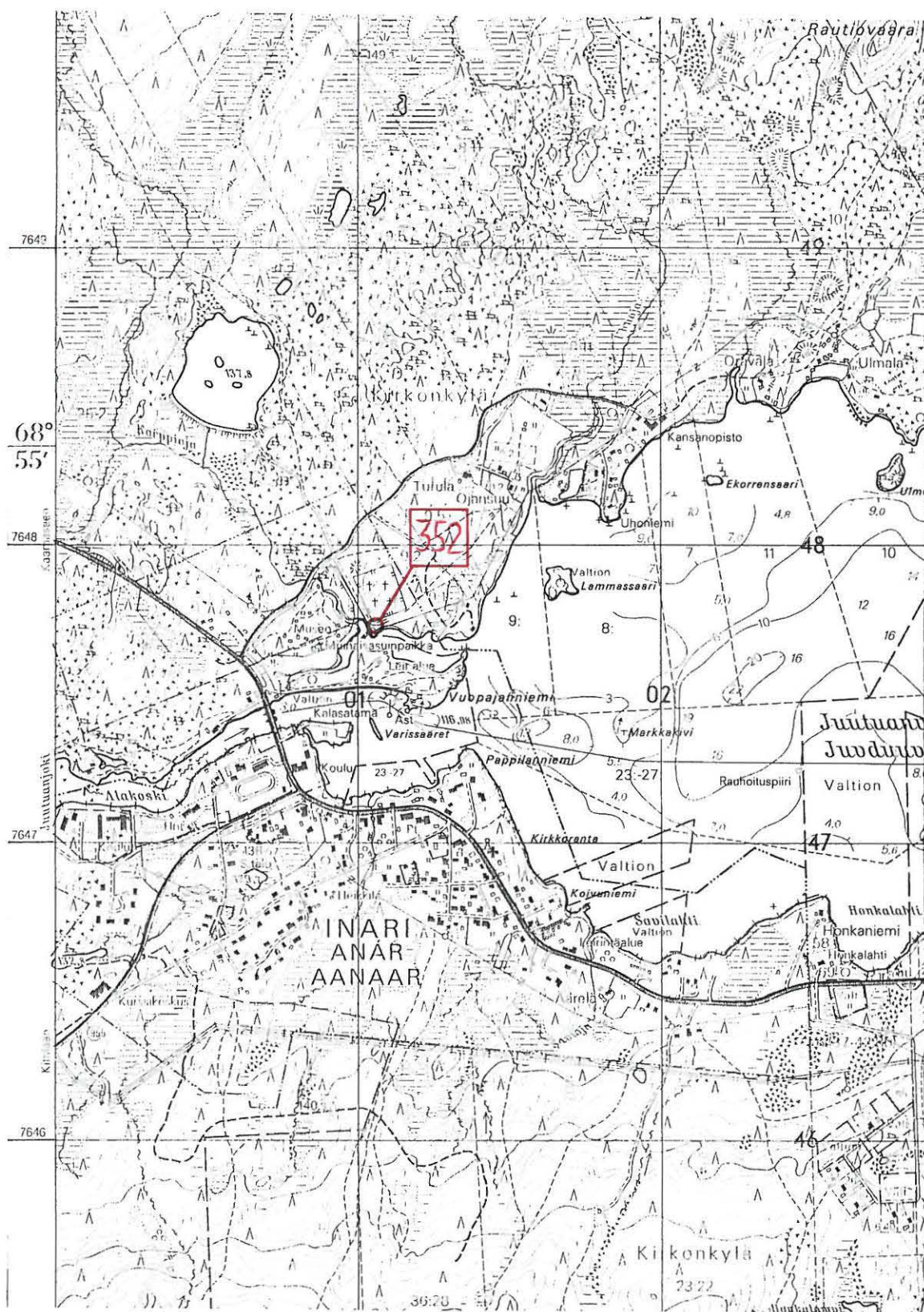

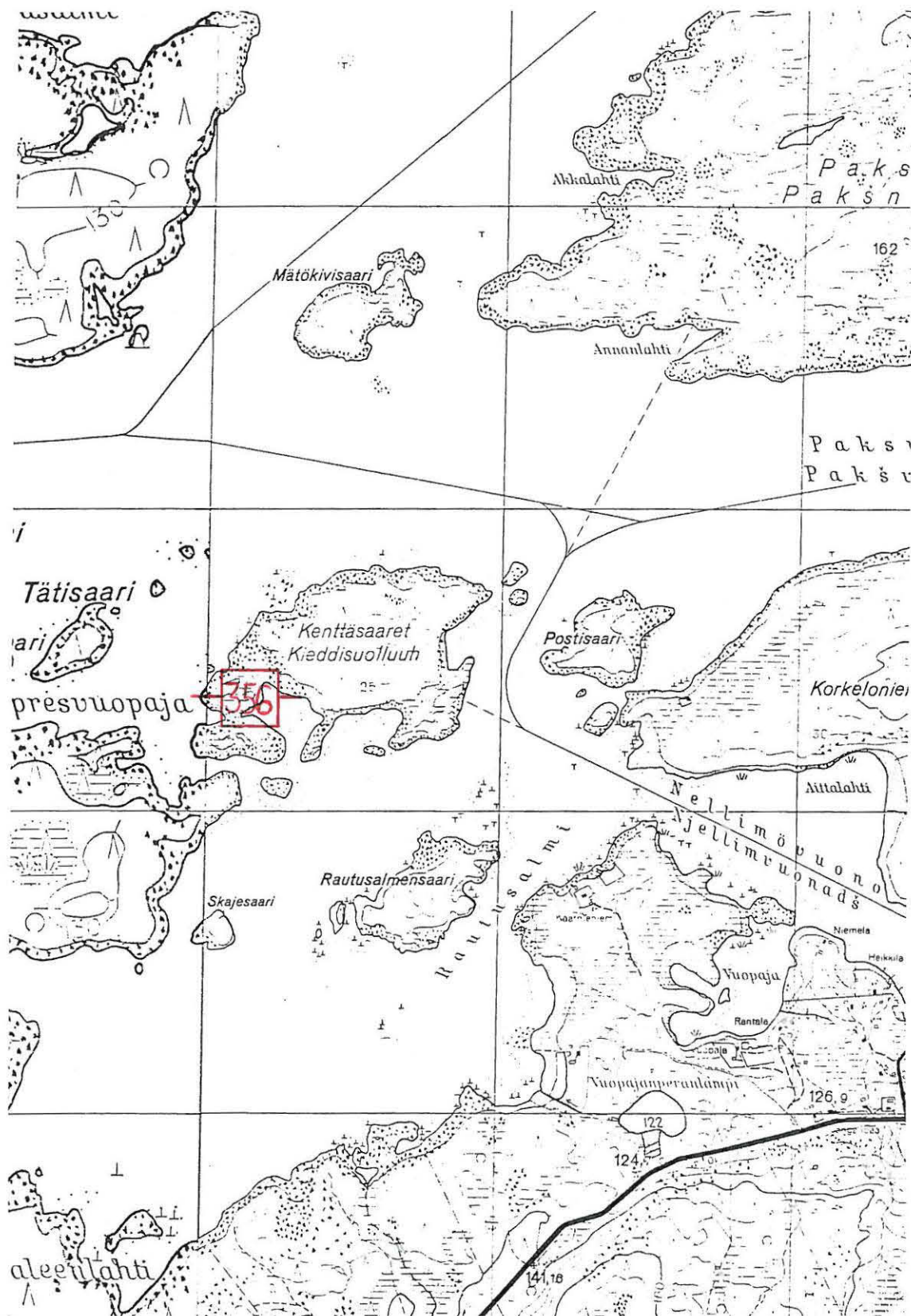
Ote peruskarttalehdestä 3843 04 NELLIMÖ, Helsinki 1967. 1:20 000.

INARI 352 VUOPAJA, HAUTAUSMAA S

Ote peruskarttalehdestä 3841 01 INARI, Helsinki 1985. 1:20 000.

INARI 356 KENTTÄSAARI

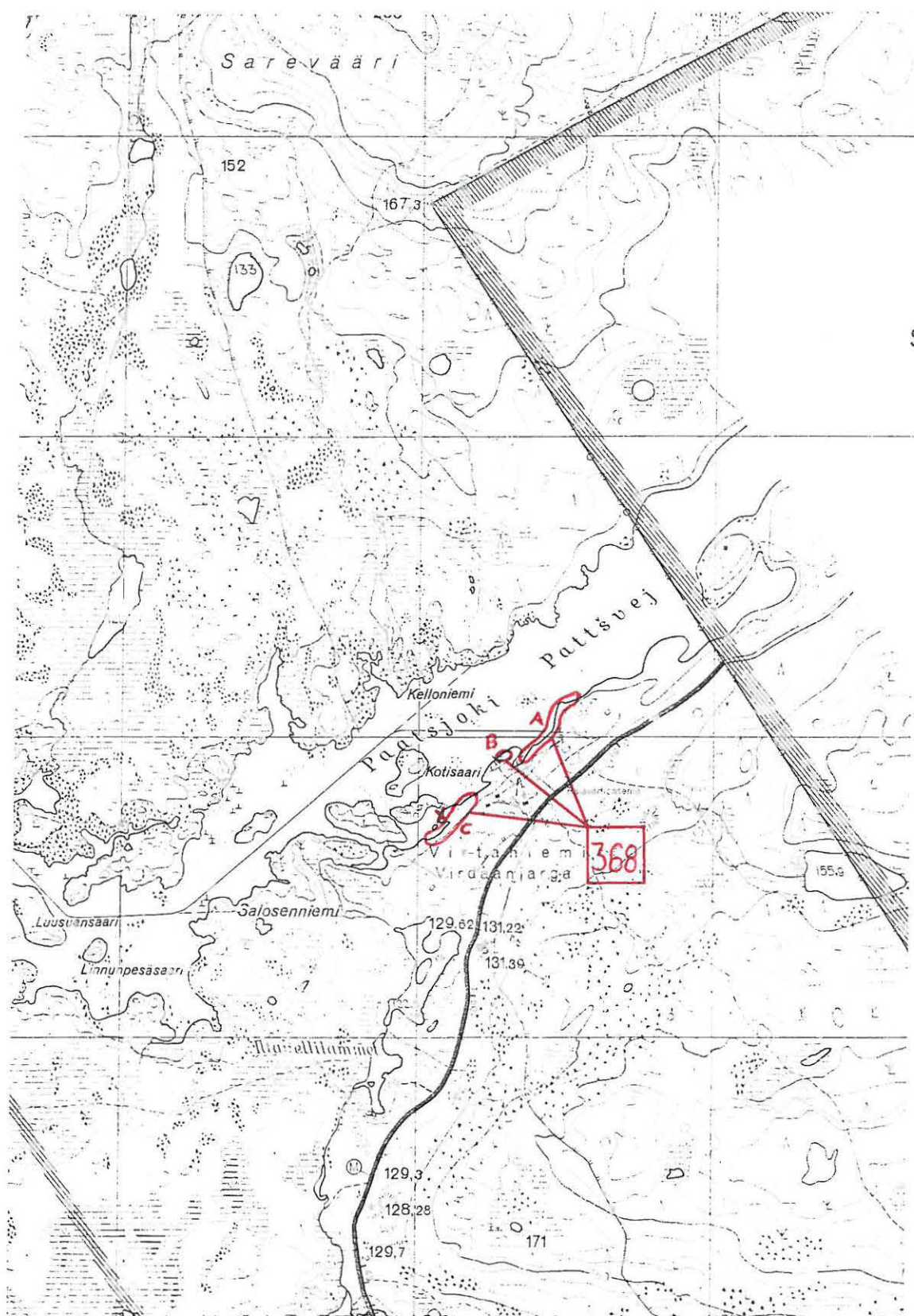

Ote peruskarttatalehdista 3843 01 SATAPETÄJÄSELKÄ, Helsinki 1966

ja 3843 04 NELLIMÖ, Helsinki 1967

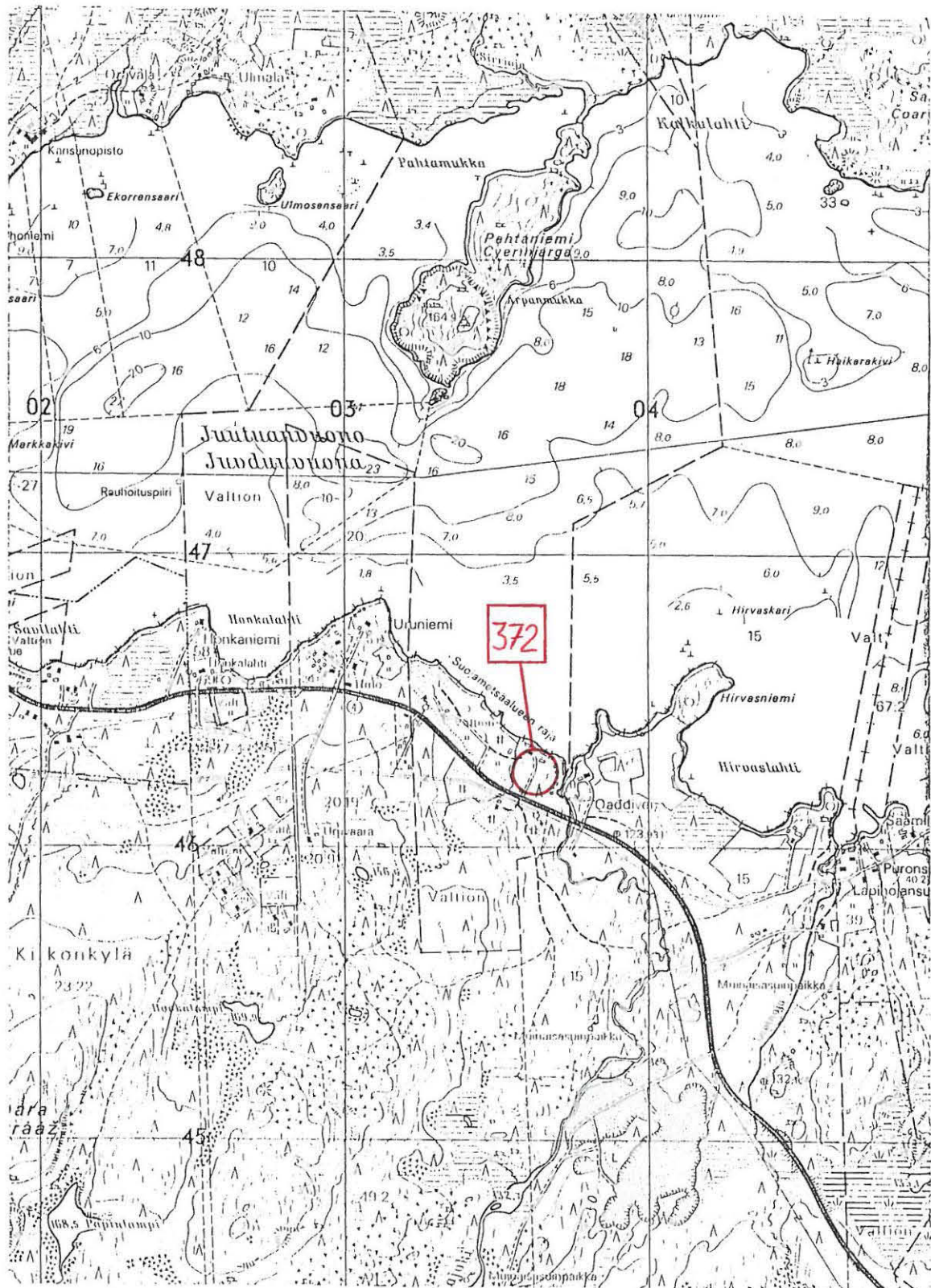
1:20 000

INARI 368 VIRTANIEMI, RAJAVARTIOSTO

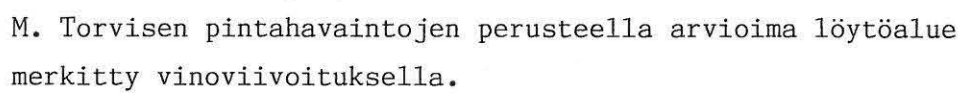

Ote peruskarttalehdestä 3843 04 NELLIMÖ, Helsinki 1967. 1:20 000.

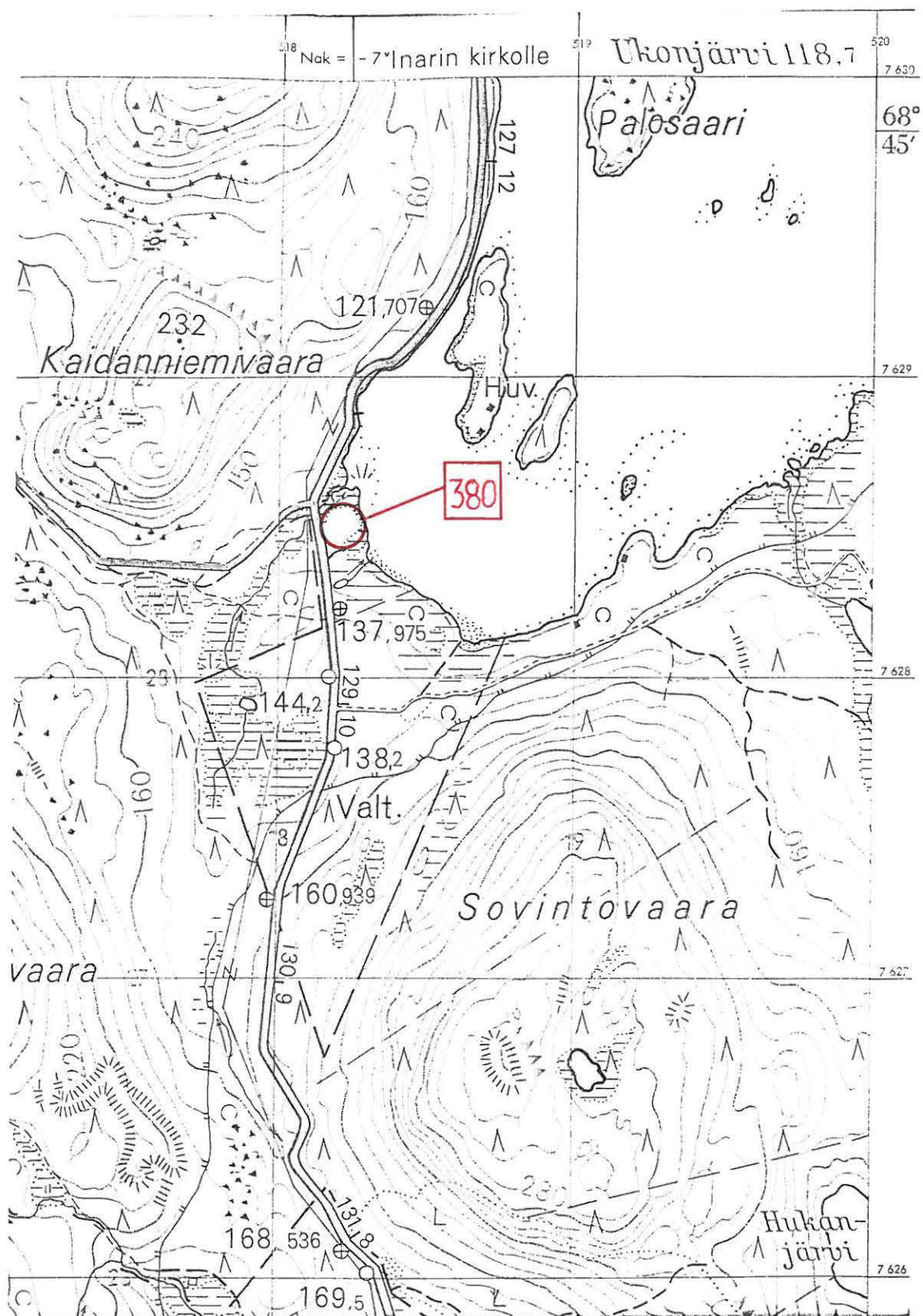
INARI 372 NUKKUMAJOKISUU W LEIRIALUE

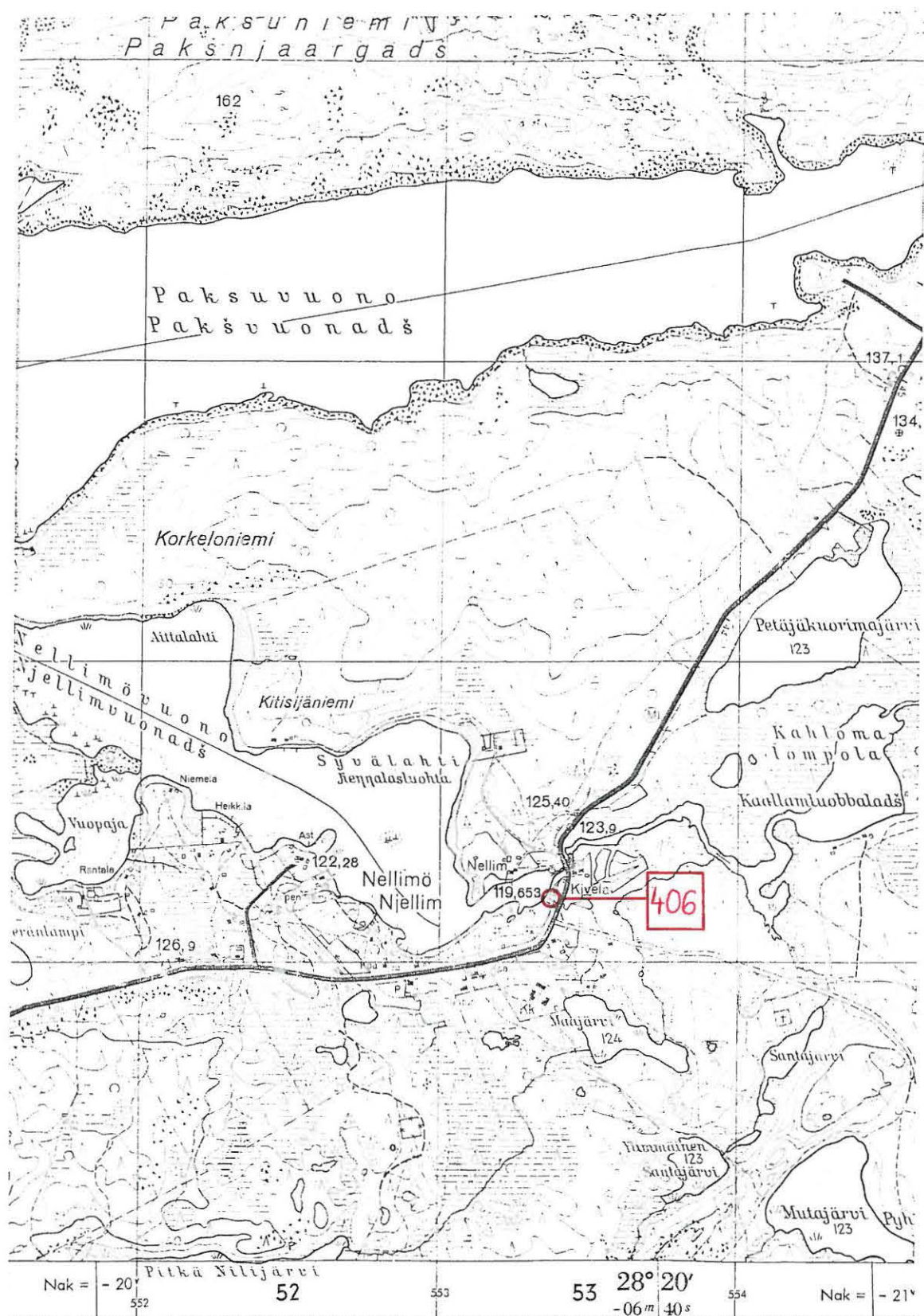
Ote peruskarttalehdestä 3841 01 INARI, Helsinki 1985. 1:20 000.

INARI 380 UKONJÄRVI, VESILENTOSATAMA

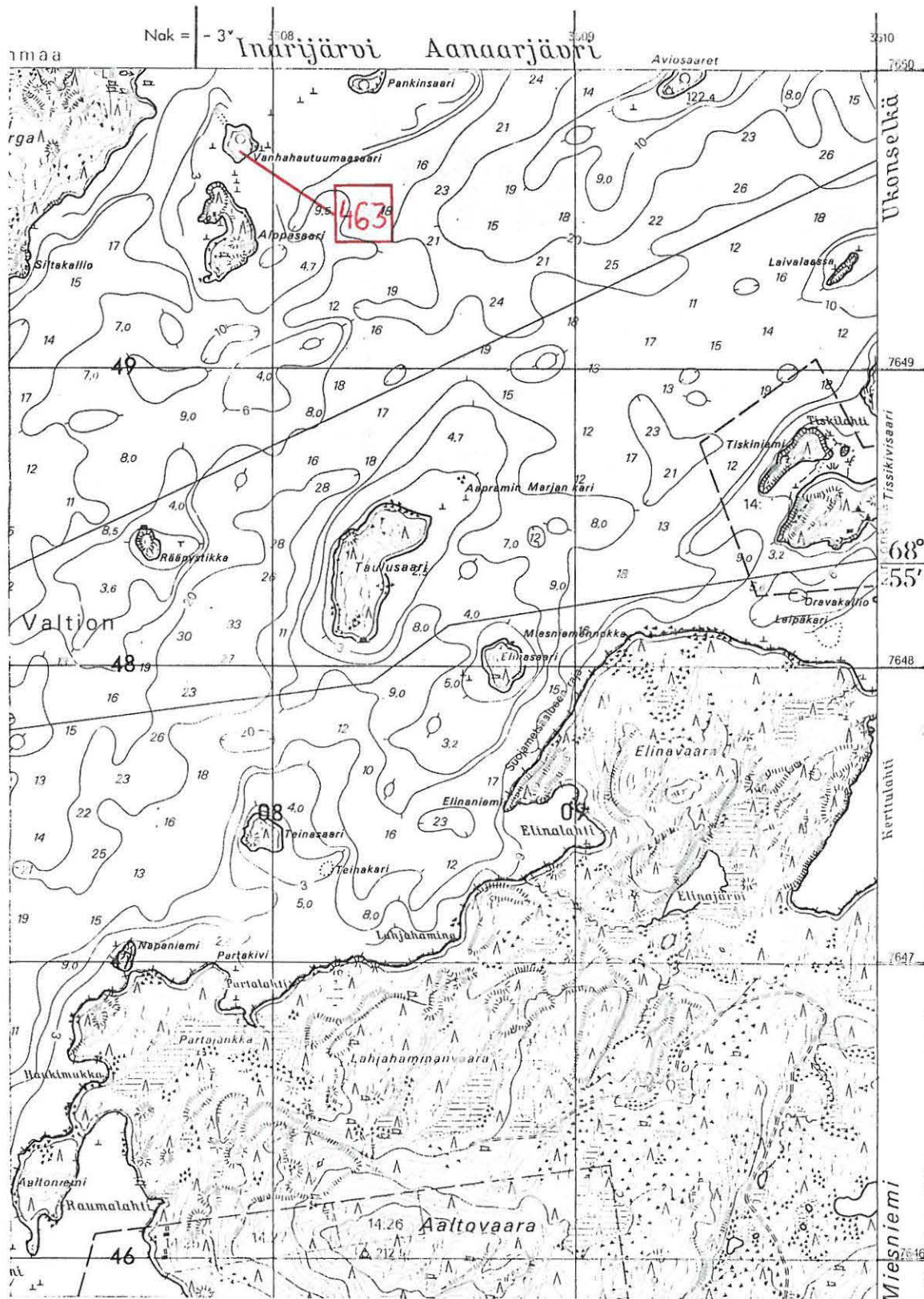

INARI 406 NELLIM, NELLIMÖJOEN SUU S

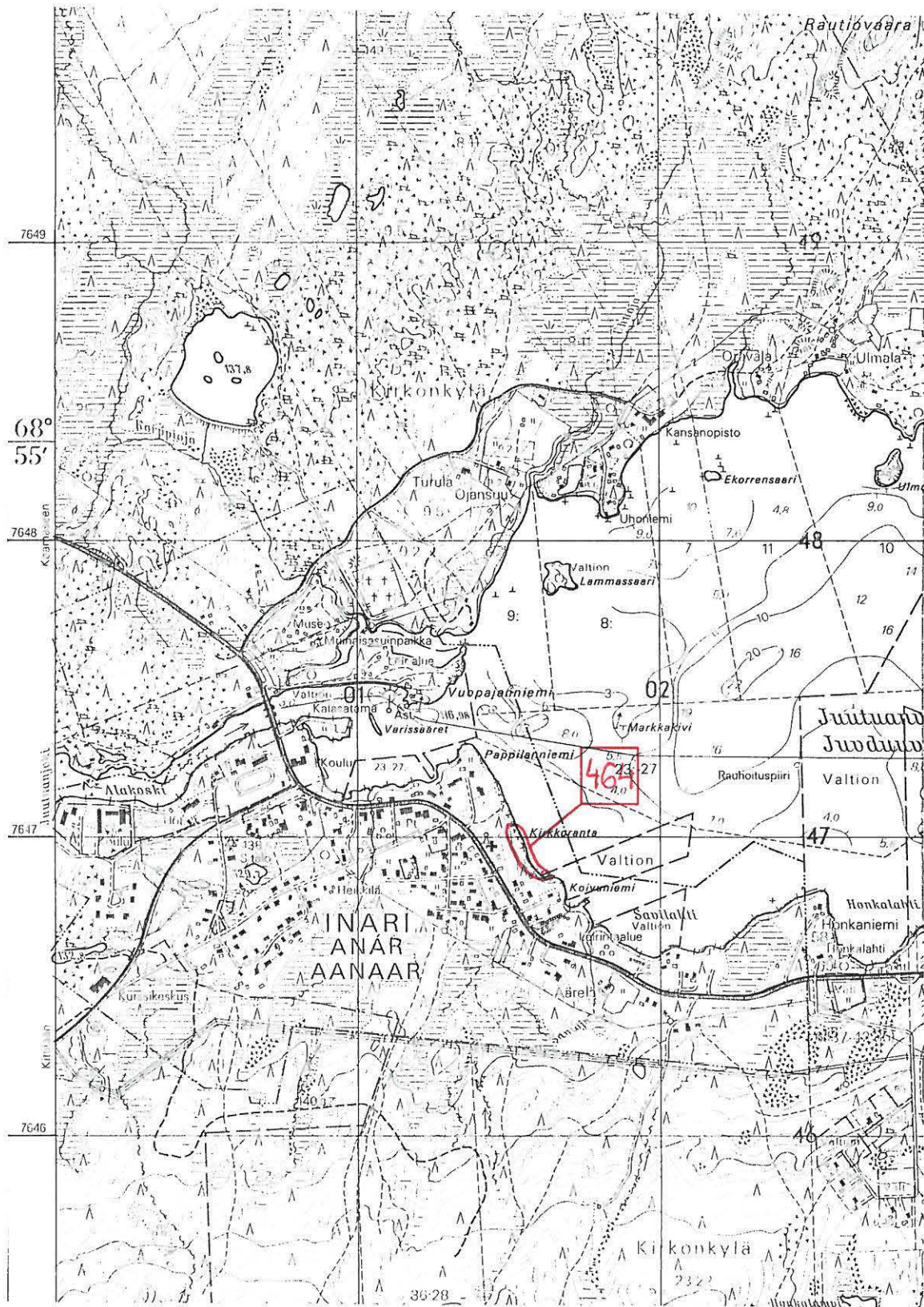
Ote peruskarttalehdestä 3843 04 NELLIMÖ, Helsinki 1967. 1:20 000.

INARI 463 VANHAHAUTUUMAASAARI

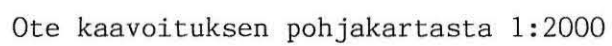

Ote peruskarttalehdestä 3841 01 INARI, Helsinki 1985. 1:20 000.

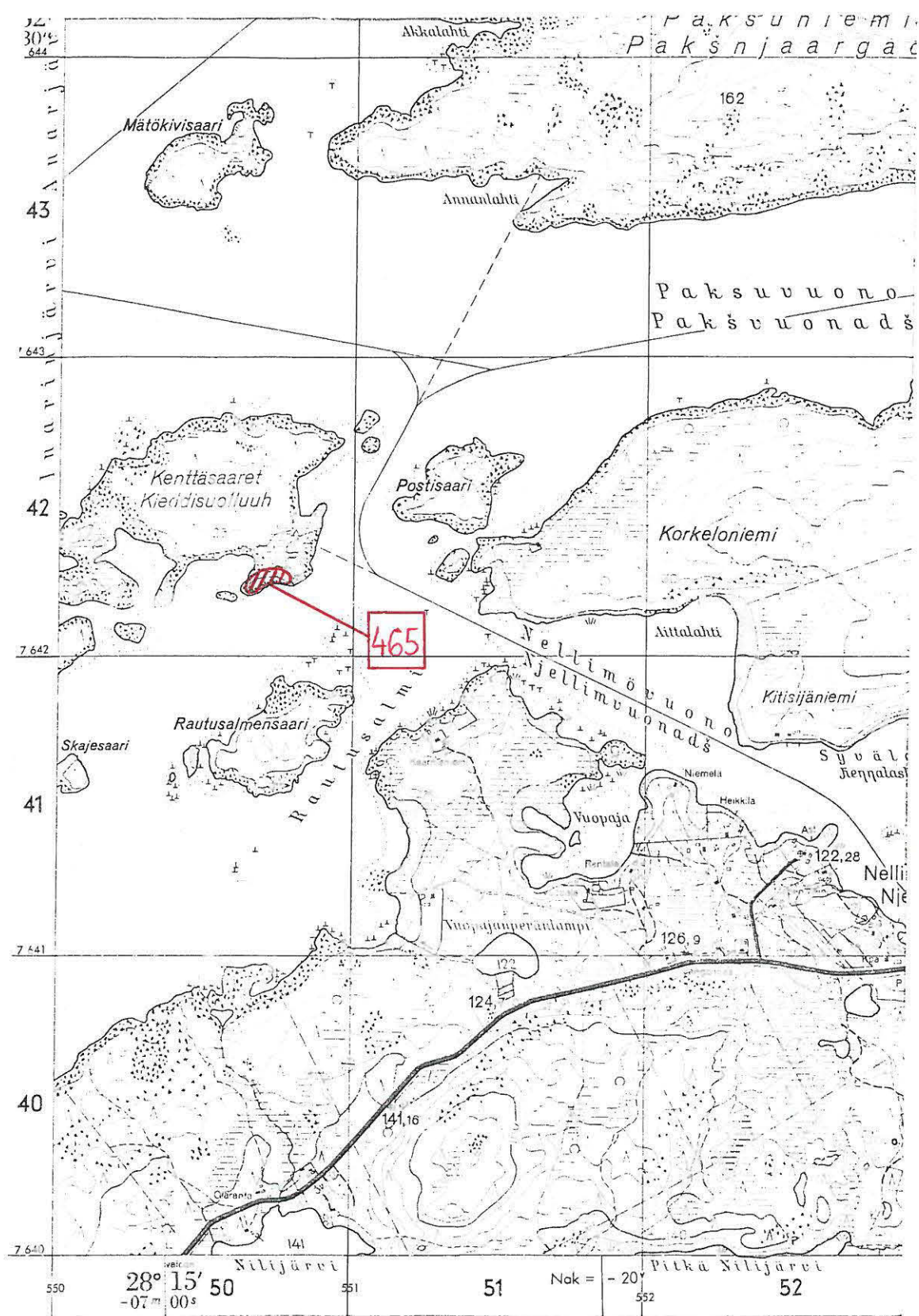
INARI 464 KIRKONKYLÄ, KIRKKORANTA

Ote peruskarttialehdestä 3841 01 INARI, Helsinki 1985. 1:20 000.

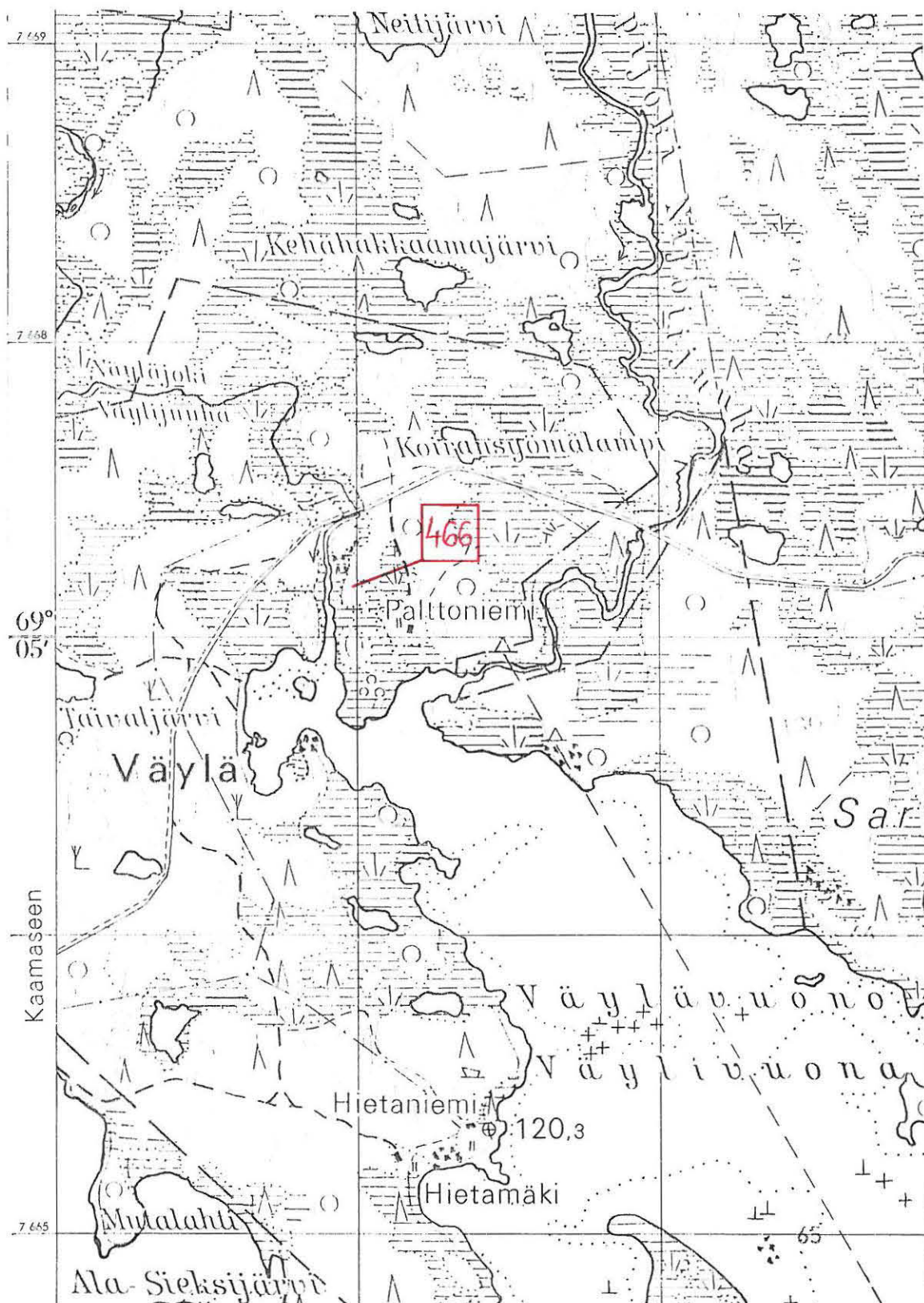

INARI 465 NELLIM, KENTTÄSAARI

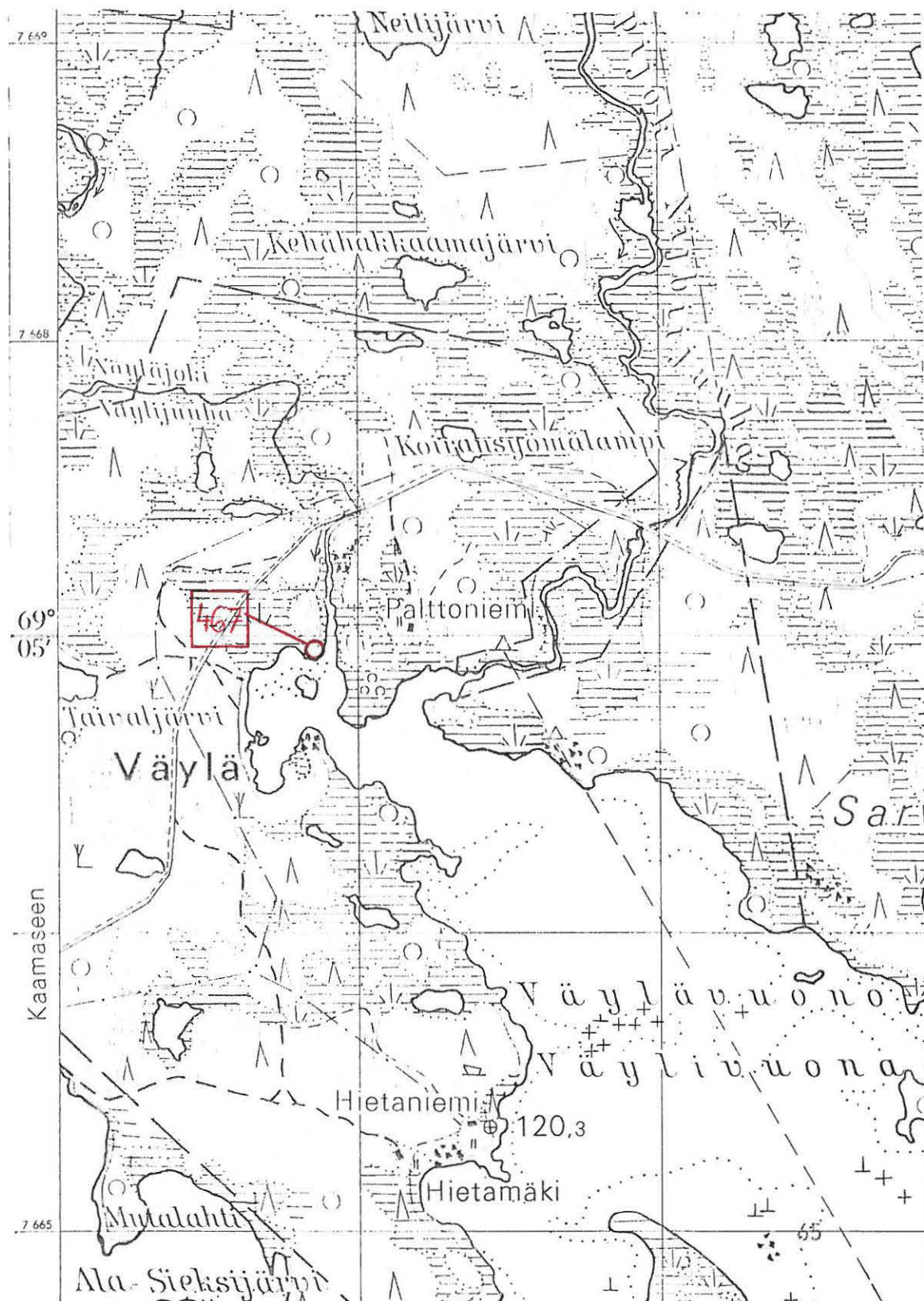
Ote peruskarttalehdestä 3843 04 NELLIMÖ, Helsinki 1967. 1:20 000.

INARI 466 VÄYLÄ, PALTTONIEMI W

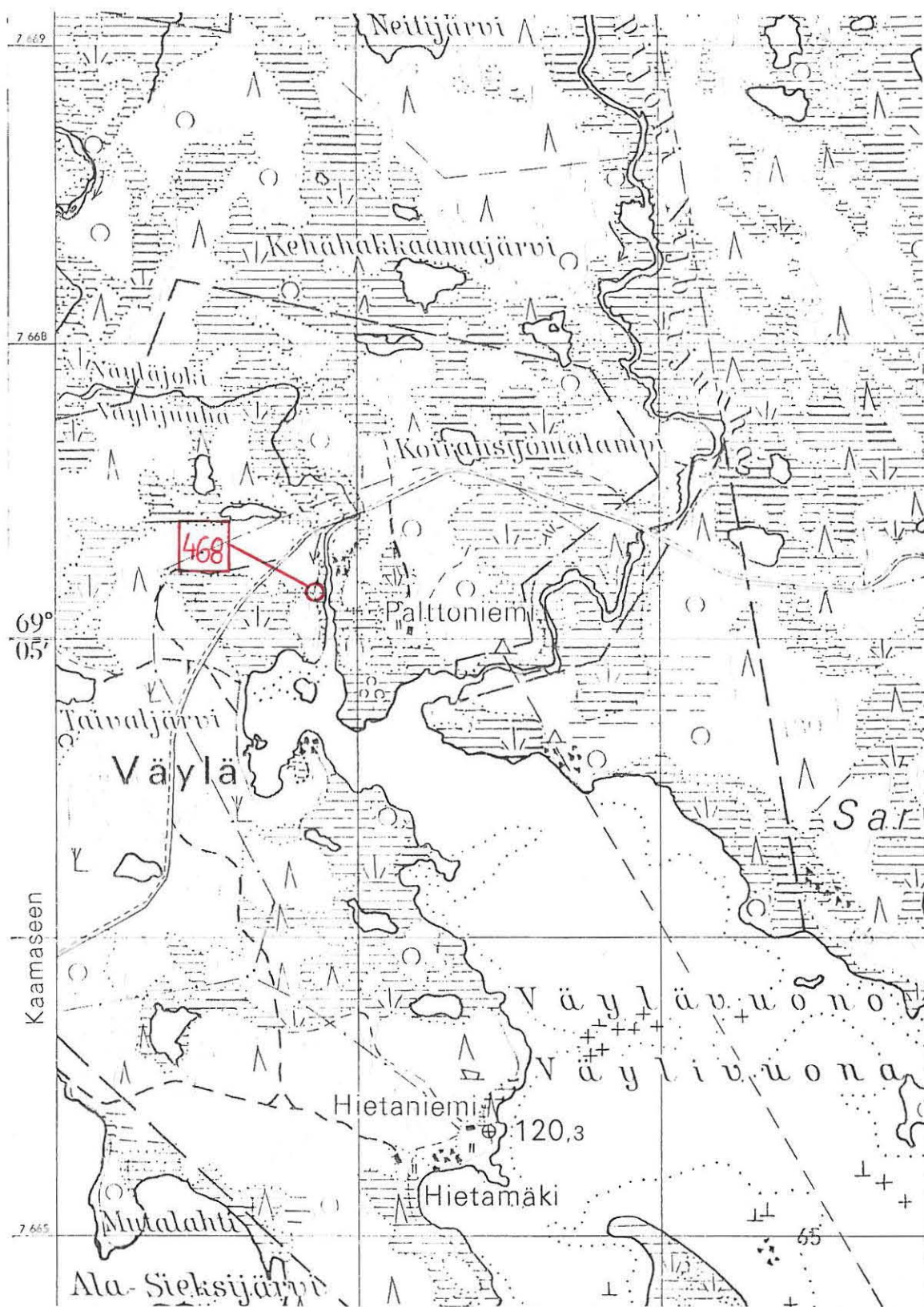
Ote peruskarttalehdestä 3841 09 VÄYLÄ, Helsinki 1968. 1:20 000.

INARI 467 VÄYLÄ, VÄYLÄJOKI S

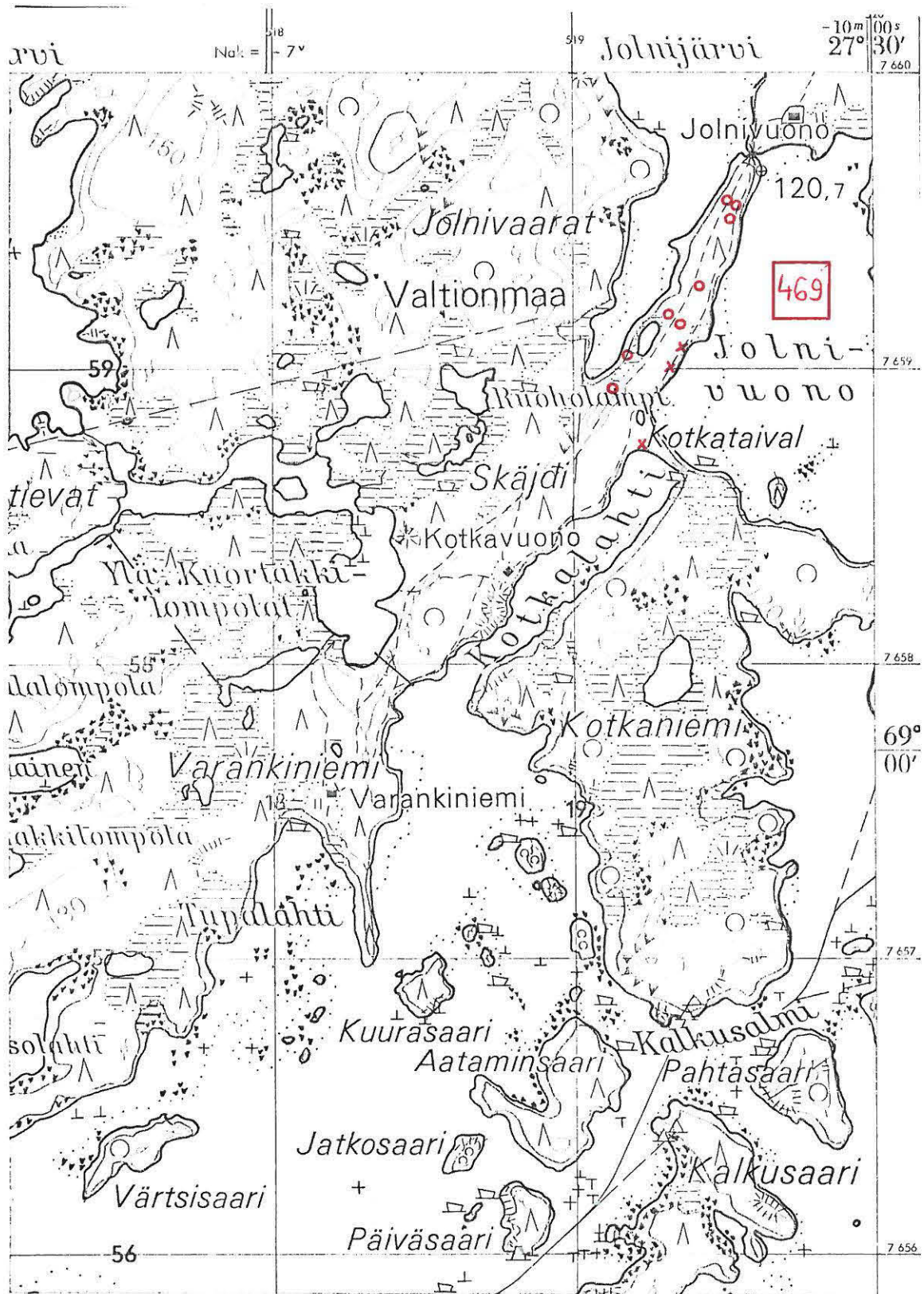

Ote peruskarttalehdestä 3841 09 VÄYLÄ, Helsinki 1968. 1:20 000.

INARI 468 VÄYLÄ, VÄYLÄJOKI W

Ote peruskarttalehdestä 3841 09 VÄYLÄ, Helsinki 1968. 1:20 000.

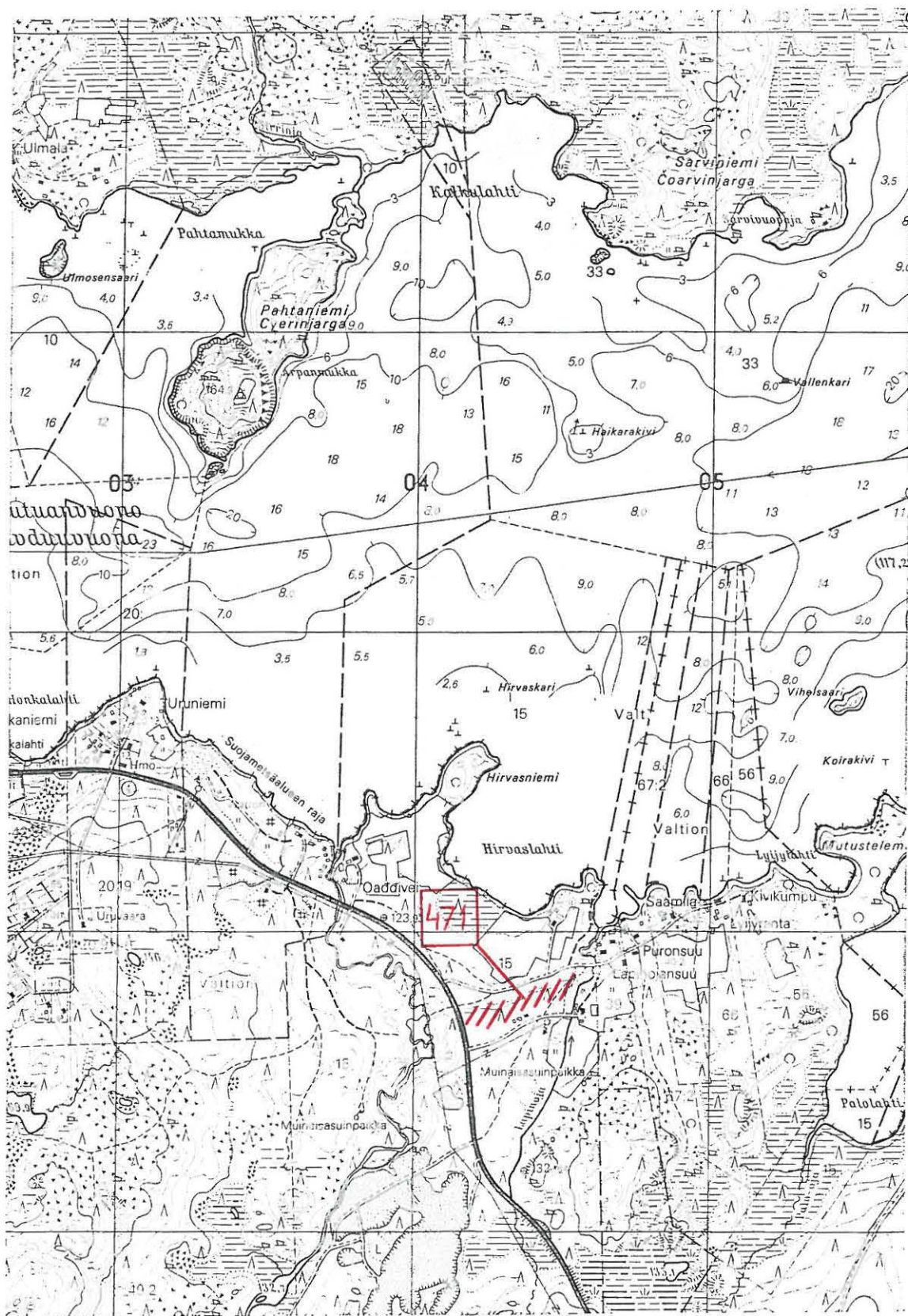

o = pyyntikuoppa

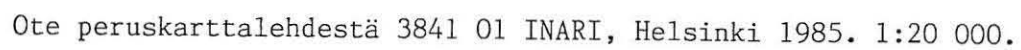
x = kvartsi-iskos

Ote peruskarttalehdestä 3841 05 UKONSELKÄ, Helsinki 1968. 1:20 000.

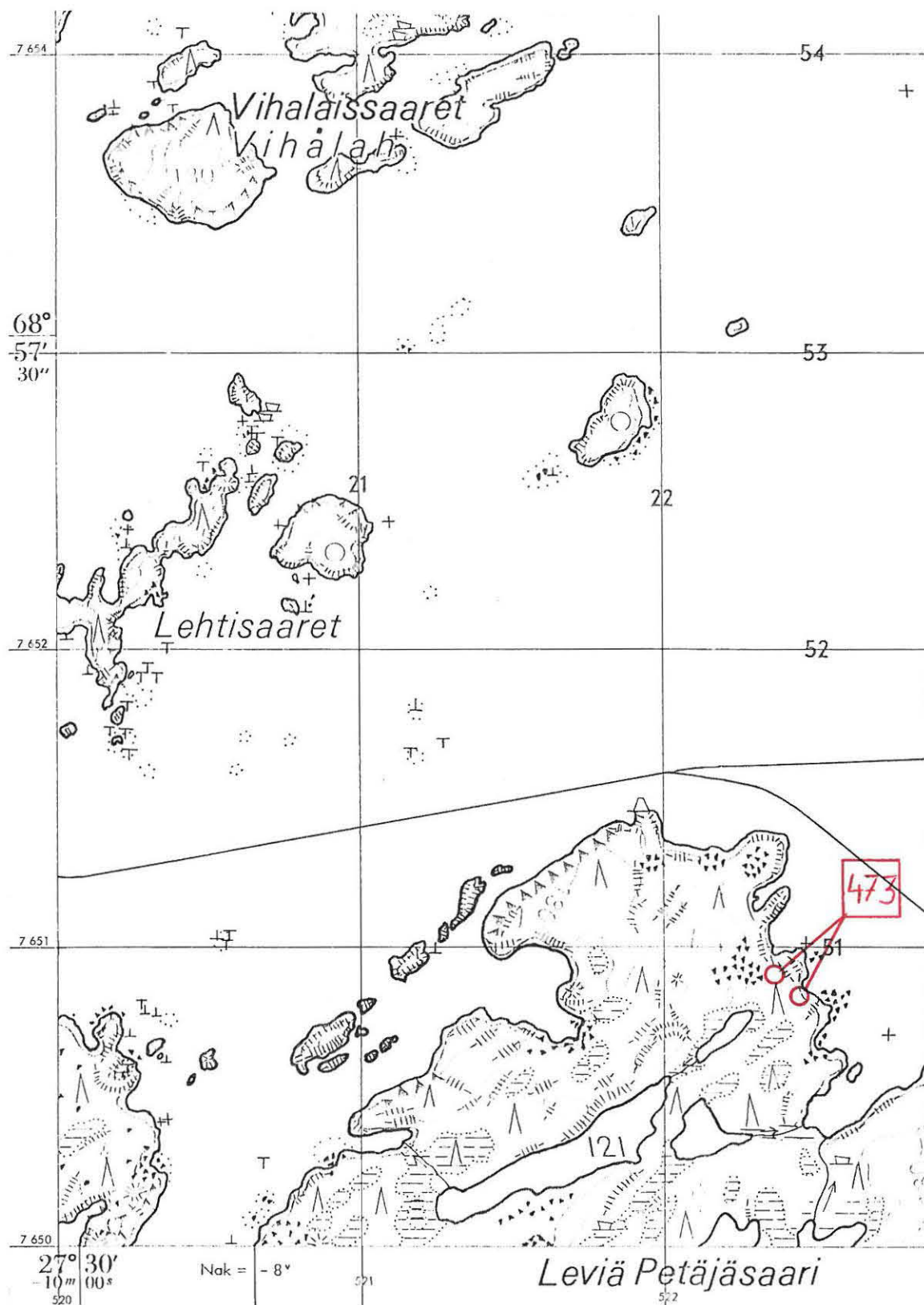

Ote peruskarttalehdestä 3841 01 INARI, Helsinki 1985. 1:20 000.

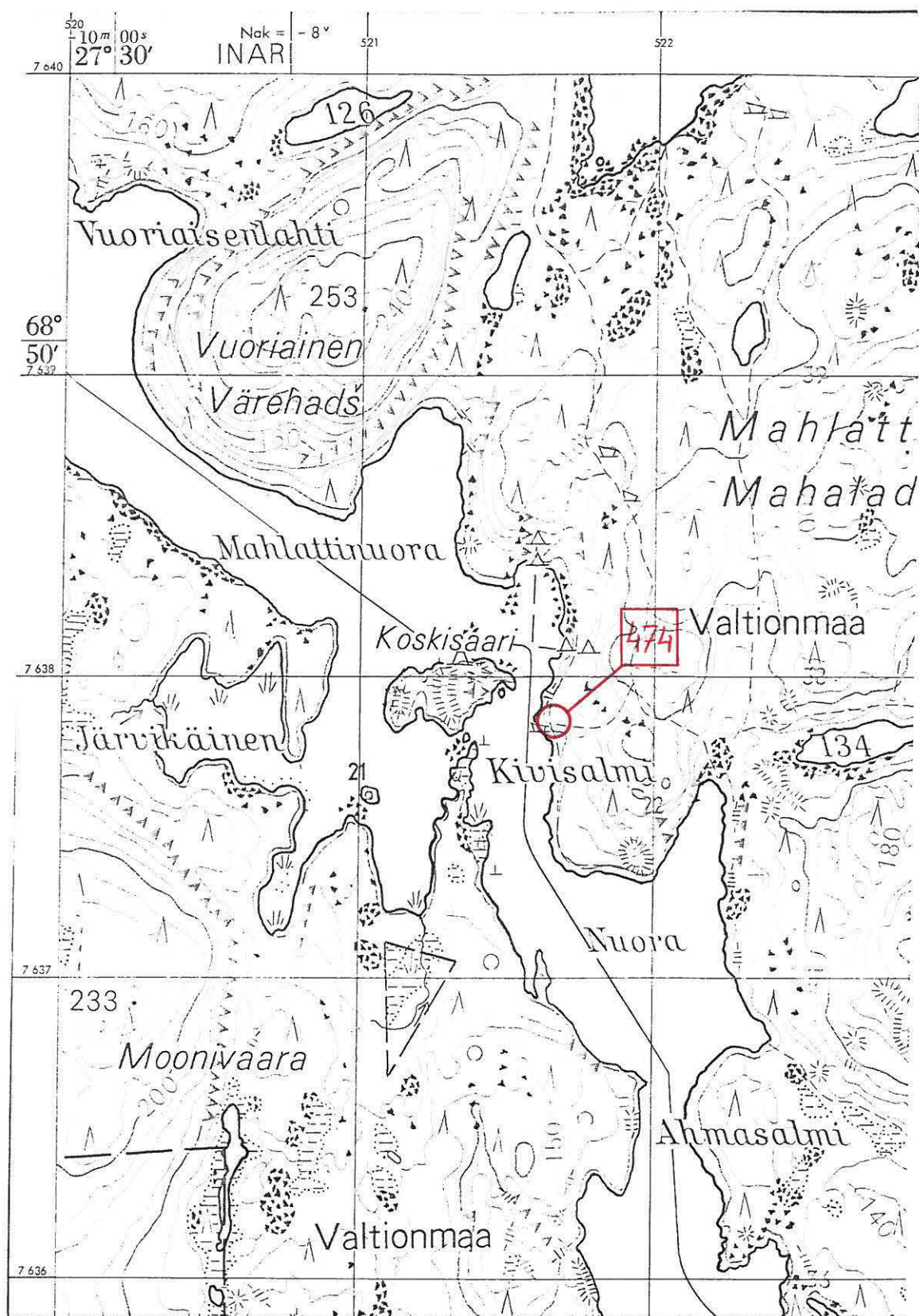

INARI 473 LEVIÄ PETÄJÄSAARI

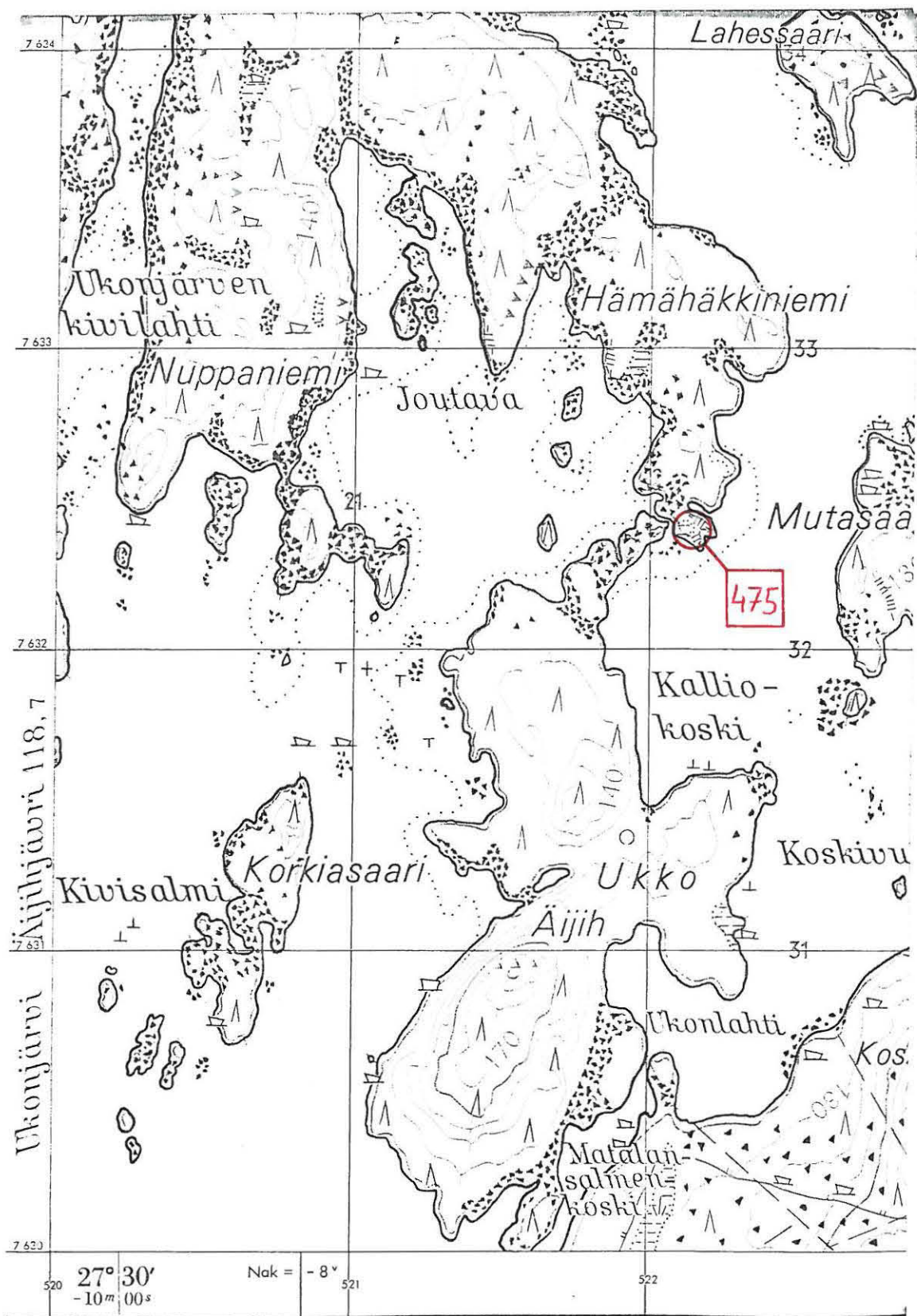

Ote peruskarttalehdestä 3841 08 VIIMASSAARI, Helsinki 1968. 1:20 000.

INARI 474 MAHLATTINUORA, KIVISALMI

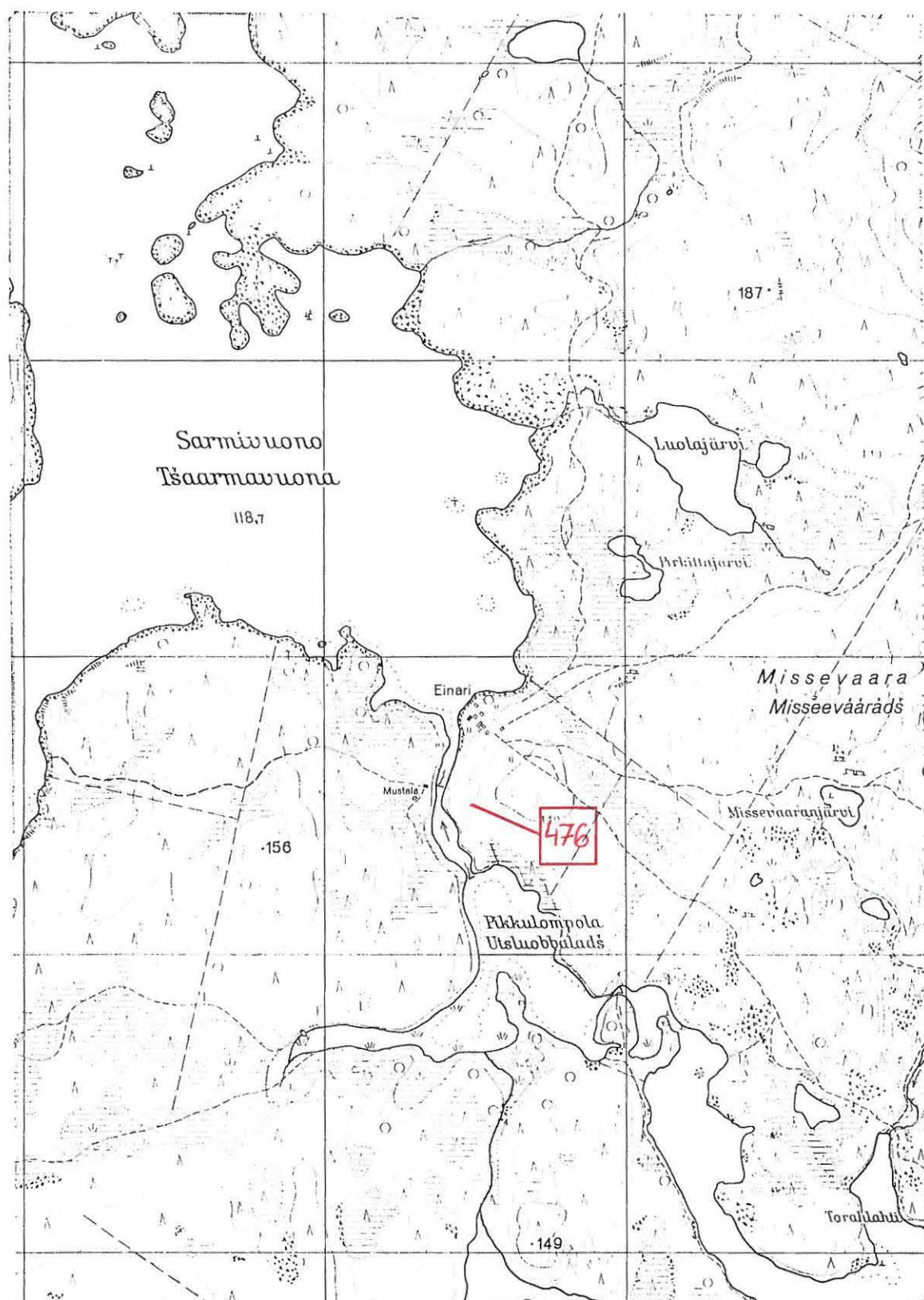

INARI 475 HÄMÄHÄKKINIEMI

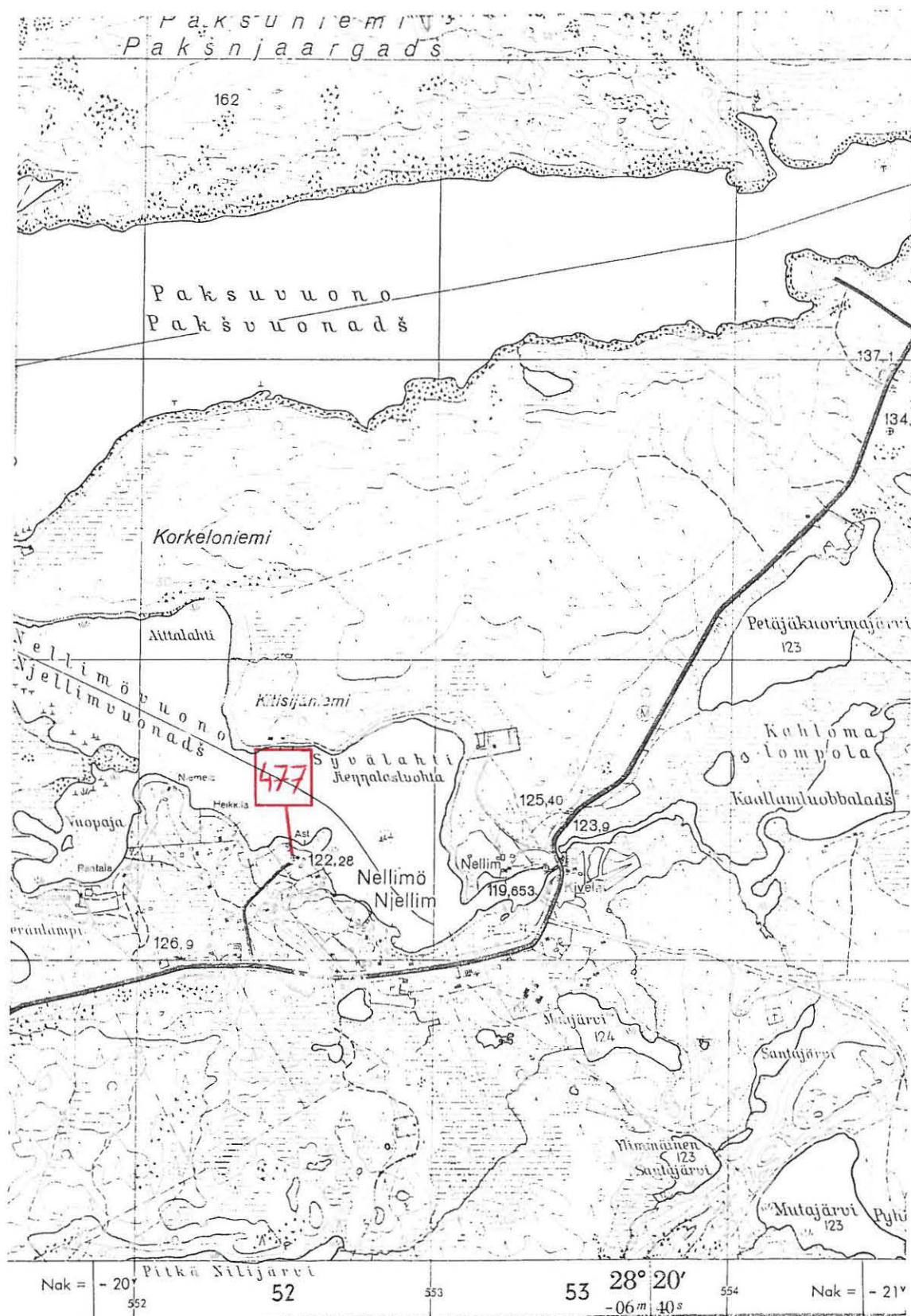
Ote peruskarttalehdestä 3832 09 VESKONIEMI, Helsinki 1968. 1:20 000.

INARI 476 SARMIJOKI

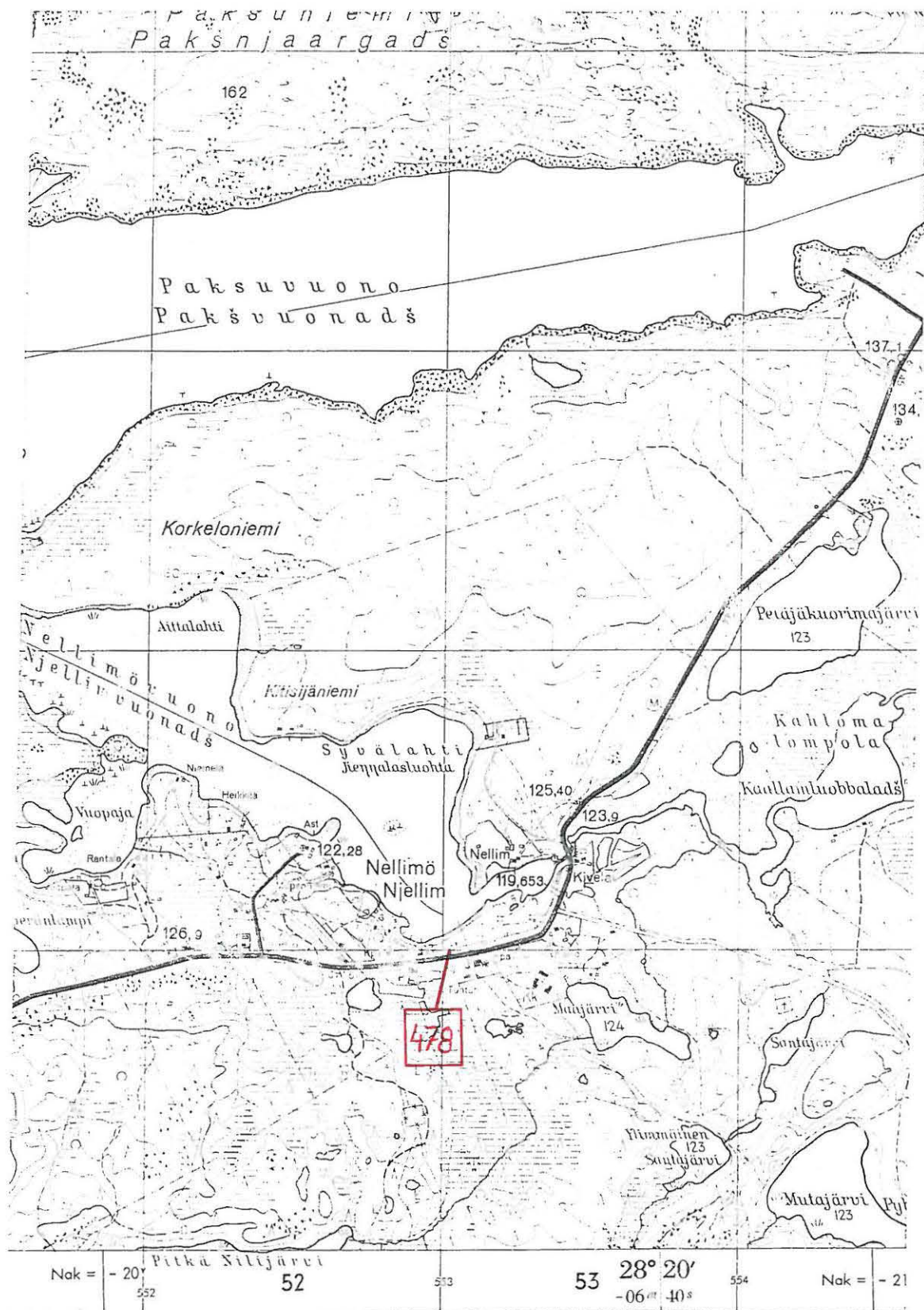
Ote peruskarttalehdestä 3834 03 SARMIJÄRVI, Helsinki 1965. 1:20 000.

INARI 477 NELLIM, HAVAINTOASEMA

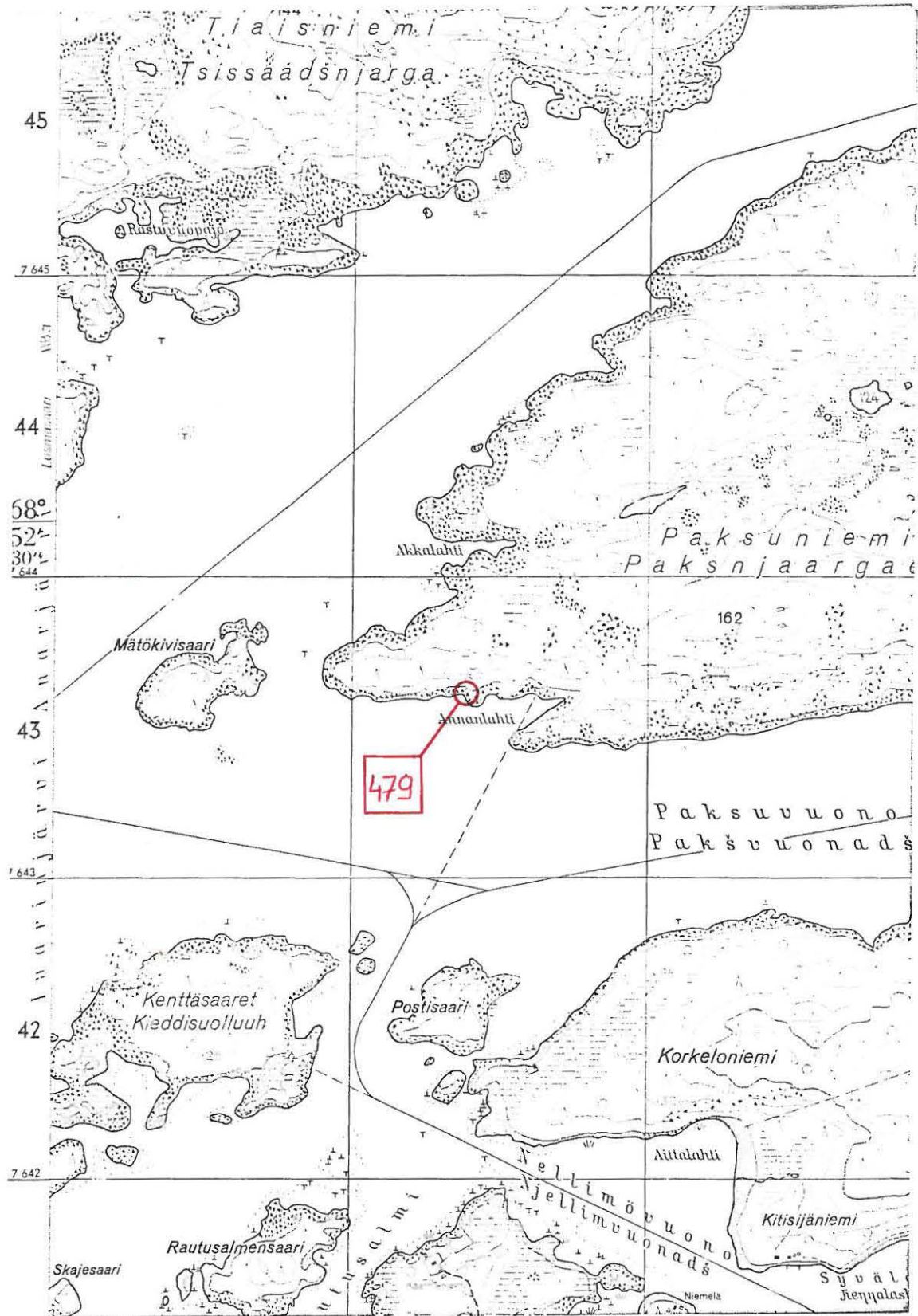
Ote peruskarttalehdestä 3843 04 NELLIMÖ, Helsinki 1967. 1:20 000.

INARI 478 NELLIM, SAHA

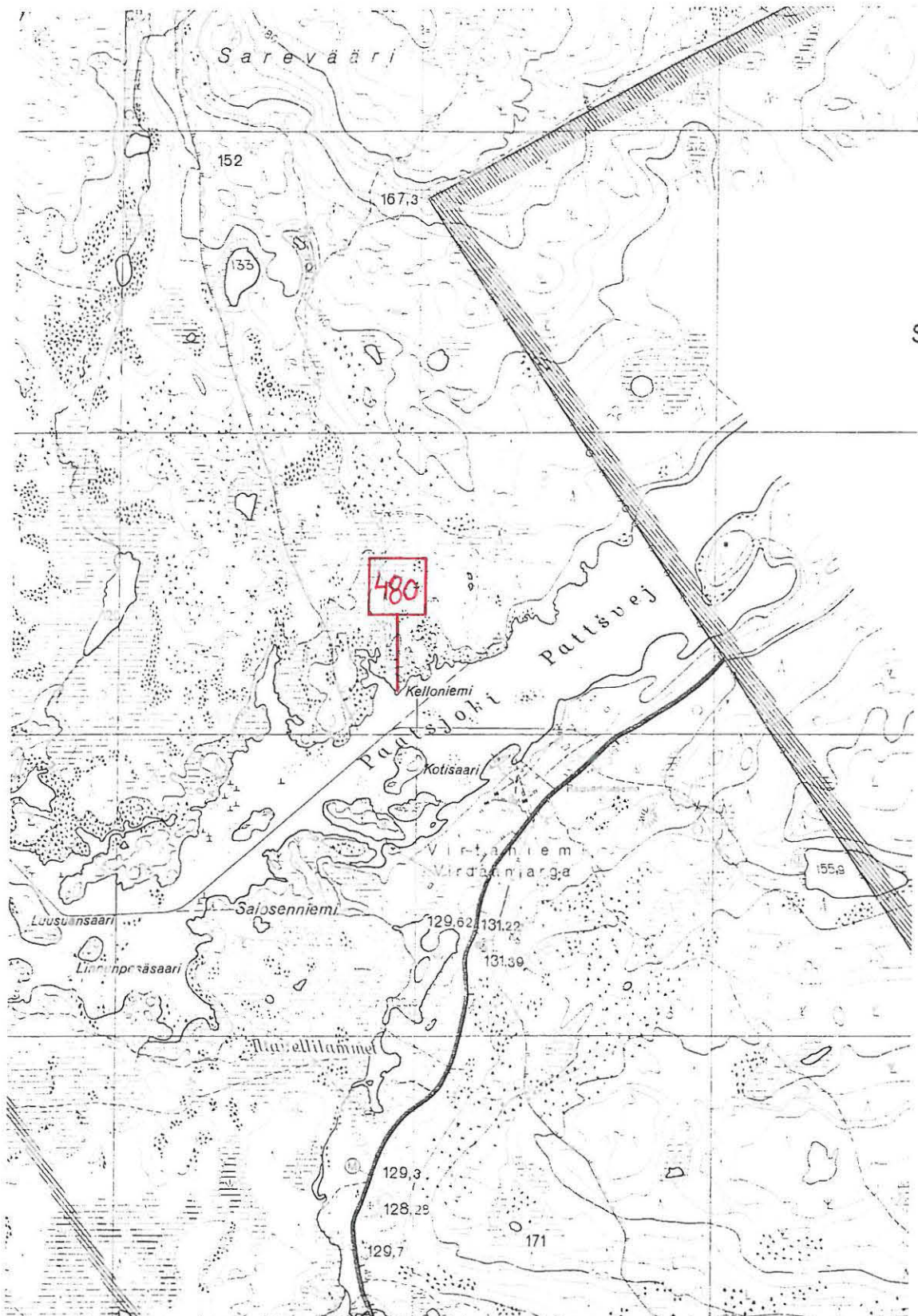
Ote peruskarttalehdestä 3843 04 NELLIMÖ, Helsinki 1967. 1:20 000.

INARI 479 PAKSUVUONO, ANNANLAHTI

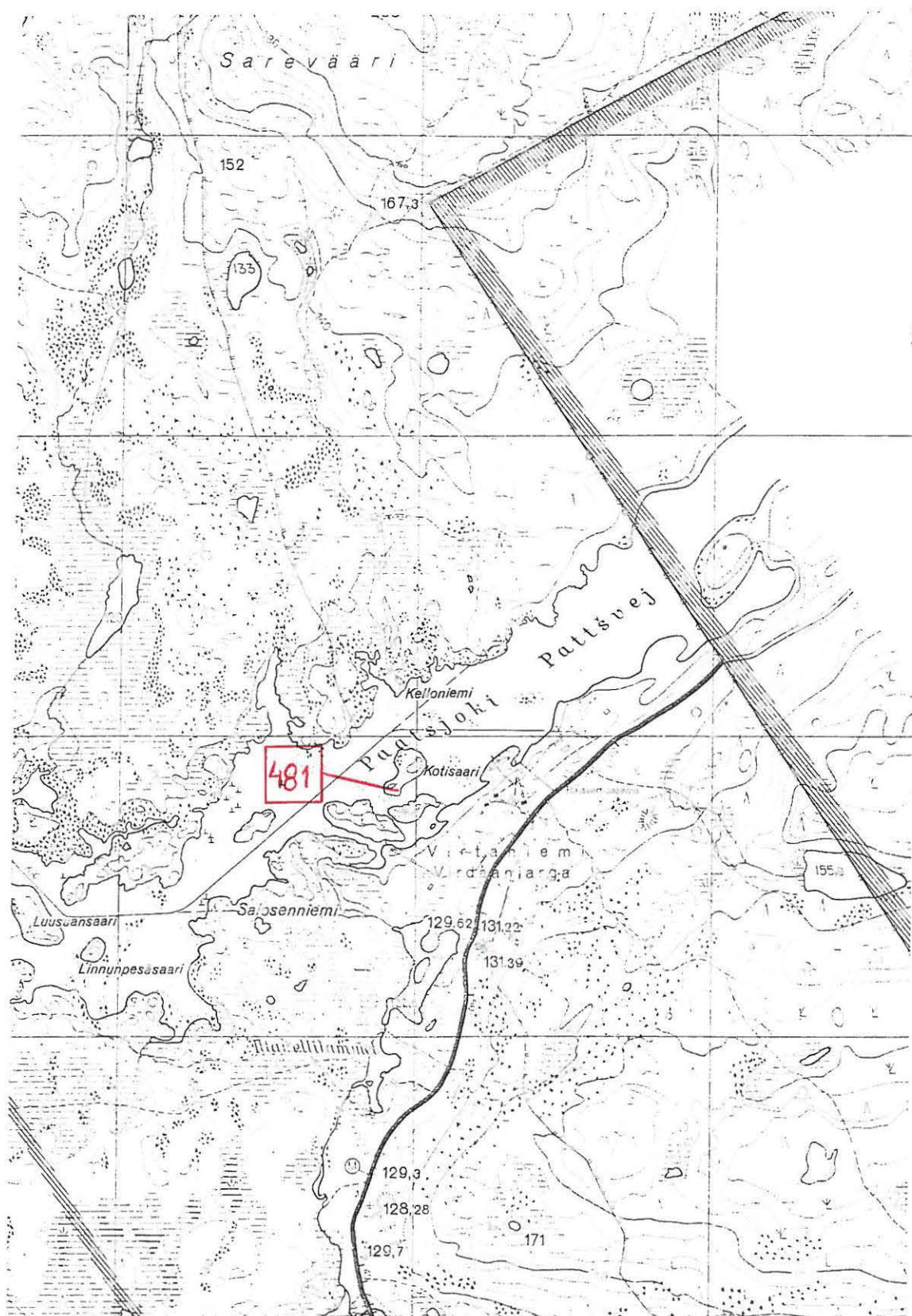
Ote peruskarttalehdestä 3843 04 NELLIMÖ, Helsinki 1967. 1:20 000.

INARI 480 PAATSJOKI, KELLONIEMI

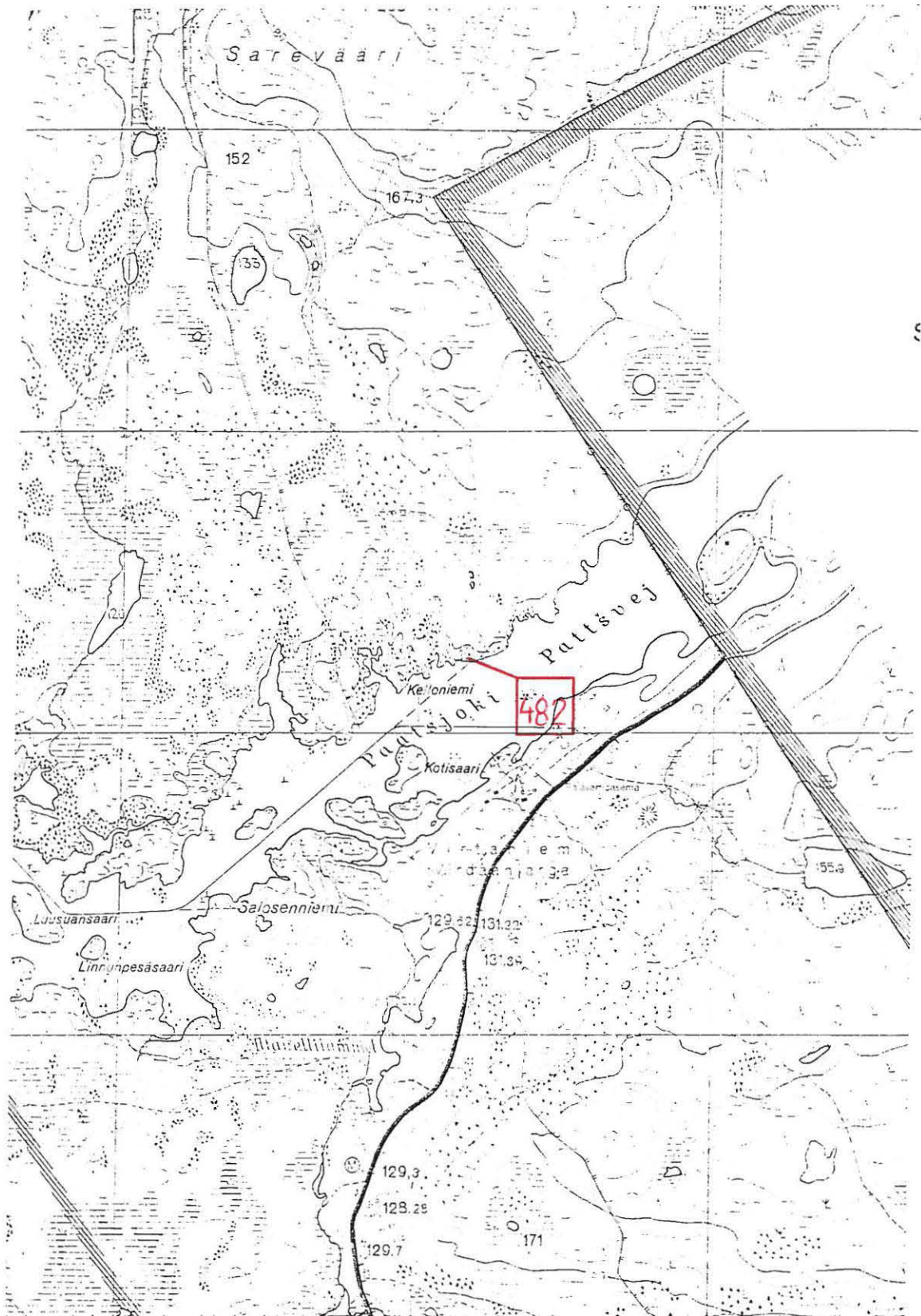

Ote peruskarttatalehdestä 3843 04 NELLIMÖ, Helsinki 1967. 1:20 000.

INARI 481 VIRTANIEMI, KOTISAARI

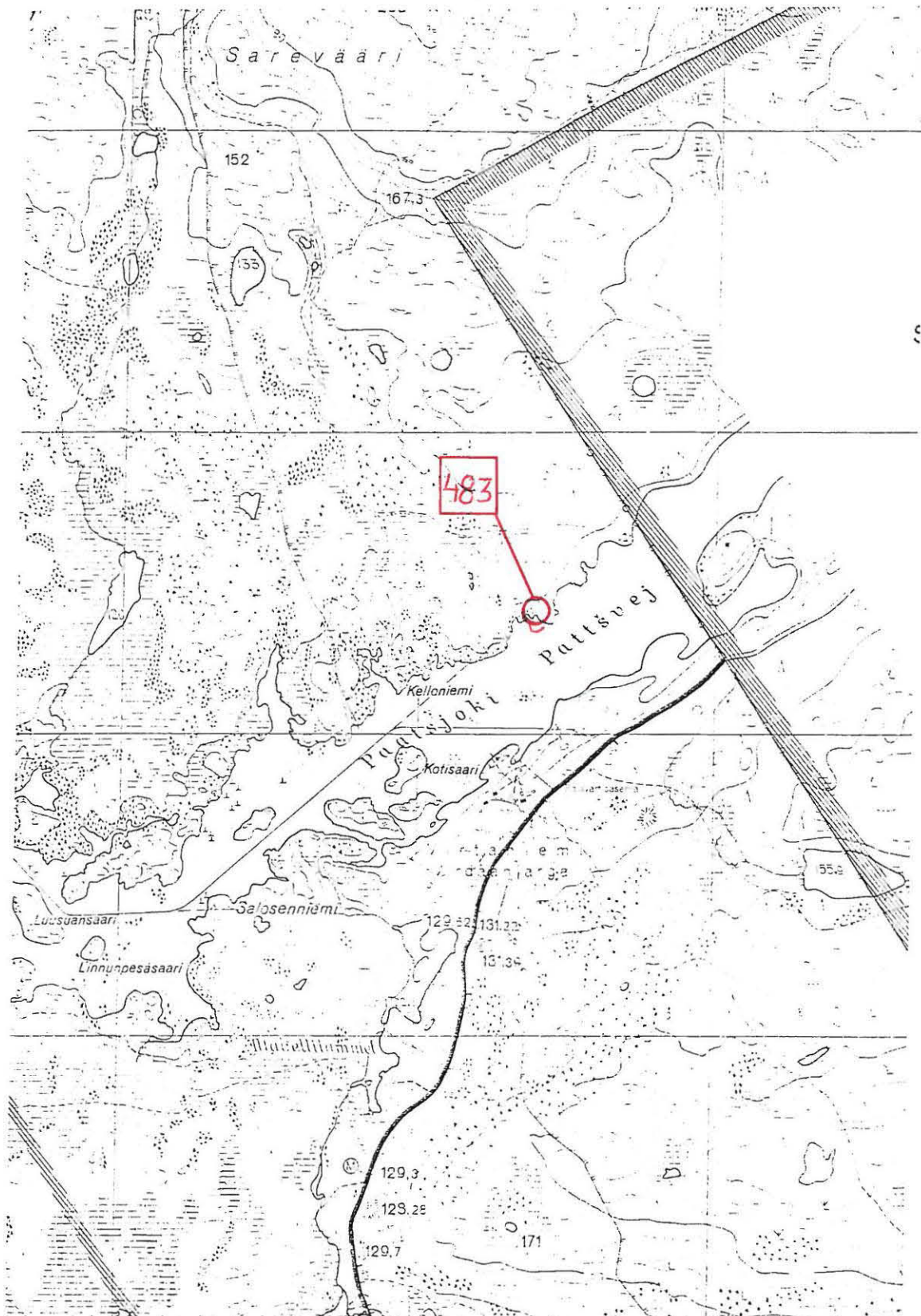

INARI 482 PAATSJOKI N

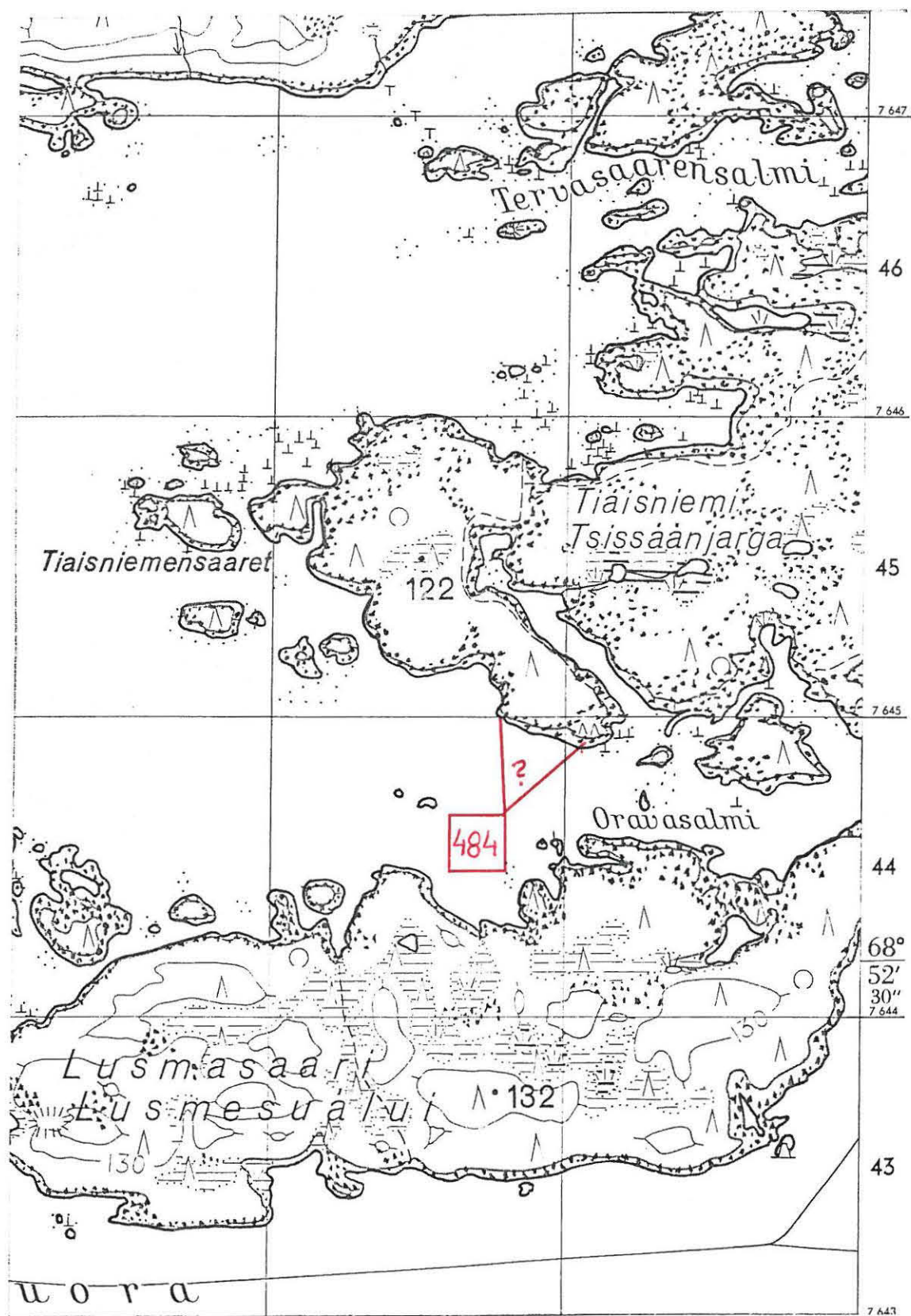
Ote peruskarttalehdestä 3843 04 NELLIMÖ, Helsinki 1967. 1:20 000.

INARI 483 PAATSJOKI, RAJAPUOMI

Ote peruskarttalehdestä 3843 04 NELLIMÖ, Helsinki 1967. 1:20 000.

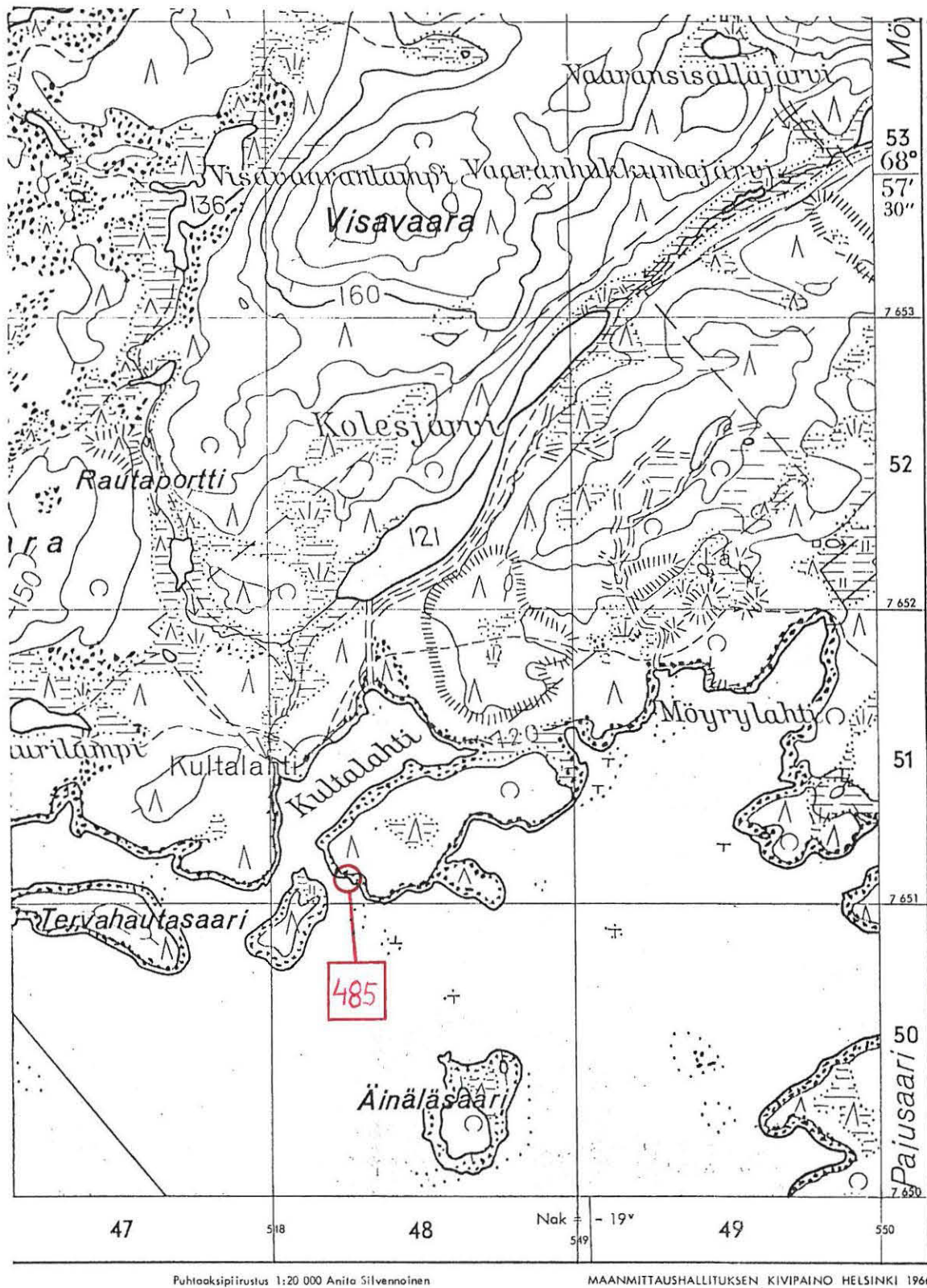
INARI 484 TIAISNIEMI, ORAVASALMI

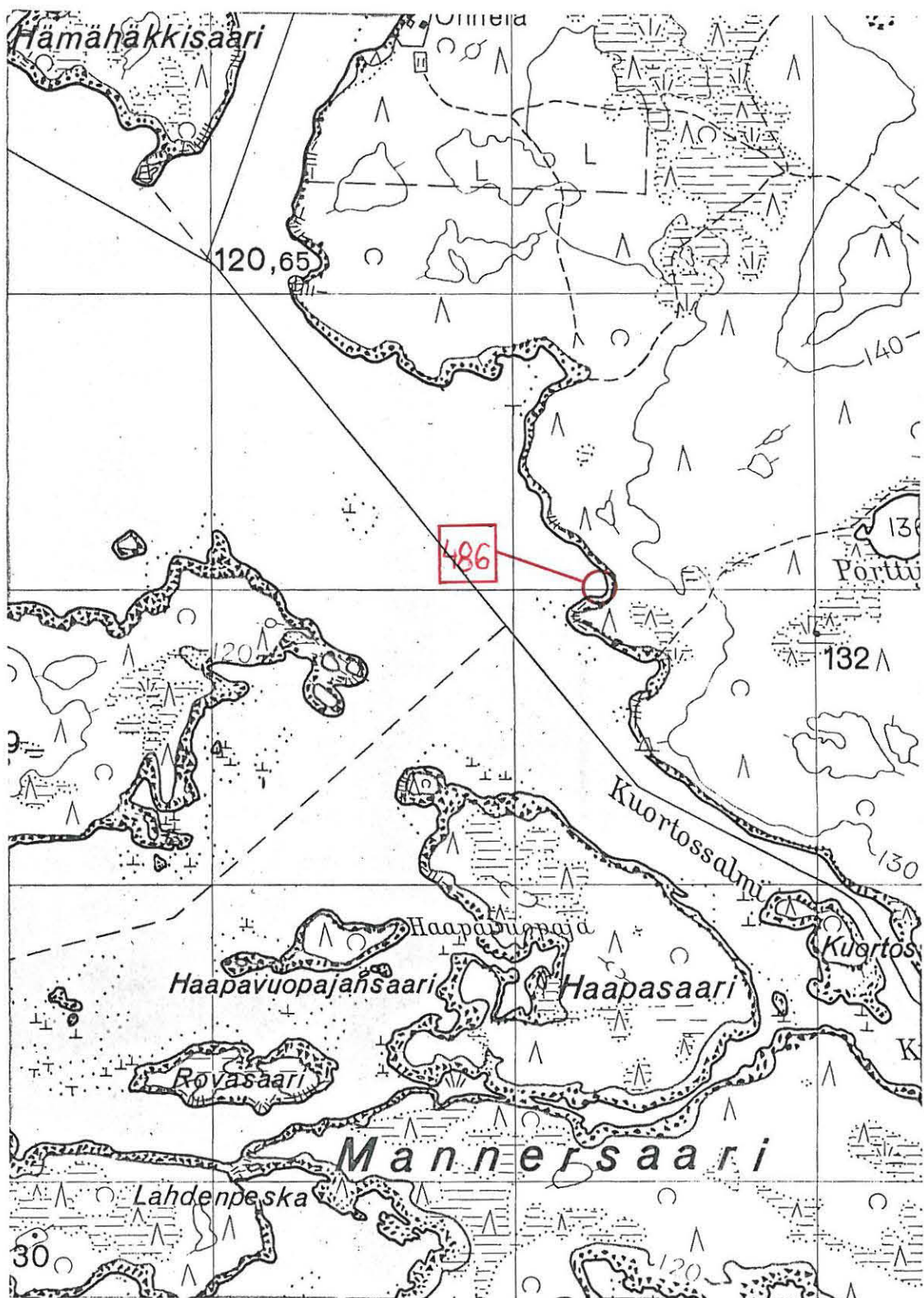
Ote peruskarttalehdestä 3843 01 SATAPETÄJÄSELKÄ, Helsinki 1966.

1:20 000.

INARI 485 KULTALAHTI E

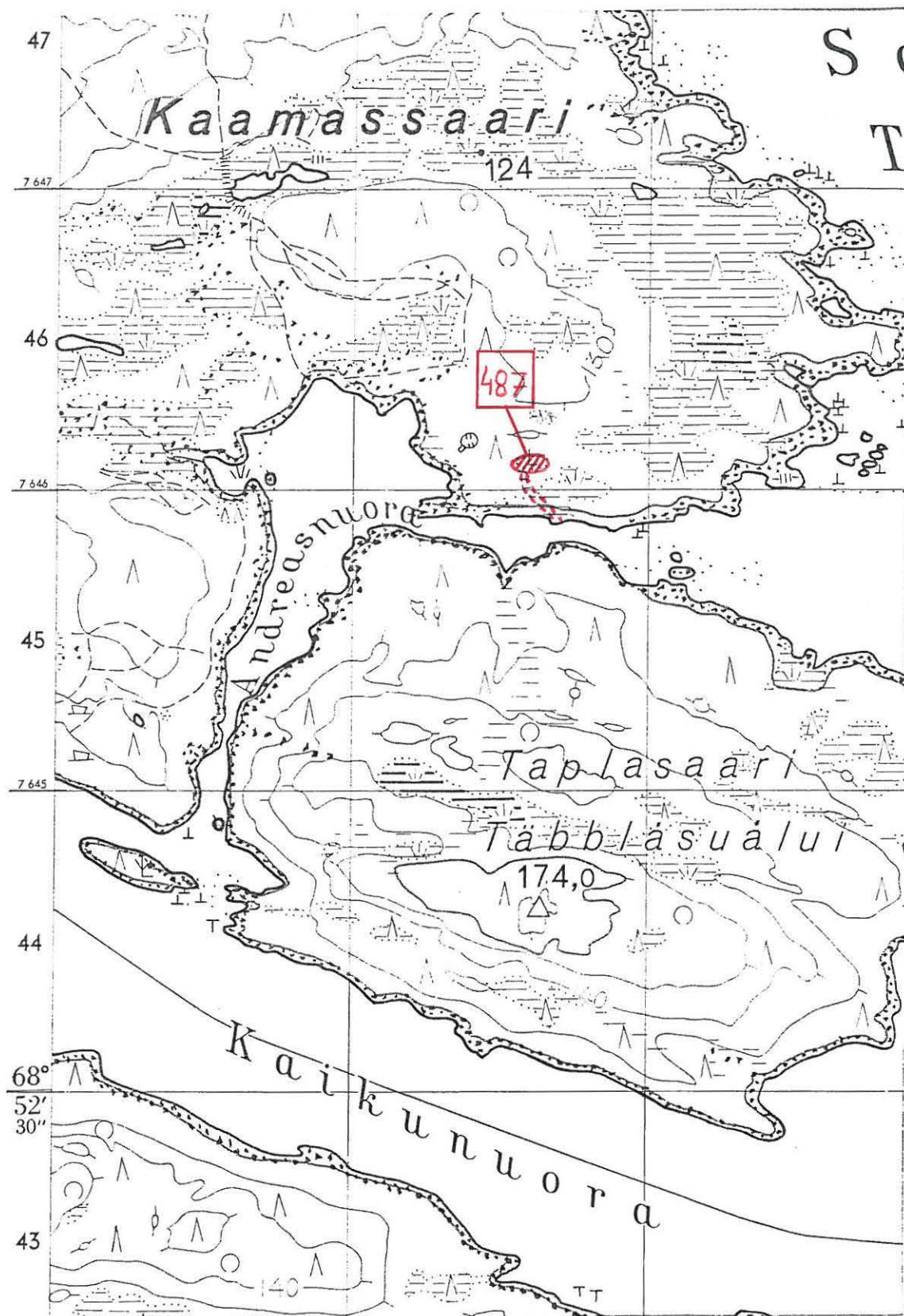

Ote peruskarttalehdestä 3843 02 KUORTOSJÄRVI, Helsinki 1966. 1:20 000.

Ote peruskarttalehdestä 3843 02 KUORTOSJÄRVI, Helsinki 1966. 1:20 000.

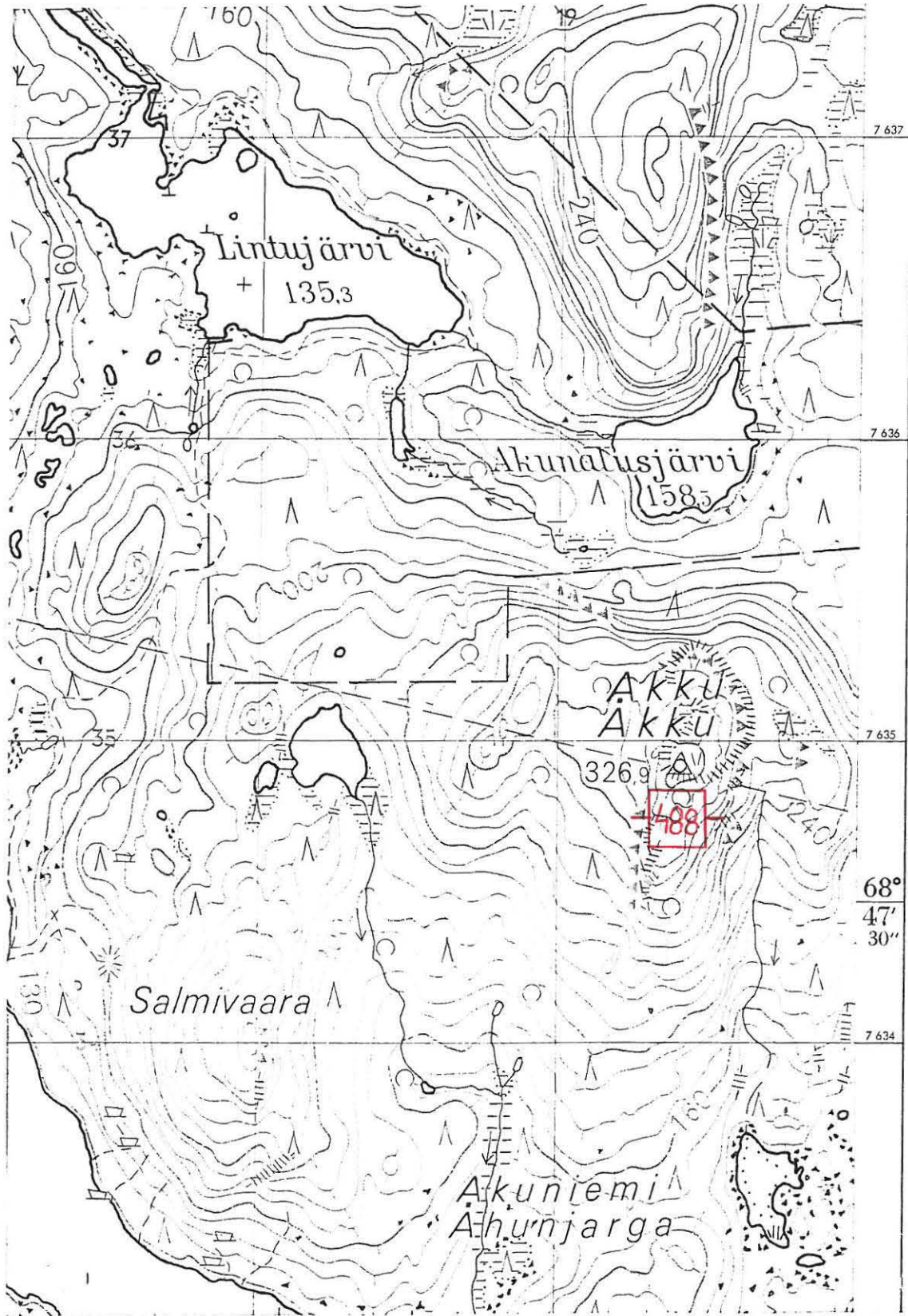
INARI 487 KAAMASSAARI, ANDREASNUORA

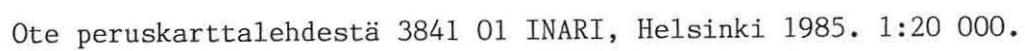

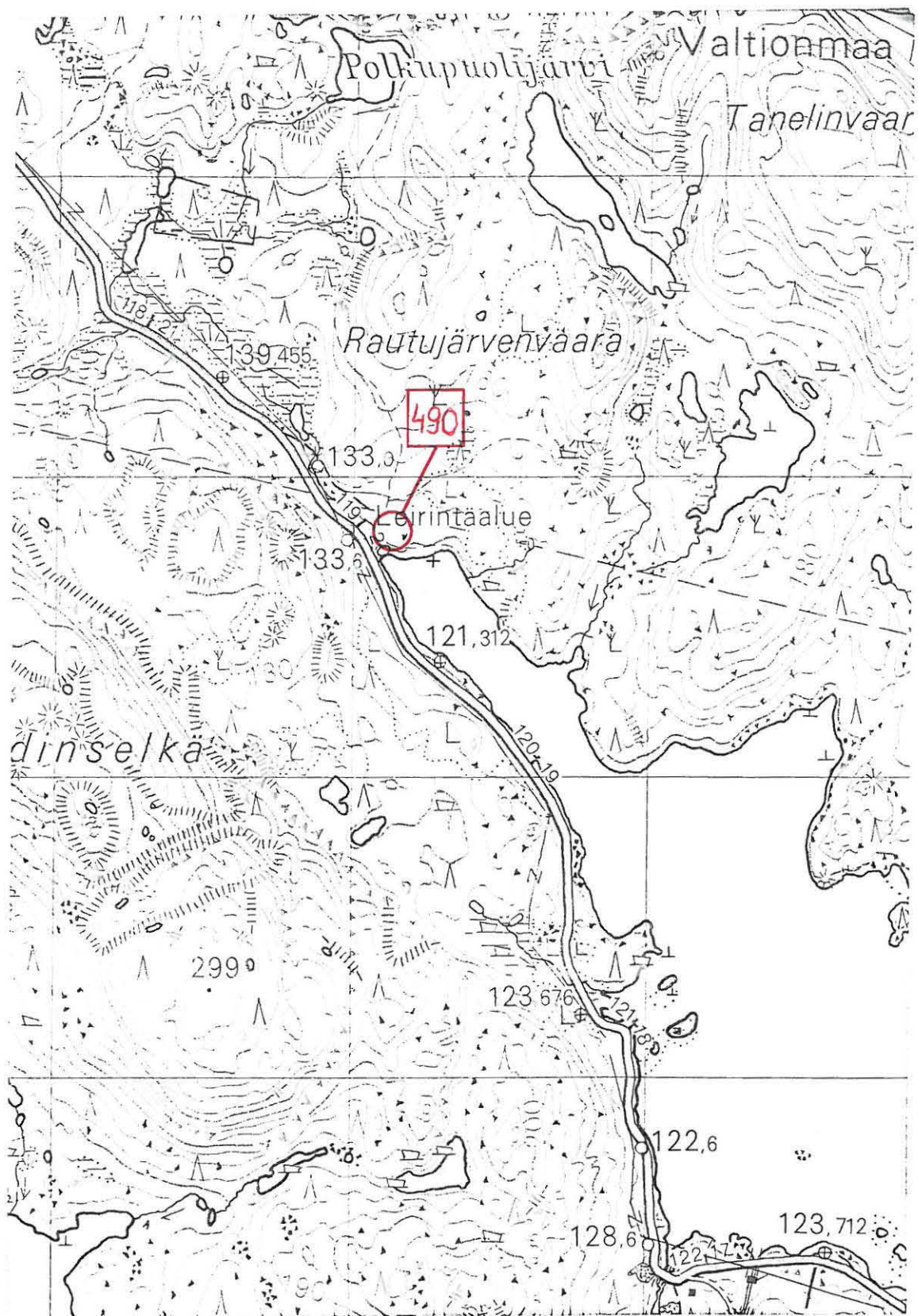
Ote peruskarttalehdestä 3843 01 SATAPETÄJÄSELKÄ, Helsinki 1966.

1:20 000.

INARI 488 UKONJÄRVI, AKKU

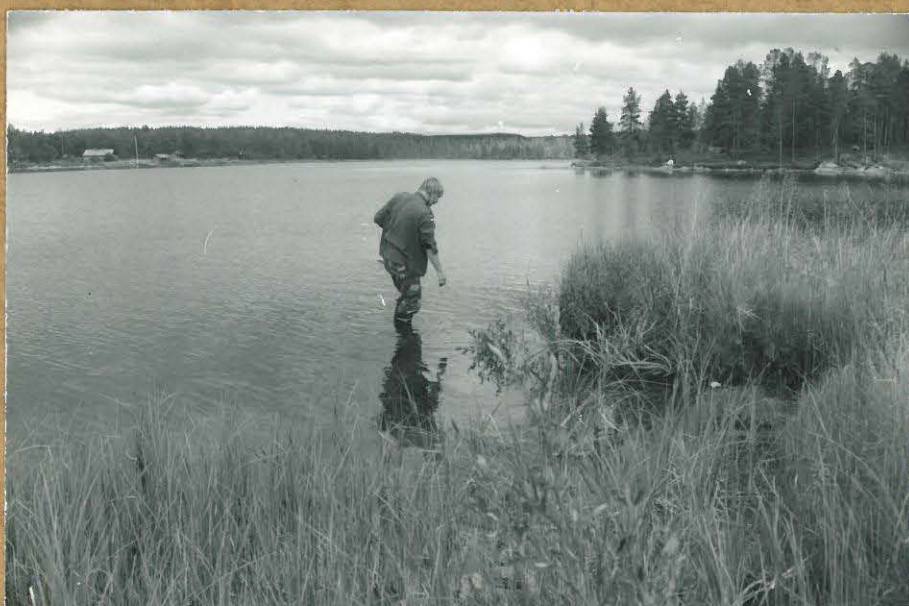
72333

Yleiskuva idästä

72330

Kenttäalue etelästä

72331

Kentän pohjoiskärki
lounaasta, tutkija
Koponen etsii kvart-
seja rantavedestä.

72424

Terassin pohjoiskärki etelästä.

72279

Itkosen, Pälsin ja Arposen kaivausalue Vuopajan
pohjukassa, lännestä.

72297

Hautausmaan pysäköintialue lounaasta.

72293

Alueen lounaisosa luoteesta, keskellä kohde INARI 352.

72292

Kumpu alueen lounaiskulmassa (INARI 352) koillisesta.

72296

Hautausmaan yläteras-
sin reuna luoteesta.

72295

Hautausmaan yläterassi
lounaasta.

72294

Pyyntikuoppa hautaus-
maan koillispuolella,
idästä.

72382

Itkosen "kuoppakumpu" kaakosta.

72383

"Kuoppakumpu" lännestä.

72384

15a Turula, yleiskuva luoteesta.

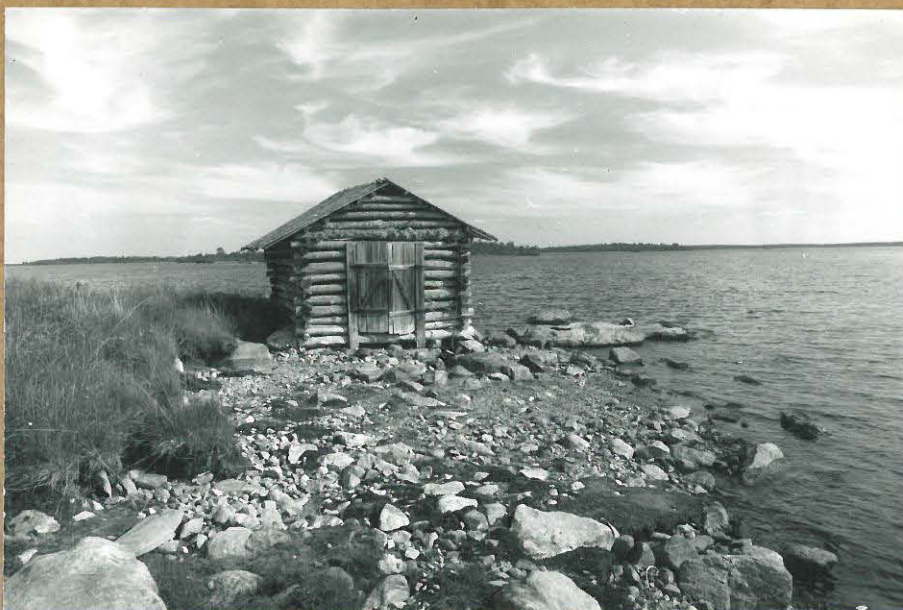
72379

15b Turula, yleiskuva lännestä.

72378

Yleiskuva koillisesta.

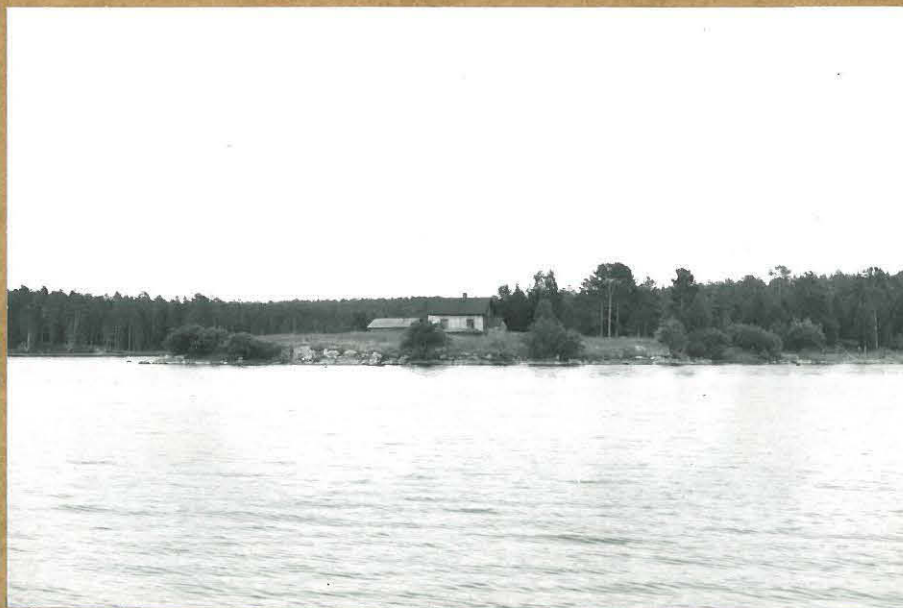
72289

Verkkovaja lännestä.

72290

Ranta lounaasta.

72326 Yleiskuva lännestä.

72329 Pihapiiri idästä, panoraama.

72327

72351

Yleiskuva pohjoisesta.

72353

Niemen kärki
pohjoisesta.

72352

Pellon länsiosa idästä.

72389

35a, poikkikirveen
KM 12904 löytöpaikka,
pohjoisesta.

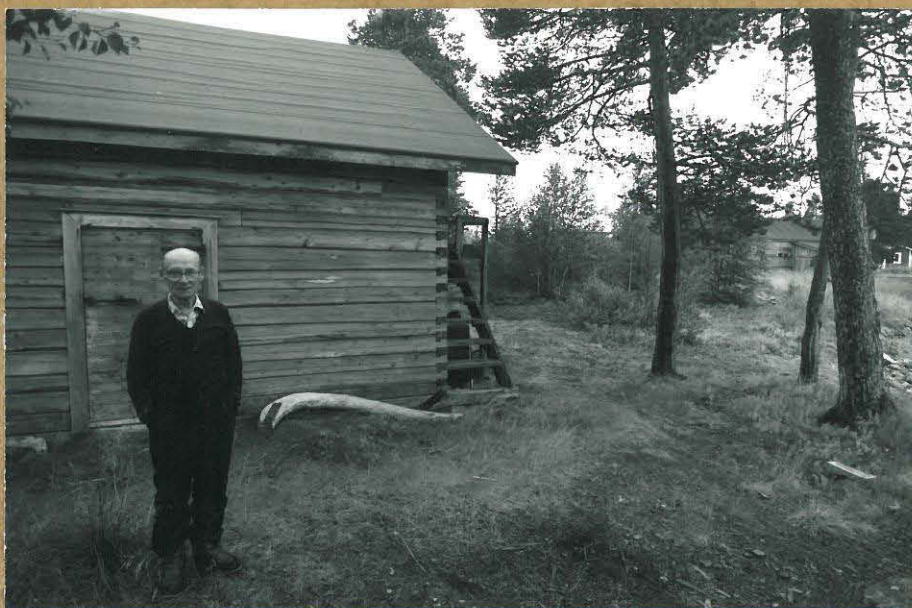
72388

35b, liuskekeihäänkärjen
KM 13192 löytöpaikka,
idästä.

72390

35c, taltan löytöpaikka
ja löytäjä Onni Nikula,
etelästä.

72391

Onni Nikulan
kalakellari
pohjoisesta;
isäntä itse
seisoo mah-
dollisen kota-
vallin päällä.

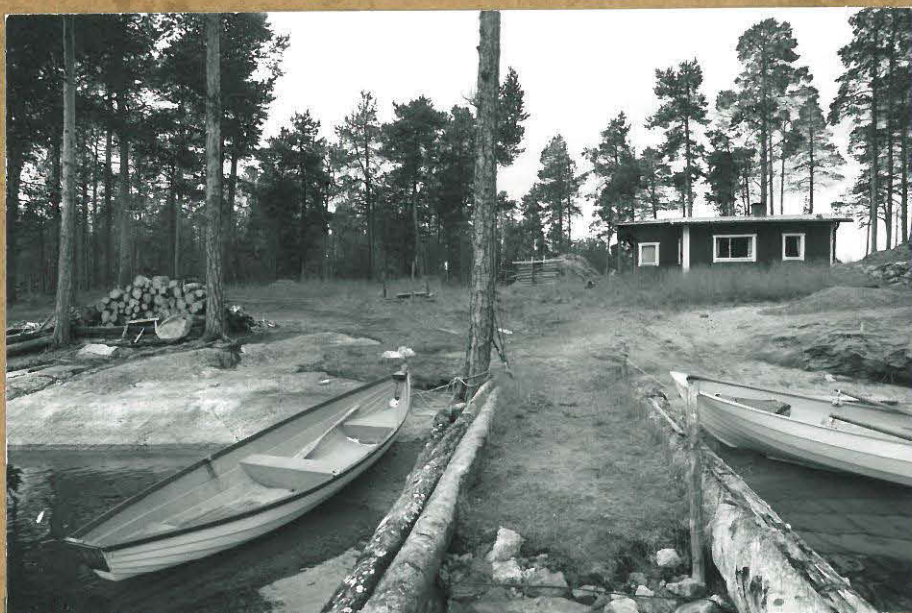
72392

Onni Nikulan
kalakellari
etelästä.

72310

Yleiskuva lounaasta.

72313

Löytöpaikan ranta
etelästä.

72312

Entinen perunamaa
koillisesta, löytöpaikka
keskellä.

72364

Luusua I ja II, yleiskuva
luusua III:sta (idästä).

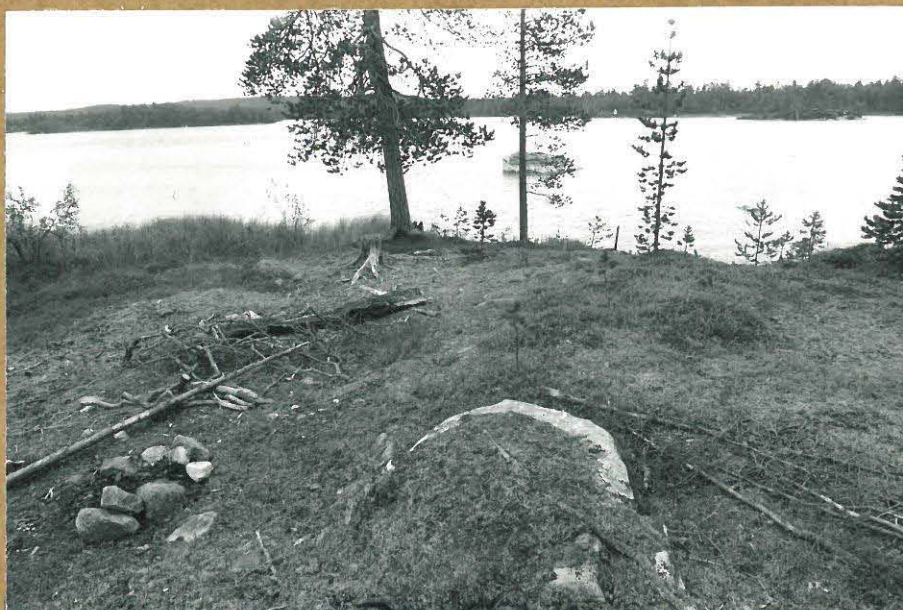
72359

Luusua I kaakosta.

72358

Kvartsia rantavedessä
luusua I:n ja II:n
välissä.

72365

Luusua II, kaivausalue pohjoisesta.

72360

Luusua III, yleiskuva luusua II:sta (lännestä).

72361

Luusua III, niemen kärki pohjoisesta.

72363

Luusua III, niemenkärjen laki, pohjoisesta.

72362

Luusua III, sortuva rantatörmä luoteesta.

72302

Pottumaan

72302

Pottumaan ranta koillisesta.

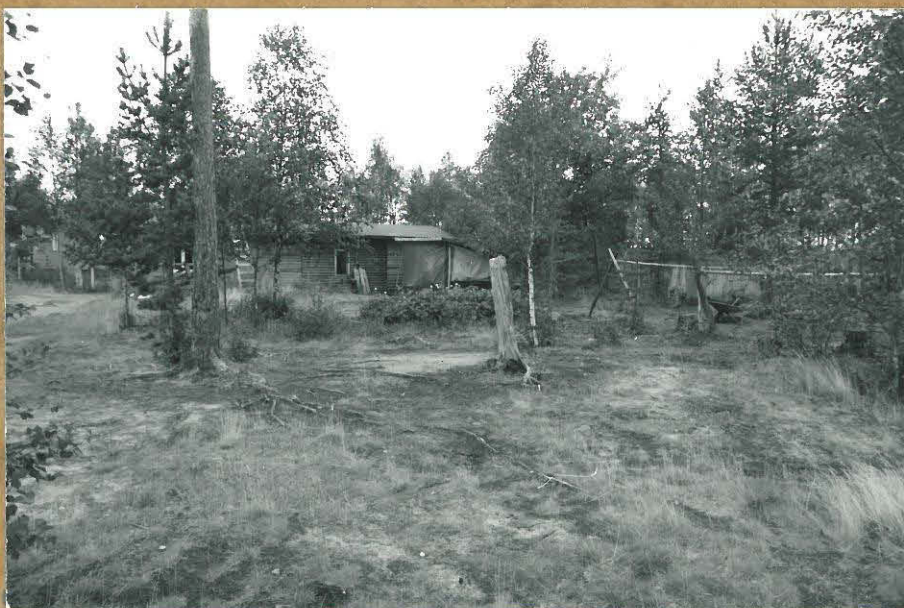
72303

"Peltoraunio" idästä.

72349

Heikki Sarren talo lännestä.

72350

Sarren rantakenttä koillisesta.

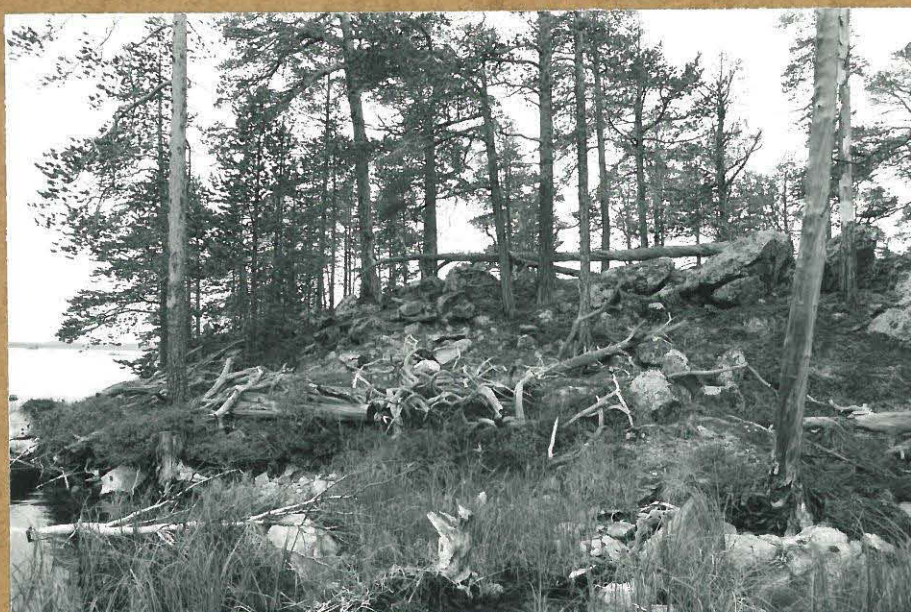

72291

Sammeli Wallen tuvanpaikka pohjoisesta.

72356
Yleiskuva etelästä.

72355
Löytöpaikka kaakosta.

72322

Yleiskuva lännestä, vasemmalla m/s INARI II.

72421

Yleiskuva pohjoisesta.

72413

Kuoppa tien laidassa, pohjoisesta.

72385

Yleiskuva lännestä, Sainion mökki niemen
kärjessä.

72396

Kenttä Uruniemen kärjessä, etelästä.

72395

Leirintäalueen ranta etelästä, keskellä liesikiveys
isoimman koivun alla.

72423

Yleiskuva etelästä.

72422

Rakennuksen pohja idästä.

72278

Yleiskuva lounaasta.

72277

"Kodanpohja" koillisesta.

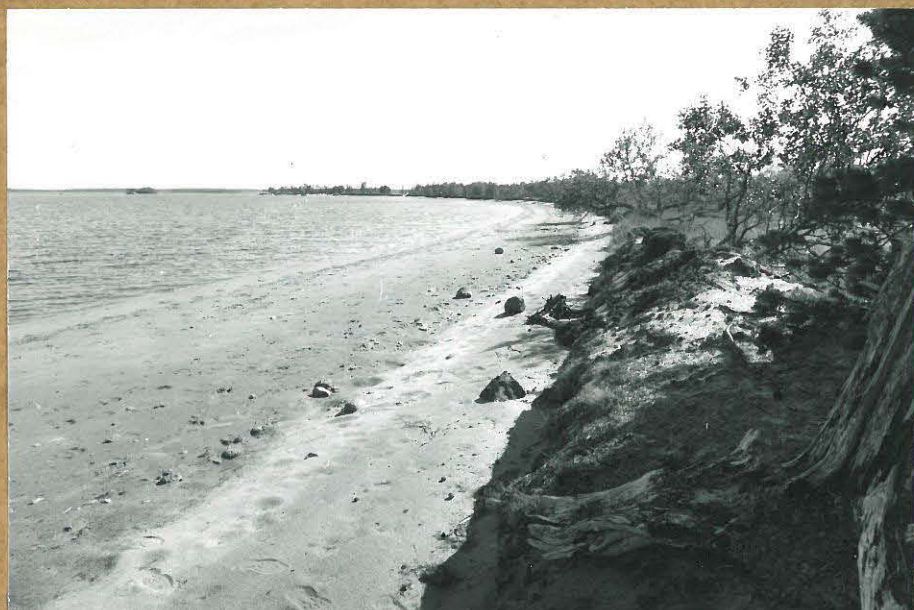
72267

"Rinnekammi" koillisesta.

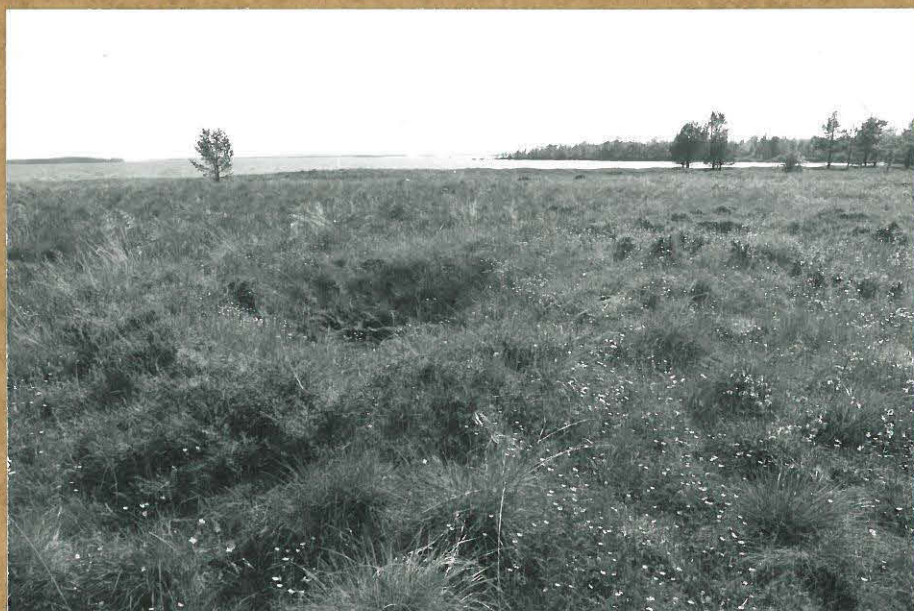
72286

Tuhka-Sammelin talo idästä.

72287

Niemen pohjoisranta.

72288

Talonpohja niemen etelärannalla, pohjoisesta.

72393

Yleiskuva lounaasta, vasemmalla mahdollinen
kodanpohja.

72397

Yleiskuva etelästä.

72336

Pysäköintialue idästä.

72337

Liesi tienpenkassa, pohjoisesta.

72305
Kentänpaikka koillisesta.

72304
Lapinkentän ranta idästä.

72400

Nuori kenttä, yleiskuva
lounaasta.

72399

Vanha kenttä, yleiskuva
koillisesta.

72401

Vanhan kentän peruna-
kuoppa (?) etelästä.

72403

Pihapiiri luoteesta.

72276

Pihapiiri idästä.

72309

Yleiskuva lounaasta.

72307

Kenttäalue luoteesta.

72308

Painanne rannassa,
pohjoisesta.

72357
Yleiskuva etelästä.

72405

Pyyntikuoppa lännestä.

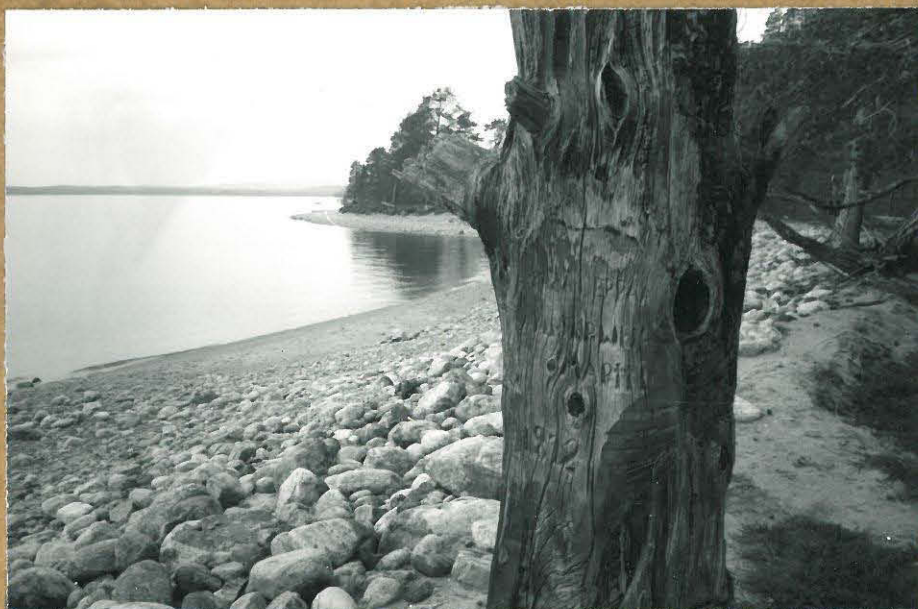
72281

Hautoja saaren etelä-
rannalla, luoteesta.

72268

Hautaristejä kaakkois-
niemessä.

72269

Muistokirjoitus kelon
kyljessä.

72410

Kenttäalue lounaasta.

72306

Kentänpaikka etelästä.

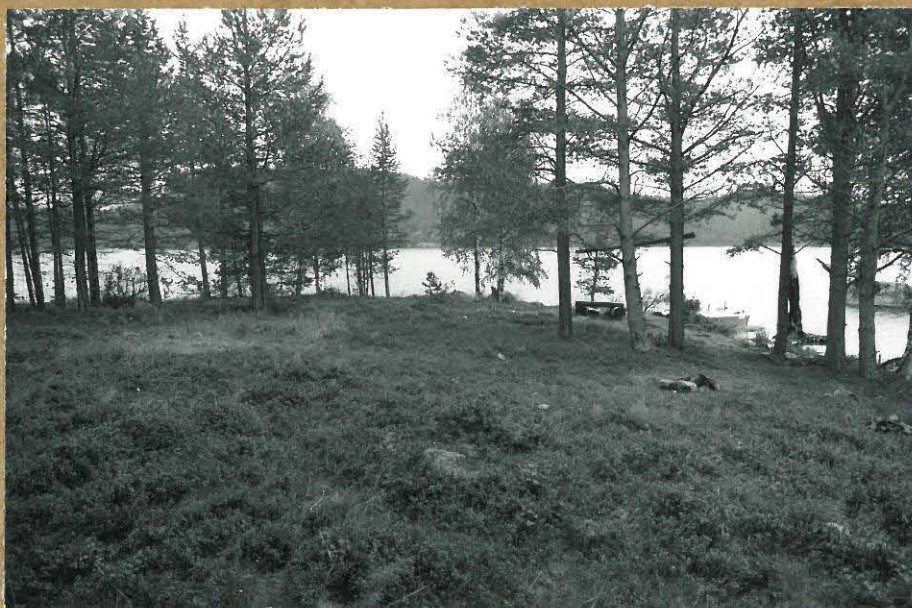
72275

Oletettu kentänpaikka luoteesta.

72402

Oletettu kentänpaikka kaakosta.

72407

Kenttäalue luoteesta.

72408

Mahdollinen rakennuksenpohja kaakosta.

72409

Kenttäalue kaakosta.

72406

Oletettu kentänpaikka luoteesta.

72404

Tuvanraunio lännestä.

72273

Yleiskuva lounaasta.

72427

Pappilan perunamaa kaakosta.

72428

Pappilan perunamaa pohjoisesta.

72381

Liesikiveys (oikealla alhaalla) Siiriäisen löytö-
paikan pohjoispuolella, pohjoisesta.

72380

Siiriäisen löytöpaikka koillisesta.

72347

Yleiskuva kaakosta.

72348

Löytöalue (oikealla takana) idästä.

72374

Rantakenttä lännestä.

72335

Yleiskuva idästä, Kultalahden talo.

72298
Yleiskuva lounaasta.

72299
Kenttäalue kaakosta.

72318
Yleiskuva idästä.

72317
Kenttäalue pohjoisesta, keskellä piisinpohja.

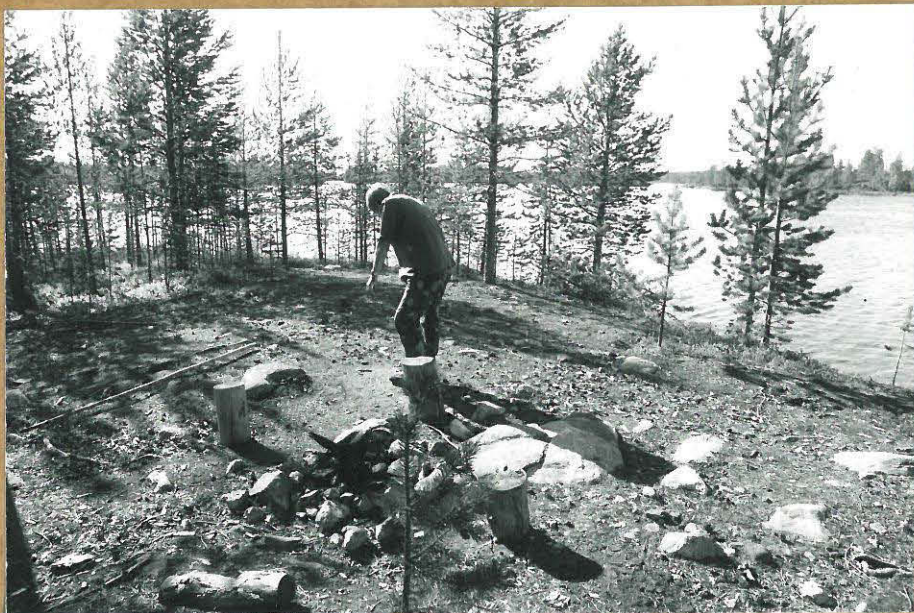
72325

Yleiskuva etelästä.

72323

Salosenniemi b:n kaivaus-
alue etelästä.

72324

Salosenniemi b:n kaivaus-
alue idästä, tutk. Koponen.

72414

Salosenniemi c lännestä.

72339

Alue A, yleiskuva koillisesta.

72340

Alue A, rakennuksen pohja rajakämpän eteläpuolella, lounaasta.

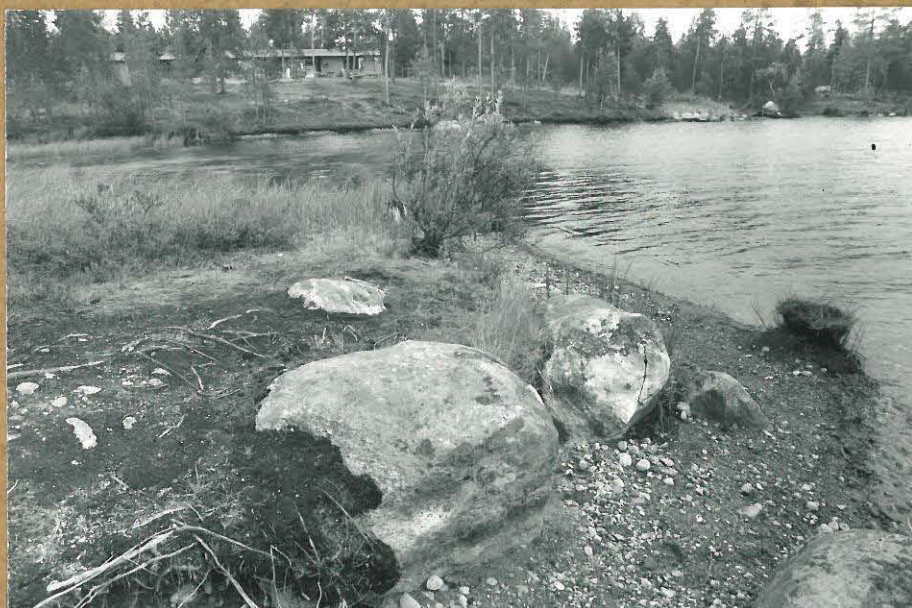
72338

Alue B, saaren pohjoisranta koillisesta.

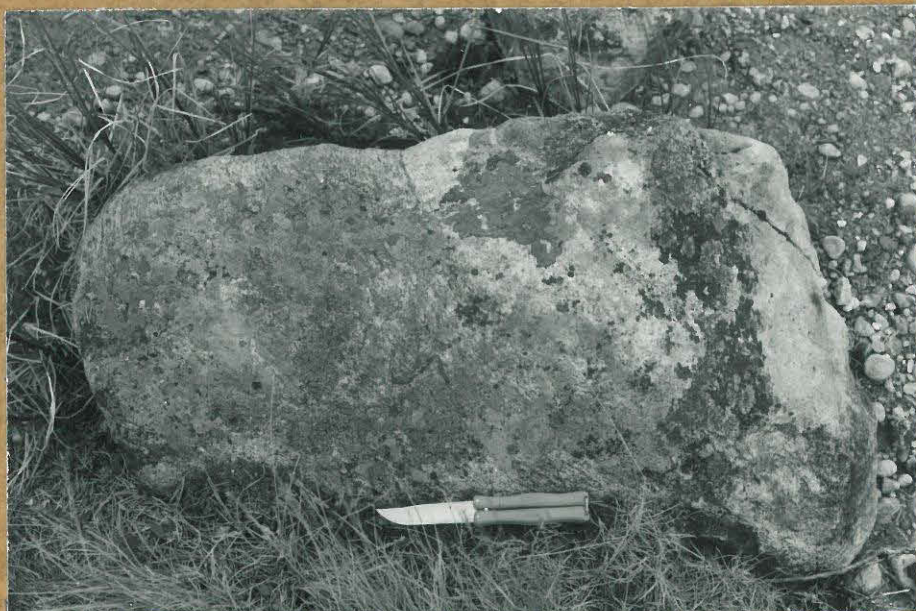
72345

Alue C:n itäosa lännestä.

72341

Alue C, piirroskivi (keskellä oikealla) pohjoisesta.

72342

Piirroskivi ylhäältä.

72386

Leirintäalueen länsiosa etelästä.

72387

Leirintäalueen itäosa pohjoisesta.

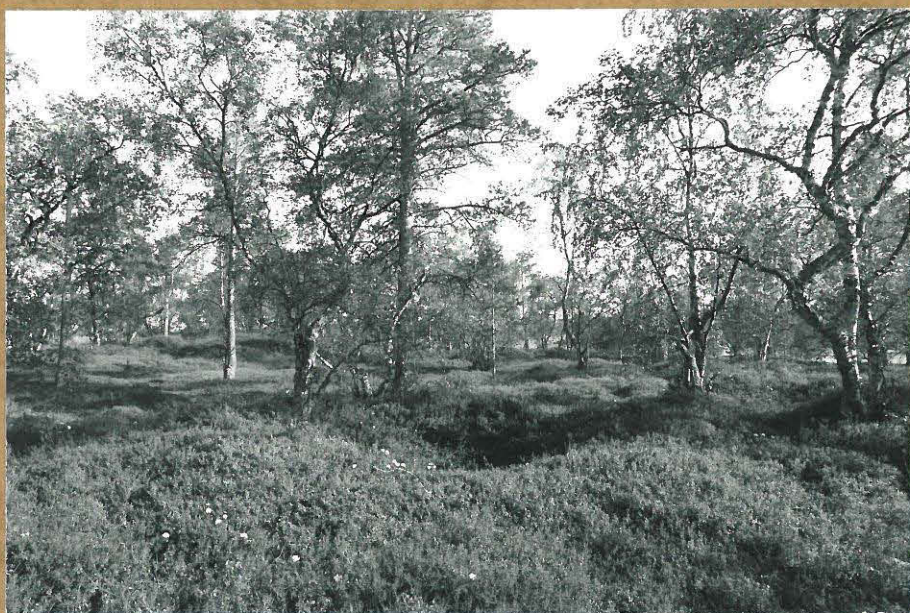
72377

Löytöalueen pohjoispää lännestä.

72412

Kaivausalue etelästä.

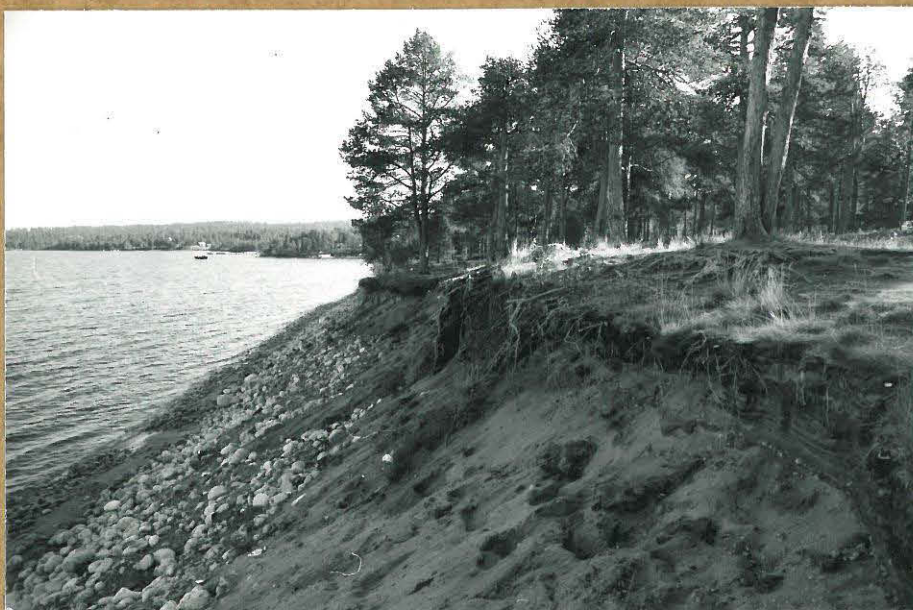
72280

Saaren keskiosan kuoppia luoteesta.

72425

Taltan katkelman löytöpaikka Koivuniemen tyvessä, luoteesta.

72426

Rantatörmä pohjoisesta.

72370

Rakennuksen pohja ja
kentän länsipää idästä.

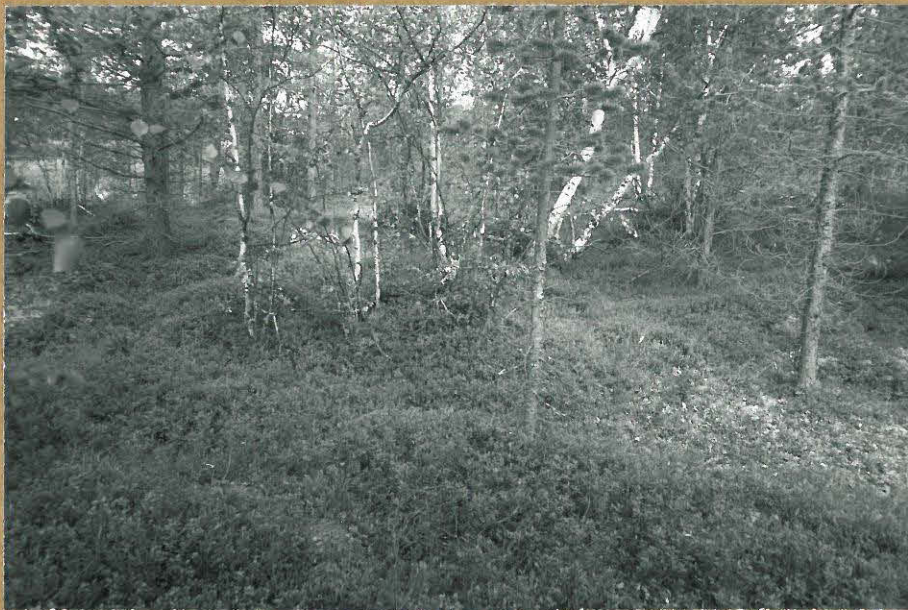
72372

Kentän itäpää lännestä.

72371

Kammin raunio.

72266

Kodanpohja kaakosta.

72264

Kodanpohja lounaasta.

72265

Kenttäaluetta, luoteesta.

72271

Pyyntikuoppa lounaasta.

72272

Rantahietikko koillisesta.

72282

Kodanpohja pohjoisesta.

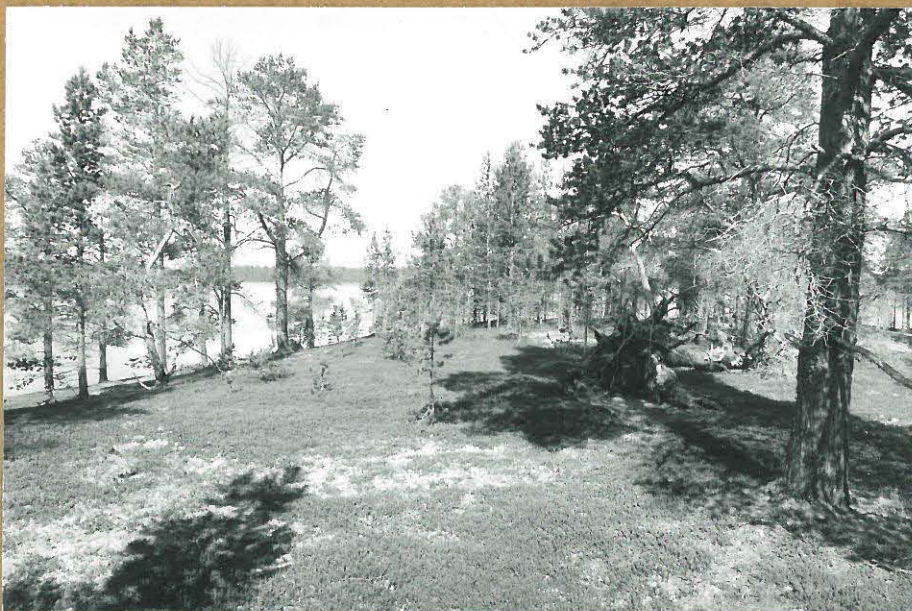
72283

Kodanpohja lännestä.

72285

Pyyntikuoppa saaren länsirannalla, pohjoisesta.

72284

Kvartsi-iskoksen löytöpaikka etelästä.

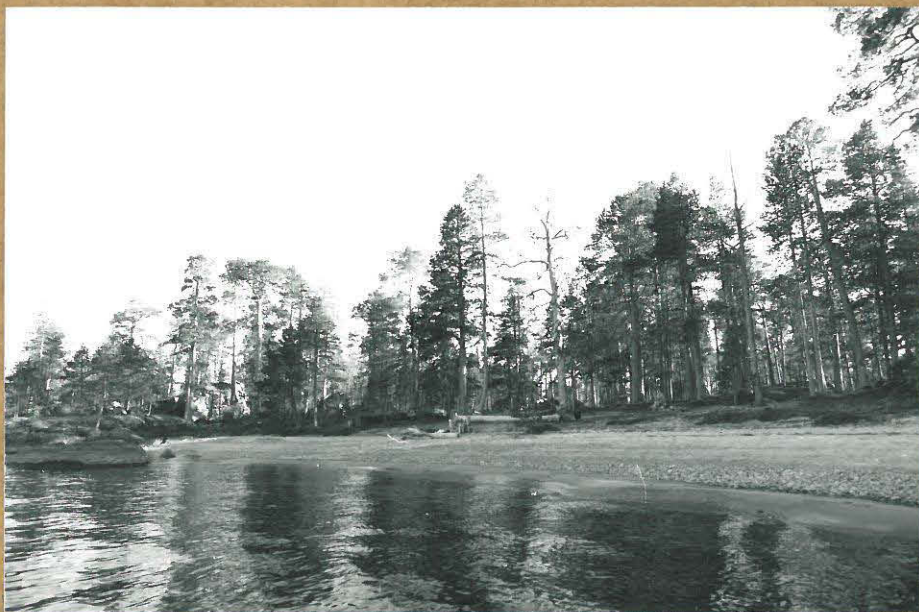
72394

Yleiskuva koillisesta.

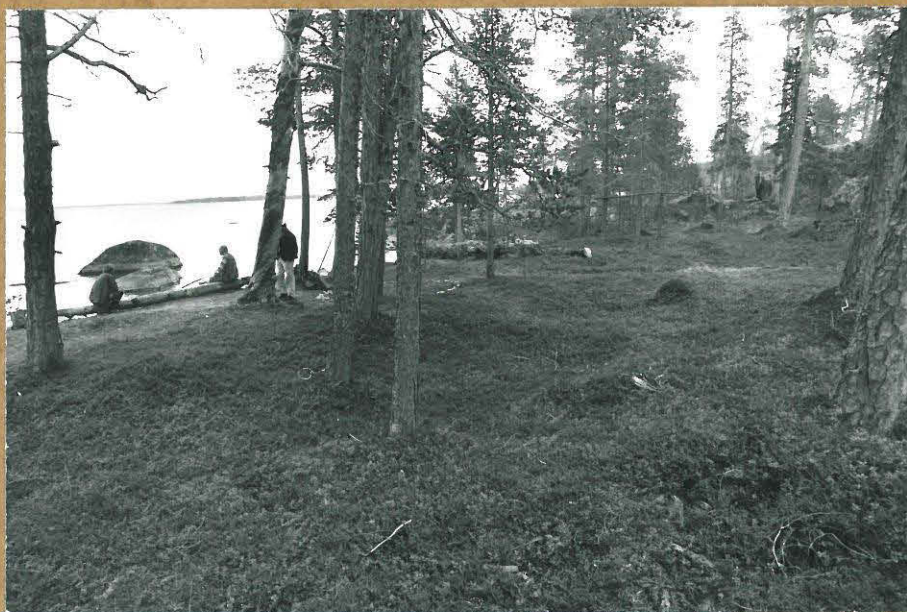

72300

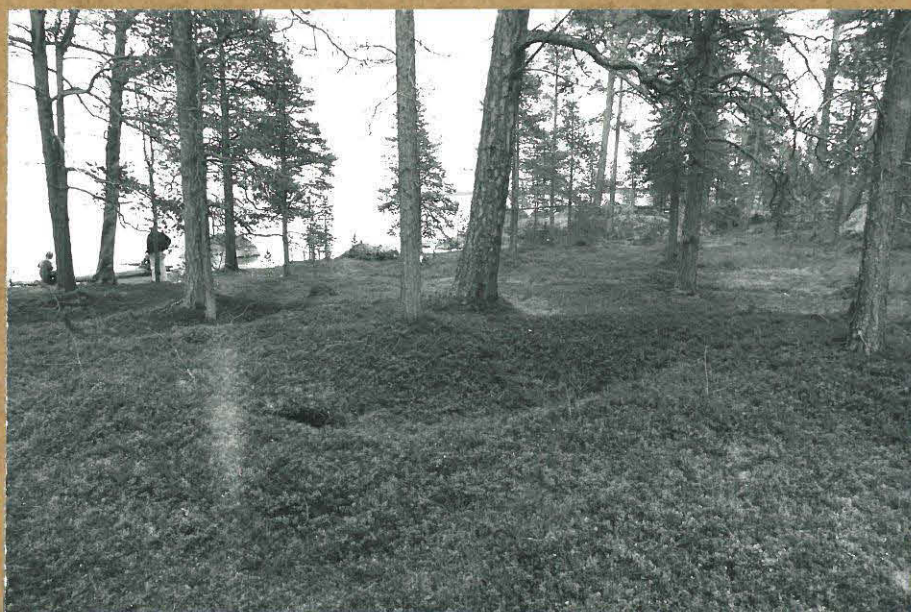
Yleiskuva luoteesta.

72316
Ranta pohjoisesta.

72315
"Asuinkuoppa" lännestä.

72314

Pyyntikuoppa rannalla, lännestä.

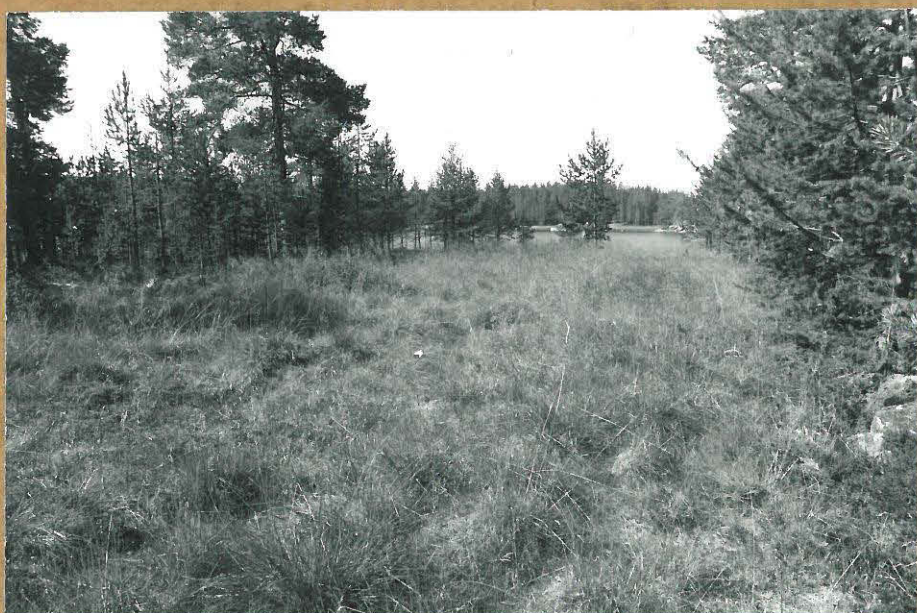
72274

Pyyntikuoppa rinteessä, etelästä.

72321

Yleiskuva etelästä.

72320

Toinen ruohottunut alue
(parakinpohja?) idästä.

72319

Nokkospehko koillisesta.

72415
Yleiskuva luoteesta.

72398

Pyyntikuoppa pohjoisesta.

72411

Pyyntikuopat luoteesta.

72354

Yleiskuva kaakosta, löytöpaikka oikealla näkyvä oja.

72373

Yleiskuva lännestä, tutk. Koponen vaskaa.

72366
Yleiskuva etelästä.

72367

Yleiskuva idästä, löytöpaikka keskellä.

72368

Yleiskuva idästä.

72416

Ilmoitettu löytöpaikka, yleiskuva etelästä.

72417

Oletetun löytöpaikan ranta lounaasta.

72332
Yleiskuva kaakosta.

72334

Yleiskuva luoteesta.

72418

Vankileirin kenttäalue lännestä.

72419

Vetoluiskan puurakennetta.

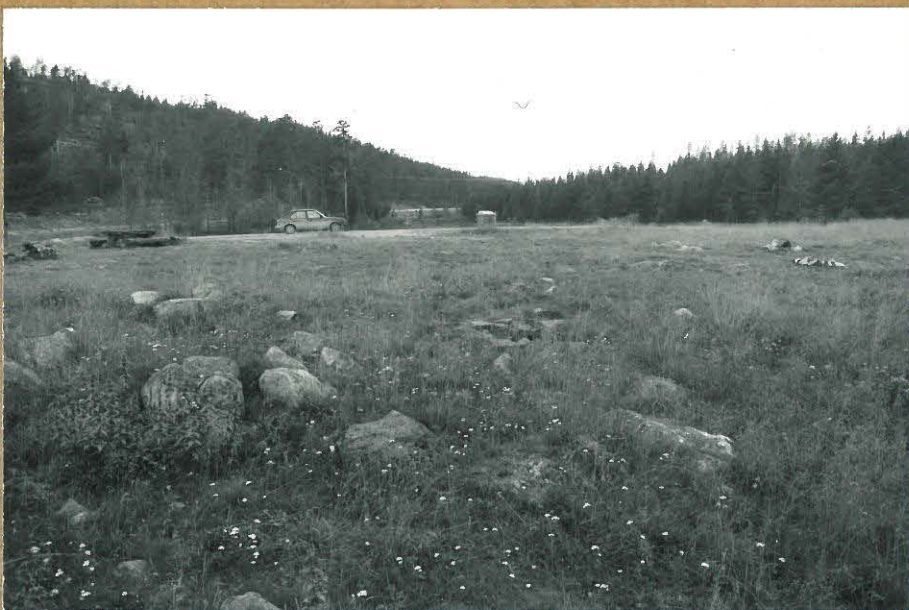

72420

Mahdollinen parakin pohja.

72375
Yleiskuva kaakosta.

72376
Rakennuksen pohja idästä.